

Bundel van de VV - verenigde vergadering van 1 februari 2017

- 1 OPENING
 - Agenda
- 2 SPREEKRECHT
- 3.a OVERZICHT INGEKOMEN STUKKEN
 - OVERZICHT INGEKOMEN STUKKEN
 - Circulaire
- 3.b MEDEDELINGEN
- 4 BESLUITVORMINGSNOTA'S
- 4.01 Benoeming leden Rekenkamercommissie Rijnland
 - Voorstel_5498.docx
- 4.02 Stand van zaken projectbeheersing
 - Voorstel_5641.docx
 - VV notitie Projectbeheersing bij Rijnland
- 4.03 Taskforce awzi Velsen
 - Voorstel_5557.docx
- 4.04 Vispassage Spaarndam, overeenkomst en voorbereidingskrediet
 - Voorstel_5390.docx
 - Ovk vispassage spaarndam
 - Nota van wijziging
- 4.05 Aanvullend krediet aanpak blauwalgen
 - Voorstel_5308.docx
 - Aanpak blauwalgen 2017
 - Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding
 - Bestuursvraag Aanpak blauwalgen 2017
 - Nota van wijziging
- 4.06 Opheffen awzi Rijsaterwoude
 - Voorstel_5309.docx
- 4.07 Besluitvorming Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)
 - Voorstel_4917.docx
 - TOZ memo Strategische Keuzes VV
 - Nota van wijziging
- 4.08 Baggeren Regulier 2016, Knelpunten en Programmakosten
 - Voorstel_5377.docx
- 4.09 Vaststellen boezemstudie
 - Voorstel_4919.docx
 - Beeldnota boezemstudie - vs 25
 - Nota van wijziging
- 4.10 Vaststelling Legger regionale waterkeringen 2016 inclusief Nota beantwoording zienswijzen Legger regionale waterkeringen 2016
 - Voorstel_5388.docx
 - Zienswijze van RO Partners
 - Zienswijze particulier 1
 - NOTA VAN BEANTWOORDING
- 4.11 Kaders en uitgangspunten voor MJP 2018-2021
 - Voorstel_5235.docx

- 4.12 Toetreding Waterschap Hunze & Aa's tot Het Waterschapshuis
Voorstel_5409.docx
Nota van wijziging
- 4.13 Vastgoed: Verkoop voormalig afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout
Voorstel_5223.docx
Nota van wijziging
Berekeningen taxatierapport voormalig awzi-terrein Noordwijkerhout_S_17.006229_1
VV-Nota van wijziging_S_17.006174_1
- 4.14 Vastgoedbeheersysteem
Voorstel_5351.docx
Nota van toelichting
- 4.15 Wijziging verslaglegging VV-commissies en VV
Voorstel_4924.docx
- 5 OPINIEVORMINGSNOTA'S
- 6 BEELDVORMINGSNOTA'S
- 7.a NOTULEN van de VV-vergadering 2 november 2016
2016.11.02
Overzicht toezeggingen
- 7.b Notulen van de VV-vergadering 11 januari 2017
2017-01-11
- 8 RONDVRAAG
- 9.a SLUITING
- 9.b Korte presentatie "Kade-inspectie en handhaving"

DEFINITIEVE Agenda verenigde vergadering

Datum 1 februari 2017
Aanvang 13.00
Eindtijd 17.00
Locatie VV-zaal
Voorzitter G.J. Doornbos
Secretaris mw. C.M. van de Wiel

	Onderwerp	Status	PFH	Advies door commissie
1.	Opening			
2.	Spreekrecht			
3.a	Overzicht ingekomen stukken			
3.b	Mededelingen			
4.	BESLUITVORMINGSNOTA'S			
4.1	Benoeming leden Rekenkamercommissie Rijnland		Doornbos	
4.2	Stand van zaken projectbeheersing	<i>Kennis van genomen en akkoord</i>	Doornbos	BOD
4.3	Taskforce awzi Velsen	<i>Kennis van genomen en akkoord</i>	Haan	VGW
4.4	Vispassage Spaarndam; overeenkomst en voorbereidingsbesluit	Hamerstuk + Nota van wijziging	Leewis	VGW
4.5	Aanvullend krediet aanpak blauwalgen	Hamerstuk + Nota van wijziging	Leewis	VGW
4.6	Opheffen awzi Rijnsaterwoude	Hamerstuk	Haan	VGW
4.7	Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)	Hamerstuk + Nota van wijziging	Haan	VGW
4.8	Baggeren Regulier 2016, knelpunten en programmakosten	Hamerstuk	Langeslag	VW
4.9	Vaststellen boezemstudie	Nota van wijziging	Langeslag	VW

4.10	Vaststelling Legger regionale waterkeringen 2016, inclusief Nota beantwoording zienswijzen	Hamerstuk	Kastelein	VGW
4.11	Kaders en uitgangspunten voor Meerjarenperspectief (MJP) 2018-2021	Hamerstuk	Pluckel	BOD
4.12	Toetreding Waterschap Hunze & Aa's tot Het Waterschapshuis	Hamerstuk + Nota van wijziging	Pluckel	BOD
4.13	Verkoop voormalig awzi terrein in Noordwijkerhout	Hamerstuk + Nota van wijziging	Doornbos	BOD
4.14	Vastgoedbeheersysteem	Hamerstuk + Nota van toelichting	Doornbos	BOD
4.15	Wijziging verslaglegging VV-commissies en Verenigde Vergadering	Aanhouden	Doornbos	BOD
5.	OPINIEVORMINGSNOTA'S			
6.	BEELDVORMINGSNOTA'S			
7.	a. Notulen VV-vergadering 2 november 2016			
	b. Notulen VV-vergadering 11 januari 2017			
8.	Rondvraag			
9	Sluiting			
	Aansluitend ter informatie Korte presentatie "Kade-inspectie en handhaving"			

3. Overzicht van ingekomen stukken VV 1 februari 2017

NR.	VAN/AAN	BETREFT	BEHANDELING
1	Van Ministerie BZK (16.109853	Circulaire 29 november 2016 inzake geïndexeerde bedragen per 1 januari 2017	In handen van het college stellen ter afhandeling

16.109853

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

De voorzitter van het waterschap, de leden van het
Algemeen Bestuur, de leden van het Dagelijks Bestuur,
de secretaris-directeur, het hoofd van de
Personeelsafdeling en het hoofd van de
salarisadministratie

**DGBW/Directie
Democratie en
Burgerschap**
Afdeling Politieke
Ambtsdragers

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[postbus.helpdeskpa@
minbzk.nl](mailto:postbus.helpdeskpa@minbzk.nl)

circulaire

Datum

29 november 2016

Kenmerk

2016-0000706978

Onderwerp	Per 1 januari 2017 geïndexeerde bedragen voor politieke ambtsdragers van waterschappen
Doelstelling	Informatie over beleid
Juridische grondslag	Waterschapsbesluit
Relaties met andere circulaire's	24 november 2015, nr. 2015-0000654735
Ingangsdatum	1 januari 2017
Geldig tot	Nader order

*De rechtspositie van politieke ambtsdragers is digitaal ontsloten op:
www.politiekeambtsdragers.nl. U kunt zich op deze website aanmelden
als u digitaal op de hoogte wilt blijven van nieuwe documenten en publicaties
(per e-mail of RSS-feed).*

Inleiding

Door middel van deze circulaire wordt u, zoals elk jaar gebruikelijk, geïnformeerd over de wijzigingen van de bedragen van de (onkosten)vergoedingen voor leden van het algemeen bestuur, leden van het dagelijks bestuur en de voorzitters.

1. Bezoldiging van een voorzitter

Het bedrag van de bezoldiging van de voorzitter van een waterschap is bepaald in artikel 3.24, eerste lid, van het Waterschapsbesluit en is naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm.

Het bedrag wijzigt als de bezoldiging van het personeel in de sector Rijk wijzigt (artikel 3.24, derde lid, van het Waterschapsbesluit).

De op dit moment geldende arbeidsvoorwaardenovereenkomst voor het rijks-
personeel is overeengekomen voor de periode 1 september 2015 tot
31 december 2016. Deze arbeidsvoorwaardenovereenkomst voor het rijks-
personeel geldt nog steeds. Als een volgende overeenkomst wordt vastgesteld,
informeer ik u over de gevolgen daarvan voor de bezoldiging van de voorzitter
van een waterschap.

Voor de volledigheid vermeld ik dat het bezoldigingsbedrag voor een voorzitter van een waterschap, genoemd in artikel 3.24, eerste lid, van het Waterschapsbesluit per 1 januari 2016 € 9.159,50 per maand, naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm.

2. Ambtstoelage van een voorzitter

Op grond van artikel 3.26, eerste lid, van het Waterschapsbesluit ontvangt de voorzitter per maand een ambtstoelage, naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm.

In het tweede lid van dat artikel is bepaald dat de ambtstoelage van de voorzitter per 1 januari van elk jaar wordt herzien aan de hand van de consumentenprijsindex geldend voor de maand september van het voorafgaande kalenderjaar.

De consumentenprijsindex voor 2016 is bepaald op 100,57. Voor 2015 was dit indexcijfer 100,5. Procentueel is dat een verhoging van 0,1. Dit betekent dat het bedrag van de ambtstoelage per 1 januari 2017 wordt verhoogd met 0,1%. Voor uw informatie meld ik u dat het CBS voor het bepalen van het indexcijfer het basisjaar heeft gewijzigd. Het basisjaar dat tot nu toe gehanteerd werd voor dit indexcijfer was 2006; dat is nu het jaar 2015 geworden.

Het bedrag genoemd in artikel 3.26, eerste lid, van het Waterschapsbesluit wordt per 1 januari 2017 gewijzigd in € 381,03 per maand (was € 380,65), naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm.

3. Eindejaarsuitkering van een voorzitter

Op grond van artikel 3.41 van het Waterschapsbesluit ontvangt de voorzitter van een waterschap een eindejaarsuitkering, zoals omschreven in artikel 3.13 van het Waterschapsbesluit. Dat houdt in dat de voorzitter een eindejaarsuitkering ontvangt overeenkomstig de bepalingen welke daaromtrent voor het personeel in de sector Rijk zijn vastgesteld.

Voor uw informatie meld ik u dat voor een voorzitter van een waterschap sinds 1 december 2009 een eindejaarsuitkering geldt van 8,3%.

4. Bezoldiging van een lid van het dagelijks bestuur

In artikel 3.11 van het Waterschapsbesluit is het bedrag per maand bepaald van de bezoldiging van een lid van het dagelijks bestuur van een waterschap bij een tijdsbestedingsnorm van 20%.

In het derde lid van dat artikel is geregeld dat deze bezoldiging wijzigt overeenkomstig de wijziging van de bezoldiging van het personeel in de sector Rijk.

De op dit moment geldende arbeidsvoorwaardenovereenkomst voor het rijks-personeel is overeengekomen voor de periode 1 september 2015 tot 31 december 2016. Deze arbeidsvoorwaardenovereenkomst voor het rijks-personeel geldt nog steeds. Als een volgende overeenkomst wordt vastgesteld, informeer ik u over de gevolgen daarvan voor de bezoldiging van een lid van het dagelijks bestuur.

Voor de volledigheid vermeld ik dat de bezoldiging van een lid van het dagelijks bestuur van een waterschap genoemd in artikel 3.11, eerste lid, van het Waterschapsbesluit per 1 januari 2016 € 1.495,92 per maand bedraagt bij een tijdsbestedingsnorm van 20%.

5. Onkostenvergoeding van een lid van het dagelijks bestuur

In artikel 3.11a van het Waterschapsbesluit is bepaald dat een lid van het dagelijks bestuur van een waterschap per maand een onkostenvergoeding ontvangt, naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm.

In het tweede lid van dat artikel is bepaald dat de onkostenvergoeding voor een lid van het dagelijks bestuur per 1 januari van elk jaar wordt herzien aan de hand van de consumentenprijsindex geldend voor de maand september van het voorafgaande kalenderjaar.

De consumentenprijsindex voor 2016 is bepaald op 100,57. Voor 2015 was dit indexcijfer 100,5. Procentueel is dat een verhoging van 0,1. Dit betekent dat het bedrag van de onkostenvergoeding van een lid van het dagelijks bestuur van een waterschap per 1 januari 2017 wordt verhoogd met 0,1%. Voor uw informatie meld ik u dat het CBS voor het bepalen van het indexcijfer het basisjaar heeft gewijzigd. Het basisjaar dat tot nu toe gehanteerd werd voor dit indexcijfer was 2006; dat is nu het jaar 2015 geworden.

Het bedrag genoemd in artikel 3.11a, eerste lid, van het Waterschapsbesluit wordt per 1 januari 2017 gewijzigd in € 350,54 per maand (was € 350,19), naar evenredigheid van de vastgestelde tijdsbestedingsnorm.

6. Eindejaarsuitkering van een lid van het dagelijks bestuur

Gelet op artikel 3.13, eerste lid, van het Waterschapsbesluit ontvangt een lid van het dagelijks bestuur een eindejaarsuitkering overeenkomstig de bepalingen welke daaromtrent voor het personeel in de sector Rijk zijn vastgesteld.

Voor uw informatie meld ik dat voor leden van het dagelijks bestuur sinds 1 december 2009 een eindejaarsuitkering geldt van 8,3%.

7. Vergoeding van een lid van het algemeen bestuur

Het bedrag van de vergoeding voor een lid van het algemeen bestuur van een waterschap, genoemd in artikel 3.2, eerste lid, van het Waterschapsbesluit wordt op grond van artikel 3.2, tweede lid, van het Waterschapsbesluit per 1 januari van elk jaar herzien door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit gebeurt aan de hand van het door het Centraal Bureau voor de Statistiek voor de maand september van het voorafgaande kalenderjaar vastgestelde indexcijfer CAO lonen overheid, inclusief bijzondere beloningen.

Het indexcijfer CAO lonen overheid inclusief bijzondere beloningen voor 2016 is bepaald op 108,6. Voor 2015 was dit indexcijfer 103,5. Procentueel is dat een verhoging van 4,9%. Dit betekent dat het bedrag van de vergoeding voor een lid van het algemeen bestuur per 1 januari 2017 wordt verhoogd met 4,9%.

Het bedrag genoemd in artikel 3.2, eerste lid, van het Waterschapsbesluit voor de vergoeding van een lid van het algemeen bestuur bedraagt per 1 januari 2017 € 477,42 (was € 455,12).

8. Onkostenvergoeding van een lid van het algemeen bestuur

In artikel 3.9, eerste lid, van het Waterschapsbesluit is bepaald dat een lid van het algemeen bestuur per maand een onkostenvergoeding ontvangt. In het vijfde lid van dat artikel is bepaald dat de onkostenvergoeding van een lid van het algemeen bestuur per 1 januari van elk jaar wordt herzien aan de hand van de consumentenprijsindex geldend voor de maand september van het voorafgaande kalenderjaar.

De consumentenprijsindex voor 2016 is bepaald op 100,57. Voor 2015 was dit indexcijfer 100,5. Procentueel is dat een verhoging van 0,1. Dit betekent dat het bedrag van de onkostenvergoeding van een lid van het algemeen bestuur per 1 januari 2017 wordt verhoogd met 0,1%.

Voor uw informatie meld ik u dat het CBS voor het bepalen van het indexcijfer het basisjaar heeft gewijzigd. Het basisjaar dat tot nu toe gehanteerd werd voor dit indexcijfer was 2006; dat is nu het jaar 2015 geworden.

Het bedrag genoemd in artikel 3.9, eerste lid, van het Waterschapsbesluit wordt per 1 januari 2017 gewijzigd in € 167,65 (was € 167,48).

9. Tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering voor een lid van het algemeen bestuur

In artikel 3.8, eerste lid, van het Waterschapsbesluit is bepaald dat een lid van het algemeen bestuur ten laste van het waterschap een tegemoetkoming in de kosten van een ziektekostenverzekering ontvangt.

Op grond van het tweede lid van artikel 3.8 van het Waterschapsbesluit wijzigt dit bedrag overeenkomstig de wijziging van de bezoldiging van het personeel in de sector Rijk.

In de circulaire van 1 oktober 2015, nr. 2015-0000427708, zijn de gevolgen uiteengezet die de arbeidsvoorwaardenovereenkomst 2015-2016 voor het personeel in de sector Rijk heeft voor de tegemoetkoming in de kosten voor de ziektekostenverzekering voor een lid van het algemeen bestuur.

Per 1 januari 2016 geldt een bedrag van € 102,54 per jaar.

Voor verdere informatie verwijs ik u naar genoemde circulaire van 1 oktober 2015.

Datum

29 november 2016

Kenmerk

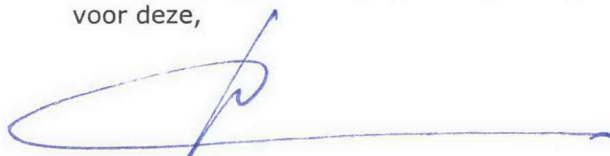
2016-0000706978

10. Vragen en informatie op internet

Informatie die betrekking heeft op politieke ambtsdragers, kunt u vinden op de volgende internetsite: www.politiekeambtsdragers.nl. Op deze site vindt u alle actuele wet- en regelgeving, circulaire en brochures over politieke ambtsdragers voor het Rijk, de provincie, de gemeente, de waterschappen en ook voor het Koninkrijk en de BES-eilanden voor zover deze afkomstig is van het ministerie van BZK.

Voor eventuele nadere vragen kunt u contact opnemen met het ministerie van BZK via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
voor deze,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop followed by a horizontal line and a small upward stroke.

R. Bagchus
Directeur Democratie en Burgerschap

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel
Vergaderdatum
Onderwerp
Collegevergadering
VV-commissie
Portefeuillehouder
Coursanummer
BABS id
Bijlagen

VV-Besluitnota

01-02-2017 Agendapuntnummer 4.01.
Benoeming leden Rekenkamercommissie Rijnland

G.J. Doornbos
16.118868
5498
Bijlage: HANS VERDELLEN cv
Bijlage: STIJN REINHARD cv
Bijlage: OSCAR GENNISSEN cv

(concept) De verenigde vergadering

besluit

1. Kennis te nemen van de rapportage van de wervingscommissie RKC Rijnland
2. Te benoemen:
 - de heer H. J. W. Verdellen (voorzitter)
 - de heer A.J. Reinhard (lid)
 - de heer O.H. Gennissen (lid)
 - de heer N. van der Plas (lid namens de verenigde vergadering)
 - de heer A.J.J. Blijleven (lid namens de verenigde vergadering)

De verenigde vergadering besluit:

besluit

1. Kennis te nemen van de rapportage van de wervingscommissie RKC Rijnland.

2. Te benoemen:

- de heer H. J. W. Verdellen (voorzitter)
- de heer A.J. Reinhard (lid)
- de heer O.H. Gennissen (lid)
- de heer N. van der Plas (lid namens de verenigde vergadering)
- de heer A.J.J. Blijleven (lid namens de verenigde vergadering)

Context

Het fractievoorzittersoverleg heeft op 12 september 2016 een commissie samengesteld, bestaande uit:

De heer Remmert Kerst (CU/SGP), voorzitter

Mevrouw Marlies de Vries (CDA)

De heer Dick Meerman (A&B)

De taak van de commissie is de werving en selectie van een externe voorzitter, twee externe leden en twee interne leden van de rekenkamercommissie van het hoogheemraadschap van Rijnland (RKC).

De rapportage van de commissie is aan deze VV-besluitnota gehecht.

Argumenten

Op 1 juni 2016 heeft de verenigde vergadering – na het afwegen van meerdere varianten - besloten tot het continueren van de rekenkamercommissie, conform de verordening rekenkamercommissie Rijnland.

Risico's

Door geen rekenkamercommissie in te stellen zou het hoogheemraadschap van Rijnland handelen in strijd met de eigen verordening.

Rapportage van de VV commissie werving en selectie rekenkamercommissie

Aanleiding

Het fractievoorzittersoverleg heeft op 12 september 2016 een commissie samengesteld, bestaande uit:

De heer Remmert Kerst (CU/SGP), voorzitter

Mevrouw Marlies de Vries (CDA)

De heer Dick Meerman (A&B)

De commissie is ambtelijk ondersteund door de heer Kees van Rietschoten (bestuursondersteuning).

Taak commissie werving en selectie

De taak van de commissie is de werving en selectie van een externe voorzitter, twee externe leden en twee interne leden van de rekenkamercommissie van het hoogheemraadschap van Rijnland (RKC).

Werving interne leden

Op 12 september 2016 is aan de fractievoorzitters gevraagd om in hun fracties na te gaan, wie als intern lid zitting wil nemen in de rekenkamercommissie. Tevens is alle leden van de verenigde vergadering per mail gevraagd om zich kandidaat te stellen. Uit deze vragen zijn twee leden van de verenigde vergadering naar voren gekomen (de heren Niek van der Plas en Allie Blijleven).

Werving externe leden

Op 5 november 2016 is een advertentie geplaatst: (NRC Handelsblad, NRC Next, Binnenlands Bestuur, website Rijnland, website Waterschap.nl). De sluitingstermijn was 21 november 2016. De advertentietekst is opgenomen in bijlage 1.

45 sollicitanten hebben zich gemeld.

De commissie heeft iedere sollicitant beoordeeld aan de hand van bijgevoegd beoordelingsformaat voor extern voorzitter en voor extern lid (bijlage 2).

De gesprekken met tien (externe) kandidaten zijn gevoerd op 6, 9 en 13 december 2016.

Op 15 december 2016 heeft de commissie de voordracht voor externe voorzitter (de heer H.J.W. Verdellen) en twee externe leden (de heren A.J. Reinhard en O.H. Gennissen) vastgesteld.

Benoeming leden van de rekenkamercommissie

De benoeming van de externe voorzitter, twee externe leden en twee interne leden door de verenigde vergadering vindt plaats in de vergadering van de verenigde vergadering op 1 februari 2017. Zij zullen ten overstaan van de dijkgraaf de eed of belofte afleggen.

Ondersteuning RKC

De commissie adviseert de verenigde vergadering om de rol van onafhankelijke/externe secretaris/onderzoeker van de RKC te continueren. De ervaring hiermee in de voorgaande periode was zeer positief.

Slot

De commissie beëindigt hiermee zijn werkzaamheden en vraagt de verenigde vergadering – evenals in de periode 2006-2015 - het budget van de rekenkamercommissie op 136.000 Euro te continueren, waardoor er voor de rekenkamercommissie financiële ruimte is voor een externe secretaris/onderzoeker.

Bijlage 1 Advertentie voor externe voorzitter en twee externe leden

Waterschappen en rekenkamercommissies staan de komende jaren voor grote uitdagingen. Rijnland zet onder meer in op innovatie, duurzaamheid, participatie, dienstverlening en samenwerking. Het doel van de rekenkamercommissie is om door middel van onderzoeken inzicht te bieden in de prestaties van het Hoogheemraadschap van Rijnland als geheel en voor het algemeen bestuur aanbevelingen te formuleren voor de toekomst.

De rekenkamercommissie levert een belangrijke bijdrage aan de transparantie en de publieke verantwoording van het waterschap naar het eigen bestuur en de maatschappelijke omgeving.

Het hoogheemraadschap van Rijnland zoekt voor de rekenkamercommissie een externe voorzitter en twee externe leden.

De rekenkamercommissie van Rijnland bestaat sinds 2006 en heeft drie externe leden en twee leden van het algemeen bestuur. Het feitelijk onderzoek wordt verricht door het secretariaat en/of een extern bureau. De rekenkamercommissie is onafhankelijk bij het selecteren van onderwerpen voor onderzoeken. De rekenkamercommissie is onafhankelijk bij het opstellen van conclusies en aanbevelingen.

De rekenkamercommissie heeft als functie bij te dragen aan de kwaliteit van het bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland. Zij doet daartoe aanbevelingen die zijn gebaseerd op onderzoek. Zij richt haar onderzoek op die beleidsterreinen en die aspecten van de bedrijfsvoering van het hoogheemraadschap waarop zij risico's voor de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid ziet en waar de meerwaarde van rekenkamercommissie onderzoek het grootst is.

Het algemeen bestuur is op zoek naar een externe voorzitter en twee externe leden die passen binnen de volgende contouren:

- Aantoonbare ervaring met strategische koersbepaling en programmering van onderzoek
- Bestuurlijke sensitiviteit
- Deskundigheid die relevant is voor de taken van het waterschap (als functionele overheid)
- Ervaring met het opzetten en uitvoeren van onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid
- Ervaring met het begeleiden van onderzoeken
- Onafhankelijkheid
- Integriteit
- Geen actief politiek profiel en niet gelieerd aan een onderzoeksbureau

Vergoeding

Een extern lid ontvangt een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de rekenkamercommissie van € 200 per vergadering. Indien het extern lid aangewezen wordt als de voorzitter bedraagt de vergoeding € 230 per vergadering. De reiskosten worden afzonderlijk vergoed.

Bijlage 2 Beoordelingstabel extern lid RKC Rijnland

Nr.	d.d.	naam	m/v	Woonplaats
		HBO/WO werk- en denkniveau;		
		kennis van/ervaring met het doen en begeleiden van rekenkameronderzoek		
		kennis van/inzicht in bestuurlijke en politieke verhoudingen en processen		
		overzicht van en inzicht in de beleidsterreinen van de lokale overheid		
		maatschappelijke betrokkenheid		
		Deskundigheid (financieel, juridisch) die relevant is voor de taken van het waterschap		
		Ervaring met het opzetten en uitvoeren van onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid		
		Ervaring met het begeleiden van onderzoeken		
		Onafhankelijkheid		
		Integriteit		
		Bestuurlijke sensitiviteit		
		Niet gelieerd aan een onderzoeksbureau, dat voor de rekenkamercommissie opdrachten uitvoert		

Aanvullende eisen voor externe voorzitter

Nr.	d.d.	naam	m/v	Woonplaats
		Gesprekspartner voor verenigde vergadering		
		Leiderschap		
		Bestuurlijke ervaring		
		Externe contacten/relevant netwerk		
		Contacten met de pers		
		Gevoel voor politieke en organisatorische verhoudingen		

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van , kenmerk 16.118868,
artikel 3 Verordening rekenkamercommissie Rijnland ,

besluit

1. Kennis te nemen van de rapportage van de wervingscommissie RKC Rijnland
2. Te benoemen:
 - de heer H. J. W. Verdellen (voorzitter)
 - de heer A.J. Reinhard (lid)
 - de heer O.H. Gennissen (lid)
 - de heer N. van der Plas (lid namens de verenigde vergadering)
 - de heer A.J.J. Blijleven (lid namens de verenigde vergadering)

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Beeldnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.02.
Onderwerp	Stand van zaken projectbeheersing	
Collegevergadering	10-01-2017	
VV-commissie	Cie BOD: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	Meerdere	
Corsanummer	17.001384	
BABS id	5641	
Bijlagen	Bijlage: VV notitie Projectbeheersing bij Rijnland	

(concept) De verenigde vergadering

vormt zich een beeld van:

- De actuele stand van zaken van de projectbeheersing bij Rijnland, zoals die naar voren komt uit drie scans: een interne scan door de afdeling Projecten, een scan door de afdeling Concern Control, en een externe scan van één project (nl. a.w.z.i. Velsen) door PriceWaterhouseCoopers (PWC).
- De maatregelen die genomen worden naar aanleiding van de scans

VV-beeldnota

De verenigde vergadering

vormt zich een beeld van:

- De actuele stand van zaken van de projectbeheersing bij Rijnland, zoals die naar voren komt uit drie scans: een interne scan door de afdeling Projecten, een scan door de afdeling Concern Control, en een externe scan van één project (nl. a.w.z.i. Velsen) door PriceWaterhouseCoopers (PWC).
- De maatregelen die genomen worden naar aanleiding van de scans

Context

Rijnland werkt al jaren aan het verbeteren van de projectbeheersing. Projectbeheersing was één van de hoofdthema's van de laatste reorganisatie (Organisatie Verbeter Plan, 2014). De laatste keer dat de VV hierover geïnformeerd is, was in januari 2016 (nota "Stand van zaken van het organisatie verbeter plan"). Toen bleek uit een scan dat 79% van de projecten op orde was, en 21 % werd (om verschillende redenen) als mogelijk risicoproject bestempeld. Aan de VV is toen ook beloofd om eind 2016 een nieuwe scan uit te voeren.

In de tweede helft van 2016 zijn drie scans uitgevoerd. Ten eerste heeft de afdeling projecten de eigen projecten gescand, op basis van een aantal criteria voor projectbeheersing (geld, risico's, organisatie, tijd, informatie, kwaliteit/ scope). Ten tweede heeft de afdeling Concern Control getoetst of het verbetertraject dat in de VV nota van januari 2016 is geschetst, inderdaad het gewenste effect heeft. Ten derde is, op verzoek van directie en betreffende portefeuillehouder, een scan uitgevoerd door PriceWaterhouseCoopers op één project, namelijk a.w.z.i. Velsen. Dit is een complex project met een aantal tegenvallers, waardoor er veel van geleerd kan worden.

De drie scans geven veel informatie en leerpunten, waar de ambtelijke organisatie mee aan de slag gaat. De leerpunten vallen in verschillende categorieën.

Voor de projectbeheersing is de boodschap dat de meeste maatregelen (80%) zijn uitgevoerd en systemen en werkwijzen in orde zijn, maar dat het nog een aantal jaren zal duren voordat de gewenste manier van werken echt een tweede natuur is geworden. Dit vraagt een lange adem en continue aandacht van de directie.

Voor project Velsen levert de externe scan veel leerpunten op. Er is een task force in het leven geroepen om alle verbeterpunten te implementeren en het project tot een succesvol einde te brengen. Hierover wordt apart aan het bestuur gerapporteerd.

De scans leveren ook leerpunten op voor de organisatie (breder dan projectbeheersing). Deze worden door de directie meegenomen in een organisatieontwikkelagenda 2017-2020, samen met leerpunten uit andere bronnen (zoals Passie voor water, evaluatie OVP, 100 dagen observaties van de nieuwe SAD). Zoals taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van aansturingsrollen, in relatie tot informatie- en escalatielijnen tussen bestuur en ambtelijke organisatie. Vooruitlopend op de organisatieontwikkelagenda, en als reactie op het PWC rapport, neemt de directie ook enkele maatregelen om direct de sturing en controle op projecten verder te verbeteren.

Ten geleide

In de notitie "Projectbeheersing binnen Rijnland – Leren, ontwikkelen en samen beter worden" treft u samenvattingen aan van de uitgevoerde scans. De notitie start met een

algemene beschouwing over projectbeheersing en de consequenties die de organisatie op hoofdlijnen uit de scans trekt. De volledige rapportages zijn te vinden in de "VV dropbox" op iBabs.

Vanzelfsprekend worden alle meer specifieke aanbevelingen uit de scans door de betreffende onderdelen van de ambtelijke organisatie opgepakt.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-01-2017, kenmerk
17.001384,

,

vormt zich een beeld van:

- De actuele stand van zaken van de projectbeheersing bij Rijnland, zoals die naar voren komt uit drie scans: een interne scan door de afdeling Projecten, een scan door de afdeling Concern Control, en een externe scan van één project (nl. a.w.z.i. Velsen) door PriceWaterhouseCoopers (PWC).
- De maatregelen die genomen worden naar aanleiding van de scans

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Leren, ontwikkelen en samen beter worden

INHOUDSOPGAVE

1. Oplegnotitie.....	3
1.1 Continu verbeteren.....	3
1.2 Projectbeheersing, voortdurend in ontwikkeling	3
1.3 Verschillende scans over projectbeheersing	4
1.4 Wat kunnen we leren van de scans?	4
1.5 Leerpunten en vervolg projectmatig werken en projectbeheersing	5
1.6 Leerpunten en vervolg voor Rijnland als organisatie	6
1.7 Leerpunten en vervolg a.w.z.i. Velsen.....	7
Bijlage 1. Quickscan Concern Control: juli-september 2016	8
Bijlage 2. Interne scan stand van zaken IPM projecten.....	9
Bijlage 3. Samenvatting interne scan overige projecten	10
Bijlage 4. Samenvatting Scan PWC A.w.z.i. Velsen	11

1. Oplegnotitie

1.1 Continu verbeteren

Deze notitie gaat over projectbeheersing, maar is onderdeel van een breder kader. Het afgelopen half jaar heeft Rijnland op verschillende manieren haar organisatie geëvalueerd. In "Passie voor water" hebben 130 medewerkers en leidinggevendenden samen bepaald wat goed gaat, en waar (organisatie-)verbetering nodig is. De evaluatie OVP (in wording) geeft aangrijpingspunten voor doorontwikkeling. De nieuwe SAD heeft in haar 100 dagen observaties ook sterke en verbeterpunten benoemd. En tenslotte geeft ook deze nota over projectbeheersing inzicht in verbeterpunten. Samen kan dit gezien worden als de "check" stap in de continue verbetercyclus (P-D-C-A) van de organisatie.

Al deze verbeterpunten worden de komende maanden gebundeld in de "organisatieontwikkelagenda 2017-2020", die zoals de naam al zegt de komende jaren leidend zal zijn voor het verder verbeteren van de organisatie.

1.2 Projectbeheersing, voortdurend in ontwikkeling

Projecten uitvoeren en projectmatig werken is een belangrijk deel van het werk van Rijnland. Er wordt ook al jaren gewerkt aan het verbeteren daarvan, bijvoorbeeld vanaf 2011 met Projectmatig Creëren en sinds enkele jaren via de IPM methode met vastgelegde rollen, verantwoordelijkheden, aanpak en methodiek. Niet alleen als methode, maar ook als filosofie, namelijk door het gedachtegoed van projectmatig werken bij allerlei werkzaamheden toe te passen. Met als uiteindelijk doel om complexe, omvangrijke en overzichtelijke projecten te beheersen en tot een mooi en positief eindresultaat te brengen, waarbij maatschappelijk en bestuurlijk relevante zaken zoals duurzaamheid en participatie zijn geïncorporeerd.

Projectmatig werken helpt om het grote projectenvolume (investering > 100 miljoen euro per jaar) te realiseren. In de afgelopen 10 jaar is de omvang van het projectenpakket meer dan verdubbeld. Inmiddels is het projectenvolume verder toegenomen tot ca. 110 miljoen euro per jaar. Dat vergt veel van de organisatie.

Door de jaren heen heeft Rijnland diverse succesvolle en minder succesvolle ervaringen opgedaan met de beheersing van projecten. Het is een continu proces van verbetering binnen Rijnland.

Zo werd naar aanleiding van de grote tegenvaller in het project 'baggeren Katwijks kanaal' (2013) besloten een aparte afdeling projecten te vormen. Dit was daarmee één van de onderdelen binnen het Organisatie verbeter plan (OVP). De lessen uit 'baggeren Katwijks kanaal' leidde tot een aantal maatregelen voor projectbeheersing:

- benoemen van professionele opdrachtgevers
- invoeren van integraal projectmanagement (IPM)
- implementeren van een nieuw projectmanagementsysteem (Prosa)
- meer focus aanbrengen op risicomanagement
- het doorvoeren van assetmanagement.

Dit alles is uitgevoerd vanaf 2014. In 2015 heeft Concern Control een scan van alle projecten uitgevoerd. De resultaten daarvan werden in januari 2016 aan de verenigde vergadering (VV) gerapporteerd. Deze scan gaf het inzicht dat 79% van de projectenportefeuille op orde was en dat de resterende 21% extra risico's kenden. In de VV van januari 2016 leidde dit tot complimenten over de behaalde resultaten. De resultaten waren niettemin aanleiding om binnen de organisatie meerdere gesprekken te voeren over de wijze waarop projectbeheersing verder ontwikkeld zou kunnen worden. Het leidde tot een voorstel met verdere verbetermaatregelen (zoals clustering van

projecten) die in de VV van januari 2016 zijn gepresenteerd. Tegelijkertijd werd afgesproken om medio 2016 een tweede quickscan naar de projectbeheersing te doen.

1.3 Verschillende scans over projectbeheersing

Medio 2016 voerde de afdeling Concern Control conform de afspraak een tweede quickscan uit naar de kwaliteit van de projectbeheersing binnen Rijnland. De nadruk van deze scan lag op de genomen verbetermaatregelen voor de projectbeheersing. Tegelijkertijd ontstond meer inzicht in de laatste nog te nemen hobbels. In dezelfde periode gaf de directie opdracht om de stand van zaken binnen de afdeling Projecten in kaart te brengen. Samen geeft dit een breed beeld van de stand van zaken van de projectbeheersing, zoals die in de tweede helft van 2016 was.

In dezelfde periode werd besloten om voor het project AWZI Velsen een gedetailleerde externe evaluatie uit te voeren, o.a. naar aanleiding van de ATEX discussie. Doel was om met de externe evaluatie grip te krijgen op het project, te achterhalen waardoor er overschrijdingen zijn in geld en tijd, welke maatregelen getroffen moeten worden om het project tot een goed einde te brengen, en welke algemene leerpunten de organisatie kan ophalen. Deze evaluatie is uitgevoerd door organisatieadviesbureau PriceWaterhouseCoopers (PWC) in opdracht van de directie en de betreffende portefeuillehouder. Het project AWZI Velsen is een complex en ambitieus innovatief project met een flinke overschrijding in tijd en geld¹. De organisatie heeft zich hier open en kwetsbaar durven opstellen, waardoor er een goed en betrouwbaar beeld is ontstaan.

In een aantal maanden is dus zowel door de organisatie als door een extern bureau gekeken naar de projectbeheersing binnen Rijnland, in drie scans met elk een andere insteek.

1.4 Wat kunnen we leren van de scans?

De drie scans bieden samen verschillende soorten informatie.

De twee interne scans van de afdeling Projecten bieden informatie over het hele projectenpakket van Rijnland (en zijn in die zin vergelijkbaar met de scan die in februari 2016 in de VV is geweest). De scan van Concern Control geeft informatie over de projectbeheersing in strikte zin van het woord (het tot stand komen, uitvoeren en overdragen van projecten) én geeft informatie over de context waarin de projectbeheersing plaats vindt, namelijk de algemene control in de organisatie.

De scan door PWC gaat over één enkel project, maar veel van de leerpunten gaan meer algemeen over de projectbeheersing of zelfs over de organisatie. Doordat het project a.w.z.i. Velsen al sinds 2011 loopt, gaan sommige observaties over de (inmiddels niet meer actuele) manier van werken tussen 2011 en 2016.

Daarom zijn deze drie niveaus in het vervolg van deze notitie onderscheiden:

1. Leerpunten en vervolg projectmatig werken en projectbeheersing
2. Leerpunten en vervolg voor Rijnland als organisatie
3. Leerpunten en vervolg project a.w.z.i. Velsen

¹ In de projectenscan van eind 2015 was dit project benoemd als risicoproject

1.5 Leerpunten en vervolg projectmatig werken en projectbeheersing

Als we spreken over projectbeheersing gaat het over het uitvoeren van een project door de afdeling Projecten. Inclusief het sturen op Geld, Risico, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit/scope (GROTIK) tijdens dit hele proces.

Als we spreken over de projectenketen gaat het ook over het programmeren van het werk, het tot stand komen van projecten, het bepalen van de scope, de uitvoering van projecten, en de overdracht van het resultaat.

Net als in 2015 wordt ook nu bevestigd dat ca. 80% van de projecten kwalitatief op orde is. Bij zo'n omvangrijk projectenpakket is dit een goed resultaat. Ook laten de verschillende onderzoeken zien dat de verbetermaatregelen op het gebied van organisatie en het implementeren van het instrumentarium voor projectbeheersing, effect hebben gehad. Successen zijn:

- Methodisch en instrumenteel is nu alles voorhanden om projectbeheersing op een hoog niveau te krijgen: IPM, SSK, Prosa, professionele opdrachtgevers.
- IPM-teams voor de projectclusters zijn gevuld en komen op stoom. Ook de managers projectbeheersing en de omgevingsmanagers zijn nu bij alle projecten goed ingebed en aangesteld.
- We "zeilen scherp aan de wind" met projectplanning en -budgettering. Daarmee komen mee- en tegenvallers eerder aan het licht.
- Risicomanagement wordt standaard binnen de projectbeheersingsmethodiek meegenomen. Scopemanagement is technisch op orde. De scope is duidelijk en wijzigingen worden vastgelegd. Bij het vaststellen van de scope is nog wel aandacht nodig voor de uiteindelijke gebruiker en onderhouder van het eindresultaat van het project.
- Assetmanagement loopt steeds beter, waardoor aan het begin van de keten al de belangrijke, juiste besluiten genomen worden die benodigd zijn binnen de projecten.
- Projecten buiten de IPM-projectclusters worden inmiddels ook aangestuurd door een opdrachtgever. Elementen uit IPM worden steeds meer – maar niet dogmatisch - overgenomen. Daarnaast wordt ook binnen deze projecten vaker gewerkt met een SSK-raming.
- De invoering van managers projectbeheersing (een IPM rol) gezorgd voor het continue beschikbaar zijn van actuele financiële overzichten van de projecten.

Dit zou de verwachting kunnen wekken dat we dus al bij de finish staan. De scans maken echter helder dat Rijnland er nog niet is. Het werken met instrumentarium en volgens een methodiek is één. Het doorleven en doorgronden van projectmatig werken als tweede natuur, is twee. Dat vraagt een andere manier van kijken, samenwerken, doorpakken, escaleren, van houding en gedrag. Een verandering die vraagt om een lange adem en continue sturing vanuit het management. Dit is ook al aangegeven in de VV mededeling over de projectbeheersing van februari 2016. Daarbij komt dat de focus van projectbeheersing langzaam maar zeker anders wordt. Zo stuurden we altijd al op kwaliteit, maar dit wordt nu steeds meer verbreed met de 5 bestuurlijke thema's (zoals innovatie, duurzaamheid en participatie).

Uit de PWC scan kwamen twee punten waar Rijnland de komende maanden over in gesprek moet, omdat de aanbevelingen van PWC anders zijn dan de keuzes die Rijnland i.h.k.v. het OVP (2014) heeft gemaakt:

- Informatie- en escalatielijnen tussen ambtelijke organisatie en bestuur duidelijk(er) maken, met speciale aandacht voor de rol van de opdrachtgever vs. de rol van de directie. Ook sneller en vaker escaleren.

-
- Bewuster nadenken over de scheidslijn tussen regulier werk en projecten, bijvoorbeeld groot onderhoud. Noemen we niet te snel iets een project?

Daarnaast komt er een aantal aanbevelingen uit die Rijnland in het verder door ontwikkelen van de projectbeheersing zal meenemen, o.a. op het gebied van risicomanagement, omgaan met scopewijzigingen, het betrekken vakspecialisten, en het vergroten van Prosa-kennis bij IPM teams.

De PWC audit van project a.w.z.i. Velsen en de scan van Concern Control zetten ook op een andere manier aan tot nadenken over projectbeheersing. We sturen op GROTIK (Geld, Risico's, Organisatie, Tijd, Informatie, Kwaliteit/ scope) maar communiceren vooral over het voorkomen van risico's en/of het voorkomen van verrassingen in geld of in doorlooptijd. Dit kan leiden tot een risicomijdende en voorzichtige houding. Met het oog op de toekomst is het goed om met D&H en VV een gesprek te voeren over wat we verstaan onder goede projectbeheersing. Wanneer zijn we tevreden?

1.6 Leerpunten en vervolg voor Rijnland als organisatie

De scans, en met name de PWC scan, benoemen ook een aantal verbeterpunten voor Rijnland als organisatie. Als deze algemene zaken niet op orde zijn, dan heeft dit ook gevolgen voor de projectbeheersing. Deze punten zijn:

- Rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de organisatie beter definiëren. Het bij projectbeheersing genoemde punt van informatie- en escalatielijnen is hier een onderdeel van.
- Via strategische personeelsplanning borgen dat benodigde kennis ook in de toekomst aanwezig is.
- Het belang van Rijnland duidelijker voorop stellen. Dit vraagt onder meer een zakelijkere omgang met leveranciers. Samen met eigenaarschap, ondernemerschap en tijdig escaleren zijn dit houding- en gedragspunten die noodzakelijk zijn voor een professionele (projecten-) organisatie.

Deze verbeterpunten zijn in lijn met de uitkomsten van het al eerder genoemde Passie voor water traject en de 100 dagen observaties van de SAD. Zoals gezegd geeft de directie de verbeteringen een plek in de ontwikkelagenda 2017-2020 voor de organisatie.

In de ontwikkelagenda wordt onderscheid gemaakt tussen acties voor de korte termijn, en acties die meer tijd vragen. Het bieden van helderheid over rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, en daaraan gekoppeld de informatie- en escalatielijnen tussen ambtelijke organisatie en bestuur, krijgen daarin de hoogste prioriteit en worden vanaf januari opgepakt. Dit zal naar verwachting een positief effect hebben op de relatie tussen directie en bestuur. Met een betere en heldere afstemming komen beiden goed in hun rol en daarmee ook beter in positie.

Ook komt er in de organisatie meer aandacht voor individuele verantwoordelijkheid en een zakelijker opstelling, waarin het belang van Rijnland voorop staat. Dat hoort bij het scherper maken van de ambities en verwachtingen aan de voorkant, zodat afspraken gemonitord en besproken kunnen worden in management gesprekken.

Vooruitlopend op de uitvoering van de ontwikkelagenda 2017-2020 en op basis van het advies van PWC neemt de directie per direct een aantal maatregelen om de controle in brede zin van het woord te versterken:

-
- De directie maakt op hele korte termijn werkafspraken met de opdrachtgevers over informering en escalatie om beter te kunnen sturen.
 - De directie ontwikkelt samen met Concern Control op hele korte termijn een aanpak om de sturing aan de voorkant te verbeteren.
 - De directie organiseert op korte termijn een 'check' om uit te zoeken of de huidige afspraken m.b.t. kapitalisatie van uren leiden tot perverse prikkels.

1.7 Leerpunten en vervolg a.w.z.i. Velsen

Naast aanbevelingen voor projectbeheersing in het algemeen heeft PWC ook specifieke aanbevelingen gegeven voor het project awzi Velsen. Aan het project is per direct een taskforce toegevoegd om het vervolg van het project op bestuurlijk en directieniveau nauwer te volgen. Hiertoe is een separaat memo 'Taskforce awzi Velsen' geschreven dat ook aan de VV van 1 februari aangeboden is. Daarin wordt tevens ingegaan op de specifieke aanbevelingen van PWC. Het instellen van de taskforce is een voorbeeld van de concrete invulling van de hierboven beschreven maatregel dat de directie op hele korte termijn werkafspraken maakt om beter te kunnen sturen.

Bijlage 1. Quickscan Concern Control: juli-september 2016

Deze scan volgt op de quickscan eind 2015. Deze tweede quickscan heeft als hoofddoel het beantwoorden van de vraag of de door de organisatie uitgesproken ambitie rondom projectbeheersing, die in de VV beeldnota van februari 2016 is herhaald, medio 2016 is behaald.

Projectbeheersing heeft in 2016 flinke stappen gemaakt. De inzet heeft zich gefocust op het op orde brengen van het instrumentarium en de implementatie van de IPM methodiek.

Progressie

- Prosa is operationeel waardoor Rijnland steeds eerder en beter over projectinformatie kan beschikken. SSK wordt standaard toegepast.
- De methodiek IPM is uitgerold. Assetmanagement komt goed op stoom. Hierdoor kunnen we beter prioriteren wat we willen realiseren via projecten. risicomanagement heeft een belangrijke plaats in alle projectclusters gekregen.

Leerpunten

- Kengetallen en ramingen kunnen scherper. Dreigende kredietoverschrijdingen moeten (afhankelijk van het soort traject) eerder worden besproken met de opdrachtgever, directie of het bestuur.
- Scopewijzigingen komen nog geregeld voor, doordat nog niet alle afdelingen (de keten) betrokken zijn. Dit komt zowel aan de voorkant (assetmanagement) als aan de achterkant van de keten voor. Ook bestuurlijke wensen kunnen de scope, met name voor de uitvoering bijvoorbeeld bij een variantkeuze, veranderen. Bijvoorbeeld bij een gewenst duurzamer of innovatiever ontwerp.
- IPM-rolhouders moeten sterker in hun rol komen en zorgen voor stabiele IPM-teams, waarin sprake is van gering verloop en inhuur. IPM-projectteams zijn doorgaans nog jong en moeten nog groeien.
- Het is belangrijk oog te hebben voor technische en financiële risico's, maar nog beter om te weten wat in de omgeving speelt.
- Leidinggevenden moeten situationeel bepalen wanneer ze inzetten op sterk in control, wat meer of minder aandacht krijgt en waar ze bovenop moeten zitten. Goede projectbeheersing en -communicatie faciliteert de directie (en bestuur) om regie te kunnen houden.
- Mensen moeten hun verantwoordelijkheid kunnen en willen pakken. Hoogwaardige professionals die voldoen aan het profiel van de toekomst: een effectieve cultuur, de Rijnlandse opgave centraal en mensen die persoonlijk leiderschap laten zien. Deze professional maakt zelf inschattingen, voert lastige gesprekken, neemt initiatief, is ondernemend en toont eigenaarschap.

Bijlage 2. Interne scan stand van zaken IPM projecten

Projectclusters en projecten buiten projectclusters (september-november 2016):
(I) Dit betreft een inventarisatie op de GROTIK¹ indicatoren van alle lopende projecten die binnen de afdeling Projecten ten uitvoer worden gebracht. Het doel van deze scan is te beoordelen of de projectbeheersing binnen de afdeling Projecten op orde is.
(II) Dit betreft een inventarisatie op de GROTIK indicatoren van alle lopende projecten binnen Rijnland die **niet** door de afdeling Projecten ten uitvoer worden gebracht. Het doel van deze scan is te beoordelen of de projectbeheersing binnen de overige afdelingen van Rijnland op orde is.

In september 2016 is op verzoek van de directie een stand van zaken gemaakt over 22 projectclusters van de afdeling Projecten. Deze stand van zaken informeert over geld, risico, organisatie, tijd en kwaliteit/scope.

Progressie

- Bij meer dan de helft van de lopende projecten is een goede planning beschikbaar en zijn de tijdsrisico's in de planning opgenomen. Een aantal projecten heeft moeite met het opstellen van een sluitende gedetailleerde planning vanwege problemen met het op orde brengen van de projectorganisatie volgens de IPM-methodiek, afstemming met de omgeving (o.a. geschillen) die meer tijd kost, scopewijzigingen en afstemming met andere projectclusters (bijv. a.w.z.i.-renovatie en procesautomatisering)
- Voor recente projecten is een geaccordeerde SSK-raming aanwezig, op basis van een juiste scope. Er is voldoende krediet en er is een onderbouwde meerjarenraming. De oudere projecten (van voor de nieuwe werkwijze) zullen ramingen aan moeten scherpen conform de nieuwe werkwijze.
- In driekwart van de lopende projecten is het risicomanagement op orde: volledige risicodossiers, beheersmaatregelen zijn benoemd en belegd en is een risicoreservering opgenomen in SSK. In het overige kwart worden hiervoor de laatste stappen gezet.
- De scope is over het algemeen helder en scopewijzigingen worden goed gedocumenteerd. De gewijzigde scope wordt afgestemd met stakeholders. Scopewijzigingen komen over het algemeen voort uit nader onderzoek of nadere afstemming binnen de keten.
- Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat met name de projecten die recent gestart zijn onder IPM en met een SSK-raming, goed verlopen. Deze projecten kennen een betere structuur, heldere scope en planning inclusief een risicobeheerplan.

Leerpunten

Het is niet altijd gemakkelijk om de IPM-teams volledig te bemensen met medewerkers met de juiste kennis en capaciteit. Hierdoor wordt veel inhuur gepleegd waardoor kennis uiteindelijk vaak verloren gaat en het verloop in de IPM-rollen hoog is. Om deze reden heeft de directie opdracht gegeven om voorjaar 2017 in beeld te brengen welke projecten de komende jaren op ons af komen. Op basis daarvan kan de flexibele schil worden geminimaliseerd en kunnen meer mensen in vaste dienst komen, waardoor er in personeel opzicht een stabiele situatie ontstaat.

Bijlage 3. Samenvatting interne scan overige projecten

In november 2016 is een inventarisatie gemaakt van alle lopende projecten binnen Rijnland die niet door de afdeling Projecten ten uitvoer worden gebracht. Dit zijn projecten met lagere risico's, ze zijn minder complex, gemêleerd en variëren van invoering van maatregelen of systemen tot subsidieverkrijging of "het benutten van kansen als deze zich voordoen". Het zijn projecten die niet in IPM-vorm uitgevoerd hoeven te worden.

Deze stand van zaken is gebaseerd op de uitgangspunten geld, risico, organisatie, tijd en scope/kwaliteit.

Leerpunten

- Veel projecten kennen een afhankelijkheid van andere projecten. Dit veroorzaakt regelmatig vertragingen (als één vertraagt dat vertraagt de rest ook) maar geen grote verrassingen omdat deze afhankelijkheden vooraf bekend zijn. Dit vertaalt zich echter niet altijd door in een latere opleverdatum van deze projecten, waardoor de kwaliteit in het gedrang komt.
- Het opstellen van realistische plannings en het behalen van deadlines in projecten waarin met andere waterschappen of overheden moet worden samengewerkt, vraagt een extra uitdaging. Als een andere organisatie trekker is van het project, blijkt het lastig om invloed te kunnen uitoefenen op de planning. Daarnaast is uitloop van de planning vaak een gevolg van problemen van en/of met de leverancier of aannemer (of andere derde partij).
- Bij veel van deze projecten ontbreekt nog een SSK-raming. Enerzijds vanwege het feit dat de projecten al gestart waren voor de nieuwe werkwijze, anderzijds omdat een SSK-raming niet op het project van toepassing is. De grotere projecten die recent gestart zijn beschikken echter wel over een SSK-raming of gaan een raming opzetten.
- Verwerking in Prosa verdient verbetering. Het invoeren van kredieten blijkt lastig voor de (soms onervaren) medewerkers in de rol van projectleider en in enkele gevallen zijn zij helemaal niet op de hoogte van de huidige invoeringsregels rondom Prosa. Hier wordt op korte termijn actie op ondernomen door de afdeling Projecten.
- Over het algemeen wordt bij deze projecten (nog) niet gewerkt met IPM-projectteams. Bijna de helft van deze projecten leent zich niet voor een werkwijze met een IPM-projectteam. Binnen deze projecten wordt gewerkt binnen de lijnorganisatie of het betreft projecten die door slechts enkele medewerkers uitgevoerd kunnen worden. Bij de grotere, recent opgestarte projecten zijn inmiddels wel IPM-rollen ingevuld en is kenbaar gemaakt op de werkwijze van de afdeling Projecten aan te willen sluiten.

Bijlage 4. Samenvatting Scan PWC A.w.z.i. Velsen

Projectscan AWZI Velsen (december 2016): Dit betreft een gedetailleerde projectscan van het project awzi Velsen door PriceWaterhousCoopers (PWC) op verzoek van de directie en de betrokken portefeuillehouder. Vanaf de start verliep het project moeizaam en heeft een kosten- en tijdoverschrijding plaats gevonden. Om dit project op korte termijn succesvol te kunnen afronden en hiervan te leren voor andere projecten is besloten de scan uit te voeren. De aanbevelingen zijn ook voor projectbeheersing in het algemeen van toepassing. AWZI Velsen is een uitzonderlijk project en zeker niet exemplarisch voor de projectbeheersing van Rijnland.

PWC geeft aan dat het project Velsen lastig was door de complexiteit, de lange termijn en een aantal tegenslagen. De aanbevelingen voor de lange termijn, passen volledig binnen de al inslagen weg voor projectbeheersing. Het is goed om bevestigd te zien dat Rijnland hierin de juiste route heeft gekozen.

Hieronder volgen de algemene (organisatie) en specifieke (project) leerpunten uit het PWC-rapport, waarvan nog moet worden bekeken voor welke projecten ze gelden.

Algemene Leerpunten

- De projectenstructuur voor de invoering van IPM was niet helder. Rollen en taken waren onduidelijk voor betrokken medewerkers en partijen. Duidelijke afspraken over informatie-uitwisseling ontbraken.
- Het evenwicht tussen de bestuurlijke en de ambtelijke organisatie wordt als onvoldoende beschouwd. De informatie- en escalatielijnen waren hierdoor niet bij alle projectleden duidelijk in beeld. Daar komt bij dat escalatiemogelijkheden onvoldoende worden onvoldoende benut waardoor het niet plaatsvindt of te laat.
- Vakinhoudelijke mensen zoals vakspecialisten en beheerders hebben vaak een beperkte, ondergeschikte rol in projecten. Om het project over te dragen aan de staande organisatie leiden eisen en wensen van beheer en onderhoud die eerder niet in beeld zijn gebracht of gehonoreerd, tot scopewijzigingen van het project later in de tijd (met alle gevolgen van dien voor planning en kosten).
- Omgang met leveranciers is te weinig zakelijk. Leveranciers krijgen de ruimte om zich niet aan afspraken te houden met uitloop of hogere kosten tot gevolg.

Specifieke leerpunten

- De scope is twee maal gewijzigd als gevolg van de Atex-installaties en nieuwe inzichten vanuit de renovatie van andere installaties (procesautomatisering zuiveren).
- Gebrek aan vooronderzoek, detail-, en resultaatomschrijvingen. De risicoanalyse was te beperkt en vooral gericht op financiële risico's. Tijdens de bouw diende zich veel meerwerk aan omdat de ontwerpen van onvoldoende kwaliteit en gedetailleerdheid waren.
- De planning was te globaal opgesteld. Detailplanningen gekoppeld aan mijlpalen en afhankelijkheden tussen planningen ontbraken.
- Het verloop in rollen binnen het projectteam was groot. Daarnaast is ook de werkwijze voor de projectaanpak tussentijds gewijzigd. Dit had consequenties voor zowel het tijdaspect als de kwaliteit van de invulling van rollen en taken gehad.
- Externe adviseurs zijn ingezet op basis van inspanningsverplichtingen in plaats van resultaatverplichtingen. Verantwoordelijkheden zijn niet belegd bij adviseurs. Dit zet tijd, geld en kwaliteit onder druk.
- Hoewel Royal Haskoning DHV het raamcontract gegund kreeg, was de inzet van Sweco/Grontmij noodzakelijk. Dit adviesbureau was de licentiehouder van Demon EssDe waarvoor Rijnland een voorkeur had uitgesproken. Hierdoor waren er uiteindelijk twee concurrerende leveranciers aan boord.

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Beeldnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.03.
Onderwerp	Taskforce awzi Velsen	
Collegevergadering	10-01-2017	
VV-commissie	Cie V&GW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	17.000870	
BABS id	5557	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

Neemt kennis van de aanpak van de specifieke aanbevelingen van adviesbureau PwC over project awzi Velsen

De verenigde vergadering

Neemt kennis van de aanpak van de specifieke aanbevelingen van adviesbureau PwC over project awzi Velsen

Context

Renovatieproject awzi Velsen is een ambitieus project dat naar verwachting één van de meest innovatieve, schone zuiveringsinstallaties oplevert. Rijnland zet zich hiermee op de kaart op het gebied van innovatie, duurzaamheid en veiligheid. Er is gekozen voor de innovatieve technieken Demon en Essde voor stikstofverwijdering vanwege het lage energieverbruik, terwijl awzi Velsen een hoge stikstofvracht ontvangt. Verder is op Velsen de slibgistingsinstallatie gasveilig (Atex) gemaakt, wat na de explosie op awzi Raalte plotseling met stip bovenaan de renovatieplanning kwam.

Awzi Velsen heeft al het nodige van Rijnland gevergd: er heeft een flinke kosten- en tijdoverschrijding plaatsgevonden. Bij de aanvraag van aanvullend krediet zijn hiervoor oorzaken benoemd: de startsituatie was matig in beeld, de wens tot innovatieve technieken zorgde voor diversiteit aan leveranciers en contracten, en deze diversiteit zorgde op zijn beurt voor een domino-effect bij vertragingen en meerwerken. Renovatie van awzi Velsen is daarmee een uitzonderlijk project geworden. Temeer omdat de locatie klein en vol is, en de zuivering vrijwel volledig moet blijven draaien tijdens de renovatie. De complexiteit en de kostenoverschrijding geven aanleiding om er 'bovenop te zitten'.

Om dit project op korte termijn succesvol te kunnen afronden en hiervan te leren voor andere projecten heeft D&H besloten tot een externe audit, op voordracht van de portefeuillehouder. De directie heeft voor deze separate audit opdracht gegeven aan PwC.

PwC geeft aan dat hun algemene aanbevelingen voor projectbeheersing ook voor succesvol afronden van Velsen gelden: er dient eerder opgeschaald te worden, de benadering van derden kan zakelijker, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moeten duidelijker worden belegd. Hoe Rijnland met de algemene PwC-aanbevelingen omtrent projectbeheersing om wil gaan, staat in de notitie 'Projectbeheersing binnen Rijnland' (Cie BOD, 18 januari).

Aanpak

Voor de korte termijn beveelt PwC ook specifieke acties voor Velsen aan. In bijlage 1 hiervan het volledige overzicht (11 punten). Een aantal maatregelen is in december 2016 al voortvarend ter hand genomen door het projectteam Velsen.

Om het bestuur van Rijnland over de voortgang te informeren, stellen directie en portefeuillehouder een taskforce Velsen in, bestaande uit de portefeuillehouder Waterketen, de programmadirecteur, de opdrachtgever en de projectmanager. Deze taskforce zal aansturing geven aan het uitvoeren van de korte termijn acties Velsen en komt maandelijks bijeen. Ook houdt de taskforce zicht op de algemene voortgang van het project en eventueel nog te maken keuzen. Afronding van het renovatieproject wordt in 2017 verwacht.

Aan D&H en aan de VV(-Commissie VGW) zal hierover gerapporteerd worden bij de Buraps, tot de uitvoering van de renovatie Velsen is afgerond. De eerste rapportage over de 11 punten van PwC voor de korte termijn vindt u in bijlage 2.

Bijlage 1

Korte termijn acties awzi Velsen (cursief de projectbeheersingsaspecten waarop Velsen volgens PwC onvoldoende scoort):

1. Stakeholderanalyse bespreken (met stakeholders) en vaststellen zodat de analyse kan worden doorvertaald naar projectacties.
2. *A. Bevestig de scope van het lopende project (in samenspraak met de stakeholders): stel het programma van eisen op voor laatste deel (procesautomatisering, Demon EssDE en renovatie waterlijn) en zorg dat het programma van eisen wordt vastgesteld.*
B. Bij het vaststellen van de scope is het belangrijk dat de scope op resultaatuitkomst wordt vastgesteld (business benefits) (kwaliteit waterzuivering, innovatie, kosten- en energiebeheersing).
C. Beperk scopewijzigingen in de resultaatuitkomst gedurende de afronding: het is belangrijk om af te maken waaraan Rijnland is begonnen.
3. Definieer goede risico-beperkende maatregelen bij de gesignaleerde risico's en effectueer deze maatregelen.
4. *A. Stel een realistische detailplanning met betrokkenen (met name de leveranciers) voor het totale project op waarin alle afhankelijkheden en mijlpalen zichtbaar zijn.*
B. Het IPM team accordeert de planning (de verschillende rollen in het IPM team leveren input). Het integraal projectmanagement wordt zodoende zichtbaar in de planning.
5. *A. Benoem de te realiseren voordelen van het project naar alle betrokkenen: waarom wordt dit project op deze manier uitgevoerd?*
B. Maak de realisatie van de voordelen zichtbaar in de planning, bijvoorbeeld de innovatie van de Demon EssDE.
6. Maak een klein hecht team van het IPM team.
Houd de (externe) medewerkers vast gedurende de uitvoering van het project.
7. Wijzig de scope niet meer en stel de planning vast. Houd het team bijeen omdat dit leidt tot meer zekerheid in kostenbeheersing.
8. *Neem de planning door met de leveranciers en benoem de afhankelijkheden (leveranciersbeheersing).*
9. Laat de manager projectbeheersing zorg dragen voor de minimale kwaliteit aan procesbeheersing (management projectkwaliteit).
10. "Zet de machines stil" en kijk naar de huidige lijst aan meerwerk lijst en breng de gevolgen voor planning en kosten in beeld.
Breng in kaart welke wijzigingen er nog te verwachten zijn op de bestaande bestekken.
11. *Het verdient aanbeveling om de directie vast te laten aansluiten bij het overleg tussen portefeuillehouder en opdrachtgever en gesprekspartner over projecten te laten zijn voor het bestuur.*

Bijlage 2 Eerste voortgangsrapportage

		Stand van zaken 9 jan. 2017	
1	Stakeholderanalyse bespreken, vaststellen en doorvertalen	Analyse is er, bespreking met meer stakeholders volgt	
2	A. Bevestig scope en stel programma van eisen vast. B. Stel scope op resultaatuitkomst vast. C. Beperk verdere scopewijzigingen.	A. Begin dec. '16 geconsolideerd. B. Gestart dec. '16 C. Begin dec. '16 geconsolideerd. Continue aandacht	
3	Definieer goede risico-beperkende maatregelen en voer deze uit.	Update is geweest in dec. '16	
4	A. Stel een realistische detailplanning met betrokkenen voor het totale project op waarin alle afhankelijkheden en mijlpalen zichtbaar zijn. B. Het IPM team accordeert de planning	A. Gereed 9 jan. '17 B. Gereed 9 jan. '17	
5	A. Benoem de te realiseren voordelen van het project naar alle betrokkenen: waarom wordt dit project op deze manier uitgevoerd? B. Maak de realisatie van de voordelen zichtbaar in de planning, bijvoorbeeld de innovatie van de Demon EssDE.	A. Loopt B. Is meegenomen	
6	A. Maak een klein hecht team van het IPM team. B. Houd de (externe) medewerkers vast gedurende de uitvoering van het project.	A. Gestart nov. '16 B. Continue aandacht	
7	Kostenbeheersing: wijzig de scope niet meer, stel de planning vast, houd het team bijeen	Zie maatregel 2, 4 en 6	
8	Neem de planning door met de leveranciers en benoem de afhankelijkheden (leveranciersbeheersing).	Zie 4; als extra voert het team een veel zakelijker benadering van de leveranciers door	
9	Laat de manager projectbeheersing zorg dragen voor de minimale kwaliteit aan procesbeheersing (management projectkwaliteit).	In opbouw	
10	A. "Zet de machines stil" en kijk naar de huidige meerwerklijst en breng de gevolgen voor planning en kosten in beeld. B. Breng in kaart welke wijzigingen er nog te verwachten zijn op de bestaande bestekken.	A. 'stilzetten' te duur; er is nieuw meerwerk met €350.000,- kosten en een maand vertraging. B. Gestart, bestekken worden gecontroleerd.	
11	Laat de directie vast aansluiten bij het overleg tussen portefeuillehouder en opdrachtgever.	In 2015 al ingevoerd. Daarnaast instelling taskforce Velsen 1-1-2017.	

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-01-2017, kenmerk
17.000870,
en gelet op artikel 84 van de Waterschapswet,

Neemt kennis van de aanpak van de specifieke aanbevelingen van adviesbureau PwC
over project awzi Velsen

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.04.
Onderwerp	Vispassage Spaarndam, overeenkomst en voorbereidingskrediet	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	M.E.F. Leewis	
Corsanummer	16.109897	
BABS id	5390	
Bijlagen	Ovk vispassage spaarndam	
	Nota van wijziging	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam.

en neemt kennis van:

1. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam.

En neemt kennis van:

2. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.

Context

Vis uit de Noordzee en Noordzeekanaal kan moeizaam Rijnlands boezem in- en uit-trekken. Dat is niet goed voor een goede (KRW-)toestand van zowel boezem als Noordzee. Migratiemogelijkheden voor vis vormen daarom een belangrijk aandachtspunt in het WBP5.

Rijnland heeft op acht plaatsen "verbinding" met het buitenwater; bij vier boezemgemalen en vier sluizen. Gemalen en andere kunstwerken vormen een barrière voor de vissen. De afgelopen jaren hebben we 3 van de 4 boezemgemalen vispasseerbaar gemaakt. Alleen boezemgemaal Spaarndam is nog niet aangepast. Daarom is in het WBP5 en MJP opgenomen dit gemaal ook vispasseerbaar te maken. Het project is al jaren geleden afgesproken met Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat stelt een bijdrage beschikbaar van 50% (behalve door Rijnland te maken interne kosten) met een maximum van € 275.000,- incl. btw.

Rijkswaterstaat stelt als voorwaarde dat Rijnland de vispassage realiseert in de KRW2-periode, die tot november 2021 loopt. In het verleden is echter met RWS afgesproken dat uitvoering naar verwachting in 2018 zal plaatsvinden. Rijkswaterstaat is voornemens de overeenkomst over de bijdrage voor de vispassage nog dit jaar met Rijnland te ondertekenen. Bij Rijnland wordt de realisatie van de vispassage gepland direct volgend op de renovatie van het boezemgemaal.

Argumenten

1.1 De realisatie van de vispassage past in Rijnlands beleid en programmering

De realisatie van de vispassage Spaarndam past in WBP5 en is qua financiering in het MJP opgenomen voor de jaren 2017 (voorbereiding) en 2018 (uitvoering). Totaal worden uitvoeringskosten op ca. €550.000,- geschat. Het voorbereidingskrediet is onderdeel van het totale bedrag van €550.000,-. Na afronding van de voorbereiding zal meer duidelijk zijn over de technische oplossing en de bijbehorende kostenraming. Van de uitvoeringskosten wordt 50 % (behoudens de door Rijnland te maken interne kosten) met een maximum van € 275.000,- bijgedragen door Rijkswaterstaat. Een uitvoeringskrediet zal naar verwachting in de tweede helft van 2017 worden aangevraagd.

1.2 De realisatie van de vispassage lost vismigratieknelpunten en daarmee KRW-knelpunten op

Met de aanleg van de vispassage wordt een barrière voor vissen geslecht. De vissen kunnen niet via het boezemgemaal de boezem intrekken, omdat de stroming in het gemaal te sterk is om tegenin te zwemmen. Doel van de te ontwerpen vispassage is: een goede mogelijkheid creëren voor jonge glasaal, aal, driedoornige stekelbaars, bot en spiering om Rijnlands boezem in te trekken via de vispassage. Intrek van grotere vissen vindt plaats via de sluizen van Spaarndam. Het uittrekken zal plaatsvinden via het boezemgemaal. Het boezemgemaal is en blijft visvriendelijk.

Een blauwalgprobleem nabij het gemaal in Spaarndam zal, indien mogelijk, ook bij de oplossing betrokken worden.

2.1 De overeenkomst met Rijkswaterstaat is gunstig voor Rijnland

In de overeenkomst is opgenomen dat Rijkswaterstaat 50% bijdraagt aan de vispassage Spaarndam (alleen eigen personeelskosten van Rijnland financiert Rijkswaterstaat niet mee), tot een maximum van €275.000,-. De inschatting is dat de vispassage voor €550.000,- kan worden aangelegd. De overeenkomst is juridisch getoetst en akkoord bevonden.

Risico's

1.1 De aanleg van de vispassage wordt duurder dan €550.000,-

Door het nog ontbreken van een ontwerp (er is alleen een globale oplossing) is er een relatief grote bandbreedte op de kosteninschatting; er is nog geen SSK raming opgesteld. Met het doorlopen van de voorbereiding kan voor de uitvoering een ontwerp en bijbehorende SSK-raming worden opgesteld. Bij aanvraag van uitvoeringskrediet weten we dan vrij goed, hoe groot risico op kostenoverschrijding er resteert. Indien de vispassage duurder wordt dan €550.000,- komt het meerdere 100% voor kosten van Rijnland. Overigens is momenteel van meerdere zijden de schatting, dat het voor €550.000,- echt wel moet lukken.

1.2 De aanleg van de vispassage wordt technisch bemoeilijkt of loopt vertraging op door de renovatie van het boezemgemaal

Doordat het project renovatie boezemgemaal Spaarndam van invloed is op de realisatie van de vispassage kan er vertraging in de uitvoering ontstaan, of moet het ontwerp worden aangepast. Doordat uitvoering uiterlijk eind 2021 gereed moet zijn voor de bijdrage van RWS heeft dit geen invloed op de bijdrage van RWS.

2.1 De bijdrage van RWS wordt niet of niet volledig ter beschikking gesteld.

Doordat de eisen niet goed zijn afgestemd met RWS en/of niet goed zijn geborgd in het ontwerp, kan het gebeuren dat Rijnland geen of minder subsidie ontvangt van Rijkswaterstaat om dit project te realiseren. Beheersmaatregel: Korte-communicatie lijnen met RWS blijven hanteren en eisen RWS vastleggen in het Programma van eisen.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.109897,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet ,

besluit:

1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam.

en neemt kennis van:

1. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doombos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Overeenkomstnr. **31117502**

OVEREENKOMST betreffende realisatie van
een vispassage te Spaarndam

De ondergetekenden:

de Staat der Nederlanden

gevestigd te 's-Gravenhage, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, te dezen vertegenwoordigd door de directeur Netwerkontwikkeling van Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, mevrouw drs. N.M. Beekman, hierna te noemen 'Rijkswaterstaat'

en

het Hoogheemraadschap van Rijnland

gevestigd te Leiden, te dezen vertegenwoordigd door mevrouw M. Leewis, lid van het dagelijks bestuur, hierna te noemen 'het Waterschap'

Gezamenlijk te noemen: 'Partijen',

Overwegende dat:

- a. Partijen het belang onderkennen van een goede onderlinge samenwerking ter verbetering van de kwaliteit van de verbindingen tussen het hoofdwatersysteem en het regionale watersysteem, zoals beoogd in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van 22 december 2000;
- b. in dat kader door Partijen wordt samengewerkt aan de realisatie van een vispassage;
- c. het Waterschap verantwoordelijk is voor de planvorming en de realisatie van de vispassage;
- d. Rijkswaterstaat de realisatie van de vispassage meefinanciert op de in deze overeenkomst bepaalde wijze;
- e. de samenwerking tussen Partijen gebaseerd is op vertrouwen en dat om die reden van het Waterschap beperkte voortgangsinformatie wordt gevraagd;
- f. dit onder andere betekent dat Rijkswaterstaat het ontwerp van de vispassage niet zal toetsen maar overigens haar kennis voor het ontwikkelen van het ontwerp wel beschikbaar stelt en het Waterschap daar graag gebruik van maakt;
- g. dit verder betekent dat het Waterschap zelf beslist wanneer de vispassage voldoende is uitgewerkt en gerealiseerd kan worden en daaromtrent door Rijkswaterstaat geen MIRT3 projectbeslissing zal worden genomen;
- h. Partijen voor de realisatie van de vispassage de volgende hieronder gemaakte afspraken wensen vast te leggen;

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1 Beschrijving van de vispassage

1. Het Waterschap zal ter bevordering van de vismigratie een vispassage (laten) ontwerpen en realiseren. Dit betreft een vispassage, nr. H&I 1012-b, bij Spaarndam tussen het (waterlichaam) Noordzeekanaal en de Rijnlandse boezem.
2. Partijen streven er bij het ontwerp van de vispassage naar dat na realisatie het maal-/sluizencomplex te Spaarndam tweezijdig passeerbaar is voor alle habitat kenmerkende soorten in alle lengteklassen (5 tot 100 cm).
3. De vispassage moet minimaal 50 jaar kunnen functioneren.
4. De genoemde vispassage moet uiterlijk 15 november 2021 gerealiseerd zijn.

Artikel 2 Eigendom, beheer en onderhoud

1. De vispassage komt in eigendom van het Waterschap.
2. Het beheer en onderhoud van de vispassage berust bij het Waterschap. Indien er schade aan de vispassage ontstaat neemt het Waterschap de kosten van herstel voor zijn rekening.

Artikel 3 Organisatie en taakbeschrijving

1. Bijdrage van Partijen

- a. Partijen wijzen een contactpersoon aan en informeren elkaar daarover zo spoedig mogelijk na ondertekening van deze overeenkomst.
- b. Het Waterschap is verantwoordelijk voor de planvorming, de aanbesteding, het opstellen van het contract, de directievoering en de begeleiding van de uitvoering. Het Waterschap stelt voldoende capaciteit beschikbaar voor de uitvoering van genoemde taken, dan wel voor de begeleiding van een uitbesteding van deze taken. Ook het verzorgen van de benodigde vergunningen is onderdeel van de verantwoordelijkheid van het Waterschap.
- c. Het Waterschap heeft een resultaatsverplichting. Het Waterschap is verantwoordelijk voor een tijdige realisatie van de vispassage.
- d. Het Waterschap structureert en organiseert het planvormings- en realisatieproces van de vispassage naar eigen inzicht.
- e. Het Waterschap informeert Rijkswaterstaat jaarlijks in maart, juli en november over de voortgang en risico's ten aanzien van mijlpalen (ontwerpfase, aanbesteding, gunning, uitvoering en oplevering) en financiën (raming, aanneemsom, meer-minderwerk en eindafrekening).

2. Overleg

- a. Partijen zullen overleg organiseren om te komen tot een goed ontwerp van de vispassage en een goede uitvoering van de overeenkomst. Partijen komen daarvoor tenminste bijeen om het door het Waterschap voorgelegde ontwerp gezamenlijk te bespreken en tenminste bijeen voor de start van de uitvoering.
- b. Vertegenwoordigers van partijen bepalen in onderling overleg de agenda van de bijeenkomsten en kunnen naar eigen inzicht daarbij adviseurs uitnodigen.

Artikel 4 Financiële bijdrage

1. Financiële bijdrage van Rijkswaterstaat

De medefinanciering vanuit Rijkswaterstaat bedraagt 50% van alle door het Waterschap gemaakte planvormings- en realisatiekosten met een maximum van € 275.000,- inclusief BTW. Het gaat hier om de netto kosten (kosten minus eventuele subsidies/bijdragen van derden). De interne Waterschapskosten (kosten van waterschapspersoneel e.d) komen niet voor medefinanciering in aanmerking.

2. Achteraf, na oplevering van de vispassage, worden de werkelijk gemaakte kosten en bijdrage bepaald.
3. Over de bijdrage van Rijkswaterstaat aan het Waterschap hoeft geen BTW verrekend te worden. Zie bijlage 1 voor een toelichting en rekenvoorbeeld.
4. Er vindt geen indexering plaats.
5. De financiële bijdrage van het Rijkswaterstaat aan het Waterschap voor de planvorming en de realisatie van de vispassage komt te vervallen indien de vispassage na 2021 wordt opgeleverd.
6. Indien, voor de realisatiefase, duidelijk wordt dat de vispassage waarschijnlijk buiten de termijn (na 2021) wordt opgeleverd dient hiervoor tijdig, voorafgaand aan de realisatie van de vispassage schriftelijk toestemming te worden gevraagd bij Rijkswaterstaat om alsnog een bijdrage te kunnen krijgen.
7. Om voor een bijdrage in aanmerking te komen dienen voorafgaand aan de facturering de volgende stukken te worden overhandigd aan Rijkswaterstaat:
 - opleveringsstukken; zoals een proces verbaal van opneming door de opdrachtnemer en een ingevuld 'KRW-formulier' (zie bijlage 2);
 - de gevraagde bijdrage met onderbouwende bewijsstukken waaronder een kostenoverzicht en een eindafrekening.
8. Rijkswaterstaat geeft vervolgens binnen een maand een verklaring af of de stukken worden geaccepteerd en stelt de bijdrage van Rijkswaterstaat vast die door het Waterschap kan worden gefactureerd, als bedoeld in artikel 4 lid 1.
9. Indien daar aanleiding toe is, kan Rijkswaterstaat inzage krijgen in achterliggende documenten of een accountantsverklaring eisen.

Artikel 5 Betaling

1. Na afgifte van de verklaring van Rijkswaterstaat, stuurt het Waterschap binnen een maand een factuur aan Rijkswaterstaat met het in de verklaring gemelde bedrag. De factuur sturen naar Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, t.a.v. de crediteurenadministratie, Postbus 8185, 3503 RD te UTRECHT. Op de factuur dient het SAP-bestelnummer, het nummer van deze overeenkomst en de naam van de projectbegeleider van Rijkswaterstaat te zijn vermeld. Het bedoelde SAP-bestelnummer wordt door Rijkswaterstaat verstrekt na ondertekening van onderhavige overeenkomst.
2. Na goedkeuring door Rijkswaterstaat zal Rijkswaterstaat de ingediende factuur binnen 4 weken betalen.

Artikel 6 Communicatie

Partijen zullen in hun externe communicatie (mondeling of schriftelijk) naar derden aangaande het project elkaars bijdrage aan het project op een duidelijke wijze kenbaar maken. Dit geldt ook voor bouwboarden en nieuwsbrieven.

Artikel 7 Aansprakelijkheid

1. Partijen doen afstand van alle aanspraken, die zij tegenover elkaar zouden kunnen doen gelden wegens schade geleden ten gevolge van de naleving van deze overeenkomst, behoudens opzet of grove schuld aan de zijde van de andere partij.
2. Aansprakelijkheid voor schade aan derden, die ten gevolge van deze overeenkomst ontstaat, ligt bij de uitvoerende partij van dat deel van de overeenkomst als gevolg waarvan de schade is ontstaan, behoudens opzet of grove schuld van de wederpartij bij deze overeenkomst.

Artikel 8 Toepasselijkheid recht en geschillen

1. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.
2. Er is sprake van een geschil zodra een der Partijen dit schriftelijk aan de andere partij meldt. Partijen gaan hierop met elkaar in overleg of een in der minne een oplossing voor dit geschil kan worden gevonden.
3. Alle geschillen die naar aanleiding van de onderhavige overeenkomst, dan wel van nadere overeenkomsten die daarvan het gevolg zijn, blijven bestaan ondanks het overleg zoals genoemd in lid 2, zullen worden beslecht door de bevoegde burgerlijke rechter te Den Haag.

Artikel 9 Overige bepalingen

Deze overeenkomst treedt in werking op de dag van ondertekening.

Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend,

Haarlem, dd.

Leiden, dd.

mevrouw N.M. Beekman
Directeur Netwerkontwikkeling
Rijkswaterstaat West-Nederland Noord

mevrouw M. Leewis
Lid van het dagelijks bestuur
Hoogheemraadschap van Rijnland

Bijlage 1. Factureren door het Waterschap aan Rijkswaterstaat

Naar de mening van Rijkswaterstaat is haar financiële bijdrage aan het Waterschap niet belast met BTW, omdat het realiseren van een vispassage tot de taken van het Waterschap behoort.

Rekenvoorbeeld:

Factuur van aannemer aan Waterschap: aannemer rekent € 100.000 + 21% BTW à €21.000 (waarna de aannemer 21% afdraagt aan de belasting). Waterschap betaalt €121.000 aan de aannemer en declareert € 121.000 x 50% bij Rijkswaterstaat.

Bijlage 2. KRW formulier

Projectbeschrijving voor KRW

Waterlichaam	SGBP code	Maatregel	Type maatregel	Plan	Realisatie

Ingediend door:

Beoordeeld op kwaliteit door:

Datum:

Status:

--

A Doel van de maatregel		
1.	Wat is het hoofddoel van de maatregel (KRW, RvR, NURG, ...)?	

B KRW opgave		
2.	Wat is de huidige toestand en de doelstelling van het waterlichaam op maatlatniveau? <i>Neem hier de EKR waarden voor de huidige toestand en de GET/GEP doelen van de kwaliteitselementen over uit de laatste factsheet.</i>	
3.	Indien relevant: wat is de huidige ecologische toestand van het waterlichaam op deelmaatlatniveau?	
4.	Een beschrijving van de (deel)maatlat waarop de maatregel is gericht, in algemene termen geformuleerd (bijvoorbeeld stroomminnende vis, kwelderareaal en kwelderkwaliteit, etc.).	

C Hydromorfologische ingrepen		
5.	Beschrijf de hydromorfologische ingrepen die beperkend zijn voor de kwaliteitselementen uit het antwoord bij vraag 4 (bijvoorbeeld bedijking, verstuwings, normalisatie etc.)	
6.	Beschrijf de negatieve effecten van deze hydromorfologische ingrepen op de kwaliteitselementen zoals beschreven bij vraag 4 (bijvoorbeeld stroomminnende vis heeft stroming nodig).	

7.	Beschrijf hoe de maatregel de negatieve effecten van de hydromorfologische ingrepen mitigeert.		
D Het projectontwerp			
8.	"Beschrijf de ontwerpcriteria en het daaruit voortvloeiende optimale ontwerp voor deze maatregel om de ongewenste effecten van hydromorfologische ingrepen maximaal te mitigeren (zoals beschreven bij vraag 6). Denk hierbij aan hellingshoek, stroomsnelheid, etc. Zie ook de verwijzingen naar de diverse ecotopenstelsels zoals die op pagina 4 worden gegeven. <i>Voorbeelden van criteria zijn: maximalisatie van de oppervlakte intergetijdengebied, maximalisatie van de land-water interactiezone, maximalisatie van geschikt groeigebied voor waterplanten, optimalisatie van de stroomsnelheid voor bepaalde vissoorten, etc."</i>		
9.	Zijn er N2000 soorten en/of habitattypen waarvoor in dit gebied instandhoudingsdoelstellingen gelden? Zo ja, beschrijf deze en geef vervolgens een beschrijving van de mogelijkheden om via eenvoudige aanpassingen in het ontwerp de synergie tussen het bereiken van KRW-doelen en Natura 2000 doelen te versterken.		
10.	Geef een beschrijving van de randvoorwaarden (bv vanuit veiligheid, scheepvaart) en neven doelen (bv bestaande natuurwaarden) die van invloed zijn geweest op het projectontwerp. Maak vervolgens inzichtelijk op grond van welke afwegingen tussen KRW-doelen, randvoorwaarden en neven doelen het projectontwerp tot stand is gekomen. Geef daarbij tevens aan in hoeverre de N2000 meekoppel mogelijkheden zoals beschreven bij vraag 9 zijn benut.		
11.	Geef een korte beschrijving van de maatregel naar aard, lengte		

		en/of oppervlakte zoals beschreven in de betreffende factsheet en een eventuele afwijking daarvan.		
	12.	Geef een uitgebreide beschrijving van het ontwerp, voorzien van zaken als kaarten, dwarsprofielen en aanvullende informatie (bijvoorbeeld over overstromingsfrequenties) die een compleet beeld geeft van de wijze waarop de maatregel zal worden uitgevoerd.	Hier verwijzen naar bijlagen	

E	Verwachte effecten van het project			
	13.	Geef een kwantitatieve beschrijving van wat gerealiseerd wordt aan oppervlaktes van relevante habitats/ecotopen, gerealiseerde verbindingen, etc.		
	14.	Geef een kwalitatieve beschrijving van wat dit betekent voor de KRW doelen (in termen van maatlatten en deelmaatlatten, waar wenselijk kunnen ook specifieke soorten worden genoemd).		
	15.	Beschrijf de bijdrage van deze maatregel aan de realisatie van aquatische N2000-doelen.		

E	Beheer en onderhoud			
	16.	Geef een kwalitatieve beschrijving van beheer en onderhoud die nodig is voor blijvende effectiviteit van het project.		
	17.	Geef een inschatting van de daaraan verbonden kosten		
	18.	Beschrijf hoe de verantwoordelijkheid van beheer en onderhoud zal worden geregeld (inhoudelijk en financieel).		

F	Projectmonitoring			
	19.	Is er voorzien in projectmonitoring? Zo ja, verstrek basisinformatie in termen van parameters, frequentie en looptijd)		

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Vispassage spaarndam		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	4.04
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Veiligheid en Gezond Water	Datum commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	Mw. M.E.F. Leewis		
Corsanummer	17.006160		

Context

In de commissie VGW van 18 januari 2017 is door commissieleden gevraagd om het kredietvoorstel 'Vispassage Spaarndam' te wijzigen en aan te vullen op de volgende punten:

- redactionele stijlguides naast voorstel leggen;
- overzicht in investeringen andere vispassages verstrekken;
- mededeling van Sjaak Langeslag over mogelijke vertraging van oplevering van de renovatie van boezemgemaal Spaarndam mee te nemen in het voorstel.

Nota, Paginanummer	Wijziging
VV-besluitnota, pagina 2	In het kader van de Stijlgids wordt verbeterd: <i>Oud:</i> 'besluit: 1. Een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam. En neemt kennis van: 2. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.' <i>Naar nieuw:</i> besluit: 1. een voorbereidingskrediet van €125.000,- te verstrekken voor een vispassage bij boezemgemaal Spaarndam en neemt kennis van: 2. de overeenkomst met Rijkswaterstaat over de bijdrage

	van Rijkswaterstaat, die Martine Leewis tekent als gemandateerde door D&H.'
<i>Toelichting op / aanvulling op argument 2.1, VV besluitnota pagina 3:</i> 'De inschatting is dat de vispassage voor €550.000,- kan worden aangelegd'	In de Commissie is gevraagd, (globaal) inzicht te geven in de kosten van de vispassages bij de drie andere boezemgemalen van Rijnland. - Katwijk: <u>kosten ca. 335.000</u>. Deze passage is wat langer geleden gerealiseerd; de kosten waren onlosmakelijk onderdeel van een veel groter werk. Uit correspondentie over de RWS-bijdrage blijkt dat de kosten ca. 335.000 zijn geweest. Inhoudelijk is deze passage niet vergelijkbaar is met Spaarndam; Katwijk betrof aanpassing van bediening van de afsluiters en pompen in gemaal (die toch al fysiek aangepast werden). - Gouda: <u>kosten ca. 50.000</u> Deze passage is niet te vergelijken met Spaarndam. Voor het vispasseerbaar maken van het boezemgemaal Gouda is in een van de drie nieuwe hydraulische inlaatschuiven een apart hydraulische visluikje geplaatst. De aanlegkosten bedroegen slechts €42.000, omdat een en ander bij het ontwerp van de nieuwe inlaatschuiven gelijk kon worden meegenomen. - Halfweg: <u>kosten ca. 1 miljoen</u>. Deze passage is niet te vergelijken met Spaarndam, het is een "tweerichting-passage" over een langere afstand, waarbij aanzienlijke kabel- en leidingverlegging aan de orde was Het is dus allemaal niet met elkaar te vergelijken (we vergelijken hierboven appels met peren en bananen). De situatie bij Spaarndam is heel anders. De werkzaamheden en dus de kosten bij Spaarndam kunnen het beste vergeleken worden met aanleg van een middelklein poldergemaal (250.000), aangevuld met aanpassing van de bestaande kering ('luikje') en verwijderen van een oud vijzelgemaal.
<i>Aanvulling op risico 1.2, VV besluitnota pagina 3:</i>	De opdracht voor de renovatie van boezemgemaal Spaarndam is door een kort geding in het aanbestedingsproces vertraagd. Dat leidt mogelijk tot een vertraging in de oplevering. De aanleg van de vispassage kan hierop aangepast worden. Over ruimte in elektriciteitskasten, kabelgoten en mantelbuizen en over gebruik van hijsinstallaties stemmen de beide projecten met elkaar af.

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.05.
Onderwerp	Aanvullend krediet aanpak blauwalgen	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	M.E.F. Leewis	
Corsanummer	16.106153	
BABS id	5308	
Bijlagen	Aanpak blauwalgen 2017	
	Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding	
	Bestuursvraag Aanpak blauwalgen 2017	
	Nota van wijziging	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. De aanpak blauwalgen versneld en op meer locaties uit te voeren;
2. Hiervoor in 2017 € 75.000,- extra krediet te verlenen (een verhoging van 50%);
3. Het begrote bedrag over de WBP5-periode (t/m 2021) voor de aanpak blauwalgen te verhogen tot € 225.000,- per jaar (eveneens een verhoging met 50%).

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. De aanpak blauwalgen versneld en op meer locaties uit te voeren;
2. Hiervoor in 2017 € 75.000,- extra krediet te verlenen (een verhoging van 50%);
3. Het begrote bedrag over de WBP5-periode (t/m 2021) voor de aanpak blauwalgen te verhogen tot € 225.000,- per jaar (eveneens een verhoging met 50%).

Context

Bij de vaststelling van het WBP5 heeft de VV de ambitie uitgesproken om de blauwalgenproblematiek aan te pakken. Om dit uit te voeren is in de periode 2017- 2021 jaarlijks € 150.000,- begroot. De notitie aanpak blauwalgen (16.046388) geeft de prioritering van de locaties (overwegend zwemwaterlocaties) en de benodigde maatregelen per locatie. Per jaar wordt dit herijkt en wordt krediet aangevraagd voor de volgende serie locaties. De VV heeft op 2 november 2016 ingestemd met het voorstel om in 2017 voor maatregelen op de locaties Haarlemmermeerse Bosplas, Zoetermeerse plas en Droompark Spaarnwoude een krediet te verlenen van € 150.000,- (16.084151). Bij de behandeling van dit voorstel is tijdens de commissievergadering Veiligheid en Gezond water van 12 oktober 2016 de vraag gesteld, welke positieve effecten te verwachten zijn als we het budget over de WBP5-periode verhogen met 50%. Dit is in de beantwoording van de bestuursvraag (16.093505) nader uitgewerkt. Op basis hiervan is in de VV van 2 november 2016 de toezegging gedaan om te komen met een voorstel voor aanvullende financiering. Aanvullende financiering is gevonden door binnen het programma Schoon Water ruimte te maken door herprioritering.

Argumenten

1. *Versnelde aanpak, extra locaties en beter inspelen op ontwikkelingen*
We kunnen een aantal locaties eerder oppakken dan oorspronkelijk gepland, waaronder Elfhoeven (Reeuwijkse plassen), Westeinderplassen en Nieuwkoop. Ook kunnen we locaties oppakken die in de oorspronkelijke prioritering buiten de boot vielen doordat het budget op was. De locaties die we nu wel kunnen oppakken zijn o.a.: Houtrak speelvijver, Aalsmeer Uiterweg, Peddelpoel en Nieuwenbroek (Reeuwijkse plassen). Daarnaast kunnen we beter inspelen op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven van buiten.
2. *Financiële dekking 2017*
De financiële ruimte voor het verhogen van het krediet met € 75.000 tot € 225.000 vinden we door herprioritering van het project "KRW2 de Wilck". Het project blijkt complexer dan initieel gedacht, en heeft meer studie- en voorbereidingstijd nodig dan gepland. De nadere onderbouwing van De Wilck zal plaatsvinden in 2017 en 2018, de maatregelen zelf worden daarmee uitgesteld. Deze worden uitgevoerd na 2018 en daarbij zal het naar verwachting vooral gaan om aanpassingen in het beheer en onderhoud en niet om inrichtingsmaatregelen. Hierdoor kunnen we de ramingen voor "De Wilck" met € 150.000 verlagen en dit gebruiken voor dekking voor het aanvullende krediet in 2017. De motie "Randvoorwaarden WBP5"
(<http://srv-babs01/BabsRijnlandDotNet/StreamDoc.aspx?documentid=D9C4066B51FF4F57856B2F32DB33320F>)
ziet toe op hoe om te gaan met de financiële ruimte. Vanuit de wens van de VV hebben we bekeken hoe we hier invulling aan kunnen geven voor de inzet van het extra budget voor versnelde/verbeterde aanpak van blauwalgen. Uitgaande van een

afschrijvingstermijn van 10 jaar en een rentepercentage van 2,3% bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar (2018) € 9.100. De uit het krediet voortvloeiende exploitatielasten komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2017.

3. *Totale raming*

In de programmabegroting 2017 staat een totale investering geraamd van € 750.000 voor blauwalgbestrijding. Door een verhoging met 50% komt de totale raming uit op € 1.125.000. Voor 2017 en 2018 kan dit gedekt worden uit De Wilck zoals hierboven benoemd. Voor de jaren 2019 en verder nemen we dit mee in de voorstellen voor het MJP 2018-2021, waarover de VV t.z.t. een apart besluit moet nemen.

Risico's

1. *Niet verkrijgen van cofinanciering*

Verschillende partijen hebben belang bij het terugdringen van blauwalgenoverlast. Daarom heeft de VV bij vaststellen van de aanpak en het krediet opgenomen dat andere belanghebbenden voor minstens 50% meefinancieren. Het risico bestaat dat andere partijen niet (in deze mate) willen meebetalen. Het verhogen van het krediet betekent dus niet automatisch dat de maatregelen (versneld) worden uitgevoerd. Mocht cofinanciering niet lukken, dan worden de maatregelen niet uitgevoerd en kan het krediet terug worden gegeven. Het verhogen van het budget biedt kansen voor de inwoners van Rijnland en zijn gemeentelijke partners. Over de voortgang wordt aan de VV gerapporteerd via de Burap.

2. *Innovaties kunnen mislukken*

Bij sommige locaties maken we (nu ook al) gebruik van innovatieve methodes. Er is een kans dat deze technieken niet het gewenste resultaat hebben. Dat mag ook bij innovaties. De technieken kunnen op basis van de resultaten verder verbeterd worden. Dat Rijnland meewerkt aan innovatieve ideeën draagt, mits goed gecommuniceerd, positief bij aan het imago van de organisatie.

Bijlage

- VV besluitnota aanpak blauwalgen 2017 (Corsa 16.084151).
- Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding (Corsa 16.046388).
- Beantwoording bestuursvraag aanpak blauwalgen 2017 (Corsa 16.093505).

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.106153,

EU Zwemwaterrichtlijn,

besluit:

1. De aanpak blauwalgen versneld en op meer locaties uit te voeren;
2. Hiervoor in 2017 € 75.000,- extra krediet te verlenen (een verhoging van 50%);
3. Het begrote bedrag over de WBP5-periode (t/m 2021) voor de aanpak blauwalgen te verhogen tot € 225.000,- per jaar (eveneens een verhoging met 50%).

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas geen structurele maatregelen te treffen. Mocht er blauwalgenoverlast optreden kan waterstofperoxide worden ingezet om deze te bestrijden.
2. De proef met ultrasone bestrijding in de Zoetermeerse plas in 2017 voort te zetten. Hierbij wordt nadrukkelijk onderzocht of er nadelige effecten optreden op watervlooien (*Daphnia*).
3. Filair in te zetten als innovatieve manier van blauwalgenbestrijding in Droompark Spaarnwoude.
4. Het proces voor verkrijgen van cofinanciering voor maatregelen in de Nieuwe Meer en Westbroekplas te starten.
5. Voor blauwalgenbestrijding een krediet te verlenen van € 150.000,-.

Context

In het WBP5 is voor "Schoon en veilig zwemwater" als doel gesteld dat een negatief zwemadvies, wegens blauwalgen, zeer beperkt voorkomt. Om deze doelstelling te bereiken is in de begroting 2017-2021 een bedrag van € 150.000 per jaar opgenomen. Voorwaarde is dat de belanghebbenden moeten meedoen en meebetalen aan de bestrijding van blauwalgen. De memo "Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding" (ter kennisname aangeboden aan D&H op 24 mei 2016) en prioritering gemaakt met een plan van aanpak. Veel locaties hebben nagenoeg geen overlast, omdat we daar al maatregelen treffen (Zegerplas, Vlietland) of omdat de waterkwaliteit goed is (Surfplas Reeuwijk). Probleem locaties die zijn geprioriteerd voor 2017 zijn: Haarlemmermeerse Bosplas, Zoetermeerse plas, en Droompark Spaarnwoude. De locaties de Nieuwe Meer en de Westbroekplas zijn voor 2018 geprioriteerd. De gesprekken voor het verkrijgen van cofinanciering moeten worden gestart in 2017. Hiervoor worden in ieder geval de gemeenten en provincies betrokken. Maar ook andere belanghebbenden (bijvoorbeeld exploitanten) en/of subsidieverstrekkers zijn in beeld. Gebruikers worden actief betrokken via bestaande structuren, zoals de overleggroep Noord Aa of het KRW proces wat gaat lopen voor de Nieuwe Meer. De aanpak van blauwalgen is bij uitstek geschikt om mee naar buiten te treden, en zal daarvoor ook worden ingezet.

Argumenten

1. *De waterkwaliteit in de Haarlemmermeerse Bosplas is sterkt verbeterd en maatregelen zijn niet altijd nodig*

De waterkwaliteit in de plas is de afgelopen jaren zeer sterk verbeterd. Toch is blauwalgenoverlast niet uit te sluiten. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas is een business case (zie bijlage Corsa 16.078336) gemaakt waarin 6 maatregelen zijn afgewogen. Een belangrijke vraag is of met de verbeterde waterkwaliteit, de bestaande luchtmenginstallatie vervangen moet worden (één van de scenario's). Vanuit risico- (al dan niet optreden van overlast) en kostenogpunt, hebben structurele maatregel zoals een luchtmenginstallatie, niet de voorkeur. In de gevallen dat er wel blauwalgenoverlast optreedt, heeft behandeling met waterstofperoxide de voorkeur. Hiermee zijn in plassen met een relatief goede waterkwaliteit zeer positieve resultaten gehaald. In het onderzoek van de UvA (waarin Rijnland deelneemt) wordt de techniek verder verbeterd. Als

blauwalgen gaan persisteren, kan alsnog overwogen worden om te investeren in een luchtmenginstallatie.

2. Voor de Zoetermeerse plas willen we ruimte geven aan innovatie

Ultrasone bestrijding van blauwalgen is een innovatie die is ontwikkeld door het Zoetermeerse bedrijf LG Sonic. In 2016 zijn de gemeente Zoetermeer en LG Sonic een tweejarige proef gestart in de Zoetermeerse plas. Rijnland heeft de ambitie om innovatieve ontwikkelingen te stimuleren en draagt daarom bij in de kosten van de proef. Een belangrijk argument hierbij is dat de conventionele manier van blauwalgenbestrijding kostbaar is en vanwege het grote energieverbruik, niet duurzaam. Het verder ontwikkelen van ultrasone bestrijding kan op termijn dus kostenbesparend zijn en bijdragen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Dat de blauwalgen zich in dit eerste onderzoeksjaar, ondanks de ultrasone bestrijding, toch hebben kunnen ontwikkelen, is teleurstellend. Het is echter te voorbarig om te concluderen dat ultrasone bestrijding niet werkt. Er wordt nog volop gewerkt aan het goed inregelen van de apparatuur. De proef loopt nog een jaar, waarna een evaluatie volgt.

3. Droompark Spaarnwoude: van buiten naar binnen, ook hier geven we ruimte aan innovatie

Nijssen koeltechniek heeft Rijnland benaderd met de vraag of het restproduct (zuurstofrijk water) van hun koelsystemen ingezet kan worden voor het verbeteren van de waterkwaliteit en daarmee tegengaan van (blauwalgen)overlast. Dit idee wordt verder uitgewerkt tot een prototype: de Filair. Vanuit recreatiebedrijf Droomparken kwam de vraag of in de zwemvijver in Spaarnwoude (tot voorkort officiële zwemwaterlocatie, maar vanwege slechte waterkwaliteit afgevoerd) maatregelen kunnen worden genomen. Twee initiatieven van buiten, die bijdragen aan onze doelen en die we als Rijnland bij elkaar kunnen brengen door het uitvoeren van praktijkproef.

4. Nieuwe Meer en Westbroekplas, voorbereiding voor maatregelen 2018

Voor 2018 zijn de Nieuwe Meer en de Westbroekplas geprioriteerd. De Nieuwe Meer heeft sinds 1993 een luchtmenginstallatie. Deze is aan vervanging toe. Rijnland is hierover in gesprek met partners rond de Nieuwe Meer. Onder andere met Nuon, die op duurzame wijze koude uit de plas wint. Het bestrijden van algen met een luchtmenginstallatie en het optimaal winnen van koude door Nuon staan op gespannen voet met elkaar. Samen met Nuon gaan we onderzoeken of we deze tegenstrijdige belangen kunnen verenigen in een nieuwe manier van mengen. De Westbroekplas is op basis van de regelmatig optredende blauwalgenoverlast en het aantal gebruikers geprioriteerd. Met de gemeente Velsen en de provincie Noord Holland moeten gesprekken over mogelijke maatregelen en cofinanciering worden gestart in 2017, om voor het seizoen 2018 de maatregelen te kunnen uitvoeren. Voor zowel de Nieuwe Meer als de Westbroekplas worden business cases gemaakt, waarin de verschillende maatregelen worden afgewogen.

5. Rijnland financiert samen met partners de aanpak van blauwalgen

Verschillende partijen hebben belang bij het terugdringen van blauwalgenoverlast. Daarom vinden we het belangrijk dat deze partijen voor minstens 50% meefinancieren. De kosten voor de maatregelen in de Haarlemmermeerse Bosplas en de Zoetermeerse plas bedragen circa € 60.000,- resp. € 150.000,-. Hiervan dragen de gemeenten de helft bij en is de bijdrage van Rijnland derhalve € 30.000,- resp. € 75.000,-. De kosten voor Droompark Spaarnwoude worden geschat op € 10.000,-. De partners betalen mee in o.a. de productiekosten van het prototype. Voor monitoring, onderzoek en het ontwikkelen van nieuwe kansen wordt € 35.000,- begroot.

Aalsmeer, Oosterduinse Meer en Klinkenbergerplas

In de prioritering komen Aalsmeer (Stommeerwegslot), Oosterduinse Meer en Klinkenbergerplas als urgent naar voren.

Aalsmeer kent een lange geschiedenis met overlast door de slechte waterkwaliteit. Dit is inherent aan het watersysteem. Op een aantal plekken, waaronder de Stommeerwegslot, worden maatregelen genomen om de overlast te beperken. Er is een protocol waar de gemeente Aalsmeer, omwonenden en Rijnland aan meewerken om het probleem met blauwalgen gezamenlijk aan te pakken. Het protocol en de uitvoering daarvan is wat naar de achtergrond verdwenen. Rijnland gaat zich inspannen om samen met de betrokken partijen het protocol te actualiseren en na te leven. In het Oosterduinse Meer en de Klinkenbergerplas is dit jaar gestart met onderzoek naar het toepassen van waterstofperoxide. Het doel van het onderzoek, dat in samenwerking met de UvA wordt uitgevoerd, is om de werkzame periode (nu 5-6 weken) te verlengen. De proef wordt voortgezet tot en met 2019, waar jaarlijks beide plassen worden behandeld.

Risico's

1. Ondanks goede waterkwaliteit toch blauwalgen

Ondanks de verbeterde waterkwaliteit is niet uit te sluiten dat blauwalgenoverlast optreedt. Dit kan leiden tot waarschuwingen of negatieve zwemadviezen. Voor de Haarlemmermeerse Bosplas zullen gebruikers Rijnland en de gemeente hier op aan spreken, omdat de plas tot voor kort een luchtmenginstallatie voor het bestrijden van blauwalgen had. In 2010 is de installatie uitgezet vanwege de slechte staat van onderhoud en de verbeterde waterkwaliteit. In het voorjaar 2016 is de installatie verwijderd. Indien blauwalgen zich 's zomers plots ontwikkelen, kan een peroxidebehandeling worden ingezet. Indien de ontwikkeling van blauwalgen zich doorzet, en een permanente behandeling vereist, kan de businesscase worden heroverwogen, en nagedacht worden over de toepassing van bijv. een luchtmenginstallatie.

2. Maatregelen hebben niet het gewenste effect

Ultrasone bestrijding en Filair zijn nieuwe technieken. Er is een kans dat deze technieken niet het gewenste resultaat hebben. Belangrijk daarbij is dat het om een proef gaat, waarbij in het geval van tegenvallende resultaten geleerd kan worden. De technieken kunnen op basis van de resultaten verder verbeterd worden. Dat Rijnland meewerkt aan innovatieve duurzame ideeën draagt, mits goed gecommuniceerd, positief bij aan het imago van de organisatie.

3. Maatregelen hebben ongewenste effecten

Nieuwe methoden kunnen ook ongewenste effecten hebben. Daarom vindt monitoring plaats op zowel de beoogde effecten als op eventueel ongewenste effecten. In het geval van ultrasone bestrijding wordt in de literatuur genoemd dat dit nadelige effecten op watervlooien kan hebben. Onderzoeken hierna zijn gebaseerd op oude toepassingen van ultrasone bestrijding, die niet vergelijkbaar zijn met de techniek die wordt toegepast op de Zoetermeerse plas. Juist omdat watervlooien een cruciale rol in het ecosysteem hebben, wordt hier in het tweede jaar van de proef onderzoek naar gedaan d.m.v. veldexperimenten.

4. Niet rondkrijgen van cofinanciering

Indien bij andere partijen geen draagvlak is voor of ander standpunt is t.a.v. blauwalgbestrijding, kunnen we cofinanciering mislopen. Om dit te voorkomen zal er goed gesproken worden met de betrokken partijen. In deze gesprekken wordt gezocht naar een overeenstemming of een gulden middenweg.

Bijlagen

1. Business case Haarlemmermeerse Bosplas (Corsa 16.078336).
2. Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding (Corsa 16.046388).

Memo – Ter kennisname

Aan: D&H

Van: Martine Leewis

Onderwerp: Planning voor planperiode WBP5 m.b.t. blauwalgbestrijding

Datum: 17 mei 2016

Corsanr.: 16.046388

Waarom moet u dit weten

Voor de planperiode van het WBP5 (2017-2021) zijn 14 locaties geprioriteerd en worden op 13 locaties maatregelen getroffen om blauwalgen te bestrijden. De prioritering is onder andere tot stand gekomen op basis van overlast voor zwemmers, omwoners en exploitanten. Er kunnen vragen komen over waarom Rijnland een locatie wel of juist niet aanpakt. Door kennis te nemen van dit document kan er antwoord gegeven worden op deze vraag.

Kernboodschap

Voor de blauwalgenbestrijding in de planperiode van het WBP5 is een plan van aanpak gemaakt. Hierin is opgenomen:

1. Een prioritering van locaties met voorgestelde maatregelen weggezet in de tijd.
2. Een kosteninschatting voor de maatregelen.
3. Het vervolgtraject waarin jaarlijks een proces wordt opgestart m.b.t. de werkzaamheden voor het volgende jaar. In dit proces wordt de maatregel gekozen, de cofinanciering geregeld en een kredietaanvraag opgesteld.

De uitgebreide uitwerking van de plan van aanpak is te vinden in het begeleidend memo (Corsa 16.013308).

Context

In het WBP5 is het doel "Schoon en veilig zwemwater" opgenomen. Hierbij is als doel gesteld dat een negatief zwemadvies, wegens blauwalgen, slechts zeer beperkt mag voorkomen. Om deze doelstelling te bereiken is in de investeringsbegroting 2017-2021 een bedrag van € 150.000,- per jaar gereserveerd. Voorwaarde is dat de belanghebbenden moeten meedoen en meebetalen aan de bestrijding van blauwalgen.

Toelichting

In onderstaande tabel is de prioritering met voorgestelde locaties weggezet in de tijd weergegeven. Er is gekeken naar alle locaties die voorkwamen in de zwemwaterrapporten, Kade Richtlijn Water data en InProces meldingen. Vervolgens zijn enkel de locaties met blauwalgproblemen verder bekeken (21 locaties) waarna 14 locaties geprioriteerd zijn. Deze 14 locaties zijn verder uitgewerkt en opgenomen in de planning voor 2017-2021. Deze tabel vormt de basis voor de aanpak van blauwalgen in de periode 2017-2021. Hierin is zowel de uitvoering van de maatregel (X) als het voorgaande proces (P) weergegeven. Tijdens het proces wordt bekeken welke maatregel gebruikt gaat worden. Dit biedt ruimte om in overleg met de partners in te spelen op innovatieve ontwikkelingen. Op basis van de definitieve maatregelen wordt later een kostenraming gemaakt en de cofinanciering geregeld. Voor nu is er een kosteninschatting (op basis van de nu geplande maatregel) opgenomen in de tabel.

Van de 14 geprioriteerde locaties worden bij 13 maatregelen genomen. In de 14de locatie (Geerplas) zijn geen maatregelen mogelijk. In het verleden zijn al veel inspanningen gedaan om de waterkwaliteit te verbeteren (o.a. defosfateren), deze hebben niet gewerkt. Een groot probleem is de aanwezigheid van een Aalscholverkolonie. Omdat er geen maatregelen mogelijk zijn, is deze locatie geen onderdeel van het KRW-waterlichaam. Maatregelen m.b.t. blauwalgen zullen hier dus ook niet mogelijk zijn. Er zal verder geen actie ondernomen worden voor deze locatie.

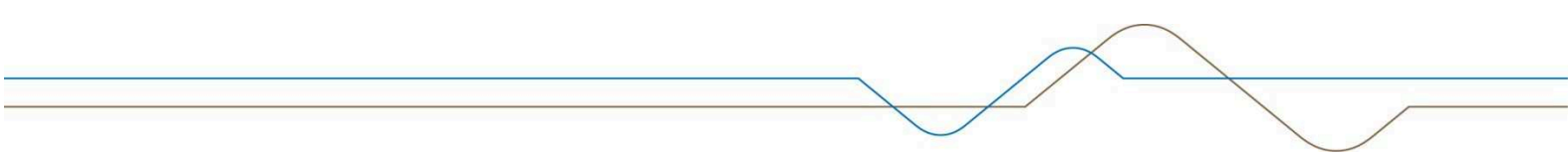
In 2018 wordt de algehele planning nagekeken op actualiteit. Hierin wordt gekeken of het overzicht nog actueel is en of er nog aanpassingen nodig zijn.

Vervolg

Vanuit assetmanagement worden business cases opgesteld voor de locaties die gepland staan voor 2017. Naar verwachting worden deze in september afgerond. Tevens zal er contact gezocht worden met de gemeenten en provincies om de cofinanciering rond te krijgen en zal er een kredietaanvraag opgesteld worden. Deze kredietaanvraag wordt voorbereid voor behandeling in de VV van november.

Bijlagen

De details van het opstellen van de plan van aanpak zijn opgenomen in het begeleidend memo (Corsa 16.013308) en het achtergronddocument (Corsa 15.098510).

Planning blauwalgbestrijding incl. begroting planperiode WBP5

Locatie	Methode	Planning						Kosten K€	Opmerking
		2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Stommeerweg	Protocol aanscherpen	X	X	X	X	X	X	Nihil	
Klinkenbergerplas	Waterstofperoxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2016
Oosterduinse Meer	Waterstofperoxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2017
Zoetermeerse plas	Waterstofperoxide	P	P	X	X			Nihil	Pilot gemeente Zoetermeer met UvA
	Ultrasoon	X	X					70	Pilot samen met Lgsonic
Haarlemmermeerse Bosplas	NB	P	X					150	
Droompark Spaarnwoude	Doorspoelen met Zuurstofrijk water	P	X					15	
Nieuwe Meer	Verhoogde luchtmenginstallatie	P	P	X				300	Samenwerking met Nuon
Westbroekplas	Waterstofperoxide		P	P	X			25	
Elfhoeven				P	P	X		NB	KRW1
Westeinderplassen	Horizontale menging, Ultrasoon			P	P	X	X	80	
Nieuwkoopse plassen					P	P	X	NB	KRW1
Amstelveense Poel					P	P	X	NB	KRW2
Langeraaarse plassen Kerkpad					P	P	X	NB	KRW2
Langeraaarse plassen Geerweg									Geen maatregelen
Totaal								640	Excl. cofinanciering

* NB = Nader te bepalen, X = Uitvoering, P = Start proces, Expl.= Al opgenomen in exploitatie begroting 2016 en 2017

Beantwoording bestuursvraag

Datum vraag	12 oktober 2016
Onderwerp	Aanpak blauwalgen 2017
Datum beantwoording	20 oktober 2016
Indienend VV-lid	Dhr. A. van Geest
Bron	VV commissie Veiligheid en Gezond Water
Portefeuillehouder	Mw. M.E.F. Leewis
Corsanummer	16.093505

Context

Tijdens de VV commissie Veiligheid en Gezond Water van 12 oktober 2016 stelt de heer Van Geest dat blauwalgenaankpak het visitekaartje van Rijnland voor burgers is, terwijl er maar een krediet van € 150.000,- voor gevraagd wordt.

Vraag:

Als we het budget jaarlijks verhogen met 50% (€ 225.000,-), wat zouden hier de positieve effecten van zijn.

Antwoord:

Het verhogen van het budget betekent dat over de WBP5-periode € 1.125.000,-* beschikbaar is (i.p.v. de al begrote € 750.000,-). De partners dragen hier een gelijk deel aan bij. Het verhogen van het budget betekent ook dat we de capaciteit substantieel moeten verhogen voor de voorbereiding en uitvoering van de maatregelen.

Het verhogen van het budget heeft de volgende positief effecten:

- De aanpak van blauwalgen voor de planperiode van WBP5 (2017- 2021) kan versneld worden uitgevoerd. De locaties Elfhoeven, Westeinderplassen en Nieuwkoop kunnen een jaar worden vervroegd.
- Er kunnen extra locatie worden aangepakt. De eerst volgende geprioriteerde locaties zijn: Houtrak speelvijver, Aalsmeer Uiterweg, Peddelpoel en Reeuwijkse plassen Nieuwenbroek.
- We kunnen beter inspelen op nieuwe ontwikkelingen en initiatieven van buiten.

* Verhogen van budget met 50% per jaar wordt € 225.000,-. De periode uit het voorstel is 5 jaar, dus 5* € 225.000,-= € 1.125.000,-

In onderstaande tabel is een inschatting gemaakt van wat de gevolgen zijn voor de planning. De definitieve planning kan er net iets anders uitzien, omdat het type maatregelen en de kosten voor de toegevoegde locaties nog moeten worden bepaald. Ook kunnen we door de extra middelen betere aanhaken op externe ontwikkelingen, waardoor de definitieve planning nog kan worden aangepast.

Locatie	Maatregel	Planning						Kosten KC	Opmerking
		2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Aalsmeer Stommeerweg	Protocol aanscherpen	X	X	X	X	X	X	Nihil	
Klinkenberger- plas	Waterstof- peroxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2106
Oosterduinse Meer	Waterstof- peroxide	X	X	X	X			Expl	Pilot UvA, begroot in exploitatie 2107
Zoetermeerse plas	Waterstof- peroxide	P	P	X	X			Nihil	Pilot gemeente Zoetermeer met UvA
	Ultrasoon	X	X					70	Pilot samen met Lgsonic
Haarlemmer- meerse Bosplas	NB	P	X					150	
Droompark Spaarnwoude	Doorspoelen met Zuurstofrijk water	P	X					15	
Aalsmeer Uiterweg	mengers	P	PX					50	
Nieuwe Meer	Verhoogde luchtmeng- installatie	P	P	X				300	Samenwerking met Nuon
Westbroekplas	Waterstof- peroxide		P	P	X			25	
Elfhoeven	NB		P	P	X			NB	KRW1
Westeinder- plassen	Horizontale menging, Ultrasoon		P	P	X			80	
Nieuwkoopse plassen	NB			P	P	X		NB	KRW1
Amstelveense Poel	NB				P	P	X	NB	KRW2
Langeraarse plassen Kerkpad	NB				P	P	X	NB	KRW2
Houtrak	NB				P	P	X	NB	
Peddelpoel	NB				P	P	X	NB	
Reeuwijk Nieuwenbroek	NB					P	P	NB	realisatie in 2022

Planning aanpak blauwalgen 2016-2021 op basis van jaarlijks budget van € 225.000.

Groen=vervroegde uitvoering, **blauw**=nieuwe locatie.

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Aanvullend krediet aanpak blauwalgen 2017		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Veiligheid en Gezond Water	Datum commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	Mw. M.E.F. Leewis		
Corsanummer	17.005886		

Context

Tijdens de commissievergadering Veiligheid en Gezond Water van 18 januari 2017 is de VV-besluitnota "aanvullend krediet aanpak blauwalgen" (16.106153) behandeld.

Tijdens de behandeling zijn de volgende toezeggingen gedaan:

- De heer Blijleven geeft aan dat co-financiering een voorwaarde is voor het uitvoeren van maatregelen. Dit wordt genoemd bij de risico's, maar is niet opgenomen in het besluit zelf. Toegezegd wordt dit toe te voegen aan het besluit.
- Mw. Stoop merkt op dat ongewenste effecten van maatregelen op de ecologie niet zijn benoemd bij de risico's. Toegezegd wordt om ongewenste effecten op te nemen bij de risico's.
- De heer Van der Meer geeft aan dat de zin "Het project blijkt complexer dan initieel gedacht, en heeft meer studie- en voorbereidingstijd nodig dan gepland", niet direct te rijmen is met dat daardoor de raming met € 150.000,- te kunnen verlagen. De essentie is dat we voor "De Wlilck" vooral meer tijd nodig hebben, zowel voor onderzoek als voor het gesprek met het gebied. Om verwarring te voorkomen wordt "complexiteit" verwijderd en de zin aangepast.

Bovenstaand resulteert in de volgende aanpassingen van de VV-besluitnota.

Nota, Paginanummer	Wijziging
16.106153, pagina 2	Het voorstel is om bij besluit 2 "waarbij voorwaardelijk voor minimaal 50% cofinanciering plaats vindt door derden" toe te voegen.
16.106153, pagina 2	Het voorstel is om bij argument 2 (financiële dekking 2017) de tweede zin als volgt aan te passen: "Het project blijkt meer studie- en voorbereidingstijd nodig te hebben dan gepland."

16.106153, pagina 3	Het voorstel is om bij de risico's het volgende toe te voegen: 3. <i>Maatregelen hebben ongewenste effecten</i> Nieuwe methoden kunnen ook ongewenste effecten hebben. Daarom vindt monitoring plaats op zowel de beoogde effecten als op eventueel ongewenste effecten. Hierbij valt te denken aan effecten op de ecologie, maar ook op de omgeving, zoals veiligheid en geluidsoverlast.
---------------------	---

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.06.
Onderwerp	Opheffen awzi Rijnsaterwoude	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.106210	
BABS id	5309	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Een krediet te verlenen van € 1.300.000 voor
 - o het amoveren van de awzi Rijnsaterwoude inclusief uitstroomwerk in de regionale kering langs de Leidse vaart;
 - o de realisatie van een nieuwe awtg Rijnsaterwoude.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een uitvoeringskrediet te verlenen van € 1.300.000 voor:
 - het amoveren van de awzi Rijnsaterwoude inclusief uitstroomwerk in de regionale kering langs de Leidse vaart;
 - de realisatie van een nieuwe awtg Rijnsaterwoude.

Context

In 2011 heeft de verenigde vergadering besloten een zestal awzi's in de Oude Rijnzone te sluiten. Het betreft de awzi's Hazerswoude, Aardam, Langeraar, Woubrugge, Hoogmade en Rijnsaterwoude. Rijnsaterwoude is de laatste van deze sluitingen. Het afvalwater van de awzi Rijnsaterwoude zal na sluiting door middel van een nieuwe awtl worden afgevoerd naar de awzi Alphen-Noord.

In de verenigde vergadering van januari 2011 is voor het sluiten van de awzi's Langeraar en Rijnsaterwoude een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 1.750.000 met de volgende verdeling:

- Opheffen awzi Langeraar € 900.000
- Opheffen awzi Rijnsaterwoude € 850.000

Het voorbereidingskrediet van € 850.000 voor het opheffen van de awzi Rijnsaterwoude was bestemd voor de onderdelen:

- Aanleg afvalwatertransportleiding (awtl);
- Nieuwbouw afvalwatertransportgemaal (awtg);
- Slopen afvalwaterzuiveringsinstallatie (awzi).

In de verenigde vergadering van januari 2016 is een krediet beschikbaar gesteld van € 1.800.000 voor met name de aanleg van de awtl. Dit onderdeel is naar voren gehaald om gebruik te kunnen maken van de meekoppelkansen bij de verbreding van de N207. Inmiddels is de 1^e fase van de awtl gerealiseerd en wordt de 2^e fase van de awtl op korte termijn aanbesteed en aansluitend uitgevoerd.

Voor de sluiting van de awzi Rijnsaterwoude zijn inmiddels dus de volgende voor- en uitvoeringskredieten beschikbaar gesteld:

Verenigde vergadering	Krediet in €
Januari 2011 - voorbereidingskrediet	€ 850.000
Januari 2016 - uitvoeringskrediet	€ 1.800.000
Totaal	€ 2.650.000

Hierbij moet worden aangetekend dat de beschikbaar gestelde kredieten nog niet volledig zijn uitgenut. Het overschot wordt benut voor de nog uit te voeren werkzaamheden. Voor de sluiting van de awzi Rijnsaterwoude zijn voor de verschillende onderdelen (awtl, awtg en awzi) SSK-ramingen opgesteld. Op basis hiervan komen de kosten op een uitgave van € 3.950.000 (incl. risicoreservering).

Gezien het vorenstaande is voor de afrondende werkzaamheden –de bouw van de awtg en de sloop van de awzi- een uitvoeringskrediet benodigd van:

Type krediet	Bedrag in €
Totaal benodigd krediet	€ 3.950.000
Reeds verleend krediet	€ 2.650.000
Uitvoeringskrediet	€ 1.300.000

In de Programmabegroting 2016 staat deze investering opgenomen voor een bedrag van € 3.538.000 (excl. risicoreservering). Door een administratieve fout (wijziging in de planning is onvolledig doorvertaald) staat er in de Programmabegroting 2017 een lager bedrag opgenomen van € 2.997.000. Deze omissie zal in het Meerjarenperspectief 2018-2021 worden gecorrigeerd. Dat betekent echter wel dat deze investering leidt tot een geringe tariefconsequentie van 0,07% ten opzichte van de zuiveringsheffing 2017 maar valt weg ten opzichte van minderkosten.

Argumenten

1.1 De nieuwbouw van de awtg en de sloop van de awzi zijn nodig om de awzi Rijnsaterwoude op te kunnen heffen

De awzi te Rijnsaterwoude wordt conform het besluit van de verenigde vergadering uit bedrijf genomen.

1.2 Het tweede uitvoeringskrediet is nodig om de rest van de werkzaamheden uit te kunnen voeren

Het uitvoeringskrediet is benodigd om invulling te geven aan de nieuwbouw van het awtg en de sloop van de awzi.

1.3 De SSK-ramingen geven een herkenbaar beeld van de uitgave van € 3.950.000

Een in hoge mate vergelijkbaar project als het opheffen van de awzi Langeraar wordt gerealiseerd voor een bedrag van ca. € 3.700.000 (incl. risicoreservering).

Risico's

1.1 De kosten lopen op

Door het optreden van risico's kunnen de kosten oplopen. Door het opstellen van een (deterministische) SSK-raming, waarin een risicoreservering is opgenomen voor benoemde en onbenoemde risico's, wordt dit risico beheerst. Hierbij wordt uitgegaan van de mediaan (P50) met een voor deze fase (Definitief Ontwerp) gebruikelijke bandbreedte van 20%. Dat wil zeggen:

- de kans op een over- of onderschrijding is 50%;
- de spreiding in de raming is $\pm 20\%$.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.106210,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Een krediet te verlenen van € 1.300.000 voor
 - het amoveren van de awzi Rijnsaterwoude inclusief uitstroomwerk in de regionale kering langs de Leidse vaart;
 - de realisatie van een nieuwe awtg Rijnsaterwoude.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.07.
Onderwerp	Besluitvorming Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.089924	
BABS id	4917	
Bijlagen	Bijlage: TOZ memo Strategische Keuzes VV Nota van wijziging	

(concept) De verenigde vergadering

Besluit:

1. De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
2. Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - 2a. ketensamenwerking en -optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,
 - 2b. terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
 - 2c. het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,
 - 2d. het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.
3. De bij voorgaand besispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

Besluit

- 1) De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
- 2) Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - a. ketensamenwerking en –optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,
 - b. terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
 - c. het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,
 - d. het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.
- 3) De bij voorgaand beslispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.

Context

Naar aanleiding van discussie in de toenmalige VV is in 2014 een verkenning uitgevoerd naar organisatiescenario's voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer (verder TOZ). De verkenning werd niet uitgevoerd omdat er ontevredenheid was over het functioneren van de huidige organisatie voor het zuiveringsbeheer, maar om een goede discussie te kunnen voeren over de richting waarin de organisatie zich het beste zou kunnen ontwikkelen gelet op de grote dynamiek in het taakveld. Doel was om de organisatie klaar te hebben staan voor toekomstige opgaven. De verkenning leverde een beeld op van de voor- en nadelen van de verschillende organisatievormen. Besluitvorming is door het vorige bestuur overgelaten aan het huidige bestuur dat daartoe eind 2015 is gestart met een vervolgproces gericht op het komen tot een richtinggevend besluit; het bestuurlijke proces TOZ.

Het huidige bestuur heeft in 2016 een intensief bestuurlijk dialoog en debat gevoerd ter voorbereiding van de besluitvorming. Dit debat is gevoerd in de fracties, in een bestuurlijke klankbordgroep, in twee bijeenkomsten van VV-leden met marktpartijen en vertegenwoordigers van partijen die ervaring hebben met alternatieve organisatievormen, en in twee beeldvormende VV's.

Hoofdpijnen uit dit debat zijn:

1. Bij het zuiveringsbeheer gaat het in de kern om de bescherming van volksgezondheid en milieu. Dat is een publieke verantwoordelijkheid. Rijnland wil te allen tijde voldoende kennis, kunde en slagkracht in eigen huis houden om deze verantwoordelijkheid goed te kunnen nemen.
2. Rijnland wil met het oog op de 3 K's uit het Bestuursakkoord Water (BAW; kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten) de taken die volgen uit haar publieke verantwoordelijkheid uitvoeren in nauwe samenwerking met de andere publieke partijen in de waterketen, te weten gemeenten en drinkwaterbedrijven.
3. Rijnland wil, zoveel als mogelijk binnen beide voorgaande uitgangspunten, bij haar taakuitvoering gebruik maken van de kracht van de markt.

In het debat heeft het nieuwe bestuur een andere kijk ontwikkeld op de eisen die aan de organisatie van het zuiveringsbeheer gesteld moeten worden. Het bestuur heeft geconstateerd dat er een grote dynamiek is in dit taakveld. De ontwikkelingen kunnen de komende jaren in de richting van sterk uiteenlopende toekomstscenario's gaan, die heel verschillende eisen stellen aan de infrastructuur en organisatie in de waterketen. Het bestuur heeft daaruit de conclusie getrokken dat een harde keuze nu voor een van de zes eerder verkende organisatiescenario's niet verstandig is. Het is beter om, uitgaande van de geformuleerde hoofdlijnen, een strategie te volgen die de organisatie in de gewenste richting stuurt en die tegelijkertijd het adaptief vermogen van de organisatie vergroot.

Deze gedachtegang heeft geleid tot het voorliggend voorstel voor de doorontwikkeling van de Rijnlandse organisatie voor het zuiveringsbeheer. Hiermee:

- blijft Rijnland zelf doen waar het aantoonbaar goed in is (hoge kwaliteit en efficiëntie, zoals blijkt uit de Landelijke Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer over 2015 (2016): inname, transport en zuivering van stedelijk afvalwater,
- biedt Rijnland kansen aan "de markt" op het gebied van slibverwerking en terugwinning en verwaarding van grondstoffen en energie, terreinen waarop marktpartijen betere mogelijkheden hebben,
- neemt Rijnland nieuwe initiatieven om door verdergaande samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven tot een integraler beheer en exploitatie van de afvalwaterketen en waterketen te komen,
- wordt Rijnland een gespreks- en samenwerkingspartner voor innovaties gericht op het lokaal sluiten van kringlopen met decentrale, kleinschalige methoden, technieken en systemen voor afvalwaterverwerking,
- vergroot Rijnland haar wendbaarheid en haar adaptief vermogen.

Argumenten

1.1 huidige organisatie levert goede prestaties

Rijnland heeft ingevolge de Waterwet de zorgplicht stedelijk afvalwater in te nemen en te zuiveren met het oog op de bescherming van volksgezondheid en milieu. Rijnland voert deze kerntaak in eigen beheer uit. Uit de Landelijke Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer over 2015 (uitgebracht in 2016) blijkt dat Rijnland hiermee zowel in termen van kwaliteit als kosteneffectiviteit in de top scoort. Er is dan ook momenteel geen reden de organisatie voor transport en verwerking van stedelijk afvalwater fundamenteel te veranderen.

1.2 huidige organisatie ontwikkelt continu door

Op diverse terreinen ontwikkelt Rijnland verder met het kosteneffectief en duurzaam verwerken van afvalwater. Genoemd kunnen worden de lopende centralisering van zuiveringen in de Oude Rijnzone en de Haarlemmermeer, de inrichting van de centrale proceskamer (CPK), pilots met nieuwe innovatieve zuiverings- en slibontwateringstechnieken en maatregelen op het gebied van het verlagen van het energiegebruik. De BAW samenwerking met onze ketenpartners, welke door de visitatie commissie als goed is beoordeeld, loopt nog volop en er zijn nog veel resultaten te verwachten. Al deze activiteiten dragen bij aan een nog kosten effectiever en duurzamer Rijnland.

1.3 wendbare organisatie in een dynamisch taakveld

In het debat heeft het bestuur een andere kijk ontwikkeld op de eisen die aan de organisatie van het zuiveringsbeheer gesteld moeten worden. Het bestuur heeft geconstateerd dat er een grote dynamiek is in dit taakveld. De ontwikkelingen kunnen de komende jaren in de richting van sterk uiteenlopende toekomstscenario's gaan, die heel verschillende eisen stellen aan de infrastructuur en organisatie in de waterketen. Het bestuur heeft daaruit de conclusie getrokken dat een harde keuze nu voor een van de zes

eerder verkende organisatiescenario's niet verstandig is. Het is beter om, uitgaande van de geformuleerde hoofdlijnen, een strategie te volgen die de organisatie in de gewenste richting stuurt en die tegelijkertijd het adaptief vermogen van de organisatie vergroot. Dat leidt tot dit richtinggevend besluit.

2.1 bescherming van volksgezondheid en milieu maken zuiveren een *publieke taak*

In de kern gaat het bij het zuiveren van afvalwater, beter het verwerken van afvalwater, om de bescherming van volksgezondheid en milieu. Het gaat erom dát het afvalwater op een verantwoorde manier goed verwerkt wordt – niet en in ieder geval niet primair om de vraag wie dit doet. Daarbij willen wij de maatschappelijke kosten laag houden en de effecten naar andere milieu compartimenten zo veel mogelijk beperken. We verwerken het afvalwater daarom zo (kosten)effectief en duurzaam mogelijk.

Vanuit de bescherming van volksgezondheid en milieu ziet Rijnland het verwerken van afvalwater als een publieke taak. Bestuurlijke zeggenschap en het hebben en behouden van kennis op dit taakveld wordt van belang geacht.

2.2 *verdergaande ketensamenwerking en -optimalisatie*

Rijnland werkt sinds jaar en dag samen met gemeenten en drinkwaterbedrijven in de waterketen. Een samenwerking die in het verlengde van het Bestuursakkoord Water (2011) de afgelopen jaren een sterke impuls heeft gekregen. Deze samenwerking is in het beheergebied van Rijnland gestructureerd in een viertal clusters. Door de BAW visitatiecommissie (ook bekend als commissie Peijs) is de samenwerking in de regio Rijnland beoordeeld als goed.

Verder werkt Rijnland sinds 2004 samen met drinkwaterbedrijf DUNEA in de gemeenschappelijke regeling SWWK om samen het rioolbeheer voor gemeente Noordwijkerhout uit te voeren. Recent, 2014, is Rijnland gestart met een 3-jarige pilot op het vlak van het beheer van haar afvalwatertransportleidingen (awtl'en) in samenwerking met DUNEA.

Rijnland maakt de strategische keuze voor nog verdergaande samenwerking:

- met gemeenten in de afvalwaterketen, omdat riolering, transport en zuivering van stedelijk afvalwater fysiek één samenhangend systeem vormen. Er is nog veel winst te behalen door integraal asset management, beheer en onderhoud en bediening van het systeem en
- met de drinkwaterbedrijven in de waterketen, omdat er in toenemende mate samenhang is tussen de taken oppervlaktewaterbeheer en zuiveringsbeheer van het waterschap en de taken winning en zuivering van drinkwater door de drinkwaterbedrijven.

Nog verdergaande samenwerking betekent dat Rijnland streeft naar intensiever samenwerken dan nu in de samenwerkingsclusters al gebeurt. Rijnland heeft een ontwikkeling naar één of wellicht meerdere gemeenschappelijke uitvoeringsorganisaties voor ogen, die het beoogde integrale (ook lange termijn) asset management in de (afval)waterketen mogelijk maakt/maken, waardoor de kwaliteit verder wordt vergroot, de organisatorische kwetsbaarheid wordt verkleind en waardoor we de kosten verder kunnen terugdringen.

Uitgangspunt daarbij is dat de bestuurlijke verantwoordelijkheden, als aan bestuursorganen (provincie, gemeenten en waterschap) toebedeeld in de Waterwet, blijven liggen waar ze nu liggen. Het gaat om bundeling van uitvoerende taken – in welke organisatievorm dan ook – waarbij die uitvoeringsorganisatie(s) onder gemeenschappelijke aansturing via dienstverleningsovereenkomsten met elk van de samenwerkingspartners taken uitvoert/uitvoeren voor die partners.

Daartoe gaat Rijnland – met respect voor en behoud van de bestaande samenwerking in de clusters, maar wel ook over clustergrenzen heen - op zoek naar mogelijkheden voor de beoogde, nog verdergaande samenwerking in eerste instantie met gemeenten en drinkwaterbedrijven die daarin ook interesse hebben ('coalition of the willing'). Er zijn

bijvoorbeeld gemeenten die (meer) als regiegemeente willen werken of die hun organisatorische kwetsbaarheid met betrekking tot hun watertaken beter willen ondervangen.

Verder verkent Rijnland, samen met de gemeenten en drinkwaterbedrijven die interesse hebben, gemeenschappelijke organisatievormen die aansluiten op actuele behoeften. Uitgangspunt is gezamenlijke bestuurlijke aansturing. Uitgangspunt is ook flexibiliteit, geen 'one size fits all'. Flexibiliteit betekent dat gemeenten verschillende takenpakketten kunnen onderbrengen in een samenwerkingsorganisatie, waarbij te denken is aan uitvoerende taken als inwinning, registratie en beheer van meetgegevens, een gemeenschappelijk dataportaal, hydraulisch rekenwerk, technisch advies en beleidsadvisering. Flexibiliteit betekent ook dat in pilots vooralsnog wordt samengewerkt in lichte constructies (bijvoorbeeld als een centrumorganisatie, waarbij uitvoerende taken bij een van de samenwerkingspartners worden gebundeld).

2.3 Innovatiekracht en flexibiliteit van de markt benutten

Rijnland wil waar dat voor de uitvoering van haar taken voordelen heeft de kracht van de markt benutten, bijvoorbeeld op het gebied van innovatie, duurzaamheid en (kosten)efficiëntie. Met dat oog kiest Rijnland ervoor om door middel van pilots kennis en ervaring op te bouwen met samenwerkings- en contractvormen voor het inschakelen van marktpartijen voor uitvoerende taken. Via pilots bereikt Rijnland dat het:

- beter zicht krijgt op de effectiviteit en efficiëntie van marktpartijen in relatie tot de effectiviteit en efficiëntie van de eigen taakuitvoering
- ervaring op kan doen met uitbesteding van uitvoerende taken in langjarige uitbestedingscontracten en het bijbehorende, mede op innovatie gerichte contractmanagement
- beter gesteld staat voor/wendbaar is in een mogelijke toekomst waarin de markt uitvoerende taken overneemt van overheden die kiezen voor regie boven zelf doen.

Nu Rijnland voor het zuiveren in termen van kwaliteit en kosteneffectiviteit landelijk gezien in de top scoort, ligt het niet voor de hand een pilot uit te voeren met uitbesteding van het beheer van een zuivering. Besparing lijkt hier in verband met de BTW van 21% die marktpartijen op hun diensten moeten leggen moeilijk haalbaar. Voor het beheer van de transportleidingen, waar Rijnland minder ervaring heeft opgebouwd, is gekozen voor het als pilot uitbesteden aan drinkwaterbedrijf DUNEA.

Voor slibverwerking liggen betere kansen voor zinvolle pilots met uitbesteding (zie volgende argument). Het gaat dan met name om de uitvoering van slibontwatering en slibvergisting. Slibontwatering vindt op bijna elk van de Rijnlandse zuiveringen plaats.

2.4 markt betrekken bij terugwinning van grondstoffen en energie

Het verwerkingsproces van stedelijk afvalwater resulteert behalve in gezuiverd water dat via oppervlaktewater in de kringloop wordt teruggebracht ook in een reststroom van zuiveringsslib. Dit slib heeft een hoge energie-inhoud en bevat waardevolle grondstoffen. Rijnland heeft zich gecommitteerd aan het rijksbeleid gericht op de transitie naar een circulaire en zoveel mogelijk biobased economie en aan Green Deals die de waterschappen in dat kader met het Rijk hebben gesloten. Dit betekent dat Rijnland actief inzet op verwerking van haar slib zodanig dat zoveel mogelijk aan grondstoffen (waarbij we vooral inzetten op terugwinning van fosfaat) en energie (met name via slibvergisting en warmtekrachtkoppeling) wordt teruggewonnen en dat de financiële baten daarvan zoveel mogelijk bijdragen aan de beheersing van het tarief van haar zuiveringsheffing. Anders dan voor de zuiveringstaak, maakt Rijnland voor slibverwerking de strategische keuze om deze taak wel zoveel mogelijk te laten uitvoeren door marktpartijen, omdat zij mogelijk:

- betere mogelijkheden hebben om de dynamiek op dit zich snel ontwikkelende terrein te volgen
- betere kansen hebben om schaalvoordelen te realiseren

- betere mogelijkheden hebben om opbrengsten te optimaliseren door combinatie in de verwerking met andere reststromen
- beter geëquipeerd zijn voor het verwaarden / vermarkten van energie en grondstoffen.

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van slibverwerking:

- Voor slibverwerking 'markt, tenzij ...'

Uitgangspunt voor slibverwerking is: markt, tenzij Alleen wanneer het in eigen beheer terugwinnen van energie of grondstoffen – bijvoorbeeld door gunstige mogelijkheden voor lokaal (her)gebruik – structureel voordeliger is, wordt van deze lijn afgeweken. Ook slibvergisting is een taak die in beginsel zoveel mogelijk bij marktpartijen wordt belegd, zodat met betrekking tot terugwinning van energie en grondstoffen over de hele slibketen geoptimaliseerd kan worden (bijvoorbeeld: door vergisting wordt energie uit organische stof gewonnen, maar diezelfde organische stof kan ook worden omgezet in waardevolle vetzuren, etc.). Rijnland streeft dan ook niet naar een eigen energie- en grondstoffenfabriek, maar wenst voor terugwinning uit haar slib zoveel mogelijk gebruik te maken van faciliteiten van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC).

- Innovatie door marktpartijen en kennisinstellingen bevorderen

Rijnland zal bij de inschakeling van marktpartijen voor slibverwerking en terugwinning van energie en grondstoffen kiezen voor samenwerkings- en contractvormen die innovatie op dit terrein bevorderen. Waar nodig of nuttig worden daarbij ook kennisinstellingen betrokken. Rijnland zal tegelijkertijd bij de inschakeling van marktpartijen voorkomen dat de ongewenste situatie ontstaat dat op duurzaamheid gerichte maatregelen (bijvoorbeeld bronmaatregelen of veranderingen in de procesvoering van het zuiveren) om de afvalwaterstroom te reduceren en/of de effluentkwaliteit te verhogen worden belemmerd door langdurige contractafspraken over volumina en samenstelling van deze stroom.

- Voldoende kennis en capaciteit in eigen huis

Rijnland wil zodanige kennis en capaciteit op het terrein van slibverwerking en van terugwinning van energie en grondstoffen in eigen huis hebben, dat het in staat is (1) innovatie op dit gebied door marktpartijen en kennisinstellingen te bevorderen, (2) haar slib op zodanige wijze te laten verwerken dat zo goed mogelijk wordt bijgedragen aan de transitie naar een circulaire economie, en (3) te bereiken dat de financiële baten van de terugwinning van energie en grondstoffen uit haar slib zoveel mogelijk naar het waterschap terugvloeien.

Voordat daadwerkelijk concrete pilots worden gestart met het inschakelen van marktpartijen voor slibverwerking en terugwinning van grondstoffen en energie zal Rijnland aan de hand van verkenningen en businesscase een breed en grondig beeld vormen van de verschillende ontwikkelingen en mogelijkheden. Zo lopen thans de strategische studie in de GR slibverwerking (met medewerking van HVC) met mogelijkheid voor andere waterschappen, de businesscase naar uitbreiding van de slibvergisting op de awzi Haarlem-Waarderpolder, waarvoor ook andere waterschappen geïnteresseerd zijn.

2.5 initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering positief tegemoet treden

Hoewel niet te voorspellen valt of decentrale, kleinschalige zuivering een grote vlucht zal nemen en er nog weinig succesvolle particuliere voorbeelden zijn, neemt het aantal initiatieven in die richting toe. Dat geldt zowel voor afvalwater dat door bedrijven op het riool geloosd mag worden als voor stedelijk afvalwater. Bij grote bedrijven of clusters van bedrijven op een bedrijventerrein is de wens om het afvalwater dat nu op het riool geloosd wordt zelf te gaan zuiveren veelal gericht op kostenbesparing en soms ook gedreven door het streven naar een meer duurzame bedrijfsvoering. Bij stedelijk afvalwater gaat het veelal om ontwikkeling van nieuwbouwlocaties door gemeenten met

de ambitie om deze zo duurzaam/biobased/circulair mogelijk in te richten. Soms gaat het om bewonerscollectieven met een dergelijke ambitie.

Naar verwachting zal een transitie naar decentrale zuivering, als de ontwikkeling ervan doorzet, geleidelijk plaatsvinden en heeft deze de komende 10 jaar beperkt effect op het financiële draagvlak voor de grootschalige, communale infrastructuur van Rijnland. Door nu kennis van methoden, technieken en systemen op dit gebied op te bouwen en initiatieven met open houding tegemoet te treden, grijpt het waterschap als publieke organisatie kansen:

- wordt het een gewaardeerde gespreks- en samenwerkingspartner op dit gebied
- krijgt het oog voor en kan het ervaring opdoen met een andere rolinvulling met betrekking tot de borging van volksgezondheid en milieu bij de verwerking van afvalwater
- en positioneert het zich meer in de voorhoede van een transitie naar het lokaal sluiten van kringlopen die van toenemende betekenis kan worden.

2.6 we vergroten en borgen flexibiliteit in onze taakuitvoering,

Zuivering en slibverwerking zijn onder invloed van technologieontwikkeling voortdurend in beweging. De opkomst van (zeer) kleinschalige methoden, technieken en systemen voor decentrale zuivering en terugwinning van energie en grondstoffen – zelfs tot op het niveau van individuele woningen – kunnen voor een 'systeemsprong' zorgen. Maar ook kunnen nieuwe typen kleine, schaalbare communale zuiveringen op de schaal van bijvoorbeeld 10-30.000 i.e. een transitie veroorzaken van de huidige, op grootschaligheid gerichte, letterlijk in beton gegoten en weinig flexibele infrastructuur naar kleinere schalen.

Gezien de dynamiek in het speelveld wil Rijnland haar flexibiliteit en adaptief vermogen vergroten. Concreet betekent dat dat Rijnland investeringen in de infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater zo zal ontwerpen dat haar wendbaarheid zoveel mogelijk toeneemt. Investeren in de grootschalige communale infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater blijft noodzakelijk, maar toekomstige investeringen:

- zullen scherper tegen de achtergrond van meerdere toekomstscenario's voor de afvalwaterketen worden beoordeeld, en
- waar mogelijk zullen investeringsalternatieven worden gekozen die op kortere termijn kunnen worden afgeschreven, mits technisch en economisch verantwoord.

De thans geplande opheffing van enkele kleinere awzi's waarbij via nieuw aan te leggen transportleidingen het afvalwater naar naburige, grotere awzi's wordt getransporteerd, past vanwege de relatief hoge kosten van de aanleg en de lange afschrijftermijnen daarvan op het eerste gezicht minder goed bij deze strategische keuze. Echter deze investeringen renderen ook in langjarig perspectief, omdat met deze oplossing overcapaciteit op bestaande grotere awzi's wordt benut.

3.1 we actualiseren onze Zuiveringsstrategie en implementeren de activiteiten

In 2012 (corsanr 12.48324) stelde de VV de vigerende Zuiveringsstrategie vast. In deze strategie zijn de conclusies van (eerdere) strategische studies zoals regiostudies, de energie- en slibstrategie uitgewerkt en vertaald naar de toekomstige investeringsopgave en een uitvoeringsprogramma. In 2015 is de zuiveringsstrategie in kader van het nieuwe waterbeheerplan van Rijnland (WBP5) geactualiseerd. Oorspronkelijk idee was om de uitkomsten van TOZ (2014) op te nemen in WBP5. Dit is vanwege de wens van het toenmalige bestuur om besluitvorming over TOZ over te laten aan het nieuwe bestuur niet gebeurd. Vandaar dat de uitkomsten TOZ nu worden opgenomen in een actualisatie van de zuiveringsstrategie.

Bij deze actualisatie worden de strategische keuzes in beleidsmatige zin geborgd én uitgewerkt in een (ambtelijk) uitvoeringsprogramma met benodigde middelen.

Gekoppeld aan het uitvoeren van de activiteiten zult als VV zaken langs zien komen die een uitvloeisel zijn van of gerelateerd zijn aan TOZ. Genoemd kunnen worden de slibstrategie studie HVC en de businesscase Haarlem Waarderpolder.

Risico's

Kern van TOZ, en het voorliggende besluit, is het omgaan met onzekerheden van de toekomst en daarop zo goed mogelijk te prepareren en te anticiperen. Specifieke risico's op dit moment worden niet gezien. Voorgesteld wordt om als onderdeel van de update van de Zuiveringsstrategie en het activiteitenplan, jaarlijks een voortgangsevaluatie uit te voeren en daarbij ook een risico analyse uit te voeren.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.089924,

,

Besluit:

1. De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
2. Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - 2a. ketensamenwerking en -optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,
 - 2b. terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
 - 2c. het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,
 - 2d. het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.
3. De bij voorgaand beslispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doombos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Hoogheemraadschap van

Rijnland

Toekomstige organisatie zuiveringsbeheer: strategische keuzes

1. Het fundament voor de strategische keuzes

Onder regie van het vorige bestuur werd in 2014 een verkenning uitgevoerd naar organisatiescenario's voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer (TOZ). Over het waarom van deze exercitie zei de toenmalige portefeuillehouder in het voorwoord van de verkenning:

"In de Waterwet is geregeld dat de waterschappen verantwoordelijk zijn voor het zuiveren van huishoudelijk afvalwater. Het zuiveringsbeheer is daarmee een kerntaak van het waterschap als publiek orgaan. De waterschappen staan voor belangrijke investeringsbeslissingen over renovaties, innovaties en opgaven als energie- en grondstoffenbesparing en -terugwinning. Tegelijkertijd is er al enkele jaren een discussie in Nederland over het zuiveringsbeheer. Is een bedrijfsmatiger aanpak mogelijk, moet er worden gewerkt aan schaalvergroting in de keten, is het mogelijk om meer decentraal te zuiveren, is het niet handiger om activiteiten in de afvalwaterketen of breder, in de waterketen te organiseren? Zoveel mensen, zoveel meningen ... Voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer zijn er veel verschillende scenario's denkbaar. Bijvoorbeeld door uit te gaan van specialisatie of juist integratie in de keten. In samenwerking met marktpartijen, andere waterschappen, gemeenten of drinkwaterbedrijven, in een publiekrechtelijke of juist privaatrechtelijke organisatievorm. Maar wat zijn de voor- en nadelen van deze verschillende denkbare manieren om de zuivering van huishoudelijk afvalwater te organiseren? Deze vragen die leven binnen het waterschap zijn relevant in de landelijke discussie over mogelijkheden van samenwerking in de waterketen en leven ook bij potentiële samenwerkingspartners. De OECD geeft in haar recente rapport 'Water Governance in the Netherlands, Fit for the Future?' de aanbeveling meer samenhang in de organisatie van de (afval)waterketen te bewerkstelligen door naar reikwijdte en schaal van het waterketenbeheer te kijken. Om hierover een goede discussie te kunnen voeren is een gedeeld inzicht nodig. In dit onderzoek zijn zes verschillende organisatievormen vergeleken waarmee het zuiveringsbeheer zou kunnen worden georganiseerd en is ook gekeken naar de toekomstbestendigheid ervan. In het rapport¹ vindt u geen uitspraken of adviezen over 'de meest wenselijke' organisatie van het zuiveringsbeheer. Iedere manier van organiseren heeft zijn eigen consequenties. 'Vorm volgt inhoud' is voor ons een belangrijk uitgangspunt bij de discussie over de uiteindelijke richting."

De verkenning werd niet uitgevoerd omdat er ontevredenheid was over het functioneren van de huidige organisatie voor het zuiveringsbeheer, maar om een goede discussie te kunnen voeren over de richting waarin de organisatie zich het beste zou kunnen ontwikkelen gelet op de grote dynamiek in het taakveld. Het vorige bestuur liet nadrukkelijk de besluitvorming daarover aan het huidige bestuur, dat daartoe eind 2015 een bestuurlijk besluitvormingsproces in gang heeft gezet. In dit proces heeft het nieuwe bestuur de ambities, criteria en randvoorwaarden geformuleerd waaraan de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer moet voldoen. Ook heeft het nieuwe bestuur zich laten informeren door *marktpartijen* wat deze zouden kunnen bieden op het gebied van afvalwaterverwerking, slibverwerking en terugwinning van energie en grondstoffen, en door *andere zuiveringsbeheerders* over hun ervaringen in de praktijk met andere organisatievormen voor het zuiveringsbeheer dan die van Rijnland. Het politiek-bestuurlijk debat – onder meer gevoerd in de fracties en in twee beeldvormende bijeenkomsten van de Verenigde Vergadering – heeft uiteindelijk geresulteerd in een set van strategische keuzes die tezamen richting geven aan de ontwikkeling van de organisatie van het zuiveringsbeheer. Keuzes waarmee Rijnland:

- concrete stappen zet om haar ambities waar te maken
- actief inspeelt op actuele maatschappelijke en technologische ontwikkelingen in dit taakveld
- en haar vermogen vergroot om in te kunnen spelen op mogelijke toekomstige ontwikkelingen als deze zich aandienen.

¹ Onderzoek organisatie zuiveringsbeheer. Twynstra Gudde en Royal HaskoningDHV, 2014.

2. Decentrale, kleinschalige zuivering positief tegemoet treden

Strategische keuze

Hoewel niet te voorspellen valt of decentrale, kleinschalige zuivering een grote vlucht zal nemen, neemt het aantal initiatieven in die richting toe. Dat geldt zowel voor afvalwater dat door bedrijven op het riool geloosd mag worden als voor stedelijk afvalwater. Bij grote bedrijven of clusters van bedrijven op een bedrijventerrein is de wens om het afvalwater dat nu op het riool geloosd wordt zelf te gaan zuiveren veelal gericht op kostenbesparing en soms ook gedreven door het streven naar een meer duurzame bedrijfsvoering. Er bestaat een anti-afhaakregeling die het een waterschap mogelijk maakt bedrijven financieel tegemoet te komen om te voorkomen dat zij dit afvalwater zelf gaan zuiveren. Deze regeling is in het leven geroepen ten behoeve van het instandhouden van het financiële draagvlak voor de communale infrastructuur van de afvalwaterketen. Bij stedelijk afvalwater gaat het veelal om ontwikkeling van nieuwbouwlocaties door gemeenten met de ambitie om deze zo duurzaam/biobased/circulair mogelijk in te richten. Soms gaat het om bewonerscollectieven met een dergelijke ambitie.

Hoewel door het afhaken van bedrijven, nieuwe bouwlocaties en bewonerscollectieven het draagvlak voor de communale infrastructuur van de afvalwaterketen negatief kan worden beïnvloed, maakt Rijnland de strategische keuze initiatieven voor decentrale, kleinschalige zuivering met open houding tegemoet te treden. In de kern gaat het bij het zuiveren van afvalwater om de bescherming van volksgezondheid en milieu. Het gaat erom dat het afvalwater op een verantwoorde manier goed gezuiverd wordt – niet en in ieder geval niet primair om de vraag wie dit doet. Als betrouwbare methoden en technieken voor decentrale, kleinschalige zuivering toepasbaar zijn, en door bedrijven of bewonerscollectieven zelf beheerd kunnen worden, dan heeft dat ook belangrijke voordelen:

- De vervuiler moet er zelf voor zorgen dat zijn afvalwater goed en betaalbaar wordt gezuiverd en moet daarbij zelf oplossingen vinden voor zeefgoed en andere zuiveringsresiduen. Hij zal daarom zijn best doen om minder te vervuilen en de thermische en chemische energie en de grondstoffen die het afvalwater bevat zoveel mogelijk te benutten.
- Kringlopen worden lokaal gesloten. Het afvalwater dat verwerkt wordt met decentrale, kleinschalige zuiveringen behoeft niet meer over grote afstanden door transportleidingen verpompt te worden en het gezuiverde water en energie en grondstoffen kunnen lokaal worden hergebruikt. Bij verwerkingssystemen op de schaal van wooneenheden kan bovendien op riolering worden bespaard.

Naar verwachting zal een transitie naar decentrale zuivering, als de ontwikkeling ervan doorzet, geleidelijk plaatsvinden en heeft deze de komende 10 jaar beperkt effect op het financiële draagvlak voor de grootschalige, communale infrastructuur van Rijnland. Door initiatieven met open houding tegemoet te treden kan het waterschap kennis van methoden, technieken en systemen op dit gebied opbouwen, onderzoeken op welke wijze de waterkwaliteit geborgd wordt en hoe het beheer en onderhoud belegd kan worden. Hiermee grijpt het waterschap als publieke organisatie kansen:

- wordt het een gewaardeerde gespreks- en samenwerkingspartner op dit gebied
- krijgt het oog voor en kan het ervaring opdoen met een andere rolinvulling met betrekking tot de borging van volksgezondheid en milieu bij de verwerking van afvalwater
- en positioneert het zich in de voorhoede van een transitie naar het lokaal sluiten van kringlopen die van toenemende betekenis kan worden.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van afvalwaterverwerking:

- *Open houding naar initiatieven voor decentrale, kleinschalige zuivering*
Rijnland treedt initiatieven met een open houding tegemoet en gaat in gesprek met initiatiefnemers over mogelijkheden en randvoorwaarden.
- *Heldere randvoorwaarden vanuit het waterbeheer*
Rijnland helpt initiatiefnemers door vanuit haar rol als waterbeheerder helder aan te geven aan welke kwaliteitseisen decentrale, kleinschalige zuiveringsoplossingen vanuit het waterbeheer gezien moeten voldoen en hoe op het functioneren daarvan zal worden toegezien.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot decentrale, kleinschalige zuivering handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland bouwt in eigen huis zodanige kennis van methoden, technieken en systemen voor decentrale, kleinschalige zuivering dat het een gewaardeerde gespreks- en samenwerkingspartner is voor initiatiefnemers op dit gebied. Rijnland werkt daarbij samen met andere waterschappen en STOWA, en ontwikkelt ook kennis door de samenwerking in lokale initiatieven.
2. Rijnland ontwikkelt een heldere set van criteria waaraan systemen voor decentrale zuivering vanuit het waterbeheer moeten voldoen en een visie voor het toezicht op dergelijke systemen.
3. Rijnland communiceert haar nieuwe beleid ten aanzien van decentrale zuivering breed in de eigen organisatie, zodat binnen alle geledingen bekend is welke opstelling naar initiatieven en initiatiefnemers gewenst is.

3. Terugwinning van energie en grondstoffen zoveel mogelijk door marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC)

Strategische keuze

Rijnland heeft ingevolge de Waterwet de zorgplicht stedelijk afvalwater in te nemen en te zuiveren met het oog op de bescherming van volksgezondheid en milieu. Rijnland voert deze kerntaak in eigen beheer uit. Uit landelijke bedrijfsvergelijkingen blijkt dat Rijnland hiermee zowel in termen van kwaliteit als kosteneffectiviteit in de top scoort. Er is dan ook momenteel geen reden de organisatie voor transport en verwerking van stedelijk afvalwater fundamenteel te veranderen.

Het verwerkingsproces van stedelijk afvalwater resulteert echter behalve in gezuiverd water dat via oppervlaktewater in de kringloop wordt teruggebracht ook in een reststroom van zuiveringsslib. Dit slib heeft een hoge energie-inhoud en bevat waardevolle grondstoffen. Rijnland heeft zich gecommitteerd aan het rijksbeleid gericht op de transitie naar een circulaire en zoveel mogelijk biobased economie en aan Green Deals die de waterschappen in dat kader met het Rijk hebben gesloten. Dit betekent dat Rijnland actief inzet op verwerking van haar slib zodanig dat zoveel mogelijk aan energie en grondstoffen daaruit wordt teruggewonnen en dat de financiële baten daarvan zoveel mogelijk bijdragen aan de beheersing van het tarief van haar zuiveringsheffing. Anders dan voor de zuiveringstaak, maakt Rijnland voor slibverwerking de strategische keuze om deze taak zoveel mogelijk te laten uitvoeren door marktpartijen:

- marktpartijen hebben betere mogelijkheden om de dynamiek op dit zich snel ontwikkelende terrein te volgen
- marktpartijen hebben betere kansen om schaalvoordelen te realiseren
- marktpartijen hebben betere mogelijkheden om opbrengsten te optimaliseren door combinatie in de verwerking met andere reststromen
- marktpartijen zijn beter geëquipeerd voor het verwaarden van energie en grondstoffen in markten.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van slibverwerking:

- *Voor slibverwerking 'markt, tenzij ...'*
Uitgangspunt voor slibverwerking is: markt, tenzij Alleen wanneer het in eigen beheer terugwinnen van energie of grondstoffen – bijvoorbeeld door gunstige mogelijkheden voor lokaal (her)gebruik – structureel voordeliger is, wordt van deze lijn afgeweken. Ook slibvergisting is een taak die in beginsel zoveel mogelijk bij marktpartijen wordt belegd, zodat met betrekking tot terugwinning van energie en grondstoffen over de hele slibketen geoptimaliseerd kan worden (bijvoorbeeld: door vergisting wordt energie uit organische stof gewonnen, maar diezelfde organische stof kan ook worden omgezet in waardevolle vetzuren, etc.). Rijnland streeft dan ook niet naar een eigen energie- en grondstoffenfabriek, maar wenst voor terugwinning uit haar slib zoveel mogelijk gebruik te maken van faciliteiten van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC).
- *Innovatie door marktpartijen en kennisinstellingen bevorderen*
Rijnland zal bij de inschakeling van marktpartijen voor slibverwerking en terugwinning van energie en grondstoffen kiezen voor samenwerkings- en contractvormen die innovatie op dit terrein bevorderen. Waar nodig of nuttig worden daarbij ook kennisinstellingen betrokken. Rijnland zal tegelijkertijd bij de inschakeling van marktpartijen voorkomen dat de ongewenste situatie ontstaat dat op duurzaamheid gerichte maatregelen (bijvoorbeeld bronmaatregelen of veranderingen in de procesvoering van het zuiveren) om de afvalwaterstroom te reduceren en/of de effluentkwaliteit te verhogen worden belemmerd door langdurige contractafspraken over volumina en samenstelling van deze stroom.
- *Voldoende kennis en capaciteit in eigen huis*
Rijnland wil zodanige kennis en capaciteit op het terrein van slibverwerking en van terugwinning van energie en grondstoffen in eigen huis hebben, dat het in staat is (1) innovatie op dit gebied door marktpartijen en kennisinstellingen te bevorderen, (2) haar

slib op zodanige wijze te laten verwerken dat zo goed mogelijk wordt bijgedragen aan de transitie naar een circulaire economie, en (3) te bereiken dat de financiële baten van de terugwinning van energie en grondstoffen uit haar slib zoveel mogelijk naar het waterschap terugvloeien.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot slibverwerking handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Momenteel voert Rijnland een onderzoek uit naar de mogelijkheden voor een energie- en grondstoffenfabriek. Eén van de opties die daarin onderzocht wordt, is een fabriek in eigen beheer. Deze optie kan in het onderzoek meegenomen worden als referentieoptie, maar hiervoor geldt gezien de beleidsuitgangspunten 'nee, tenzij'. Een optie die ook wordt onderzocht, is de verwerking van Rijnland's slib in de centrale slibverwerking van Waternet. Ook voor deze optie geldt 'nee, tenzij ...'. Een reden om deze optie toch te onderzoeken en uiteindelijk mogelijk ook te kiezen, kan zijn dat deze door benutting van de overcapaciteit van Waternet veel goedkoper is. De aanpak van het onderzoek wordt nu vooral gericht op uitvoering van de terugwinning van energie en grondstoffen door marktpartijen (waartoe ook HVC wordt gerekend). Oplossingen en business cases dienen om de kracht van de markt te benutten zoveel mogelijk ontwikkeld en aangeleverd te worden door geselecteerde marktpartijen zelf.
2. Rijnland heeft vier installaties voor slibvergisting in bedrijf. De uitvoering van deze taak bij Rijnland wordt echter in het verlengde van de beleidsuitgangspunten op termijn afgebouwd. Dat geldt ook voor slibontwatering. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de wijze en de termijn waarop de mogelijkheden van de markt optimaal kunnen worden benut voor slibvergisting en slibontwatering en (zie ook paragraaf 5).
3. Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de kennis en capaciteit die Rijnland in eigen huis moet hebben om succesvol de nieuwe beleidsuitgangspunten ten aanzien van slibverwerking en de terugwinning van energie en grondstoffen in praktijk te brengen.
4. Rijnland bouwt kennis en kunde op over de verschillende wijzen waarop het waterschap marktpartijen kan inschakelen zodanig dat valkuilen worden vermeden en als overheid innovatie door marktpartijen en kennisinstellingen kan bevorderen. Daarbij kan het gaan om vernieuwend opdrachtgeverschap, publiek-private samenwerking met marktpartij(en) en kennisinstelling(en), onder voorwaarden beschikbaar stellen van de eigen unieke zuiveringsfaciliteiten voor onderzoek en ontwikkeling, keuze voor de rol van 'launching customer', etc.

4. Ketensamenwerking en –optimalisatie

Strategische keuze

Rijnland werkt sinds jaar en dag samen met gemeenten en drinkwaterbedrijven in de waterketen. Een samenwerking die in het verlengde van het Bestuursakkoord Water (2011), mede vanwege de resultaatsverplichtingen, de afgelopen jaren een sterke impuls heeft gekregen. Deze samenwerking is in het beheergebied van Rijnland gestructureerd in een viertal clusters. Ver daarvoor al had Rijnland samen met drinkwaterbedrijf Dunea en de gemeente Noordwijkerhout de gemeenschappelijke regeling SWWK opgericht (2004), waarbinnen Dunea en Rijnland samen het rioolbeheer voor die gemeente uitvoert. En recent, 2014, is Rijnland gestart met een 3-jarige pilot op het vlak van het beheer van haar transportleidingen in samenwerking met Dunea.

Rijnland maakt nu de strategische keuze voor *nog* verdergaande samenwerking:

- met gemeenten in de afvalwaterketen, omdat riolering, transport en zuivering van stedelijk afvalwater fysiek één samenhangend systeem vormen. Er is nog veel winst te behalen door integraal asset management, beheer en onderhoud en bediening van het systeem en
- met de drinkwaterbedrijven in de waterketen, omdat er in toenemende mate samenhang is tussen de taken oppervlaktewaterbeheer en zuiveringsbeheer van het waterschap en de taken winning en zuivering van drinkwater door de drinkwaterbedrijven.

Nog verdergaande samenwerking betekent dat Rijnland streeft naar intensiever samenwerken dan nu in de samenwerkingsclusters al gebeurt. Rijnland heeft een ontwikkeling naar een of wellicht meerdere gemeenschappelijke uitvoeringsorganisaties voor ogen, die het beoogde integrale asset management in de (afval)waterketen mogelijk maakt/maken, waardoor de kwaliteit verder wordt vergroot, de organisatorische kwetsbaarheid verkleind en de kosten zoveel mogelijk teruggedrongen.

Uitgangspunt daarbij is dat de bestuurlijke verantwoordelijkheden, als aan bestuursorganen (provincie, gemeenten en waterschap) toebedeeld in de Waterwet, blijven liggen waar ze nu liggen. Het gaat om bundeling van uitvoerende taken – in welke organisatievorm dan ook – waarbij die uitvoeringsorganisatie(s) onder gemeenschappelijke aansturing via dienstverleningsovereenkomsten met elk van de samenwerkingspartners taken uitvoert/uitvoeren voor die partners.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen en waterketen:

- *Verdergaande samenwerking in 'coalition of the willing'*
Rijnland gaat – met respect voor en behoud van de bestaande samenwerking in de clusters, maar wel ook over clustergrenzen heen - op zoek naar mogelijkheden voor de beoogde, nog verdergaande samenwerking in eerste instantie met gemeenten en drinkwaterbedrijven die daarin ook interesse hebben. Er zijn bijvoorbeeld gemeenten die (meer) als regiegemeente willen werken of die hun organisatorische kwetsbaarheid met betrekking tot hun watertaken willen ondervangen.
- *Pilot(s) met lichte constructies*
Rijnland verkent samen met de gemeenten en drinkwaterbedrijven die interesse hebben gemeenschappelijke organisatievormen die aansluiten op actuele behoeften. Uitgangspunt is gezamenlijke bestuurlijke aansturing. Uitgangspunt is ook flexibiliteit, geen 'one size fits all'. Flexibiliteit betekent dat gemeenten verschillende takenpakketten kunnen onderbrengen in een samenwerkingsorganisatie, waarbij te denken is aan uitvoerende taken als inwinning, registratie en beheer van meetgegevens, een gemeenschappelijk dataportaal, hydraulisch rekenwerk, technisch advies en beleidsadvisering. Flexibiliteit betekent ook dat in pilots vooralsnog wordt samengewerkt in lichte constructies (bijvoorbeeld als voorlopig construct een centrumorganisatie, waarbij uitvoerende taken bij een van de samenwerkingspartners worden gebundeld).

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot verdergaande samenwerking handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland start een project waarin het onderzoekt welke gemeenten en drinkwaterbedrijven interesse hebben in het gezamenlijk organiseren van uitvoerende taken in de (afval)waterketen. Met respect voor de huidige samenwerkingsclusters kijkt Rijnland daarbij ook naar mogelijkheden over clustergrenzen heen als daardoor ' kunnen worden gevormd. Rijnland legt hierbij niet op voorhand een uitgewerkt organisatiemodel neer, maar gaat in open dialoog met partijen die interesse hebben op zoek naar (een) voorlopige organisatorische constructie(s) die met behoud van ieders bestuurlijke verantwoordelijkheden gewenste verdergaande samenwerking mogelijk maakt.

5. Pilot(s) met uitbesteding van uitvoerende taken in het zuiveringsbeheer

Strategische keuze

Rijnland wil waar dat voor de uitvoering van haar taken voordelen heeft de kracht van de markt benutten. Met het oog maakt Rijnland de strategische keuze om door middel van pilots kennis en ervaring op te bouwen met samenwerkings- en contractvormen voor het inschakelen van marktpartijen voor uitvoerende taken. Via pilots bereikt Rijnland dat het:

- beter zicht krijgt op de effectiviteit en efficiëntie van marktpartijen in relatie tot de effectiviteit en efficiëntie van de eigen taakuitvoering
- ervaring op kan doen met uitbesteding van uitvoerende taken in langjarige uitbestedingscontracten en het bijbehorende, mede op innovatie gerichte contractmanagement
- beter gesteld staat voor/wendbaar is in een mogelijke toekomst waarin de markt uitvoerende taken overneemt van overheden die kiezen voor regie boven zelf doen.

Randvoorwaarde voor een pilot is dat de casus voor zowel Rijnland als de te selecteren marktpartij interessant is. De pilot moet beide partijen kansen bieden om te leren. Het moet dan ook om meer gaan dan de gebruikelijke opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie bij inkoop van diensten.

Randvoorwaarde is ook dat uit een voor een pilot opgestelde business case blijkt dat besparing verwacht wordt, of dat niet op geld waardeerbare voordelen zwaarder wegen dan een te verwachten kostenverhoging.

Nu Rijnland voor het zuiveren in termen van kwaliteit en kosteneffectiviteit landelijk gezien in de top scoort, ligt het niet voor de hand een pilot uit te voeren met uitbesteding van het beheer van een zuivering. Besparing lijkt hier, ook in verband met de BTW van 21% die marktpartijen op hun diensten moeten leggen, moeilijk haalbaar. Gelet op de strategische keuze voor 'markt, tenzij ...' voor slibverwerking liggen hier betere kansen voor zinvolle pilots met uitbesteding. Het gaat dan met name om de uitvoering van slibontwatering en slibvergisting. Slibontwatering vindt op bijna elk van Rijnland's zuiveringen plaats. Rijnland vergist voorts momenteel in eigen beheer met vier vergistingsinstallaties ongeveer de helft van de totale hoeveelheid slib die het produceert.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van pilot(s) met uitbesteding van uitvoerende taken in het zuiveringsbeheer:

- *Ervaring opdoen met uitbesteding in pilots*
Rijnland wil in pilots ervaring opdoen met samenwerkings- en contractvormen voor inschakeling van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC) voor uitvoerende taken, met als doel de kennis en kunde van het waterschap verder te ontwikkelen die benodigd is voor het benutten van de kracht van de markt waar dat voordelen biedt. In het verlengde van Rijnland's beleidsuitgangspunt van 'markt, tenzij ...' voor slibverwerking (zie paragraaf 3) ligt met betrekking tot zulke pilots de focus op dit gebied.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot pilot(s) met uitbesteding van uitvoerende taken in het zuiveringsbeheer handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland onderzoekt mogelijkheden voor pilots voor inschakeling van marktpartijen (waartoe ook gerekend HVC) op het gebied van slibontwatering en slibvergisting. Daarbij worden verschillende samenwerkings- en contractvormen verkend met het oog op het zo goed mogelijk benutten van de (innovatie)kracht van de markt

6. Flexibiliteit vergroten en borgen

Strategische keuze

Zuivering en slibverwerking zijn onder invloed van technologieontwikkeling voortdurend in beweging. De opkomst van (zeer) kleinschalige methoden, technieken en systemen voor decentrale zuivering en terugwinning van energie en grondstoffen – zelfs tot op het niveau van individuele woningen – kunnen voor een ‘systeemsprong’ zorgen. Maar ook kunnen nieuwe typen kleine, schaalbare communale zuiveringen op de schaal van bijvoorbeeld 10-30.000 i.e. een transitie veroorzaken van de huidige, op grootschaligheid gerichte, letterlijk in beton gegoten en weinig flexibele infrastructuur naar kleinere schalen.

Gezien de dynamiek in het speelveld wil Rijnland haar flexibiliteit en adaptief vermogen vergroten. Concreet betekent dat dat Rijnland investeringen in de infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater zo zal ontwerpen dat haar wendbaarheid zoveel mogelijk toeneemt. Investeren in de grootschalige communale infrastructuur voor transport en zuivering van stedelijk afvalwater blijft noodzakelijk, maar toekomstige investeringen:

- zullen scherper tegen de achtergrond van meerdere toekomstscenario's voor de afvalwaterketen worden beoordeeld, en
- waar mogelijk zullen investeringsalternatieven worden gekozen die op kortere termijn kunnen worden afgeschreven.

Overigens kijkt Rijnland nu al actief naar de mogelijkheden van nieuwe en andere technologieën en bouwwijzen in kader van businesscases voor renovaties en nieuwbouw van zuiveringstechnische werken.

De thans geplande opheffing van enkele kleinere awzi's waarbij via nieuw aan te leggen transportleidingen het afvalwater naar naburige, grotere awzi's wordt getransporteerd, past vanwege de relatief hoge kosten van de aanleg en de lange afschrijftermijnen daarvan op het eerste gezicht minder goed bij deze strategische keuze. Deze investeringen renderen echter ook in langjarig perspectief, omdat met deze oplossing overcapaciteit op bestaande grotere awzi's wordt benut.

Doorvertaling strategische keuze naar beleidsuitgangspunten

Deze strategische keuze betekent voor het beleid van Rijnland ten aanzien van het vergroten en borgen van flexibiliteit in het zuiveringsbeheer:

- *Investeringsalternatieven toetsen aan meerdere toekomstscenario's*
Rijnland onderzoekt met het oog op flexibiliteit substantiële investeringen in de infrastructuur voor transport en zuivering altijd tegen de achtergrond van meerdere toekomstscenario's.
- *Voorkeur voor investeringsalternatieven met kortere afschrijftermijnen*
Rijnland streeft gezien de onvoorspelbare dynamiek in het taakveld van het zuiveringsbeheer naar wendbaarheid. Infrastructurele investeringsalternatieven met kortere afschrijftermijnen hebben daarbij voorkeur, mits technisch en economisch verantwoord.

Acties voor implementatie van de beleidsuitgangspunten

Om dit beleid met betrekking tot het vergroten en borgen van flexibiliteit in het zuiveringsbeheer handen en voeten te geven, worden de volgende acties ondernomen:

1. Rijnland werkt het concept van het 'flexibel bouwen' verder uit, inclusief de kostenaspecten. In een snel veranderende omgeving kan een bijvoorbeeld een goedkopere constructie of installatie met een technische levensduur van 10 jaar een betere oplossing zijn dan een duurdere met een levensduur van 30 of 40 jaar. Ook de wijze van aanbesteding kan soms bijdragen aan flexibiliteit (bijvoorbeeld DBMO voor een periode van 10 jaar).

2. Rijnland ontwikkelt en implementeert een methodiek² waarmee voortaan investeringen worden geanalyseerd, getoetst en geoptimaliseerd op hun bijdrage aan de flexibiliteit en het adaptief vermogen van de afvalwaterketen. Dit dient niet te leiden tot langere voorbereidingstijden.

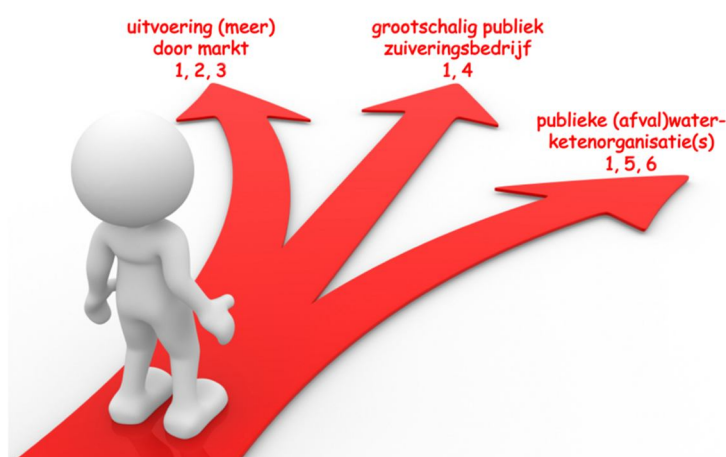
² Kosten-batenanalyse van investeringen in infrastructuur op deze wijze is in ontwikkeling. Zie bijvoorbeeld: 'Reële opties en de waarde van flexibiliteit bij investeringen in natte infrastructuur', CPB Achtergronddocument, 2014.

7. Toetsing strategische keuzes aan bestuurlijke ambities en criteria

Bij de start van het besluitvormingstraject hebben de VV-leden van Rijnland fractiegewijs aangegeven wat ze met betrekking tot het zuiveringsbeheer belangrijk vinden. Onderstaande lijst van twaalf ambities en criteria kwam daaruit naar voren:

BESTUURLIJKE AMBITIES EN CRITERIA	
1. Schoon effluent	(vrij van bestrijdings-/geneesmiddelen en nieuwe stoffen)
2. Voldoende en schoon water	(in de leefomgeving door integraal waterbeheer; KRW-doelen halen)
3. Circulair	(terugwinning energie en grondstoffen)
4. Innovatie	(met kennisinstellingen en bedrijfsleven)
5. Samenwerking in (A)WK	(in eerste plaats met gemeenten, maar is ook met drinkwater-bedrijven logisch)
6. Synergie met andere waterschappen	
7. Bestuurlijke zeggenschap	(Overheidstaak/kerntaak waterschap, grip kunnen houden)
8. Kennis behouden	(zorgen dat voldoende kennis in huis beschikbaar blijft)
9. Adaptief vermogen	(flexibel op nieuwe ontwikkelingen in kunnen spelen)
10. Kostenefficiënt	(hoge kwaliteit tegen laagst mogelijke kosten; Life Cycle Costing; BAW-doelen halen)
11. Risico's beheersbaar	(geen grote financiële risico's)
12. Goede werkomgeving	(plezierige en uitdagende organisatie om bij te werken)

In een volgende stap van het besluitvormingstraject is nagegaan hoe de zes organisatiescenario's die onder regie van het vorige bestuur werden onderzocht 'scoren' op deze ambities en criteria. Deze exercitie maakte duidelijk dat het bij die zes organisatiescenario's in feite gaat om drie mogelijke 'ontwikkelrichtingen':

Bovendien werd duidelijk dat elk van deze ontwikkelrichtingen aantrekkelijke kanten heeft, zodat een rechttoe-rechtaan keuze voor welke van deze zes organisatiescenario's dan ook per definitie suboptimaal zou zijn, ook al omdat een veranderende omgeving straks mogelijk weer andere eisen stelt.

Het debat in de Beeldvormende VV van 11 mei leidde vanuit dit besef tot de volgende, voor het verdere traject richtinggevende criteria voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer:

Richtinggevende uitkomsten Beeldvormende VV 11 mei 2016:

1. Zuiveren is en blijft een publieke verantwoordelijkheid.
Dat betekent niet perse dat je alles zelf moet doen, wel dat je ervoor moet zorgen dat je te allen tijde als overheid die bestuurlijke verantwoordelijkheid goed moet kunnen nemen.
2. Bij de uitvoering van de zuiveringstaak zijn de 3 K's leidend:
 - a. **K**waliteit: voldoende schoon en duurzaam/circulair
 - b. **K**wetsbaarheid: robuuste organisatie berekend voor de taak
 - c. **K**ostenefficiënt: een voldoende hoge kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten.
3. Te allen tijde voldoende kennis in eigen huis houden.
4. De kracht van de markt m.b.t. innovatie en efficiëntie benutten, zoveel als mogelijk binnen de voorgaande drie uitgangspunten.
5. Gericht op verdergaande samenwerking in de afvalwaterketen met gemeenten en op termijn ook met drinkwaterbedrijven in de waterketen.
6. Een adaptieve strategie om op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen in te kunnen spelen, geen rigide en onomkeerbare besluiten.

De vijf strategische keuzes als in de paragrafen 2-6 hiervoor weergegeven voldoen aan deze criteria. Met deze strategische keuzes:

- blijft Rijnland zelf doen waar het aantoonbaar goed in is (hoge kwaliteit en efficiëntie, zoals blijkt uit de landelijke bedrijfsvergelijking): inname, transport en zuivering van stedelijk afvalwater
- biedt Rijnland kansen aan de markt (waartoe ook gerekend HVC) op het gebied van slibverwerking en terugwinning en verwaarding van energie en grondstoffen, terreinen waarop marktpartijen betere mogelijkheden hebben
- neemt Rijnland nieuwe initiatieven om door verdergaande samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven tot een integraler beheer en exploitatie van de afvalwaterketen en waterketen te komen
- wordt Rijnland een gespreks- en samenwerkingspartner voor innovaties gericht op het lokaal sluiten van kringlopen met decentrale, kleinschalige methoden, technieken en systemen voor afvalwaterverwerking
- vergroot Rijnland haar wendbaarheid, haar adaptief vermogen.

8. Verhouding strategische keuzes tot landelijke politiek-bestuurlijke context

Op hoofdlijnen verhouden de strategische keuzes zich als volgt tot de landelijke politiek-bestuurlijke context:

- De OECD signaleerde met betrekking tot de (afval)waterketen in een recente studie 'issues of scale and scope'.³ Het beheer daarvan is nu versnipperd over veel partijen – waterschappen, gemeenten, drinkwaterbedrijven – die hun deel ieder vanuit de eigen invalshoek vorm geven. Met de keuze voor een versterkte inzet op ketensamenwerking pakt Rijnland deze issues aan.
- Door initiatieven voor decentrale, kleinschalige verwerking van afvalwater als goede gespreks- en samenwerkingspartner positief tegemoet te treden, creëert Rijnland ruimte voor innovatie gericht op het lokaal sluiten van kringlopen. Dit past uitstekend in het rijksbeleid gericht op transitie naar een circulaire economie.⁴
- Dat geldt ook voor de keuze van Rijnland om haar doelen - in lijn met de afspraken tussen de Unie van Waterschappen en het Rijk gemaakt – met betrekking tot de terugwinning van energie en grondstoffen te realiseren, en daarbij vooral ook de innovatiekracht van marktpartijen en kennisinstellingen te benutten.⁵
- De keuze om waar dat voordelen biedt de uitvoerings- en innovatiekracht van de markt te benutten via nieuwe, innovatieve samenwerkings- en contractvormen, sluit aan op een bredere ontwikkeling bij de waterschappen, zoals onder meer blijkt uit een recente handreiking van de Unie van Waterschappen op dit gebied.⁶

³ Water governance in the Netherlands, fit for the future? OECD, 2014.

⁴ Nederland circulair in 2050. Ministerie van Infrastructuur en Milieu, 2016.

⁵ Klimaatakkoord, Green Deal Energie, Green Deal Grondstoffen.

⁶ Afwegingskader geïntegreerde contractvormen afvalwaterzuiveringsinstallaties. PIANOo&Unie van Waterschappen, 2016.

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Besluitvorming toekomst organisatie zuiveringsbeheer (TOZ)		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	4.07
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Veiligheid en Gezond Water	Datum commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan		
Corsanummer	17.005898		

Context

Bij de behandeling van de besluitvorming Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ) zijn, door de commissie VGW, de volgende opmerkingen gemaakt die verwerkt zijn in het besluit:

- Zuiveren is een publieke taak maar nadrukkelijk meer ruimte voor samenwerking met marktpartijen open houden en op breder vlak kansen benutten.
- In de prioritering van beslispunten duidelijk maken dat zuiveren primair is, de kerntaak is. Daarbij is eigen deskundigheid van groot belang.
- Niet alleen ruimte bieden aan initiatieven vanuit de zakelijke markt maar ook vanuit onderwijs, wetenschap en burgerinitiatieven.
- Behoeftte aan concretisering vervolgstappen, bijvoorbeeld een kaderstellende nota ("waar staan we nu, waar gaan we heen, effecten van het beleid en de activiteiten").

Onderstaand vindt u terug op welke wijze de gemaakte opmerkingen zijn verwerkt in het besluit.

Concept besluit	Wijzigingsvoorstel
1) De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.	
2) Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke taak en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, en vanuit deze taakopvatting, <u>als richting</u> , in te zetten op:	2) Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke verantwoordelijkheid en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, met ruimte voor samenwerking met marktpartijen , en vanuit deze taakopvatting, <u>als richting</u> , in te zetten op:

a) ketensamenwerking en –optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen,	
b) terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de markt te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,	b) terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de brede markt, kennisinstituten en (burger)initiatieven te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn,
c) het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater,	
d) het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering.	d) het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering, met behoud van voldoende eigen deskundigheid, ook op het vlak van opdrachtgeverschap.
3) De bij voorgaand beslispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in 2017) inclusief de uitwerking van de genoemde acties voor de implementatie.	3) De bij voorgaand beslispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in Q4 2017) inclusief implementatieplan.

Het gewijzigde besluit ziet er dan in totaliteit als volgt uit:

De verenigde vergadering

Besluit

- 1) De huidige organisatie van het zuiveringsbeheer van Rijnland te continueren en daarbij de wendbaarheid en het adaptief vermogen van de organisatie te vergroten.
- 2) Het zuiveren van het afvalwater te zien als publieke verantwoordelijkheid en dit als publieke organisatie op een zo efficiënt en duurzaam mogelijke wijze uit te voeren, met ruimte voor samenwerking met marktpartijen, en vanuit deze taakopvatting, als richting, in te zetten op:
 - a) ketensamenwerking en –optimalisatie; en daartoe doelgericht te komen tot verdergaande samenwerking met onze (overheids)partners in de waterketen;
 - b) terugwinning van grondstoffen en energie; en daartoe de kracht van de brede markt, kennisinstituten en (burger)initiatieven te verkennen, de mogelijkheden te onderzoeken en te beproeven door het uitvoeren van pilots in de sliblijn;
 - c) het positief tegemoet treden van initiatieven tot decentrale kleinschalige zuivering; en ons zo te prepareren op een groter aandeel decentrale verwerking van afvalwater;
 - d) het vergroten en borgen van de flexibiliteit in de taakuitvoering, met behoud van voldoende eigen deskundigheid, ook op het vlak van opdrachtgeverschap.
- 3) De bij voorgaand beslispunt (twee) genoemde vier richtinggevende strategische keuzes mee te nemen in de actualisatie van de Rijnlandse Zuiveringsstrategie (in Q4 2017) inclusief implementatieplan.

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.08.
Onderwerp	Baggeren Regulier 2016, Knelpunten en Programmakosten	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie VW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag	
Corsanummer	16.109239	
BABS id	5377	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

In te stemmen met een verzamelkrediet van € 4.300.000,- voor het Programma baggeren.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

In te stemmen met een verzamelkrediet van € 4.300.000,- voor het Programma Baggeren.

Context

Waarom baggeren?

Regelmatig baggeren is noodzakelijk voor het waarborgen van de aan de watergangen toegekende algemene of specifieke gebruiksfuncties, zoals de aan- en afvoer van water of een vaarwegfunctie. Deze baggeropgave is gestructureerd binnen het reguliere baggerprogramma.

Baggerprogramma

Vanuit het programma worden de primaire watergangen en overige watergangen waarvan de onderhoudsplicht bij Rijnland ligt projectgewijs opgevoerd om te worden gepeild. Na de peilwerkzaamheden volgt de toets of er een noodzaak is om te baggeren. Naast deze toets op het waarborgen van de functionaliteit worden ook andere factoren in ogenschouw genomen zoals omgeving, afzetmogelijkheden en efficiency. Om verdere invulling te kunnen geven aan de voortgang van het baggerprogramma wordt dit verzamelkrediet aangevraagd. Het betreft de volgende baggerprojecten:

	Baggerproject	Type krediet	Raming in €
1	Opgave 2016, deelgebieden 3 en 4	Uitvoeringskrediet	€ 3.800.000,-
2	Baggeren knelpunten + Programmakosten 2017	Uitvoeringskrediet	€ 500.000,-
	Totaal		€ 4.300.000,-

Voor een beknopte toelichting van de baggerprojecten, zie de bijlagen 1 en 2.

De baggeropgave is gestructureerd binnen het baggerprogramma en opgenomen in de Programmabegroting 2017. Deze aanvraag heeft geen consequenties voor de storting in de Voorziening baggerwerken.

Argumenten

1.1 watergangen zijn niet op orde

Het uitvoeren van baggerwerkzaamheden is een doelmatig middel om de algemene en/of specifieke gebruiksfuncties van de watergangen weer op orde te brengen.

Risico's

1.1 De afspraken met de omgeving zijn onvoldoende SMART

De ontvangst van baggerspecie op de aanliggende gronden en werkafspraken met de omgeving luisteren nauw. Door de inzet van omgevingsmanagement en het actief communiceren over het project en tegelijkertijd de belangen van de omgeving serieus te nemen wordt dit risico in voldoende mate beheerst.

1.2 De uitvoeringsperiode komt onder druk te staan

Bij natte weersomstandigheden is het ongewenst om baggerspecie op de aanliggende gronden te verspreiden. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met onder andere het weidevogel-broedseizoen. Als beheersmaatregel worden hier richtinggevendende eisen in het contract met de aannemer opgenomen.

Bijlage 1

Ad. 1 Opgave 2016, deelgebieden 3 en 4

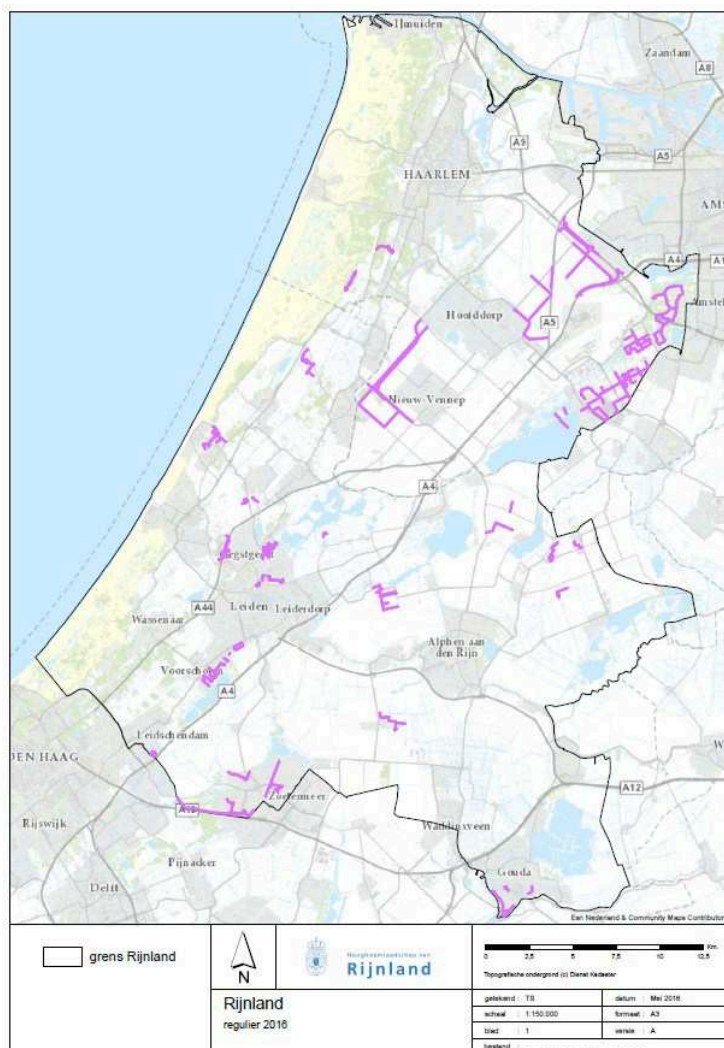
Opgave 2016 bestaat uit een 4-tal deelgebieden.

- In de verenigde vergadering van 22 april 2015 is een voorbereidingskrediet van € 500.000,- beschikbaar gesteld voor de Opgave 2016.
- Voor de deelgebieden 1 en 2 is in de verenigde vergadering van 21 september 2016 een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld van € 3.225.000,-.
- De huidige aanvraag betreft een uitvoeringskrediet voor de deelgebieden 3 en 4 van € 3.800.000,-. De volgende hoeveelheden baggerspecie moeten worden verwijderd:
 - Deelgebied 3: ca. 47.000 m³
 - Deelgebied 4: ca. 66.000 m³

Ad. 2 Baggeren knelpunten + Programmakosten 2017

- Knelpunten die geen plek hebben gekregen binnen een jaarschijf van het reguliere onderhoud, maar een noodzaak tot baggeren hebben worden vanuit dit budget gefinancierd.
- Onder Programmakosten 2017 vallen onder ander de volgende zaken:
 - De betaling aan Schiphol voor het baggeren van primair water binnen de hekken van de luchthaven.
 - Project-overstijgende kosten zoals optimalisaties voor de projectbeheersing en contractvormen.
- De huidige aanvraag betreft een uitvoeringskrediet van € 500.000,-.

Bijlage 2

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.109239,
en gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

In te stemmen met een verzamelkrediet van € 4.300.000,- voor het Programma
baggeren.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.09.
Onderwerp	Vaststellen boezemstudie	
Collegevergadering	06-12-2016	
VV-commissie	Cie VW: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag	
Corsanummer	16.089942	
BABS id	4919	
Bijlagen	Bijlage: Beeldnota boezemstudie - vs 25	
	Nota van wijziging	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. De resultaten van de boezemstudie vast te stellen. Hiermee wordt een stevige basis gelegd om het Rijnlandse watersysteem samen met de omgeving goed voor te bereiden op de toekomst.
2. Proactief met de omgeving te werken aan een klimaatbestendig watersysteem/gebied en daarbij ook de (landelijke) discussie te voeren over de huidige kostenverdeling van het waterbeheer.
3. Om het huidige beschermingsniveau van het watersysteem te handhaven en daarvoor de aanvullende Rijnlandse beheernorm te blijven gebruiken, naast de vereiste wettelijke wateroverlastnormen.
4. De reeds geplande maatregelen (waaronder de aanleg van de piekberging Haarlemmermeerpolder) onverminderd door te zetten.
5. De volgende aanvullende maatregelen voor te bereiden: verhogen betrouwbaarheid boezemgemalen en verdere implementatie van Slimwatermanagement.
6. Te onderzoeken of een deel van de wateroverlastopgave van de polders doelmatig kan worden overgeheveld naar de boezem en welke maatregelen daar voor nodig zijn.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. de resultaten van de boezemstudie vast te stellen. Hiermee wordt een stevige basis gelegd om het Rijnlandse watersysteem samen met de omgeving goed voor te bereiden op de toekomst.
2. proactief met de omgeving te werken aan een klimaatbestendig watersysteem/gebied en daarbij ook de (landelijke) discussie te voeren over de huidige kostenverdeling van het waterbeheer.
3. om het huidige beschermingsniveau van het watersysteem te handhaven en daarvoor de aanvullende Rijnlandse beheernorm te blijven gebruiken, naast de vereiste wettelijke wateroverlastnormen.
4. de reeds geplande maatregelen (waaronder de aanleg van de piekberging Haarlemmermeerpolder) onverminderd door te zetten.
5. de volgende aanvullende maatregelen voor te bereiden: verhogen betrouwbaarheid boezemgemalen en verdere implementatie van Slimwatermanagement*.
6. te onderzoeken of een deel van de wateroverlastopgave van de polders doelmatig kan worden overgeheveld naar de boezem en welke maatregelen daar voor nodig zijn.

Context

De effecten van klimaatverandering worden steeds duidelijker zichtbaar. We hebben vaker te maken met natte winters en hevige (zomer)buien. Dit zorgt regelmatig voor wateroverlast. Dat het klimaat verandert, blijkt ook uit de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI (2014). Naar aanleiding hiervan heeft Rijnland de boezemstudie uitgevoerd. Deze studie geeft inzicht in de gevolgen van klimaatverandering op het waterbeheer van Rijnland en geeft een beeld van mogelijke maatregelen die wij samen met onze omgeving (provincies, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven en inwoners) moeten treffen.

In bijlage 1 worden de resultaten van de boezemstudie samengevat weergegeven.

De boezemstudie kijkt alleen naar de effecten van wateroverlast voor het watersysteem en de regionale waterkeringen. De gevolgen van droogte worden in een aparte studie onderzocht. Gezien de onderlinge relaties, vindt er nauwe afstemming plaats tussen deze twee studies, inclusief de relatie met de waterkwaliteitstrajecten. Dit doen we in nauwe samenwerking met de aangrenzende waterbeheerders.

**Toelichting Slimwatermanagement:*

Onder Slim watermanagement vallen alle maatregelen met betrekking tot het verbeteren van het dagelijkse waterbeheer, zoals: verdere afstemming met de aangrenzende waterbeheerders, verbeteren weervoorspellingen, het (verder) verhogen van de effectiviteit van voormalen en dergelijke. Het gaat daarbij om relatief eenvoudige beheermaatregelen, zonder dat er allerlei grote werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

Argumenten

1.1 de boezemstudie leert dat de druk op het watersysteem fors is toegenomen

Uit de boezemstudie blijkt dat de gevolgen van klimaatverandering voor het watersysteem van Rijnland een stuk groter zijn dan tot nu toe is aangenomen. Vooral voor de polders heeft dit grote gevolgen. De nieuwe klimaatscenario's laten voor de polders zien dat er zich opnieuw een forse opgave aandient. Dit betekent dat we samen met de omgeving flink aan de slag moeten. De boezemstudie legt daarvoor een goede basis.

2.1 het is noodzakelijk om water te verbinden met de maatschappelijke opgaven

De uitdagingen waar we als gevolg van de klimaatverandering voor gesteld staan, kan Rijnland niet alleen aanpakken. Er is binnen het beheergebied van Rijnland een omvangrijke opgave op het gebied van wonen, werken, natuur en recreëren. Water maakt daar vaak deel van uit. Provincies, gemeenten, waterschappen, inwoners en marktpartijen hebben daarbij elk een eigen verantwoordelijkheid en belang. Samenwerking, vanuit de eigen taken en verantwoordelijkheden, is cruciaal om de verschillende opgaven te kunnen realiseren. Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat de Rijnlandse investeringen alleen renderen als ook de andere stakeholders, met name de gemeenten, hun deel van de wateropgave pakken. Het gaat daarbij vooral om een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte en de tuinen.

Door aan de voorkant mee te denken over de ruimtelijke inrichting kan met 'slimme' oplossingen een hoop schade/overlast worden voorkomen. Niet tegen het water strijdend, maar juist met het water mee bewegend. Door het beheergebied, tegen zo laag mogelijk kosten, in te richten met innovatieve en duurzame oplossingen kunnen ook toekomstige generaties prettig wonen, werken en recreëren.

2.2 daarmee geven we invulling aan de wens van de omgeving om samen te werken

In november 2016 hebben we de belangrijkste stakeholders (acht gemeenten, aangrenzende waterbeheerders, provincie Noord-Holland, Land- en tuinbouworganisatie, Natuur & Milieu organisaties) over de boezemstudie gesproken. Hieruit blijkt dat de stakeholders de geschetste problematiek herkennen en deze ook goed kunnen gebruiken om binnen de eigen organisatie het waterbewustzijn te verhogen. De stakeholders zien dan ook graag dat Rijnland via de lijn van de strategische omgevingsagenda's en de omgevingsvisies aan de 'voorkant' mee denkt om de gebieden klimaatbestendig in te richten. Daarnaast denken de stakeholders graag met Rijnland mee over de verdere inzet van maatregelen, waarbij ze naast droogte ook bodemdaling als belangrijk aandachtspunt noemen.

2.3 dit geeft invulling aan de landelijke discussie over de kostenverdeling van het waterbeheer

Op basis van het OESO rapport 'Watergovernance fit for the future' doen de Unie van Waterschappen en het ministerie van Infrastructuur en Milieu onderzoek naar een duurzame en toekomstbestendige bekostiging van het waterbeheer in Nederland. De kosten van het waterbeheer zullen mede als gevolg van de klimaatverandering zeer waarschijnlijk gaan toenemen. Rijnland is op de onderzoeken aangehaakt via de Unie van Waterschappen. Hiervoor is de commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) ingesteld. Naar verwachting zal de CAB in de loop van 2017 haar resultaten en aanbevelingen ter besluitvorming aan de ledenvergadering van de Unie voorleggen. Een van de aspecten waarover de commissie zich moet buigen is de vraag is of de huidige verdeling van de lasten wel de juiste is. Dit speelt zeker in het Rijnlandse gebied met diverse belangrijke economische activiteiten, zoals Schiphol en de verschillende Greenports.

3.1 daarmee wordt de robuustheid van het watersysteem geborgd

De provinciale wateroverlastnormen vormen een absolute ondergrens, zonder robuustheid en marges om toekomstige kansen en opgaven te benutten. Deze normen

beschermen niet alle functies die overlast cq. aanzienlijke schade van hoge waterpeilen kunnen ondervinden. De eigen Rijnlandse beheernorm die Rijnland tot nu toe hanteert (sturen op een gemiddeld boezemwaterpeil van NAP -0,52 m) doet dat wel. Geadviseerd wordt om deze te blijven gebruiken. Niet meer als harde bovengrens, waarboven maatregelen genomen moeten worden, maar als richtwaarde waarop in het dagelijkse beheer wordt gestuurd.

Dit heeft primair een positief effect voor de functies die afhankelijk zijn van goed peilbeheer zoals: het voorkomen van grondwateroverlast in onder andere het bollengebied (boezemland) en het stedelijk gebied in de omgeving van Haarlem, de waterkeringen, de scheepvaart en de overstorten van gemeenten.

4.1 en 5.1 daarmee zorgen we voor een robuust watersysteem dat voldoet aan de wettelijke eisen

Hiervoor is het van belang om de reeds geprogrammeerde maatregelen uit te voeren, te weten:

- verhogen en op hoogte houden van de regionale waterkeringen. Het huidige onderhoudsprogramma van de regionale waterkeringen is erop gericht om de waterkeringen die niet aan de normen voldoen voor 2030 aan te pakken. De boezemstudie leert dat er circa 30 kilometer extra moet worden aangepakt.
- het vergroten van de bergingscapaciteit in de boezem (aanleg beide piekbergingen).
- het conform planning uitvoeren van de watergebiedsplannen (zie ook 6.1).

En de volgende aanvullende maatregelen voor te bereiden:

- het verhogen van de betrouwbaarheid van de boezemgemalen (verminderen van de faalkans).
- Met het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden in het kader van het waterakkoord te komen tot een verdere optimalisatie van het onderlinge waterbeheer (afstemming van beleid en uitvoering).
- inzet Slimwatermanagement (samenwerken met de omliggende waterbeheerders en innovatieve maatregelen).

Het gaat daarbij met name om beheermaatregelen (zoals extra preventief onderhoud) en een beperkt aantal investeringen (zoals aanschaf reserve materialen en/of noodaggregaten). De extra inzet die hiervoor noodzakelijk is wordt momenteel onderzocht.

6.1 daarmee geven we ruimte om de wateropgave in de polders effectief aan te pakken

De nieuwe klimaatscenario's laten voor de polders zien dat er zich opnieuw een forse opgave aandient. Er zijn dan ook aanvullende maatregelen in de polders noodzakelijk. Welke maatregelen dat zijn en wanneer die genomen moeten worden varieert per polder en maakt onderdeel uit van de watergebiedsplannen. In principe dient de wateroverlast in de polders zelf opgelost te worden, maar de druk om ook aan de knop 'uitbreiden poldergemaalcapaciteit' te draaien neemt toe. Er wordt onderzocht of de polders in de toekomst een deel van hun opgave doelmatig kunnen overhevelen naar de boezem en welke maatregelen daarvoor nodig zijn.

Risico's & aandachtspunten

1.1 Onzekerheid van de resultaten

In de boezemstudie zitten de nodige onzekerheden, zoals de nauwkeurigheid van het toegepaste model en de snelheid waarmee de klimaatverandering en de bodemdaling doorzetten. Dit heeft uiteraard gevolgen voor de nauwkeurigheid van de resultaten. Flexibiliteit, continue monitoring en een beheerste aanpak zijn dan ook noodzakelijk. Voldoende robuustheid moet in het watersysteem worden ingebouwd zonder dat dit enerzijds leidt tot onnodige investeringen en anderzijds niet tot een te minimalistisch ingericht systeem. De reeds geprogrammeerde maatregelen voorzien hierin.

2.4 Dit vereist van Rijnland een andere manier van werken en doen

Het gaat daarbij onder andere om:

- het actief aan de voorkant met Rijk, provincies en gemeenten meedenken over (ruimtelijke) plannen, zoals omgevingsvisies.
- strategische beleidsbeïnvloeding vaker inzetten om onze opgaven te realiseren.
- het vergroten van het waterbewustzijn van onze omgeving.
- het goed luisteren wat de omgeving wil en het benutten van de kennis en creativiteit van de omgeving.
- nieuwe vormen van samenwerking aangaan, maar ook bestaande netwerken en samenwerkingsverbanden anders en beter benutten.

3.1 Risico op schadeclaims

Door alleen te sturen op de provinciale normen en het daardoor niet nemen van een aantal maatregelen, kan de kans op wateroverlast en (aanzienlijke)schade voor een aantal functies toenemen. Dit kan leiden tot mogelijke schadeclaims. In hoeverre deze rechtmatig zijn, zal door de rechter moeten worden bepaald. Daarbij geldt het volgende: *De normering door de provincie bakent de zorgplicht af die Rijnland heeft op het vlak van het voorkomen, dan wel beperken van ontoelaatbare wateroverlast door inundatie vanuit oppervlaktewater ten gevolge van neerslag. Daarmee is er helderheid voor burgers en bedrijven over het restrisico en hun eigen verantwoordelijkheid voor de bescherming van eigen percelen, bouwwerken en roerende zaken (handboek Water; centraal informatiepunt voor wet- en regelgeving op milieugebied en omgevingsdomein).*

4.1 Financiën

Boezem:

Zoals in paragraaf 4.1 staat verwoord past het merendeel van de maatregelen die voor de boezem nodig is binnen de huidige uitvoeringsprogramma's en begroting. De volgende zaken zorgen voor extra kosten die worden meegenomen in de komende begrotingscyclus (MJP 2018 - 2021):

- De 30 km aan regionale waterkeringen die bovenop het huidige programma moeten worden aangepakt hebben circa 2 jaar extra werk tot gevolg en 6 miljoen aan extra kosten. De totale tarief consequenties vanaf 2030 ten opzichte van het omslagtarief 2017 zijn 0,4%.
Vanaf 2020 is er ruimte om deze extra trajecten aan te pakken. Voor een evenwichtige uitvoering van het hele waterkeringenprogramma wordt voorgesteld de extra trajecten over een periode van 10 jaar aan te pakken. Daarmee voldoen we aan de provinciale eis dat voor 2030 alle regionale waterkeringen op orde zijn. Concreet betekent dit dat in de periode 2020-2029 er gemiddeld per jaar 0,6 miljoen extra aan de regionale keringen wordt uitgegeven t.o.v. de huidige raming van €13 miljoen/jaar. De volledige raming wordt opgenomen in het komende MJP 2018 – 2021.
- het verhogen van de betrouwbaarheid van de boezemgemalen en Slimwatermanagement maatregelen: Zoals in paragraaf 4.1 staat aangegeven worden de extra inzet en kosten die hiervoor noodzakelijk zijn momenteel onderzocht.

Polders:

Conform planning dienen alle watergebiedsplannen in 2027 klaar te zijn, zodat alle polders dan op orde zijn. Bij de nieuw op te starten watergebiedsplannen wordt uitgegaan van de nieuwe klimaatscenario's. Dit is ook zo in de kostenramingen verwerkt. Een deel van de watergebiedsplannen die al gereed of in uitvoering zijn, is nog gebaseerd op de oude klimaatscenario's. Momenteel wordt onderzocht hoe groot de aanvullende opgave is. Vervolgens wordt gekeken of op korte termijn extra maatregelen nodig zijn of dat de maatregelen in een volgende cyclus (na 2027) kunnen worden uitgevoerd. De resultaten hiervan worden in de komende begrotingscyclus meegenomen.

Vervolgproces

Aanpassing beleidskaders

Om het in de boezemstudie geleerde in de praktijk te kunnen toepassen is verdere uitwerking/actualisatie nodig van een aantal onderliggende beleidsnota's, te weten:

- peilbesluit boezem: uitvoering 2017 – 2018.
- nota bemalingenbeleid: uitvoering 2017.
- calamiteitenbestrijdingsplan wateroverlast: uitvoering 2017.

Klimaatconferenties

Rijnland zet in op een proactieve en intensieve samenwerking met gemeenten en de diverse stakeholders. Op verschillende manieren wordt daar invulling aan gegeven. In 2017 worden er regionale klimaatconferenties georganiseerd die daar een bijdrage aan zullen leveren. Het resultaat van alle inspanningen met gemeenten en stakeholders komt samen (wordt zichtbaar) in de omgevingsvisies en de strategische samenwerkingsagenda's.

Omgevingsvisies en strategische samenwerkingsagenda's

Omgevingsvisies die Rijk, provincies en gemeenten moeten opstellen, bieden een kans om de Rijnlandse wateropgaven geïntegreerd te benaderen, te verbinden aan brede maatschappelijke opgaven en het onderwerp klimaatverandering op te pakken. Het initiatief tot het opstellen van een omgevingsvisie ligt bij andere overheden, maar Rijnland voert proactief regionaal en lokaal gesprekken om vroegtijdig aan te haken bij processen die hiervoor lopen. Om de VV hierbij aan te haken, staat in februari 2017 de informatieve VV onder andere in het teken van omgevingsvisies.

Parallel aan de omgevingsvisies, zet Rijnland in 2017 verder in op samenwerking met partners door middel van strategische samenwerkingsagenda's. Deze agenda's zijn een middel om gezamenlijke ambities en opgaven te formuleren en daarmee water te verbinden aan andere maatschappelijk opgaven. De VV wordt voor de zomer van 2017 geïnformeerd over hoe de agenda's vorderen en welke dilemma's Rijnland daarbij tegenkomt.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 06-12-2016, kenmerk
16.089942,

{Toelichting7},

besluit:

1. De resultaten van de boezemstudie vast te stellen. Hiermee wordt een stevige basis gelegd om het Rijnlandse watersysteem samen met de omgeving goed voor te bereiden op de toekomst.
2. Proactief met de omgeving te werken aan een klimaatbestendig watersysteem/gebied en daarbij ook de (landelijke) discussie te voeren over de huidige kostenverdeling van het waterbeheer.
3. Om het huidige beschermingsniveau van het watersysteem te handhaven en daarvoor de aanvullende Rijnlandse beheernorm te blijven gebruiken, naast de vereiste wettelijke wateroverlastnormen.
4. De reeds geplande maatregelen (waaronder de aanleg van de piekberging Haarlemmermeerpolder) onverminderd door te zetten.
5. De volgende aanvullende maatregelen voor te bereiden: verhogen betrouwbaarheid boezemgemalen en verdere implementatie van Slimwatermanagement.
6. Te onderzoeken of een deel van de wateroverlastopgave van de polders doelmatig kan worden overgeheveld naar de boezem en welke maatregelen daarvoor nodig zijn.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Hoogheemraadschap van

Rijnland

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Beeldnota

Samenvatting resultaten boezemstudie

Boezemgemaal Gouda

versie: 2.5, 6 december 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Context	4
3. Resultaten boezemstudie.....	5
4. Vervolgproces boezemstudie	7
BIJLAGE 1: Nieuwe maatgevende waterpeilen	8
BIJLAGE 2: Toename opgave wateroverlast in polders	9
BIJLAGE 3: Normen en grenswaarden.....	10
BIJLAGE 4: Onderbouwing Rijnlandse beheernorm	11
BIJLAGE 5: Maatregelentabel	14
BIJLAGE 6: Procesplan boezemstudie	16
BIJLAGE 7: Resultaat gesprekken met stakeholders	18
BIJLAGE 8: Referenties	19

Tijdens de informatieve-VV op 5 oktober 2016 is versie 1.0 van de beeldnota uitgereikt. Betreffende versie is op een aantal plaatsen aangevuld. Zo zijn bijvoorbeeld de resultaten van de gesprekken met de stakeholders toegevoegd. De wijzigingen en aanvullingen zijn met de kleur geel aangegeven.

1. Inleiding

De effecten van klimaatverandering worden steeds duidelijker zichtbaar. We hebben vaker te maken met natte winters en hevige (zomer)buien. Dit zorgt regelmatig voor wateroverlast. Dat het klimaat verandert, blijkt ook uit de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI (2014). Naar aanleiding hiervan heeft Rijnland de boezemstudie uitgevoerd. Deze studie geeft inzicht in de gevolgen van de klimaatverandering op het watersysteem van Rijnland en geeft een beeld van de mogelijke maatregelen die wij samen met de omgeving (provincies, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven en inwoners) moeten treffen.

In voorliggende nota zijn de belangrijkste resultaten van de boezemstudie weergegeven.

Het Rijnlandse watersysteem: polders en boezem

Rijnland ligt midden in de Randstad. Grofweg in de vierhoek IJmuiden - Amsterdam West - Gouda - Wassenaar, met een totale oppervlakte van 1175 km². Ongeveer 12.000 kilometer watergangen, 375 gemalen, meer dan 2.200 stuwen en 1.500 inlaten waarborgen het waterpeil in het beheergebied.

Het beheergebied bestaat uit het hoger gelegen boezemland, bijvoorbeeld de duinen, de bollenstreek en het stedelijk gebied van Leiden, met een oppervlakte van 300 km² en circa 200 lager gelegen polders (Groene Hart, Haarlemmermeerpolder) met een gezamenlijk oppervlak van 875 km².

De boezem is een centraal systeem van watergangen, meren en plassen. Het voert via vier boezemgemalen het water af naar de Noordzee, het Noordzeekanaal en de Hollandsche IJssel. Vanuit de polders wordt water opgepompt naar de boezem. Ook ontvangt Rijnland op de boezem water van een aantal buurwaterschappen.

Rondom de boezemwateren ligt een netwerk van circa 1.000 kilometer aan regionale waterkeringen die de naast gelegen polders beschermen tegen overstromingen vanuit de boezem. Het waterpeil in de boezem heeft een gemiddeld peil van circa NAP -0,64 meter in de winter en NAP -0,61 meter in de zomer. Als gevolg van op- en afwaaiing kan het waterpeil aan de randen van het systeem 10 tot 20 centimeter hoger of lager staan. Het beheer van het boezempeil – met behulp van de vier boezemgemalen – speelt zich af binnen een marge van enkele centimeters.

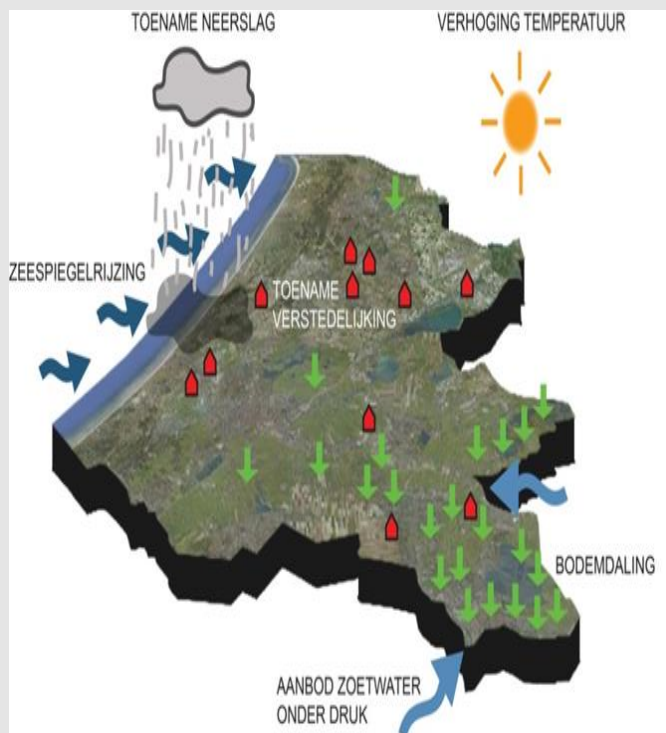
2. Context

In het jaar 2000 is in de 'Studie Toekomstig Waterbezwaar' bepaald welke maatregelen nodig zijn om het Rijnlandse watersysteem voor te bereiden op de toekomst. Deze studie werd uitgevoerd op basis van de toen geldende inzichten over het waterbeheer en de verwachte klimaatverandering. Op basis van deze studie is de capaciteit van de boezemgemalen Katwijk en Gouda fors uitgebreid en de voorbereidingen voor twee grote piekbergingspolders (Nieuwe Driemanspolder en de Haarlemmermeerpolder) gestart.

Er is een aantal recente ontwikkelingen die van invloed zijn op het Rijnlandse watersysteem. Ten eerste zijn er eind 2014 nieuwe (zwaardere) klimaatscenario's van het KNMI beschikbaar gekomen. Ten tweede hebben de provincies in 2015 nieuwe wateroverlastnormen vastgesteld en ten derde zijn er gewijzigde inzichten over het beheer van het watersysteem. Naar aanleiding hiervan is de boezemstudie opgestart, waarin het volgende is onderzocht:

1. Welk effect hebben de nieuwe klimaatscenario's op het Rijnlandse watersysteem? En hoe verhoudt dit zich tot de provinciale waterkerings- en wateroverlastnormen? Essentieel daarbij is dat ook inzicht wordt gekregen in de overige factoren die van invloed zijn op het waterbeheer, zoals de invloed van de mogelijke storing van gemalen.
2. Welke potentiële maatregelen zijn beschikbaar en moeten mogelijk op (korte) termijn worden genomen?
3. En leiden de resultaten tot mogelijke bijstelling van al voorgenomen maatregelen?

De boezemstudie kijkt alleen naar de effecten van wateroverlast voor het watersysteem, waarbij wordt ingezoomd op de boezem. In de watergebiedsplannen vindt vervolgens per polder de verdere uitwerking/detaillering plaats. De gevolgen van droogte worden in een aparte studie onderzocht. Het gaat daarbij met name om het beperken van de gevolgen van verzilting als gevolg van droogte. Gezien de onderlinge relaties vindt er nauwe afstemming plaats tussen deze twee studies, inclusief de relatie met de waterkwaliteitstrajecten. Dit in nauwe samenwerking met de aangrenzende waterbeheerders.

3. Resultaten boezemstudie

De druk op het watersysteem is een stuk groter dan tot nu toe is aangenomen

Uit de boezemstudie blijkt dat de gevolgen van klimaatverandering voor het watersysteem van Rijnland een stuk groter zijn dan tot nu toe is aangenomen. Vooral voor de polders heeft dit grote gevolgen. De nieuwe klimaatscenario's laten voor de polders zien dat er zich opnieuw een forse opgave aandient.

Ten opzichte van de studie Waterbezwaar uit 2000 zijn de maatgevende waterpeilen* in de boezem vijf à tien centimeter hoger. Dit is een gevolg van:

- Het huidige klimaat (2016) is extremer dan waar in 2000 van werd uitgegaan.
- Uit de berekeningen blijkt dat de faalkans van de boezemgemalen een relatief grote invloed heeft.
- Daarnaast is ook de factor bodemdaling (met name in de toekomst) een belangrijke bepalende factor.

In bijlage 1 zijn de nieuwe maatgevende boezemwaterpeilen voor de verschillende situaties weergegeven. In bijlage 2 zijn de gevolgen voor de polders verder uitgewerkt.

**het maatgevende waterpeil is het maximale waterpeil dat als gevolg van (extreme)neerslag kan optreden en is daarmee een belangrijk uitgangspunt voor de vereiste bemalings- en bergingscapaciteit van het watersysteem.*

Desondanks voldoen we in de boezem in principe aan de wettelijke normen

De nieuwe maatgevende waterpeilen in de boezem zijn getoetst aan de provinciale normen voor de regionale waterkeringen en wateroverlast. Die normering vormt het minimale beschermingsniveau waar Rijnland aan gehouden is. Daarboven geldt een zorgplicht om de overlast zoveel mogelijk te beperken (onder andere via de calamiteitenaanpak).

1) Toetsing aan provinciale waterkeringsnormen

Uit deze toetsing blijkt dat in de huidige situatie circa 87 kilometer van de regionale waterkeringen te laag is. Dit is circa 30 kilometer meer dan waar tot op heden van wordt uitgegaan.

Kijken we naar het jaar 2050, dan neemt het aantal regionale waterkeringen dat niet aan de hoogtenormen voldoet toe tot circa 200 kilometer. Dit wordt voor een klein deel veroorzaakt door de hogere maatgevende waterpeilen in 2050. Het grootste deel wordt veroorzaakt door zetting van de waterkeringen.

2) Toetsing aan provinciale wateroverlastnormen

Op een paar kleine gebiedjes na, ligt het boezemland in de huidige situatie voldoende hoog. Met andere woorden: het boezemland voldoet in de huidige situatie aan de provinciale normen voor wateroverlast.

Voor het jaar 2050 ligt dit anders. Afhankelijk van de grondsoort daalt de bodem in het boezemland één tot drie millimeter per jaar. Dit heeft tot gevolg dat als er lokaal geen maatregelen worden genomen, er meerdere locaties vanaf 2050 te maken kunnen krijgen met wateroverlast.

Maar let op! De maatgevende waterpeilen in de boezem zijn wel 5 tot 10 centimeter hoger. Ruim boven de beheermarges zoals die tot nu toe gehanteerd worden. De vraag is hoe we hier mee omgaan?

Rijnland hanteerde in de Studie Waterbezwaar een maximaal beheerpeil van NAP -0,52 m, welke is vastgelegd in het peilbesluit. Dit is het peil waarbij beginnende wateroverlast ontstaat. Met het van kracht worden van de provinciale normen (rond 2005) voor de regionale waterkeringen en wateroverlast is een deel van de beheernorm vervangen. Daarbij is het volgende van belang:

Hoe robuust willen en moeten we zijn? Als we voldoen aan de normen voor regionale waterkeringen en wateroverlast, zijn we dan klaar? Of blijven we ons inzetten om schade door hogere waterpeilen, hoewel passend binnen de normen, zoveel mogelijk te beperken? En wat is daarbij dan onze zorgplicht? Oftewel: houden we vast aan de eigen beheernorm, laten we deze los of passen we hem aan?

Om antwoord te kunnen krijgen op deze vragen is onderzocht welke functies afhankelijk zijn van goed peilbeheer in de boezem en welke eisen deze functies aan het boezemsysteem stellen. Zie bijlage 4 waarin dit nader is uitgewerkt.

Uit dit onderzoek blijkt dat de provinciale normen een absolute ondergrens zijn, zonder robuustheid en marges om toekomstige kansen en opgaven te benutten. Daarnaast blijkt dat de provinciale normen niet alle functies beschermen die overlast cq. aanzienlijke schade van hoge boezempeilen kunnen ondervinden. Derhalve lijkt het verstandig om de beheernorm van NAP -0,52 m te blijven gebruiken. Niet meer als harde bovengrens, waarboven maatregelen genomen moeten worden, maar als richtwaarde waarop in het dagelijkse beheer wordt gestuurd.

Dit heeft primair een positief effect voor de functies die afhankelijk zijn van goed peilbeheer zoals: het voorkomen van grondwateroverlast in onder andere het bollengebied (boezemland) en het stedelijk gebied in de omgeving van Haarlem, de waterkeringen, de scheepvaart en de overstorten van gemeenten.

... en in de polders dient zich opnieuw een forse opgave aan. Hoe gaan we daar mee om?

De opgave in het boezemsysteem is relatief beperkt. Het boezemsysteem wijkt daarmee sterk af van de polders waar, door de herziene neerslagstatistiek van het KNMI, zich opnieuw een forse opgave aandient (zie bijlage 2 voor een nadere toelichting). Er zijn dan ook aanvullende maatregelen in de polder noodzakelijk. Welke maatregelen dat zijn en wanneer die genomen moeten worden varieert per polder en maakt onderdeel uit van de watergebiedsplannen. Dit doen we in nauw overleg met de omgeving. Het gaat daarbij om technische maatregelen, zoals vergroten van het wateroppervlak, maar er kan ook gedacht worden aan normaanpassing (vaker accepteren van schade). In principe dient de wateroverlast in de polders zelf opgelost te worden, maar de druk om ook aan de knop 'uitbreiden poldergemaalcapaciteit' te draaien neemt toe. Als de polders in de toekomst een deel van hun opgave doelmatig mogen overhevelen naar de boezem, dan heeft dit een grotere opgave in de boezem tot gevolg. Ruimte die er nu niet is.

We hebben voor de korte termijn een (beperkte extra) verbeteropgave

Uitgaande van de provinciale normen moet er, bovenop de reeds geprogrammeerde maatregelen, maar een beperkt aantal extra maatregelen genomen worden. Het gaat daarbij om het op hoogte brengen van de 30 kilometer aan te lage waterkeringen die nog niet binnen het huidige onderhoudsprogramma zijn opgenomen.

Daarnaast is het van belang om de reeds geprogrammeerde maatregelen uit te voeren, te weten:

- Verhogen en op hoogte houden van de regionale waterkeringen. Het huidige onderhoudsprogramma van de regionale waterkeringen is erop gericht om de waterkeringen die niet aan de normen voldoen voor 2030 aan te pakken.
- Het vergroten van de bergingscapaciteit in de boezem (piekbergingen).
- Inzet Slimwatermanagement (samenwerking met de burens en innovatieve maatregelen).
- Het verhogen van de betrouwbaarheid van de gemalen.
- Het conform planning uitvoeren van de watergebiedsplannen.
- Verhogen van het (water)bewustzijn van onze omgeving, zodat ook zij rekening kunnen houden en actie ondernemen met de gevolgen van klimaatverandering.

Zie ook bijlage 5 waarin de verschillende maatregelen verder zijn uitgewerkt.

Voor de langere termijn (na 2025 -2030) kunnen aanvullende maatregelen nodig blijken...

Bodemdaling, zetting en de klimaatverandering vragen continu onderhoud en aanpassingen aan het boezemsysteem en de waterkeringen. Afhankelijk van de gewenste robuustheid van het watersysteem kan het noodzakelijk zijn om voor de langere termijn (na 2025 - 2030) aanvullende maatregelen te nemen.

...de vraag die zich daarbij voordoet is in hoeverre ons watersysteem duurzaam is voor de lange termijn?

Zijn over 50 jaar nog technische maatregelen mogelijk, zoals peilverlaging, of lopen we tegen de (technische)grenzen aan en moeten we toe naar ander soortige oplossingen? Belangrijke vragen die we samen met de omgeving goed moeten verkennen.

4. Vervolgproces boezemstudie

Samenwerken met de omgeving is essentieel om te komen tot een toekomstbestendig watersysteem

De gevolgen van klimaatverandering kunnen we niet alleen via het waterbeheer opvangen. Intensieve samenwerking met onze omgeving (collega overheden, inwoners, bedrijven en belangenorganisaties) is noodzakelijk om het watersysteem toekomstbestendig te houden. Dit organiseren we via de lijn van de omgevingsvisies en de Strategische Samenwerkingsagenda's. Het gaat daarbij om:

- Het vormen van een gezamenlijk beeld.
- Creëren van bewustwording.
- Kennis delen.
- De wijze van samenwerking afstemmen.

In bijlage 6 zijn de processtappen die in de boezemstudie zijn en worden genomen nader uitgewerkt. In onderstaande tabel zijn deze samengevat.

Stap	Datum/periode
1: Uitvoering van de studie • Quicksan • Verdiepende analyse	2015 januari – augustus 2016
2: Meenemen en informeren bestuur • D&H • VV	13 september 2016 5 oktober 2016
3: Betrekken van de omgeving • Gesprekken met stakeholders	4 ^e kwartaal 2016
4: Vaststellen boezemstudie door VV	1 februari 2017
5: Vervolg • Aanpassen onderliggende beleidsnota's. • Regionale klimaatbijeenkomsten • Bijdrage aan omgevingsvisies en strategische agenda's	2017 – 2018 2 ^e kwartaal 2017 continu proces

BIJLAGE 1: Nieuwe maatgevende waterpeilen

In de onderstaande tabel zijn de berekende maatgevende waterpeilen voor het Representatief Boezempeil (RBP)* weergegeven, voor het huidige klimaat en de zichtjaren 2050 en 2085. Ook de in de Studie Waterbezwaar (2000) voor het jaar 2025 berekende waterpeilen zijn – voor zover bekend – als referentie opgenomen.

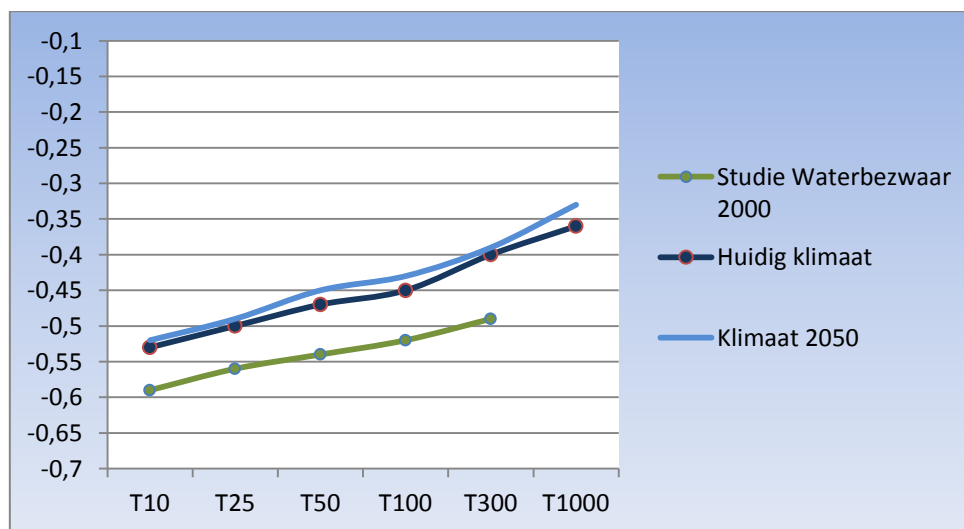
Herhalingstijd [jaar]	Studie Waterbezwaar [m NAP]	Huidig klimaat 2016 [m NAP]	Klimaat 2050 [m NAP]	Klimaat 2085 [m NAP]
T10	-0,59	-0,53	-0,52	-0,51
T25		-0,50	-0,49	-0,46
T50		-0,47	-0,45	-0,44
T100	-0,52	-0,45	-0,43	-0,40
T300	-0,49	-0,40	-0,39	-0,37
T1000		-0,36	-0,33	-0,29

Aandachtspunten:

- In bijlage 3 zijn de normen en grenswaarden van het boezemsysteem weergegeven.
- De onzekerheid (foutmarge) van de berekende waterpeilen bedraagt +/- twee centimeter.
- De in de tabel weergegeven waterpeilen voor de jaren 2016, 2050 en 2085 zijn gebaseerd op modelberekeningen waarin het hele beheergebied van Rijnland is geschematiseerd. In deze schematisatie is uitgegaan van de meest recente bemalingscapaciteiten van Katwijk en Gouda. Ook is aangenomen dat de piekberging Nieuwe Driemanspolder er al ligt. Bovenstaande berekende waterpeilen zijn nog exclusief het effect van de piekberging Haarlemmermeerpolder. Betreffende piekberging is als maatregel doorgerekend. Zoals in bijlage 5 staat weergegeven heeft de piekberging Haarlemmermeer tot gevolg dat de maatgevende waterstanden voor 2016, 2050 en 2085 twee centimeter lager uitkomen.

De maatgevende waterpeilen met een herhalingstijd van eens in de honderdjaar (T100) zijn van belang voor het ontwerp van de capaciteit van het boezemsysteem. De waterpeilen met een herhalingstijd van eens in de driehonderd (T300) en eens in de duizendjaar (T1000) zijn van belang voor de hoogtetoets van de regionale waterkeringen.

**RBP: Representatief boezempeil. Dit is een gewogen gemiddeld waterpeil van 20 vaste locaties, verspreid over de boezem. Het RBP is een belangrijke waarde die wordt gebruikt in het dagelijkse peilbeheer.*

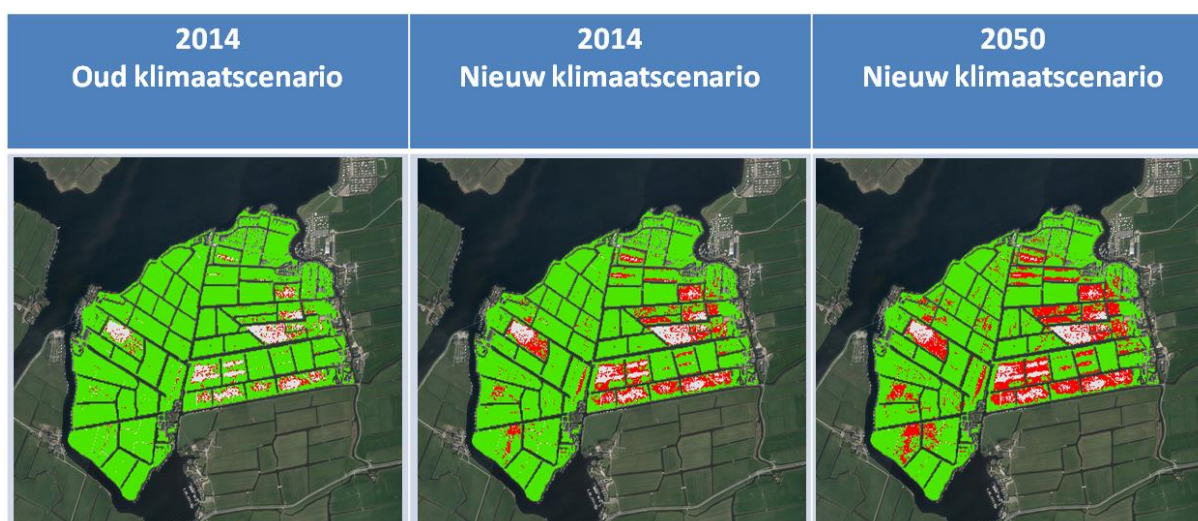

BIJLAGE 2: Toename opgave wateroverlast in polders

Rijnland is voortvarend bezig met de aanpak van wateroverlast in de polders. Dat wordt – in nauwe samenwerking met de omgeving - opgepakt in de watergebiedsplannen en een slagvaardig ‘kansenspakspeer’. Ondanks deze aanpak is al langer duidelijk dat de oorspronkelijke doelstelling ‘2015 op orde’ niet haalbaar is. Dit komt vooral door de tijd die zorgvuldige gebiedsprocessen vergen om tot het meest doelmatige en gedragen maatregelpakket te komen en de druk op de ruimte.

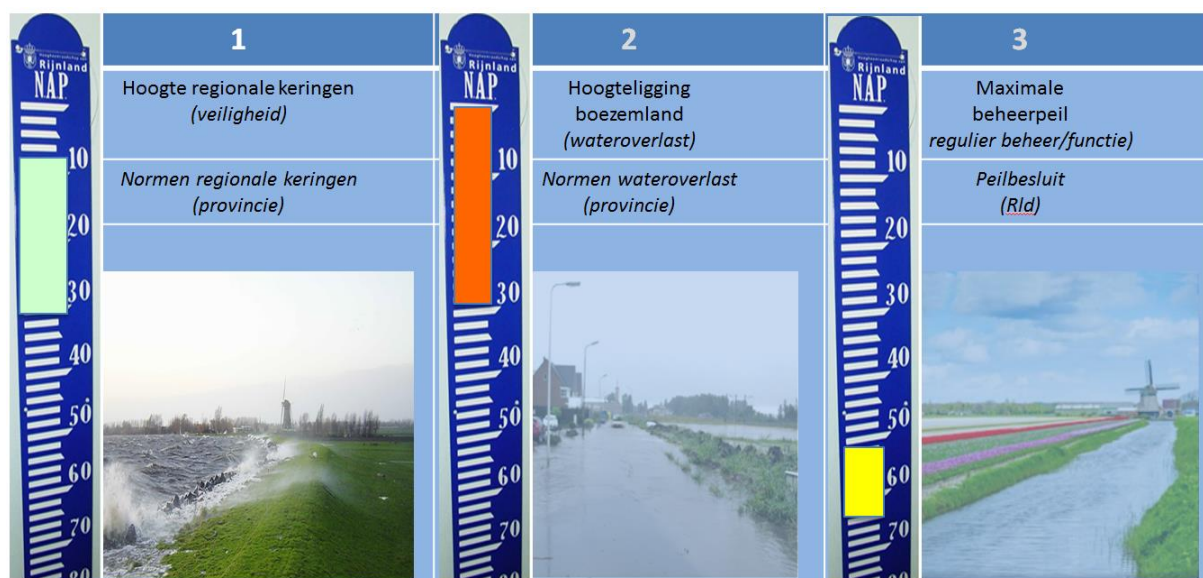
In afstemming met andere waterschappen en provincies is in de provinciale verordening in 2015 opgenomen dat de afgesproken beschermingsniveaus in 2027 moeten zijn bereikt. De forse inspanning die in de polders nodig is, blijkt stevig te zijn toegenomen door de inzichten van de nieuwe KNMI-scenario's (2014). De nieuwe neerslagsscenario's zijn voor STOWA aanleiding geweest om het KNMI goed te laten kijken naar de historische neerslagcijfers. Daaruit blijkt dat klimaatverandering zeker voor extreme neerslag de laatste decennia al is opgetreden. Buien waarvan we dachten dat ze eens in de 100 jaar vielen, vallen nu elke 50 jaar. Eigenlijk hebben we nu al het klimaat waarvan we dachten dat het in 2050 zou optreden.

De opgave in de polders neemt daardoor fors toe. Als voorbeeld hebben we de Zweilandpolder (zie onderstaande figuur), een veenweide polder, doorgerekend die op basis van de oude statistiek op orde was en waar nu 10% van de polder niet meer voldoet en waarvoor een investering van €1500 per hectare nodig is. De extra opgave vergt ook slimme oplossingen. Een doelmatige optie voor lokale stortbuien kan de gerichte inzet van mobiele pompen zijn. Hiervoor moet de boezem wel voldoende robuustheid hebben om dat te verwerken. De extra opgave is zodanig dat momenteel nagedacht wordt over de aanpak en de communicatie in Unie van Waterschappen en Deltaprogramma verband. Rijnland is hierbij actief betrokken.

BIJLAGE 3: Normen en grenswaarden

De waterpeilen in de boezem moeten voldoen aan een drietal normen, welke in deze bijlage nader worden toegelicht.

Hoogte regionale waterkeringen

Voor de regionale keringen zijn door de provincies normen vastgesteld, waarbij het risico op falen van de waterkering afhankelijk is gesteld van de economische schade na het falen van de *waterkering*. Dus hoe hoger de waarde in de polder, hoe lager de kans op falen mag zijn. Onderdeel van deze normen is, naast stabiliteit, een minimale vereiste hoogte van de regionale waterkeringen. Deze moet er voor zorgen dat boezemwaterpeilen die zich met een bepaalde frequentie in het boezemsysteem kunnen voordoen, kunnen worden gekeerd. De huidige hoogtes van de regionale waterkeringen liggen tussen de NAP -0,35 m en de NAP -0,10 m.

Hoogteligging boezemland

Ook voor het voorkomen van wateroverlast zijn door de provincies normen gesteld die afhankelijk zijn van het risico op economische schade. Hoe groter de gevolgen van wateroverlast, hoe hoger de veiligheidsklasse. Het gaat daarbij om het voorkomen van inundatie (water op straat of water op het land).

Een groot deel van het boezemland ligt boven NAP. Maar er zijn ook gedeeltes die relatief laag liggen met een gemiddelde hoogte van NAP -0,30 m.

Maximale beheerpeil

Het peilbeheer in de boezem is de handhaving van een delicaat evenwicht tussen de beheersing van de gemiddelde boezemstand ten behoeve van de diverse functies (bollenteelt, scheepvaart, hoogtes overstorten, etc.) en het voldoende op hoogte houden van de regionale waterkeringen en het boezemland. Het dagelijkse peilbeheer vindt plaats rond de NAP -0,64 m (winterpeil) en NAP -0,61 m (zomerpeil). Daarnaast is in het peilbesluit en de Studie Waterbezwaar destijds als bovenmarge een grenswaarde van NAP -0,52 m vastgelegd die één keer per honderd jaar mag worden overschreden. Daarboven is er sprake van (beginnende) wateroverlast waarbij onder andere het calamiteitenplan in werking treedt.

In bijlage 4 is een nadere onderbouwing gegeven van deze beheernorm.

BIJLAGE 4: Onderbouwing Rijnlandse beheernorm

Centrale vraag: aan welke voorwaarden moet de boezem voldoen?

De boezem vervult vele taken. Het zorgt voor de af- en aanvoer van water in natte en droge tijden, het is van belang voor de land- en tuinbouw en niet te vergeten: er wordt intensief gebruik van gemaakt door de watersport en de (beroeps)scheepvaart. Elke functie stelt daarbij andere eisen aan het waterpeil.

De provinciale normen beschermen niet alle functies

In deze bijlage zijn de functies geanalyseerd die negatieve gevolgen kunnen ondervinden van te hoge boezemwaterpeilen (zie onderstaande tabel). Hieruit blijkt dat de provinciale normen voor de waterkeringen en wateroverlast slechts een deel van de functies beschermen. De overlast en schade die de overige functies van hoge boezemwaterpeilen kunnen ondervinden is echter aanzienlijk. Het lijkt dan ook verstandig om de beheernorm van NAP – 0,52 m te blijven gebruiken, zodat ook de overige functies voldoende worden beschermd.

Het uitvoeren van de reeds geprogrammeerde maatregelen is kosteneffectief

Met een kostenbatenanalyse is vervolgens onderzocht of de maatregelen die nodig zijn om deze beheernorm van NAP -0,52 m te handhaven, kosteneffectief zijn. Hieruit blijkt (zie de onderstaande risicotabel) dat door het nemen van de reeds geprogrammeerde maatregelen het jaarlijkse risicobedrag afneemt met circa 2,4 miljoen euro, terwijl de extra jaarlijkse kosten circa 1 miljoen euro bedragen.

Overzichtstabel met functies en prestatie-eisen

In onderstaande tabel zijn de zes belangrijkste functies beschreven die negatieve gevolgen kunnen ondervinden van te hoge waterpeilen. De eerste twee functies (*bescherming polders tegen overstromingen vanuit de boezem en voorkomen van wateroverlast*) worden beschermd door de provinciale normen. Dit is aangegeven met de blauwe cursieve tekst (*wettelijke norm*). De overige vier functies worden niet beschermd door de provinciale normen, maar wel door de eigen Rijnlandse beheernorm.

Toelichting	Prestatie-eis/wens boezem
1. Bescherming polders tegen overstroming vanuit de boezem De regionale keringen van Rijnland moeten in een dusdanige staat zijn dat ze de polders voldoende bescherming kunnen bieden tegen overstroming vanuit de boezem.	Voldoen aan de provinciale normen voor regionale keringen. <i>Wettelijke norm</i>
2. Voorkomen wateroverlast in boezemland De verwerkingscapaciteit van de boezem (bemaling en berging) moet dusdanig zijn dat de maatgevende boezemwaterpeilen niet leiden tot wateroverlast in het boezemland.	Voldoen aan de provinciale wateroverlast normen <i>Wettelijke norm</i>
3. Ontvangen en verwerken wateroverschot uit polders Deze functie is van belang voor alle ruimtelijke gebruiksfuncties die in de polders liggen (van wonen, werken, land- en tuinbouw tot en met natuur). 70 procent van Rijnlands beheergebied bestaat uit polders. Deze polders lozen hun wateroverschot op de Rijnlandse boezem. De capaciteit van de poldergemalen is afgestemd op de verwerkingscapaciteit in de boezem (bemaling + berging). Voor een goede werking van het watersysteem in de polders is het essentieel dat de poldergemalen vrij kunnen lozen op de boezem. Als polders hun wateroverschot niet of onvoldoende op de boezem kwijt kunnen, dan ondervinden alle gebruiksfuncties in betreffende polders hiervan overlast en/of schade. Hierdoor kunnen er zeer hoge schades (tientallen miljoen euro's) in de polders ontstaan. Hoe groot deze mogelijke schade is verschilt per polder en per situatie. Om deze te kunnen bepalen is gebruik gemaakt van de Waterschade Schatter. Dit is een door de STOWA ontwikkeld instrument waarmee de potentiële schades per ruimtelijke gebruiksfuncties kunnen worden berekend.	De kans op een volledige maalstop moet kleiner zijn dan eens in de 1000 jaar

4. Voorkomen van grondwateroverlast Door hoge boezemwaterpeilen kan grondwateroverlast in het boezemland ontstaan. Twee gebieden staan daarbij centraal: • Stedelijk gebied in Bloemendaal, Heemstede en Haarlem waar grote gedeelten zijn gedraineerd om lokale grondwateroverlast te voorkomen. Door hoge boezemwaterpeilen kan de afvoer van deze drainages worden gehinderd waardoor natte kruipruimtes kunnen ontstaan. Gezien de lage frequentie van sterk verhoogde boezemwaterpeilen is er waarschijnlijk meer sprake van overlast/hinder dan van schade. Gezien de grootte van het effectgebied is de (negatieve) uitstraling hiervan richting de betrokken inwoners groot. • Bollengebied: Voor een zo optimaal mogelijke ontwikkeling van de bloembollen dient het peilbeheer in het bollengebied te worden uitgevoerd binnen strakke regelmarges en dient de drooglegging zo goed mogelijk gegarandeerd te zijn. Dit is van belang voor een goede ontwatering van de bollenpercelen. De potentiële schade die als gevolg van hoge (grond)waterstanden kan optreden is relatief groot (orde grootte van miljoenen). Daarvoor zijn in het gebied (door de ondernemers) al diverse maatregelen getroffen, zoals (bemalen) drainages, maar daarnaast is het noodzakelijk ook het boezemwaterpeil zoveel als mogelijk te reguleren.	Blijven sturen op een bovengrens van NAP -0,52 m (eens in de honderd jaar).
5. (onbelemmerde) doorvaart voor scheepvaartverkeer De Rijnlandse wateren worden intensief gebruikt door de beroeps- en de recreatievaart. Voor een ongehinderde doorvaart worden aan de beroeps- en doorgaande recreatieve vaarwegen dan ook eisen gesteld aan de doorvaarthoogte. De beroepsvaarwegen zijn bijna allemaal voorzien van beweegbare bruggen. Dit in tegenstelling tot de recreatieve vaarroutes waar veel vaste bruggen in liggen. Het merendeel van deze bruggen voldoet net aan de minimale doorvaarthoogte van NAP 2,60 m. Al vanaf een beperkte waterpeilstijging (5 centimeter) neemt het aantal klachten over te lage bruggen toe. Gezien de lage frequentie (1 x per jaar tot 1 x per 10 jaar) en het feit dat maatgevende waterpeilen zich meestal buiten het vaarseizoen voordoen, geeft dit vooral overlast in plaats van schade.	Blijven sturen op een bovengrens van NAP -0,52 m (eens in de honderd jaar)
6. (ongestoorde) werking overstorten Circa 100 overstorten hebben hun lozingspunt op de boezem. 25 daarvan hebben een te lage overstortdrempel. Bij hoge oppervlaktewaterpeilen kan dan het volgende gebeuren: • Extra opstuwing van het afvalwater in het riool doordat de overstorten als gevolg van te hoge oppervlaktewaterpeilen niet goed werken. Daardoor kan er (extra) rioolwater op straat terecht komen. • ‘Schoon’ oppervlaktewater stroomt via de overstorten het riool in en wordt van daaruit afgevoerd naar de afvalwaterzuivering. Dat kost energie en gaat ten koste van het zuiveringsrendement. De gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat dit (conform de regels van Rijnland) niet kan plaatsvinden.	Voor de boezem zijn geen aanvullende prestatie-eisen nodig.

Risicotabel

Per functie is geanalyseerd* wat de gevolgen zijn van (te) hoge boezemwaterpeilen. Dit levert een jaarlijks risicobedrag. Door het nemen van maatregelen kan dit jaarlijkse risicobedrag worden verlaagd. De resultaten daarvan voor het jaar 2016 zijn in onderstaande risicotabel weergegeven.

Functie	Gevolg <i>miljoen euro</i>	Uitgangssituatie		Resultaat na maatregel peil met 5 centimeter dalen	
		Kans <i>1/x jaar</i>	Risico <i>miljoen euro per jaar</i>	Kans <i>1/x jaar</i>	Risico <i>miljoen euro per jaar</i>
Beschermen polders tegen overstromingen**	365	1/1.500	0,24	1/1.500	0,24
Voorkomen wateroverlast in boezemland	0,3	1/10	0,03	1/25	0,01
Verwerken wateroverschot uit polders	276	1/1.000	0,3	1/5.000	0,06
Voorkomen grondwater-overlast bollengebied	13	1/5	2,6	1/25	0,5
Scheepvaart	0,1	1/10	Nihil	1/25	nihil
Overstorten	0,1	1/10	Nihil	1/25	nihil
TOTAAL			2,93		0,57

* Het betreft een globale analyse, waarmee inzicht wordt gegeven in de orde van grootte van mogelijke kosten en baten. De gebruikte bedragen zijn gebaseerd op eigen kostenramingen, de Waterschade Schatter en ervaringscijfers. De daadwerkelijke schades die in kunnen optreden, zijn sterk afhankelijk van de omstandigheden op dat moment: staan de gewassen op het veld, konden er toch nog noodmaatregelen worden getroffen, etc.

** Het risicobedrag van regionale keringen is niet opgeteld bij het totale risicobedrag. Dit om te voorkomen dat er zaken worden dubbel geteld.

De kosten

Door het jaarlijkse risicobedrag te vergelijken met de jaarlijkse kosten van de maatregelen kan beoordeeld worden of de kosten in verhouding staan tot de baten. Hiervoor zijn in de onderstaande tabel de kosten van de maatregelen vertaald naar jaarlijkse kosten.

Maatregel	Effect RBP* in cm	Investeringskosten	Afschrijving In X jaar	Beheerkosten Per jaar	Totale kosten per jaar
Piekberging Haarlemmermeerpolder	-2	26,7 miljoen	100	0,18 miljoen	0,45 miljoen
Verhogen betrouwbaarheid boezemgemalen	-1	1 miljoen	20	0,2 miljoen	0,25 miljoen
Slim watermanagement	-2	1,5 miljoen	10	0,1 miljoen	0,25 miljoen
Totaal	-5	29,2 miljoen		0,48 miljoen	0,95 miljoen

*RBP: Representatief boezempeil. Dit is een gewogen gemiddeld waterpeil van 20 vaste locaties over de boezem. Het RBP is een belangrijke waarde die wordt gebruikt binnen het dagelijkse beheer.

BIJLAGE 5: Maatregelentabel

	Maatregel	Effect op RBP*	Effect op keringen met hoogte tekort	Investeringskosten In euro's	Realisatie tijd
Korte termijn	Verhogen waterkeringen	Geen	-87 km	Zie (1)	Zie (1)
	Piekberging Haarlemmermeerpolder	-2 cm	-4 km	26,7 miljoen	5 jaar
	Vergroten betrouwbaarheid bemaling ⁽²⁾	~ -1 cm	-2 km	~1 miljoen	< 5 jaar
	Slim watermanagement maatregelen ⁽³⁾	~ -2 cm	~ -4 km	~1,5 miljoen	5 – 10 jaar
Lange termijn	Benutten berging in polder meren ⁽⁴⁾	- 0,5 cm	-1 km	~onbekend	15 jaar
	Structurele peilverlaging ⁽⁵⁾	-3 cm	-13 km	~18 miljoen	5 jaar
	Uitbreiding ⁽⁶⁾ capaciteit Katwijk tot 120 m3/s	-4 cm/24 uur	-18 km	~33 miljoen	15 jaar

*RBP: Representatief boezempeil. Dit is een gewogen gemiddeld waterpeil van 20 vaste locaties, verspreid over de boezem. Het RBP is een belangrijke waarde die wordt gebruikt binnen het dagelijkse beheer.

(1) Het huidige onderhoudsprogramma is er op gericht de waterkeringen voor 2030 aan de normen te laten voldoen. De boezemstudie leert dat er een extra opgave is van 30 kilometer aan waterkeringen die te laag zijn. Dit betekent één tot twee jaar extra werk en zes miljoen euro aan extra kosten.

(2) Alle (boezem)gemalen hebben een bepaalde betrouwbaarheid. Uit een analyse van boezemgemaal Katwijk blijkt dat dit gemaal één keer per jaar 10 uur niet beschikbaar is. In de boezemstudie is aangenomen dat de faalkans van Katwijk representatief is voor de overige boezemgemalen. Of dat ook daadwerkelijk zo is, wordt nog nader onderzocht. Uit de boezemstudie blijkt dat de faalkans van de boezemgemalen een significante invloed heeft op de maatgevende waterpeilen. In het kader van Assetmanagement wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is de betrouwbaarheid van de boezemgemalen tegen welke kosten te verhogen. In bovenstaande tabel is er van uitgegaan dat dit een (geschat)positief effect van minimaal één centimeter moet kunnen zijn.

(3) Gezien de samenhang van het Rijnlandse watersysteem met de watersystemen van de omliggende waterbeheerders, is er nauw contact met deze beheerders en kennisinstituten zoals het KNMI. Onder andere in het project 'Slim watermanagement'. In dit project wordt onderzocht of de watersystemen rond het Noordzeekanaal verder op elkaar kunnen worden afgestemd.

Onder Slim watermanagement vallen ook alle maatregelen met betrekking tot het verbeteren van weersvoorspellingen en het (verder) verhogen van de effectiviteit van voormalen en dergelijke. Het gaat daarbij om relatief eenvoudige beheermaatregelen, zonder dat er allerlei grote werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Het gaat dan voornamelijk om automatiseringskosten met hier en daar een (kleine) ingreep in het watersysteem.

(4) Met naar verwachting relatief kleine technische ingrepen (en daarmee relatief lage kosten) is het mogelijk bij een aantal bestaande poldermeren en plassen extra water te bergen. Wel zijn er over het algemeen andere belangen, zoals natuur, die worden geschaad als betreffende meren en plassen als piekberging worden ingezet. Een brede verkenning cq. afweging, waarbij de omgeving vanaf het begin af aan wordt meegenomen, is noodzakelijk om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van deze locaties.

(5) Het huidige beheerpeil van de boezem wordt al meer dan 100 jaar gehanteerd. Structureel verlagen hiervan is in principe een effectieve maatregel. In polders gebeurt dat dan ook met enige regelmaat. Echter, er is bij peilverlaging in de boezem geen inzicht in mogelijke potentiële schades/gevolgen aan bijvoorbeeld funderingen en andere functies. Dit moet – samen met de omgeving – goed worden onderzocht, voordat tot peilaanpassing wordt overgegaan. Een peilverlaging van drie centimeter betekent dat ook de waterbodem in principe drie centimeter moet worden verlaagd. De investeringskosten hiervan bedragen circa 18 miljoen euro.

(6) In de investeringskosten is nog niet de verbreding van het Oegstgeesterkanaal opgenomen. Dit kanaal zit in principe aan zijn maximale afvoercapaciteit. Nadere analyse moet uitwijzen of bij verdere uitbreiding van het gemaal ook verbreding van het Oegstgeesterkanaal noodzakelijk is.

BIJLAGE 6: Procesplan boezemstudie

In deze bijlage zijn de processtappen beschreven die in de boezemstudie zijn en worden genomen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Stap 1: Uitvoering van de studie.
- Stap 2: Het meenemen en informeren van het bestuur.
- Stap 3: Het betrekken van de omgeving.
- Stap 4: De besluitvorming.
- **Stap 5: Vervolg.**

Stap 1: Uitvoering van de studie

In 2015 is eerst een QuickScan uitgevoerd om scherp te krijgen welke vragen we beantwoord willen hebben en om een eerste inzicht te krijgen in de gevolgen van de diverse ontwikkelingen, zoals klimaatverandering. Dit ter voorbereiding van de in 2016 uit te voeren verdiepende studie.

In januari 2016 is het bureau Hydrologic van start gegaan met de verdiepende studie. Op basis van de nieuwe klimaatscenario's en in nauwe samenwerking met de ambtelijke begeleidingsgroep zijn de maatgevende boezemwaterpeilen rekenkundig bepaald, potentiële (toekomstige) knelpunten geïdentificeerd en mogelijk te nemen maatregelen beoordeeld. In augustus 2016 is de eerste concept rapportage opgeleverd, waarvan de resultaten samengevat in de beeldnota zijn weergegeven.

Gezien de samenhang van het Rijnlandse watersysteem met de watersystemen van de omliggende waterbeheerders, is er nauw contact met deze beheerders. Onder andere in het project 'Slim watermanagement'. In dit project wordt onderzocht of de watersystemen rond het Noordzeekanaal verder op elkaar kunnen worden afgestemd cq. het onderlinge waterbeheer verder kan worden geoptimaliseerd.

Stap 2: Meenemen en informeren van het bestuur

De boezemstudie is een complexe studie die voldoende voorkennis vereist voordat de juiste discussies kunnen worden gevoerd cq. verdere besluiten kunnen worden genomen.

Het (tijdig) meenemen en informeren van het bestuur en collega's over de resultaten van de boezemstudie is hierbij essentieel.

In januari 2016 is de commissie Voldoende Water voor de eerste keer geïnformeerd over de voortgang en de eerste resultaten uit de Quickscan. Op woensdag 5 oktober 2016 is de VV geïnformeerd over de resultaten van de gehele boezemstudie. Het gaat daarbij om:

- Hoe werkt het Rijnlandse watersysteem en welke kaders (normen) gelden er?
- Wat is de relatie met de watersystemen van de omliggende waterbeheerders en hoe werken wij samen?
- Wat leert de boezemstudie ons, wat valt op en waar moet extra op worden gelet?
- Wat zijn de aandachtspunten die volgen uit de boezemstudie en die wij samen met de omgeving willen bespreken?

Stap 3: Betrekken van de omgeving

Klimaatverandering is ook in de samenleving steeds meer een onderwerp van gesprek. Als Rijnland willen we een actieve rol spelen in het debat en de dialoog aangaan met alle relevante spelers. Een volgende stap is dan ook het meenemen en betrekken van de omgeving: collega overheden, inwoners, bedrijven en belangenorganisaties. De nadruk ligt hierbij niet op de boezemstudie zelf, maar op de belangrijkste vraag die uit de boezemstudie naar voren komt, te weten: hoe zorgen we samen met de omgeving voor een toekomstbestendig gebied dat opgewassen is tegen de klimaatverandering en andere ontwikkelingen zoals bodemdaling?

Gesprekken met stakeholders, 4^e kwartaal 2016

Via de lijn van de reguliere bestuurlijke overleggen worden gesprekken gevoerd met de vertegenwoordigers van land- en tuinbouworganisaties, natuurorganisaties, gemeenten en bedrijven. **De resultaten daarvan zijn in bijlage 7 weergegeven.** Het gaat daarbij om het volgende:

- Creëren van bewustwording.

- Toetsen of zij zich kunnen herkennen in de resultaten en de aandachtspunten die uit de studie naar voren komen. Zijn er nog zaken vergeten of moeten andere accenten worden gelegd?
- Het vormen van een gezamenlijk beeld/vetrekpunt. Waar lopen zij in de praktijk tegenaan met betrekking tot klimaatverandering en peilbeheer?

Stap 4: Besluitvorming

Nadat de gesprekken met de stakeholders zijn gevoerd, wordt op 1 februari 2017 de boezemstudie ter besluitvorming aan de VV aangeboden. Het gaat daarbij specifiek om het vaststellen van de volgende onderdelen:

- De nieuwe maatgevende waterpeilen als basis voor het Rijnlandse beleid.
- De gewenste robuustheid van het watersysteem.
- De daarbij behorende opgaven tot 2030, met een doorzicht tot 2050.
- De voorkeursmaatregelen.
- De wijze van samenwerken met de omgeving.

Stap 5: Vervolg

Aanpassing beleidskaders

Om het in de boezemstudie geleerde in de praktijk te kunnen toepassen is verdere uitwerking/actualisatie nodig van een aantal onderliggende beleidsnota's, te weten:

- Peilbesluit boezem: uitvoering 2017 – 2018.
- Nota bemalingenbeleid: uitvoering 2017.
- Calamiteitenbestrijdingsplan wateroverlast: uitvoering 2017.

Regionale klimaatbijekomsten, 2^e kwartaal 2017

Daarnaast wordt de komende maanden, via de lijn van de Strategische Samenwerkingsagenda's, toegewerkt naar regionale klimaatbijekomsten voor gemeenten, bedrijven, belangenorganisaties en relaties. De boezemstudie kan daarbij mooi aansluiten. Doel van deze bijeenkomsten is om, naast het werken aan bewustwording, te komen tot afspraken over hoe we samen kunnen zorgen voor een toekomst/klimaatbestendig gebied.

Omgevingsvisies en strategische samenwerkingsagenda's

Omgevingsvisies die Rijk, provincies en gemeenten moeten opstellen, bieden een kans om de Rijnlandse wateropgaven geïntegreerd te benaderen, te verbinden aan brede maatschappelijke opgaven en het onderwerp klimaatverandering op te pakken. Het initiatief tot het opstellen van een omgevingsvisie ligt bij andere overheden, maar Rijnland voert proactief regionaal en lokaal gesprekken om vroegtijdig aan te haken bij processen die hiervoor lopen. Om de VV hierbij aan te haken, staat in februari 2017 de informatieve VV onder andere in het teken van omgevingsvisies.

Parallel aan de omgevingsvisies, zet Rijnland in 2017 verder in op samenwerking met partners door middel van strategische samenwerkingsagenda's. Deze agenda's zijn een middel om gezamenlijke ambities en opgaven te formuleren en daarmee water te verbinden aan andere maatschappelijke opgaven. De VV wordt voor de zomer van 2017 geïnformeerd over hoe de agenda's vorderen en welke dilemma's Rijnland daarbij tegenkomt.

BIJLAGE 7: Resultaat gesprekken met stakeholders

In de periode oktober 2016 - december 2016 hebben we de volgende stakeholders gesproken over de resultaten van de boezemstudie: Natuur & milieu organisaties, LTO, vier aangrenzende waterbeheerders (via het Slim watermanagementoverleg), provincie Noord-Holland en de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Gouda, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede, Kaag en Braassem, Leiden.

De belangrijkste resultaten zijn:

- Alle stakeholders waarderen het zeer dat ze in een zo vroeg stadium bij de ontwikkeling van beleid worden betrokken. Ze willen graag met Rijnland samenwerken om het gebied verder klimaatbestendig in te richten. Daarbij worden de omgevingsvisies en de strategische agenda's als belangrijke instrumenten genoemd.
- Alle stakeholders herkennen de klimaatverandering en zijn vaak al bezig om zelf maatregelen te treffen of voor te bereiden. Daarnaast geven met name de agrarische sector en de gemeenten Haarlem en Bloemendaal het belang aan van het goed peilbeheer (niet te hoge boezemwaterpeilen). Dit in verband met het voorkomen van grondwateroverlast in dit deel Rijnland en de daarmee hangende potentiële schade cq. overlast.
- Alhoewel de stakeholders zich bewust zijn van een eigen verantwoordelijkheid, wordt er van Rijnland als waterbeheerder en waterdeskundige een proactieve aanpak verwacht.
- Naast klimaatverandering geven alle stakeholders aan dat ook droogte (verzilting) en bodemdaling belangrijke onderwerpen zijn waar we samen de schouders onder moeten zetten.
- Opvallend is dat bijna alle gemeenten aangegeven dat het intern (binnen de eigen gemeentelijke organisatie zowel ambtelijk als bestuurlijk) agenderen van de gevolgen van klimaatverandering soms lastig is. Met name richting de Ruimtelijke Ordeningsafdelingen die met veel prioriteiten te maken hebben, waarvan klimaat er één is. Hieraan – vanuit Rijnland – extra aandacht besteden is gewenst.
- Daarnaast zijn bijna alle gemeenten bezig met het inzichtelijk krijgen van de gevolgen van klimaatverandering voor hun gemeente. Dit in combinatie met bodemdaling, houtenpaalkoppenproblematiek en riolering. Wij hebben aangegeven graag samen op te trekken en gebruik te maken van elkaars kennis, kunde en gegevens.
- Daarnaast zijn met de stakeholders diverse potentiële korte en lange termijn maatregelen doorgenomen, van de inzet van natuurgebiedjes als mogelijke bergingslocaties (aangedragen door natuur & milieu organisaties) tot en met de voor- en nadelen van een peilverlaging van het boezemsysteem.
- De stakeholders zien graag op korte termijn een vertaalslag van de resultaten van de boezemstudie naar hun eigen gebied. Om dit te kunnen faciliteren wordt aanvullend een studie uitgevoerd waarbij de effecten van de klimaatverandering op polder/peilvak niveau zichtbaar worden gemaakt.

BIJLAGE 8: Referenties

1. Beersma, J., Bessembinder, J., Brandsma, T., Versteeg, R. en Hakvoort, H. (2015) Actualisatie meteogegevens voor waterbeheer 2015, Stowa publicatie 2015-010.
2. Buishand, T.A., Jilderda, R. en Wijngaard, J.B. (2009) Regionale verschillen in extreme neerslag, KNMI rapport WR 2009-01.
3. Bosch, S. en Gooijer, J. (2011) Uitbreidingen op de nieuwe neerslagstatistiek, H2O 2011-09.
4. Bouwman, E. en Luyk, J. (2014) Risicoanalyse Gemaal Katwijk, delta pi in opdracht van het hoogheemraadschap van Rijnland, rapport P14.570.01-14.570-LUJ-BOE.
5. Brink, M. (2016) Boezemstudie Rijnland, Een studie naar de gevolgen van klimaatverandering (extreme neerslag) voor het boezemsysteem van het van Rijnland, Hydrologic in opdracht van het hoogheemraadschap van Rijnland.
6. Groot, E. (2016), Ontwerpgrondslagen van het boezemsysteem, hoogheemraadschap van Rijnland.
7. Klein Tank, A, Beersma, J, Bessembinder, J, Hurk B en Lenderink, (2014). KNMI'2014 klimaatscenario's voor Nederland, KNMI.
8. Kruiningen, F. (2000), Studie waterbezwaar, hoogheemraadschap van Rijnland.
9. Kruiningen, F. (2015), Quicksan boezemstudie, hoogheemraadschap van Rijnland.
10. Smits, I., Wijngaarden, J., Versteeg, R. en Kok, M. (2004) Statistiek van extreme neerslag in Nederland, Stowa publicatie 2004-26.
11. Spijker, M. en Zantvoort, M. (2007) Maatgevende boezemstanden toetsing boezemkaden, HydroLogic in opdracht van het hoogheemraadschap van Rijnland.

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Boezemstudie		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Voldoende Water	Datum commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag		
Corsanummer	17.006130		

Context

In de commissie Voldoende Water (18 januari 2017) is afgesproken het besluit van het voorstel over de boezemstudie aan te passen. Het gaat daarbij om:

- het onder punt 1 expliciet benoemen van de resultaten die worden vastgesteld.
- het onder punt 2 verwijderen van de verwijzing naar de te voeren discussie over de kostenverdeling.
- bij punten 5 en 6 meer duiding te geven van wat Rijnland gaat doen en daarbij de koppeling te leggen met de mogelijke maatregel 'peilverlaging boezem'.

Wijziging

Onderstaand is het aangepaste besluit weergegeven. In blauw zijn de wijzigingen ten opzicht van oorspronkelijke voorstel weergegeven.

De verenigde vergadering

besluit:

1. De resultaten van de boezemstudie vast te stellen. Hiermee wordt een stevige basis gelegd om het Rijnlandse watersysteem samen met de omgeving goed voor te bereiden op de toekomst. *Het gaat daarbij om het volgende (voor een nadere toelichting zie bijlage 1: Beeldnota samenvatting resultaten boezemstudie):*
 - a. De druk op het watersysteem is als gevolg van klimaatverandering een stuk groter dan tot nu toe aangenomen.
 - b. Naast klimaatverandering speelt ook de beschikbaarheid/betrouwbaarheid van de boezembemaling een significante rol bij het bereiken van de maximale waterpeilen die zich in de boezem kunnen aandienen.
 - c. Desondanks voldoen we in de boezem in principe aan de wettelijke normen. Maar de maximale waterpeilen zijn wel 5 tot 10 centimeter hoger. Ruim boven de beheermarges zoals die tot nu toe gehanteerd worden.

- d. In de boezem hebben we een (beperkte extra) verbeteropgave. Voor de langere termijn (na 2025) kunnen extra aanvullende maatregelen nodig blijken.
 - e. Voor de polders dient zich opnieuw een forse opgave aan.
 - 2. Proactief met de omgeving te werken aan een klimaatbestendig watersysteem/gebied ~~en daarbij ook de (landelijke) discussie te voeren over de huidige kostenverdeling van het waterbeheer~~*. De uitdagingen waar we als gevolg van de klimaatverandering voor gesteld staan kan Rijnland niet alleen aanpakken. Intensieve samenwerking met alle belanghebbenden is noodzakelijk om het gebied klimaatbestendig te kunnen houden.
- * de doorgestreepte oorspronkelijk tekst is, zoals besproken in de VV-commissie, verwijderd.
- 3. Het huidige beschermingsniveau van het watersysteem te handhaven en daarvoor de aanvullende Rijnlandse beheernorm te blijven gebruiken, naast de vereiste wettelijke wateroverlastnormen.
 - 4. De reeds geplande maatregelen (waaronder de aanleg van de piekberging Haarlemmermeerpolder) onverminderd door te zetten.
 - 5. De volgende aanvullende maatregelen voor te bereiden: verhogen betrouwbaarheid boezemgemalen en verdere implementatie van Slimwatermanagement ~~door verdere afstemming van het dagelijkse beheer met de omliggende waterbeheerders, het bevorderen van verbetering van de weervoorspellingen en het verder verhogen van de effectiviteit van voormalen.~~
 - 6. Te onderzoeken of een deel van de wateroverlastopgave van de polders doelmatig kan worden overgeheveld naar de boezem en welke maatregelen daar voor nodig zijn.
 - 7. ~~In het peilbesluit van de boezem, dat vanaf 2018 wordt geactualiseerd, te onderzoeken of het verantwoord en mogelijk is te komen tot een structurele verlaging van het boezempeil.~~

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel
Vergaderdatum
Onderwerp

VV-Besluitnota

01-02-2017 Agendapuntnummer 4.10.

**Vaststelling Legger regionale waterkeringen 2016 inclusief
Nota beantwoording zienswijzen Legger regionale
waterkeringen 2016**

Collegevergadering
VV-commissie
Portefeuillehouder
Corsanummer
BABS id
Bijlagen

20-12-2016
Cie V&GW: 18-01-2017
M. Kastelein
16.109832
5388
Zienswijze van RO Partners
Bijlage: Zienswijze particulier 1
NOTA VAN BEANTWOORDING

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. De Nota beantwoording zienswijzen legger regionale keringen 2016 vast te stellen.
2. De legger regionale keringen 2016 gewijzigd en gedeeltelijk vast te stellen

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. De Nota beantwoording zienswijzen legger regionale keringen 2016 vast te stellen.
2. De legger regionale keringen 2016 gewijzigd en gedeeltelijk vast te stellen.

Context

Het hoogheemraadschap is op grond van artikel 5.1 van de Waterwet verplicht zorg te dragen voor de vaststelling van een legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Van de legger maakt deel uit een overzichtskaart, waarop de ligging van waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones staat aangegeven.

Een legger voor regionale keringen is van belang omdat ca. 95% van de keringen op het eigendom van derden ligt. Via de legger is geregeld wat de zorgplicht inhoudt van grondeigenaren en wat Rijnland aan onderhoudsplicht heeft aan de kering over de langere termijn. Onder zorgplicht valt het dagelijks beheer voor b.v. grasmat of andere (vergunde) bedekking, herstellen van kuilen, en het niet ingrijpen (zonder vergunning) in het profiel door graven en/of bouwen. Rijnland bezit ca. 5% van de grond waar regionale keringen op liggen en is alleen daar zowel dagelijks beheerder als lange termijn beheerder (w.o. versterkingen vallen).

Een legger is aan veranderingen onderhevig doordat bijvoorbeeld keringen versterkt worden of door initiatieven van derden. Het hoogheemraadschap dient derhalve met regelmaat de legger te actualiseren.

Na de actualisatie van 2015 zijn thans 87 wijzigingsvoorstellen noodzakelijk. In voorbereiding op het formele proces van ter inzage legging van het ontwerp is extra aandacht besteed aan communicatie rondom de voorgenomen leggerwijziging. De eigenaren van de percelen waarop de wijzigingen van toepassing zijn, zijn actief benaderd.

Dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap hebben het ontwerp op 26 april 2016 vastgesteld. Dit ontwerp van de nieuwe legger 2016 heeft, door een ommissie in de organisatie pas na de zomer, van 3 oktober t/m 13 november 2016 voor een ieder ter inzage gelegen. De benodigde capaciteit voor deze procedure was, in afwijking van de planning, niet eerder beschikbaar binnen de organisatie.

Op het ontwerp zijn twee zienswijzen ingediend. Beide reclamanten hebben binnen de gestelde termijn gereageerd en hebben beiden een direct belang bij de legger. Derhalve zijn zij ontvankelijk. Eén zienswijze geeft aanleiding tot aanpassing van de legger. De concept Nota beantwoording zienswijzen is bijgevoegd.

Bij de bij de actualisatie van de legger in 2015 zijn voor 4,6 kilometer onjuiste uitgangspunten in de berekeningen zijn gehanteerd. Deze 4,6 kilometer zal daarom bij een volgende herziening opnieuw ter inzage gelegd moeten worden en is buiten onderhavige vaststelling gehouden. Mede in verband hiermee zal eind 2017 een volgende actualisatie worden voorgelegd.

Argumenten

1.1 De legger kan gewijzigd vastgesteld worden met inachtneming van de beantwoording van de zienswijzen, en de daaruit voortvloeiende consequenties.

Met verwijzing naar de bijgevoegde concept Nota beantwoording zienswijzen is geconcludeerd dat beide reclamanten ontvankelijk zijn in hun reactie. Beiden hebben binnen de gestelde termijn hun schriftelijke zienswijze ingediend en hebben aantoonbaar een direct belang bij de wijziging van de legger.

Eén reclamant heeft gevraagd waarom een wijziging van een regionale kering, die door het hoogheemraadschap middels een watervergunning is toegestaan, niet is opgenomen in de actualisatie van de legger. Geconstateerd is dat deze wijziging van de kering in de praktijk inmiddels gerealiseerd is, en dat de watervergunning gereed gemeld is. De werkzaamheden zijn conform de voorschriften uitgevoerd. De legger zal voor het betreffende perceel moeten worden aangepast.

Omdat dit consequenties heeft voor het ruimtebeslag op percelen van derden, zijn deze partijen door het hoogheemraadschap inmiddels geïnformeerd over de aanpassing. Samen met deze partijen wordt gekeken hoe huidige en toekomstige ontwikkelingen op deze percelen ingepast kunnen worden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met kadeverbetering die ook rond deze percelen actueel is.

De tweede zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing.

Beide reclamanten zullen na vaststelling van de Nota beantwoording zienswijzen en vaststelling van de legger schriftelijk geïnformeerd worden.

2.1 Er zijn 87 wijzigingen noodzakelijk voor de actualisatie van de legger. De wijzigingen voldoen aan de huidige uitgangspuntennotitie en sluiten dus 1 op 1 aan bij de huidige legger.

De legger kan globaal, als volledig kaartbeeld worden vastgesteld, zonder in te zoomen op de specifieke wijzigingen. De 87 wijzigingen omvatten ca. 30 km, wat 2.5% is van de ruim 1200 km keringen. Een deel van de wijzigingen komt voort uit vergunningverlening, een deel via watergebiedsplannen, een deel via projecten en een deel door voortschrijdend inzicht. Dit laatste volgt uit waarnemingen in het veld waaruit blijkt dat de daadwerkelijke ligging van de kering in het veld anders is dan het theoretisch profiel aangaf, dus de ligging van berekende kruin aanpassen op de fysiek aanwezige kruin (vaak gaat het om enkele meters).

Reden wijziging in legger	Aantal	km
1. Afvoeren keringen ivm wijzigingen watersysteembeheer	7	1,7 km
2. Aanwijzen keringen ivm watersysteembeheer (watergebiedsplannen/peilbesluiten)	9	1,4 km
3. Aanpassen legger aan actuele situatie in veld (ivm voortschrijdend inzicht in ligging keringen in relatie tot het theoretisch profiel)	40	13,1 km
4. Ingrepen in het veld door projecten/ vergunning aanvragers	31	13,3 km
	87	29,6 km

De leggerwijzigingen zijn inmiddels verwerkt in de viewer 2016 en zijn te zien op http://rijnland.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=legger_waterkering_2016.

Ten opzichte van 2015 heeft de viewer een verbeterslag ondergaan:

- de wijzigingen van 2016 ten opzichte van de wijzigingen van 2015 zijn met een aparte kleur zichtbaar;

- de profielplaatjes in pop-ups zijn makkelijker herkenbaar met fysieke situatie in het veld;
- geplande keringen zijn nu in een andere kleur weergegeven. Dit gaat met name over keringen die als ontwerp via een projectplan of vergunning reeds zijn gecommuniceerd, maar nog niet fysiek zijn aangelegd. Na aanleg van de kering en afronding van het project wordt de status in de legger gewijzigd naar een definitieve leggerstatus en de 'oude' vervangen kering, die geen status meer heeft, wordt verwijderd.

2.2 Gedeeltelijke vaststelling is noodzakelijk omdat 4,6 kilometer kering, die ter inzage gelegen heeft, onjuist berekend is.

Ten aanzien van de gewijzigde strekkingen is gebleken dat er onjuiste uitgangspunten in de berekeningen zijn gehanteerd. Dit door een fout in het vorige leggerproject 2015 waarbij onjuiste uitgangspunten in de berekeningen zijn gehanteerd. Het vorenstaande heeft gevolgen voor 4,6 kilometer kering in 11 kadevakken. In de berekeningen is uitgegaan van een beheersmatig waterpeil en is niet de juiste risicofactor toegepast. Dit is van invloed geweest op andere afgeleide uitgangspunten in de berekening zoals bijvoorbeeld het grondwaterniveau in de waterkering dat daardoor te laag is aangehouden.

De consequentie is dat op een aantal plekken te weinig ruimte voor de waterkering gereserveerd is. Deze 4,6 kilometer zal daarom bij een volgende herziening opnieuw ter inzage gelegd moeten worden, en dient buiten onderhavige vaststelling gehouden te worden. Daarom is er sprake van een gedeeltelijke vaststelling van de legger ten opzichte van hetgeen ter inzage heeft gelegen bij het ontwerp. De strekkingen zijn niet van toepassing op de percelen waarvoor zienswijzen zijn ingediend.

2.3 Vanwege de impact die de legger op het gebruik van de eigen grond kent, is zorgvuldig gecommuniceerd met eigenaren van de grond waarop keringen liggen.

De communicatie over de legger regionale keringen voldoet aan de juridische eisen. Met het oog op het uitgangspunt 'van buiten naar binnen kijken' is daarnaast gekozen voor extra communicatie. Immers Rijnland legt beperkingen op aan eigenaren van de grond. Eigenaren mogen van een overheid verwachten dat zij actief worden geïnformeerd over veranderingen in de eisen over gebruik en beheer van hun eigen grond.

De betreffende eigenaren hebben we daarom geïnformeerd over de inspraakprocedure met een brief. Door het tegemoet komen aan een zienswijze is er een kans op het instellen van beroep. Gelet op de genoemde extra communicatie voorafgaand en tijdens de procedure wordt deze kans klein geacht.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.109832,
en gelet op artikel 5.1 van de Waterwet,

besluit:

1. De Nota beantwoording zienswijzen legger regionale keringen 2016 vast te stellen.
2. De legger regionale keringen 2016 gewijzigd en gedeeltelijk vast te stellen

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD LEIDEN

Onderwerp: zienswijze voornemen tot wijziging Legger regionale waterkeringen

's-Hertogenbosch, 12 november 2016

Geacht college,

Namens opdrachtgever HTCP Hotel, Technology Capital Partners, Chasseveld 15G, 4811 DH Breda, dien ik hierbij mijn zienswijze in op de voorgenomen wijziging van de Legger regionale waterkeringen Rijnland. Mijn cliënt is eigenaar van het perceel mr. Jac. Takkade 35, Aalsmeer, kadastraal bekend als Aalsmeer, sectie A, nr. 3118.

Het ontwerpbesluit tot wijziging van de Legger regionale waterkeringen ligt tot en met 13 november 2016 ter inzage. Deze zienswijze is per email verstuurd (legger@rijnland.net), alsmede per post verzonden. De zienswijze is derhalve tijdig ingediend.

Op 5 april 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer een bouwvergunning verstrekt om op bovengenoemd perceel een hotel en daarbij behorende voorzieningen, te realiseren. Dit bouwvoornemen is nog steeds actueel en bevindt zich inmiddels in de besteksfase.

PartnersRO B.V.
Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch

T 073 820 07 32
E info@partnersro.nl
I www.partnersro.nl

Rabobank 1258.95.976
Iban NL48RABO0125895976
Bic-code RABONL2U

KvK 57 69 56 44
BTW 8526.94.982.B.01

Volgens de uitgangspuntennota van de ontwerp wijziging van de Legger wordt in de toekomstige legger een extra ruimte van 20 cm in de hoogte gereserveerd voor onder meer dijkophoging. Ook wordt in de toekomstige legger extra ruimte van 25cm voor (bodem)maaivelddaling meegenomen. Cliënt kan niet zonder meer aannemen dat hij door bovengenoemde wijzigen en mogelijk andere aanpassing van de legger, niet in een nadeliger positie komt te verkeren en kan zich daarom niet vinden in de toekomstige Legger. De positief bestemde horecafunctie bevindt zich in een deel van de buitenbeschermingszone.

Ik behoud me het recht voor deze zienswijze nader aan te vullen en verzoek u mij daarvoor een redelijke termijn te stellen.

Met vriendelijke groet

drs. S. de Boer
senior juridisch adviseur omgevingsrecht

Partners RO

Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 8200 732
sdeboer@partnersro.nl

Ontvangstdatum: 11/11/2016

16.102986

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

10 november 2016

Zienswijze

Ontwerp wijziging Legger regionale waterkeringen

Geacht college,

Op 1 juni 2016 heeft uw college de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen vastgesteld. Hieronder treft u mijn zienswijze aan, zoals bedoeld in uw publicatie in het Waterschapsblad d.d. 3 oktober 2016.

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande waterkering naar een ligging *rondom* een nieuw gebouwde woning en insteekhaven op het perceel kadastraal bekend als Rijnsaterwoude sectie A nummer 2061. De verlegging van de waterkering rondom de nieuw gebouwde woning en insteekhaven is toegestaan in de watervergunning V58344 d.d. 7 april 2014, tezamen met de vergunning voor het aanleggen en hebben van een insteekhaven van 140 m² in de beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 65,2 m¹ beschoeiing om de insteekhaven in de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering, het ophogen van het perceel tot gemiddeld NAP 0,20 m binnen de kern- en beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 15 m² steiger in overig boezemwater van het Braassemermeer, een dubbele palenrij als golfbreker in overig boezemwater van het Braassemermeer en het bouwen van een huis binnen de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering.

U wordt hierbij verzocht om de nieuwe, rondom het nieuwe huis en insteekhaven verlegde waterkering met bijbehorende kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone alsnog in de Legger op te nemen.

Nota beantwoording zienswijzen op het
ontwerp
Legger regionale keringen 2016

Datum: 21 december 2016

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding en doel	3
1.1 Doel van deze nota	3
1.2 Achtergrondinformatie.....	3
1.3 Conclusie	3
1.2 Vervolgproces	3
2. Beantwoording zienswijzen.....	4
2.1 Particulier 1	4
2.2 RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners.....	4
3. Ingediende zienswijzen (bijlagen).....	7
3.1 Ingediende zienswijze van particulier 1.	7
3.2 Ingediende zienswijze van RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners.	8
4. Bekendmaking (bijlage)	10
4.1 Publicatie Waterschapsblad.	10

1. Inleiding en doel

1.1. Doel van deze nota

Op 26 april 2016 heeft het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland de ontwerp wijziging van de legger regionale waterkeringen vastgesteld.

In de legger staat waaraan de waterkeringen naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen op grond van artikel 5.1 Waterwet. Hierin zijn tevens de kern- en beschermingszones aangegeven waarop de verbodsbepalingen van de Rijnlandse keur van toepassing zijn. Daarnaast worden in de legger de onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen met betrekking tot waterkeringen aangegeven.

Het ontwerp heeft van 3 oktober t/m 13 november 2016 ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen ontvangen. In onderhavige nota worden in hoofdstuk 2 de zienswijzen beantwoord. De ingediende zienswijzen zijn in hun geheel opgenomen in hoofdstuk 3.

1.2 Achtergrondinformatie

Rijnland is op grond van de Waterschapswet en de Waterwet verplicht tot het opstellen van een legger van de regionale waterkeringen en deze actueel te houden. Een legger legt een dynamisch proces vast. Er worden immers keringen versterkt of door eigenaren met behulp van vergunningen gewijzigd. Dat moet worden verwerkt in de legger, zodat vergunningverlening en handhaving voor keringen op basis van actuele informatie kan worden uitgevoerd.

De communicatie over de wijziging van de legger is gedaan op grond van de juridische eisen die daarvoor gelden. Daarnaast heeft Rijnland op grond van haar uitgangspunt 'van buiten naar binnen kijken' extra communicatie over het onderwerp gedaan. Een legger legt namelijk beperkingen op aan eigenaren van de grond. Eigenaren mogen daarom van een overheid verwachten dat zij actief worden geïnformeerd over veranderingen in de eisen over gebruik en beheer op hun eigen grond.

In casu gaat het om 87 wijzigingsvoorstellen die verwerkt zijn in de legger. De betreffende eigenaren zijn middels een brief geïnformeerd over de procedure. Dit heeft ertoe geleid dat 16 eigenaren nadere informatie hebben ingewonnen over de leggerwijziging. Rijnland heeft de gevraagde informatie verstrekt en verondersteld dat voor deze mensen er geen aanleiding is een zienswijze in te dienen.

1.3 Conclusie

Op basis van de ingediende zienswijzen wordt geconcludeerd dat één daarvan aanleiding geeft tot het doorvoeren van een wijziging in de legger. De tweede zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing.

1.4. Vervolgprocedure

Onderhavige nota beantwoording zienswijzen zal als bijlage worden toegevoegd bij de vaststelling van de wijziging van de legger regionale waterkeringen. De vaststelling staat geagendeerd voor de Verenigde Vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland op 1 februari 2017.

2. Beantwoording zienswijzen

2.1. Particulier 1

Datum ontvangst zienswijze: 11 november 2016

Inhoud zienswijze:

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande kering naar een ligging rondom een nieuw gebouwde woning en insteekhaven op het perceel kadastraal bekend als Rijnsaterwoude sectie A nummer 2061.

Beantwoording zienswijze:

Reclamant heeft binnen de gestelde periode zijn zienswijze kenbaar gemaakt. Voorts heeft hij een aantoonbaar belang. Dit tezamen resulteert in het feit dat reclamant ontvankelijk is.

Er wordt gerefereerd aan de verleende watervergunning met kenmerk V58344. Bij besluit van 7 april 2014 heeft het hoogheemraadschap toestemming gegeven voor o.a. het verleggen van de regionale kering van de Rijnsaterwoudschepolder.

De kering wordt met deze vergunning verlegd rondom de nieuw te bouwen woning. Beide percelen liggen hoger dan NAP min 0,1 m waardoor er sprake is van een verholten kering. De overige strekking van de nieuwe ligging van de kering is voldoende breed om zowel als kernzone als een beschermingszone aan te wijzen.

Op 15 maart 2016 heeft het hoogheemraadschap een zogenaamde OK-brief gestuurd naar aanleiding van een bezoek ter plaatse. Tijdens dit bezoek is gekeken naar de voorschriften uit watervergunning V58344. Voor zover kon worden beoordeeld werd voldaan aan de geldende regels uit de Keur. De vergunde werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Conclusie:

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande waterkering naar een ligging rondom een nieuw gebouwde woning. Het hoogheemraadschap zal bij de vaststelling van de nieuwe legger de verlegde waterkering met bijbehorende kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone alsnog in de legger opnemen.

2.2. RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners

Datum ontvangst zienswijze: 12 november 2016

Inhoud zienswijze:

Op 5 april 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer een bouwvergunning verstrekt om op bovengenoemd perceel een hotel en

daarbij behorende voorzieningen te realiseren. Dit bouwvoornemen is nog steeds actueel en bevindt zich inmiddels in de bestekfase.

Volgens de uitgangspuntennota van de ontwerp wijziging van de legger wordt in de toekomstige legger een extra ruimte van 20 cm in de hoogte gereserveerd voor onder meer dijkophoging. Ook wordt in de toekomstige legger extra ruimte van 25 cm voor (bodem)maaiveldddaling meegenomen. Cliënt kan niet zonder meer aannemen dat hij door bovengenoemde wijzigingen en mogelijk andere aanpassing van de legger, niet in een nadeliger positie komt te verkeren en kan zich daarom niet vinden in de toekomstige legger. De positief bestemde horecafunctie bevindt zich in een deel van de buitenbeschermingszone.

Beantwoording zienswijze:

Reclamant heeft binnen de gestelde periode zijn zienswijze kenbaar gemaakt. Voorts heeft hij een aantoonbaar belang. Dit tezamen resulteert in het feit dat reclamant ontvankelijk is.

Het besluit waaraan gerefereerd wordt, zijnde de bouwvergunning, betreft een besluit afgegeven door een ander bestuursorgaan. Voor het hoogheemraadschap is niet duidelijk waar de toekomstige bebouwing op het perceel precies gesitueerd is. Voor de bouw van het hotel met bijbehorende voorzieningen, zijnde werkzaamheden in de kern- of beschermingszone van de regionale kering, dient door uw cliënt een watervergunning gevraagd te worden bij het hoogheemraadschap.

De aanpassing van de regionale kering ter plaatse van het perceel betreft de dijk aan oostkant van het perceel. Hier is er sprake van een kleine verplaatsing van de leggerzone.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de legger. Voor het bouwen op of nabij een dijk dient door het hoogheemraadschap een watervergunning te worden afgegeven. Cliënt wordt geadviseerd hierover in overleg te treden met de afdeling Vergunningverlening & Handhaving van het hoogheemraadschap.

3. Ingediende zienswijzen (bijlagen)

3.1. Particulier 1

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden
Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

10 november 2016

Zienswijze

Ontwerp wijziging Legger regionale waterkeringen

Geacht college,

Op 1 juni 2016 heeft uw college de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen vastgesteld. Hieronder treft u mijn zienswijze aan, zoals bedoeld in uw publicatie in het Waterschapsblad d.d. 3 oktober 2016.

Bij de ontwerp wijziging is ten onrechte achterwege gebleven de aanwijzing van de nieuwe regionale waterkering, kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone zoals deze van kracht zijn na de verlegging van de bestaande waterkering naar een ligging *rondom* een nieuw gebouwde woning en insteekhaven op het perceel kadastraal bekend als Rijnsaterwoude sectie A nummer 2061. De verlegging van de waterkering rondom de nieuw gebouwde woning en insteekhaven is toegestaan in de watervergunning V58344 d.d. 7 april 2014, tezamen met de vergunning voor het aanleggen en hebben van een insteekhaven van 140 m² in de beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 65,2 m¹ beschoeiing om de insteekhaven in de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering, het ophogen van het perceel tot gemiddeld NAP 0,20 m binnen de kern- en beschermingszone van de te verleggen regionale kering, 15 m² steiger in overig boezemwater van het Braassemermeer, een dubbele palenrij als golfbreker in overig boezemwater van het Braassemermeer en het bouwen van een huis binnen de beschermingszone van de te verleggen regionale waterkering.

U wordt hierbij verzocht om de nieuwe, rondom het nieuwe huis en insteekhaven verlegde waterkering met bijbehorende kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone alsnog in de Legger op te nemen.

Hoogachtend, |

3.2. RO Partners namens HTCP Hotel, Technology Capital Partners

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD LEIDEN

Onderwerp: zienswijze voornemen tot wijziging Legger regionale waterkeringen

's-Hertogenbosch, 12 november 2016

Geacht college,

Namens opdrachtgever HTCP Hotel, Technology Capital Partners, Chasseveld 15G, 4811 DH Breda, dien ik hierbij mijn zienswijze in op de voorgenomen wijziging van de Legger regionale waterkeringen Rijnland. Mijn cliënt is eigenaar van het perceel mr. Jac. Takkade 35, Aalsmeer, kadastraal bekend als Aalsmeer, sectie A, nr. 3118.

Het ontwerpbesluit tot wijziging van de Legger regionale waterkeringen ligt tot en met 13 november 2016 ter inzage. Deze zienswijze is per email verstuurd (legger@rijnland.net), alsmede per post verzonden. De zienswijze is derhalve tijdig ingediend.

Op 5 april 2011 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer een bouwvergunning verstrekt om op bovengenoemd perceel een hotel en daarbij behorende voorzieningen, te realiseren. Dit bouwvoornemen is nog steeds actueel en bevindt zich inmiddels in de besteksfase.

PartnersRO B.V.
Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch

T 073 820 07 32
E info@partnersro.nl
I www.partnersro.nl

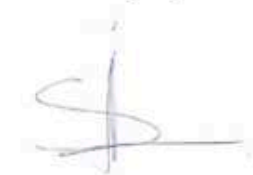
Rabobank 1258.95.976
Iban NL48RABO0125895976
Bic-code RABONL2U

KvK 57 69 56 44
BTW 8526.94.982.B.01

Volgens de uitgangspuntennota van de ontwerp wijziging van de Legger wordt in de toekomstige legger een extra ruimte van 20 cm in de hoogte gereserveerd voor onder meer dijkophoging. Ook wordt in de toekomstige legger extra ruimte van 25cm voor (bodem)maaiveld daling meegenomen. Cliënt kan niet zonder meer aannemen dat hij door bovengenoemde wijzigen en mogelijk andere aanpassing van de legger, niet in een nadeliger positie komt te verkeren en kan zich daarom niet vinden in de toekomstige Legger. De positief bestemde horecafunctie bevindt zich in een deel van de buitenbeschermingszone.

Ik behoud me het recht voor deze zienswijze nader aan te vullen en verzoek u mij daarvoor een redelijke termijn te stellen.

Met vriendelijke groet

drs. S. de Boer
senior juridisch adviseur omgevingsrecht

Partners RO
Julianaplein 8
5211 BC 's-Hertogenbosch
T: 073 8200 732
sdeboer@partnersro.nl

4. Publicatie (bijlage)

4.1. Bekendmaking Waterschapsblad

Hoogheemraadschap van
Rijnland

WATERSCHAPSBLAD

Officiële uitgave van het college van dijkgraaf en heemraden van Hoogheemraadschap van Rijnland.

Nr. 7925

3 oktober

2016

Rectificatie ontwerp wijziging Legger regionale waterkeringen

Op 1 juni 2016 heeft het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen vastgesteld.

In de legger staat waaraan de waterkeringen naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen op grond van artikel 5.1 Waterwet. Hierin zijn tevens de kernzone en beschermingszones aangegeven waarop de verbodsbepalingen van Rijnlands keur van toepassing zijn. Daarnaast worden in de legger de onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen met betrekking tot de waterkeringen aangewezen.

Op de voorbereiding van de legger is afdeling 3:4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. De stukken liggen van 3 oktober 2016 tot en met 13 november 2016 ter inzage en kunnen worden ingezien op het kantoor van het hoogheemraadschap, Archimedesweg 1 te Leiden op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Tevens is er de mogelijkheid om de ontwerp wijziging van de Legger regionale waterkeringen via de link www.rijnland.net/legger-regionalekering in te zien.

Belanghebbenden kunnen gedurende deze termijn schriftelijk of mondeling een zienswijze over het ontwerp indienen bij het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland, postbus 156, 2300 AD Leiden. Van de mondeling ingediende zienswijzen wordt een verslag gemaakt. Daarbij kan worden verzocht de persoonlijke gegevens niet te vermelden.

Voor vragen en informatie over de ter inzage liggende stukken kunt u zich wenden tot het Klant Contact Team, tel. 071-306 3494.

Leiden, 29 september 2016

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.11.
Onderwerp	Kaders en uitgangspunten voor MJP 2018-2021	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	H. Pluckel	
Corsanummer	16.103537	
BABS id	5235	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

bij het opstellen van het Meerjarenperspectief 2018-2021 uit te gaan van:

1. de ambities zoals die opgenomen zijn in het WBP5, nader geconcretiseerd zijn in de Programmabegroting 2017 (met het meest actuele doorzicht tot en met 2021) en begrensd zijn door de motie 'Randvoorwaarden WBP5' (VV 23 september 2015);
2. een lastendrukstijging van maximaal 2,0% per jaar met ingang van 2018;
3. een beperking van de schuldenlast tot maximaal 300% van de jaarlijkse belastingopbrengst in 2023 en maximaal 250% in 2030;
4. inzet van eventuele financiële meevallers conform de motie 'Randvoorwaarden WBP5';
5. bijstelling van ambitie bij eventuele financiële tegenvallers en nieuwe activiteiten;
6. dezelfde rekenkundige uitgangspunten als in de Programmabegroting 2017, met uitzondering van de rente en inflatie die in mei 2017 herijkt worden.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

bij het opstellen van het Meerjarenperspectief 2018-2021 uit te gaan van:

1. de ambities zoals die opgenomen zijn in het WBP5, nader geconcretiseerd zijn in de Programmabegroting 2017 (met het meest actuele doorzicht tot en met 2021) en begrensd zijn door de motie 'Randvoorwaarden WBP5' (VV 23 september 2015);
2. een lastendrukstijging van maximaal 2,0% per jaar met ingang van 2018;
3. een beperking van de schuldenlast tot maximaal 300% van de jaarlijkse belastingopbrengst in 2023 en maximaal 250% in 2030;
4. inzet van eventuele financiële meevallers conform de motie 'Randvoorwaarden WBP5';
5. bijstelling van ambitie bij eventuele financiële tegenvallers en nieuwe activiteiten;
6. dezelfde rekenkundige uitgangspunten als in de Programmabegroting 2017, met uitzondering van de rente en inflatie die in mei 2017 herijkt worden.

Context

U geeft met dit besluit het startsein voor de Planning- en Controlcyclus van 2017. Deze verloopt volgens het model van beeldvorming-opinievorming-besluitvorming:

- Beeldvorming. Op dit moment vragen we een raamwerk mee te geven aan het college en de ambtelijke organisatie voor het uitwerken van het Meerjarenperspectief 2018-2021 (MJP). Dat gebeurt in de vorm van een herbevestiging van deze beleidsmatige kaders en rekenkundige uitgangspunten.
- Opinievorming. Uw nadere bestuurlijke afwegingen over de balans tussen ambitie, schuldenpositie en lastendruk vinden plaats bij de voorbereiding en vaststelling van het MJP op 21 juni 2017. Met het MJP geeft u nadere kaders mee voor de uitwerking van de Programmabegroting 2018.
- Besluitvorming. Op 8 november 2017 beslist u definitief over onder meer de ambitie en de tarieven in 2018, met de vaststelling van de Programmabegroting 2018.

Argumenten

1. Daarmee voert Rijnland een consistent beleid

Deze kaders en uitgangspunten zijn in lijn met de VV-besluiten over het WBP5, het (vorige) MJP 2017-2020 en de Programmabegroting 2017 evenals het Coalitieakkoord en het Uitvoeringsprogramma 'Samen werken aan water'. Aan deze besluiten zijn VV-afwegingen voorafgegaan, tussen onder meer de ambities, de lastendrukontwikkeling en de schuldenpositie.

2. Daarmee maakt Rijnland eerdere beloften waar

Na de lastendrukstijging van 4,8% in 2016 en 2017, reduceert Rijnland vanaf 2018 de jaarlijkse lastendrukstijgingen tot maximaal 2%, zoals eerder beoogd in o.a. het Coalitieakkoord en het WBP5.

3. Daarmee realiseert Rijnland een duurzaam financieel beleid

De Rijnlandse visie op duurzaam financieel beleid houdt in dat de schuld beperkt blijft tot maximaal 300% van de jaarlijkse belastingopbrengst in 2020 en maximaal 250% in 2030, conform het VV-besluit van 5 november 2014. Daarbij is vorig jaar bij de vaststelling van het MJP 2016-2019 geaccepteerd dat de 300% vooralsnog pas wordt bereikt in 2023, maar zoveel eerder als mogelijk, en waarbij het maximum van 250% in 2030 gerealiseerd moet worden. In de VV van 29 maart 2017 behandelt u de besluitnota Duurzaam financieel beleid, dat kan eventueel leiden tot een aanpassing.

4. Hiermee verbetert Rijnland zo mogelijk eerder zijn schuldenpositie

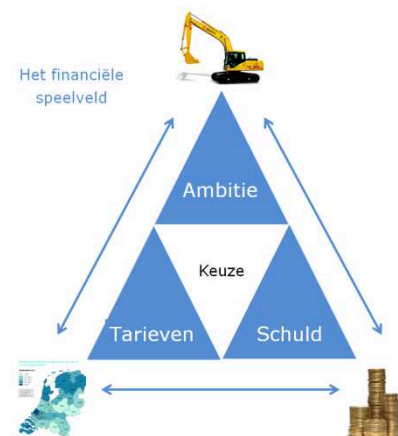
Bij vaststelling van het MJP 2016-2019 besloot de VV om eventuele financiële meevallers binnen deze bestuursperiode in te zetten voor verbetering van de schuldenpositie. De bijbehorende VV-besluitnota sloot daarbij aan bij de motie 'Randvoorwaarden WBP5', die het college overnam in de VV van 23-09-2015. Deze bevatte de opdracht om:

"eventuele meevallers tijdens de uitvoering van het WBP5 ten gunste te laten vallen van de beperking van de schuldenlast; dit laat onverlet dat innovatie en besparende maatregelen daarbij een kans moeten krijgen".

U krijgt overzichten van de mee- en tegenvallers bij de Jaarrekening 2016 (VV 21 juni 2017) en de Bestuursrapportages 2017 (VV 21 juni en 8 november 2017).

5. Rijnland heeft harde kaders voor de lastendruk en de schuldenlast

Rijnland kan eventuele financiële tegenvallers opvangen door bijstelling van de ambities, schuldvergroting of lastendrukverhoging. Omdat de kaders voor de schuldenpositie en lastendrukstijgingen relatief hard zijn, kan Rijnland tegenvallers alleen opvangen door bijstelling van ambities. Deze bijstelling kan bewust en risicogestuurd plaatsvinden door uw vergadering op basis van de resultaten in de jaarrekening en bestuursrapportages. Een vergelijkbare kwestie is aan de orde als Rijnland nieuwe activiteiten start, bijvoorbeeld door het pakken van kansen of het inspelen op ontwikkelingen. Ook dan gelden de beperkende kaders voor de maximale schuld en de lastendrukstijging, waardoor voor de ambitie het principe geldt: 'komt er iets bij, dan moet er ook wat af'.

6. Er is geen aanleiding de uitgangspunten te wijzigen, rente en inflatie uitgezonderd

Onder de rekenkundige uitgangspunten verstaan wij onder meer de te berekenen korting op geplande investeringen, rente, inflatie en loonkosten-ontwikkeling. De uitgangspunten waarmee gerekend is in de Programmabegroting 2017 zijn nog actueel, met uitzondering van de rente. Deze is voor dit moment voorlopig bijgesteld en wordt herijkt in mei, samen met de inflatie. U vindt de rekenkundige uitgangspunten in bijlage 1.

Risico's

6. Prognoses voor rente en inflatie onzeker

De treasurer van Rijnland volgt de ontwikkeling van de rente- en inflatiestanden. Bij de behandeling van MJP in juni 2017 en de Programmabegroting 2018 in november 2017 krijgt u de meest actuele rente- en inflatiecijfers en kunnen de te berekenen percentages zonodig worden bijgesteld.

Bijlage 1: Rekenkundige uitgangspunten

1. Korting op investeringsraming

Rijnland rekent met een concernbrede korting van 10% op onderhanden werk en 25% op toekomstig werk, voor de realisatieprognose van de investeringen en de berekening van de kapitaallasten.

2. Rente langlopende leningen

Rijnland rekent voor het MJP met een rente van 1,6 % op langlopende leningen die ingaan in 2018 en later (in begroting 2017 is voor 2018 en verder gerekend met 2,3%). Bij de behandeling van het MJP (juni 2017) en de Programmabegroting 2018 (november 2017) krijgt het bestuur opnieuw de laatste rentestanden van de NWB en stellen we de te berekenen rente zo nodig bij¹.

Ter info: Bij het aantrekken van langgeld gaat Rijnland uit van lineaire leningen met 20 jaar looptijd, de rente bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) hiervoor is nu 1,36% (peildatum: 03-01-2017). In 2016 bewoog de rente zich tussen 0,87% en 1,60%. De rente-indicatie voor een lineaire 20 jaarslening ingaand per 03-01-2018 is 1,50% (NWB, peildatum 03-01-2017), voor 30 jaar lineair 1,70% en voor 40 jaar 1,80%.

3. Rente korte-termijnleningen

Rijnland rekent voor kortlopende leningen die ingaan in 2018 met 0,0% rente en met 0,30% voor kortlopende rekeningen die ingaan vanaf 2019 (in de begroting 2017 is vanaf 2018 gerekend met 0,1%).

Ter info: Op 03-01-2017 was de rente 0,08% negatief bij de NWB, voor een lening van een jaar met stortingsdatum 3-1-2017. Met stortingsdatum 1-1-2018 was dat 0,0%. Heel 2016 was de indicatie voor kasgeldleningen lager dan 0% (negatieve rente).

4. Inflatie

Overeenkomstig het huidige beleid rekent Rijnland voor het eerstkomende jaar (2018) geen inflatie mee, uitgezonderd prijsstijgingen die voortvloeien uit lopende contracten en verplichtingen. Met ingang van het tweede jaar (2019) wordt gerekend met 1% (d.w.z. 2% inflatie minus 1%-punt efficiencykorting die door het DT is opgelegd), voor zover prijsstijgingen niet al zijn vastgelegd in langlopende contracten. De Europese Centrale Bank (ECB) streeft voor de komende jaren naar inflatieniveau van net onder de 2 procent voor de gehele Eurozone.

5. Personele krimp

Bij de vaststelling van het WBP5 is besloten om uit te gaan van een verdere personele reductie van 0,5% in 2018 en 2019. De organisatie brengt de personele capaciteit gaandeweg het jaar 2017 nader in beeld. Het DT vraagt ruimte om de bezuiniging op een andere manier in te vullen, namelijk door het equivalent van 0,5% fte in euro's te besparen op de personeelsbegroting, zonder het op voorhand vast te pinnen op een besparing in fte's.

6. Loonkosten

Net als vorige jaren gaat Rijnland uit van 2,5% jaarlijkse stijging van de loon- en andere personele kosten: 1% door salarisverhogingen (na een positieve beoordeling conform de beoordelingssystematiek Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel); en 1,5% door CAO-looncompensatie prijsontwikkeling. Deze stijging is niet direct door Rijnland te beïnvloeden en staat los van de personele krimp.

7. Algemene reserves

Rijnland hanteert een ondergrens van de algemene reserves van 5% van de netto exploitatiekosten vóór egalisatie, conform de Notitie inzet algemene reserves (2012).

¹ Rente- en inflatiegevoeligheid: Een stijging (of daling) van de rente met 1% betekent voor iedere € 100 mln aan investeringsuitgaven jaarlijks € 1 mln meer (dan wel minder) rentelasten. Wat betreft de inflatie geldt dat als de werkelijke inflatie 1% uiteindelijk meer (of minder) is dan de inflatie waarmee geraamd is, dat jaarlijks ca € 0,8 mln scheelt op de exploitatiekosten.

8. Belastingeenheden

Rijnland gaat bij de berekening van de belastingeenheden 2018-2021 uit van de belastingcampagne 2017 en de verwachte WOZ-waardenontwikkeling van de Waarderingskamer.

Ter info: De WOZ-waardenontwikkeling heeft geen effect op de exploitatiekosten voor gebouwd, wel op het tarief gebouwd. Als de verwachte WOZ-waarden stijgen, daalt het tarief gebouwd evenredig. Een eventuele meeropbrengst door hogere WOZ-waarden dan begroot, vloeit terug in de reserve van de categorie gebouwd en wordt ingezet voor het tarief gebouwd in de jaren daarna.

Tarief gebouwd (in % van de WOZ-waarde) = $\frac{\text{aandeel exploitatiekosten gebouwd}}{\text{totaal vd verwachte WOZ-waarden}} \times 100\%$

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.103537,
en gelet op art. 98a t/m 102 van de Waterschapswet,

besluit:
bij het opstellen van het Meerjarenperspectief 2018-2021 uit te gaan van:

1. de ambities zoals die opgenomen zijn in het WBP5, nader geconcretiseerd zijn in de Programmabegroting 2017 (met het meest actuele doorzicht tot en met 2021) en begrensd zijn door de motie 'Randvoorwaarden WBP5' (VV 23 september 2015);
2. een lastendrukstijging van maximaal 2,0% per jaar met ingang van 2018;
3. een beperking van de schuldenlast tot maximaal 300% van de jaarlijkse belastingopbrengst in 2023 en maximaal 250% in 2030;
4. inzet van eventuele financiële meevallers conform de motie 'Randvoorwaarden WBP5';
5. bijstelling van ambitie bij eventuele financiële tegenvallers en nieuwe activiteiten;
6. dezelfde rekenkundige uitgangspunten als in de Programmabegroting 2017, met uitzondering van de rente en inflatie die in mei 2017 herijkt worden.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.12.
Onderwerp	Toetreding Waterschap Hunze & Aa's tot Het Waterschapshuis	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	H. Pluckel	
Corsanummer	16.110757	
BABS id	5409	
Bijlagen	Nota van wijziging	

(concept) De verenigde vergadering

Besluit toestemming te verlenen aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland om in te stemmen met de toetreding van het waterschap Hunze en Aa's tot Het Waterschapshuis en wijziging van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

toestemming te verlenen aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland om in te stemmen met de toetreding van het waterschap Hunze en Aa's (tot Het Waterschapshuis en wijziging van de gemeenschappelijke regeling (GR) Het Waterschapshuis.

Context

Met ingang van 2013 is het waterschap Hunze en Aa's uit Het Waterschapshuis getreden. De landelijke ontwikkelingen, zoals de implementatie van de Omgevingswet en informatieveiligheid, maar ook de doorontwikkeling van Het Waterschapshuis 2.0 is voor Hunze en Aa's reden opnieuw toe te treden tot Het Waterschapshuis. De effectuering van deze toetreding is enkel te realiseren door wijziging van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis. Tegelijkertijd wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt de fusies van de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden (Drents Overijsselse Delta) en de waterschappen Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas (Limburg) daarin te verwerken.

Het waterschap Hunze en Aa's heeft bij Het Waterschapshuis het verzoek ingediend opnieuw toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis. Voordat het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis hierover kan besluiten, dient uw vergadering het college van d&h toestemming te verlenen tot medewerking aan de toetreding van Hunze en Aa's tot Het Waterschapshuis. Door het opnieuw toetreden van Hunze en Aa's zijn weer alle waterschappen deelnemer in Het Waterschapshuis en zijn geen afzonderlijke financiële arrangementen meer nodig tussen Het Waterschapshuis en Hunze en Aa's. Dit waterschap heeft de afgelopen jaren wel specifieke diensten afgenomen maar dan als externe klant en daarom ook BTW daarover betaald. Verder moet Hunze & Aa's een deel van de instandhoudingskosten inhalen. Dit is ook om te voorkomen dat waterschappen achteraf voordeliger uit zijn door wel de diensten af te nemen maar niet deel te nemen in de organisatie van Het Waterschapshuis.

Door de toetreding van Hunze en Aa's moet ook de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis zelf gewijzigd worden. Tegelijkertijd kunnen de fusies van de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden en de waterschappen Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas worden verwerkt. Door een fusie zijn de fuserende waterschappen per saldo iets goedkoper uit omdat een gedeelte van de instandhoudingskosten vast per deelnemer wordt bepaald. Dat deel wordt na een fusie onvermijdelijk over een kleiner aantal deelnemers verdeeld.

Argumenten

1.1 De vv moet toestemming verlenen voor wijziging van de GR.

De Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 50) schrijft voor dat het college van D&H niet over gaat tot medewerking aan de toetreding van Hunze en Aa's in Het Waterschapshuis dan na verkregen toestemming van uw vergadering. U kunt uw toestemming slechts onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

1.2 De gevolgen van de wijziging van de GR zijn beperkt en er is rekening mee gehouden in begroting en MJP.

Het opnieuw toetreden van Hunze en Aa's heeft geen financiële gevolgen voor de jaarlijkse instandhoudingskosten van Het Waterschapshuis. Immers, Hunze en Aa's betaalden op factuur hun bijdrage in de instandhoudingskosten. Ook met de fusies van de waterschappen (Drents Overijsselse Delta en Limburg) is al rekening gehouden in de begroting 2017 van Het Waterschapshuis.

Risico's

1.1 Het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis en de provincie Utrecht moeten ook hun goedkeuring verlenen aan de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Inwerkingtreding van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling geschiedt na goedkeuring van het besluit van het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling door gedeputeerde staten van de provincie Utrecht en uiteindelijk bekendmaking van de goedgekeurde gemeenschappelijke regeling. De provincies hebben wettelijk deze rol bij het instellen en wijzigen van gemeenschappelijke regelingen. In het geval van Het Waterschapshuis is dat naar verwachting een formaliteit.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.110757,
en gelet op artikel 50 Wet gemeenschappelijke regelingen,

Besluit toestemming te verlenen aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden van
het hoogheemraadschap van Rijnland om in te stemmen met de toetreding van het
waterschap Hunze en Aa's tot Het Waterschapshuis en wijziging van de
gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Toetreding Waterschap Hunze & Aa's tot Het Waterschapshuis		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Datum Commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	H. Pluckel		
Corsanummer	17.005990		

Context

Op 18 januari 2017 is in de commissie BOD het voorstel Toetreding Waterschap Hunze & Aa's (H&A) tot Het Waterschapshuis (HWH) behandeld. In dit voorstel zijn ook twee fusies tussen twee waterschappen aan de orde gekomen. Er is dus één deelnemer bijgekomen en er zijn er twee afgegaan.

Uit het voorstel is niet duidelijk geworden wat de budgettaire consequenties van deze wijzigingen in het aantal deelnemers in de gemeenschappelijke regeling (gr) zijn.

Nota, Paginanummer	Wijziging
Argument 1.2, blz. 2	<i>De toetreding (terugkeer) van H&A heeft geen budgettaire consequenties. Zij betaalden toch al aan HWH zij het niet als deelnemer maar als externe klant voor een flink aantal diensten. Over de gehele periode dat H&A geen deelnemer was, heeft H&A ca. € 30.000 meer betaald als gevolg van het verschuldigd zijn van BTW. Voor deelnemers in de gr geldt dit niet en is geen BTW over de interne kosten van Het Waterschapshuis verschuldigd.</i> <i>De twee fusies van de genoemde waterschappen in Overijssel en Limburg hebben wel budgettaire consequenties. De vaste kosten kunnen immers over een kleiner aantal deelnemers verdeeld worden. Het effect hiervan voor Rijnland bedraagt € 7.142 (totaal aandeel van Rijnland in de begroting 2017 is € 655.810). Zoals gesteld is hiermee rekening gehouden in de begroting van Het Waterschapshuis en van Rijnland.</i>

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.13.
Onderwerp	Vastgoed: Verkoop voormalig afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout	
Collegevergadering	06-12-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos	
Corsanummer	16.102679	
BABS id	5223	
Bijlagen	Nota van wijziging	
	Bijlage: Berekeningen taxatierapport voormalig awzi-terrein Noordwijkerhout_S_17.006229_1	
	Bijlage: VV-Nota van wijziging_S_17.006174_1	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Te verkopen het voormalige afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout tegen een koopsom ad € 622.266,00 (kosten koper), een en ander zoals nader uitgewerkt in onderhavige besluitnota;
2. De netto verkoopopbrengst, na het verrekenen van de boekwaarde ad € 133.701,33, ten gunste van het exploitatieresultaat van 2016 te brengen.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Te verkopen het voormalige afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout tegen een koopsom ad € 622.266,00 (kosten koper), een en ander zoals nader uitgewerkt in onderhavige besluitnota;
2. De netto verkoopopbrengst, na het verrekenen van de boekwaarde ad € 133.701,33, ten gunste van het exploitatieresultaat van 2016 te brengen.

Context

1. De afvalwaterzuiveringinstallatie op het terrein in Noordwijkerhout is buiten gebruik gesteld en de opstallen zijn geamoveerd. Het terrein is niet meer voor de dienst nodig. Deze grond kan in het kader van het verkoopbeleid worden verkocht tegen een marktconforme prijs. De gemeente Noordwijkerhout had het eerste recht van koop, maar dit is inmiddels verlopen. Na hernieuwde belangstelling vanuit de gemeente is overeenstemming bereikt inzake verkoop van het terrein.
De waarde van het terrein is getaxeerd door een extern en bij Rijnland bekend taxatiebureau. Bij de waardering is uitgegaan van het voorgenomen gebruik door de gemeente van realisatie van een stallingsruimte voor vrachtwagens met een oppervlakte van 4.000 m², waarbij een gedeelte ter grootte van 500 m² wordt bebouwd met een opslagloods. Het resterende deel zal worden gebruikt als opslagterrein.
De waarde van het perceel is getaxeerd op € 626.000,00 (kosten koper).
2. Conform de verkoopafspraken worden de taxatie- en inmeetkosten ad € 3.734,00 verrekend met de getaxeerde waarde, waardoor de netto koopsom € 622.266,00 ontstaat.

Argumenten

1.1 De afvalwaterzuivering op het terrein in Noordwijkerhout is buiten gebruik gesteld
Het afvalwater wordt nu via een nieuw gemaal naar de awzi in Zwanenburg gepompt, waar het afvalwater verwerkt wordt. Dit gemaal is op een naastgelegen perceel gerealiseerd en heeft een eigen toegang.

1.2 Het afstoten van grond is conform beleid

Rijnland heeft het beleid grond af te stoten tegen een marktconforme prijs indien deze grond niet meer nodig is voor de waterstaatkundige taken van Rijnland.

2.1 De boekwaarde van het terrein bedraagt € 133.701,33

De verkoopopbrengst is € 622.266,00 en de boekwaarde van het terrein bedraagt € 133.701,33. Er wordt daarmee een boekwinst behaald van € 488.564,67. Deze boekwinst wordt ten gunste van het exploitatieresultaat van 2016 gebracht.

Risico's***2.1 Na verkoop vindt een bestemmingswijziging plaats***

Indien de gemeente na aankoop zou besluiten tot een wijziging van bestemming, zou hierdoor de grondwaarde hoger kunnen worden dan de oorspronkelijke verkoopwaarde. Rijnland wenst bij een dergelijke situatie mee te delen in een percentage van deze eventuele meerwaarde.

De eerste vijf jaar na verkoop door Rijnland wordt de te verrekenen meerwaarde jaarlijks met 10% verlaagd naar 50%. Daarna wordt de te verrekenen meerwaarde voor een periode van 10 jaar jaarlijks met 5% verlaagd, zodat 15 jaar na de verkoop het antispeculatiebeding vervalt.

Dit is een gangbaar en door Rijnland vaker toegepast antispeculatiebeding.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 06-12-2016, kenmerk
16.102679,

,

besluit:

1. Te verkopen het voormalige afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout tegen een koopsom ad € 622.266,00 (kosten koper), een en ander zoals nader uitgewerkt in onderhavige besluitnota;
2. De netto verkoopopbrengst, na het verrekenen van de boekwaarde ad € 133.701,33, ten gunste van het exploitatieresultaat van 2016 te brengen.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Vastgoed: Verkoop voormalig afvalwaterzuiveringsterrein in noordwijkerhout		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Datum commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos		
Corsanummer	17.006174		

Context

Tijdens de commissie BOD van 18 januari 2017 zijn door de commissieleden de volgende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over het voorstel "Verkoop voormalig afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout" (Voorstel 16.102679).

1. Leesbaarheid punt 2 VV-besluitnota

Het betreft de opmerking dat de leesbaarheid van punt 2 in de VV-besluitnota verbeterd kan worden.

2. Ontbreken oppervlakte en kadastrale gegevens

Het betreft het ontbreken van de oppervlakte van het te verkopen perceel en de kadastrale aanduiding.

3. Taxatiewaarde in relatie tot huidig gebruik

Het betreft het huidige gebruik (tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten en statushouders en deels opslag voor materialen) in relatie tot de taxatiewaarde. Heeft dit gebruik invloed op de waarde van het perceel?

4. Antispeculatiebeding

Het betreft de opmerking dat het antispeculatiebeding een voorwaarde voor de verkoop moet zijn.

Nota, Paginanummer	Wijziging
<i>Voorstel 16.102679, pagina 1</i>	1. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "De verenigde vergadering besluit:", punt 2, de zin te wijzigen in: "De netto verkoopopbrengst (€ 622.266,00), na het verrekenen van de boekwaarde (€ 133.701,33), ten gunste van het exploitatieresultaat van 2016 te brengen."</i>
<i>Voorstel 16.102679, pagina 1</i>	2. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "Context", punt 1, de derde zin te wijzigen in: "Deze grond (kadastraal bekend gemeente Noordwijkerhout, sectie B, nummer 2694 met een oppervlakte van 14.268 m²) kan in het kader van het verkoopbeleid worden verkocht tegen een marktconforme prijs."</i>
<i>Voorstel 16.102679, pagina 1</i>	3. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "Context", aan het einde van de tekst van punt 1, de volgende zinnen toe te voegen: "Het terrein wordt gehuurd door de gemeente Noordwijkerhout. Het huidige gebruik (tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten en statushouders en deels opslag voor materialen) heeft geen invloed op de getaxeerde waarde. De taxateur heeft twee varianten getaxeerd: voorgenomen gebruik als opslagterrein en voorgenomen gebruik als opslagterrein met 500 m² bebouwing. De gemeente heeft gekozen voor de variant voorgenomen gebruik als opslagterrein met 500 m² bebouwing. Het huidige gebruik heeft vanwege het tijdelijke karakter geen invloed op de waarde van beide varianten. Dit is onderbouwd in het taxatierapport. De berekening van beide varianten is als bijlage bij de VV-Nota van wijziging gevoegd. Het volledige taxatierapport is desgewenst in te zien."</i>
<i>Voorstel 16.102679, pagina 2</i>	4. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "Risico's", punt 2.1, aan de laatste zin toe te voegen: "dat deel uitmaakt van de koopovereenkomst met de gemeente Noordwijkerhout."</i>

Opslagterrein

Gebruik	Oppervlakte	huurwaarde	huuropbrengst
Groen	4608 m ²		€ -
Opslag	9660 m ²	€ 10,00 per m ²	€ 96.600,00
	14268 m ²		€ 96.600,00
Te kapitaliseren met factor			12
			€ 1.159.200,00
Af:			
Kosten verharding	9660 m ²	€ 50,00 per m ²	€ 483.000,00
Kosten bodem- en asbestonderzoek + sanering			€ 16.185,00
Diverse voorzieningen			€ 25.000,00
Kosten bestemmingswijziging			€ 20.000,00
Rente (1/2 jaar, 4% van € 1.159.200,00)			€ 23.184,00
			€ 567.369,00
Grondwaarde			€ 591.831,00 € 41,48 per m ²
Afgerond			€ 592.000,00

Opslagterrein met bebouwing

Locatie transportbedrijf

Gebruik	Oppervlakte	huurwaarde	huuropbrengst
Loods	500 m ²	€ 50,00 per m ²	€ 25.000,00
Grond bij loods	500 m ²		
Overige grond voor buitenopslag bij loods	3000 m ²	€ 15,00 per m ²	€ 45.000,00
			€ 70.000,00
Te kapitaliseren met factor			12
			€ 840.000,00
Af:			
Bouwkosten loods	500 m ²	€ 623,61 per m ²	€ 311.805,00
Kosten verharding	3500 m ²	€ 50,00 per m ²	€ 175.000,00
Diverse voorzieningen			€ 20.000,00
Bestemmingswijziging			€ 10.000,00
Rente (1 jaar, 4% van € 840.000,00)			€ 33.600,00
			€ 550.405,00
			€ 289.595,00 € 72,40 per m ²

Overige grond voor opslag en groen

Gebruik	Oppervlakte	huurwaarde	huuropbrengst
Opslag	5660 m ²	€ 10,00 per m ²	€ 56.600,00
Groen	4608 m ²		€ -
	10268 m ²		€ 56.600,00
Te kapitaliseren met factor			12
			€ 679.200,00
Af:			
Kosten verharding	5660 m ²	€ 50,00 per m ²	€ 283.000,00
Diverse voorzieningen			€ 20.000,00
Rente (1/2 jaar, 4% van € 679.200,00)			€ 13.584,00
Kosten bestemmingswijziging			€ 10.000,00
			€ 326.584,00
Grondwaarde			€ 352.616,00 € 34,34 per m ²

Resumé

Locatie transportbedrijf	4000 m ²	€ 289.595,00	€ 72,40 per m ²
Overige grond voor opslag en groen	10268 m ²	€ 352.616,00	€ 34,34 per m ²
Kosten bodem- en asbestonderzoek + sanering		€ 16.185,00	
	14268 m ²	€ 626.026,00	€ 43,88 per m ²
Afgerond		€ 626.000,00	

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Vastgoed: Verkoop voormalig afvalwaterzuiveringsterrein in noordwijkerhout		
Vergaderdatum	1 februari 2017	Agendapuntnummer	
D&H-vergadering	24 januari 2017		
VV-commissie	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Datum commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos		
Corsanummer	17.006174		

Context

Tijdens de commissie BOD van 18 januari 2017 zijn door de commissieleden de volgende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt over het voorstel "Verkoop voormalig afvalwaterzuiveringsterrein in Noordwijkerhout" (Voorstel 16.102679).

1. Leesbaarheid punt 2 VV-besluitnota

Het betreft de opmerking dat de leesbaarheid van punt 2 in de VV-besluitnota verbeterd kan worden.

2. Ontbreken oppervlakte en kadastrale gegevens

Het betreft het ontbreken van de oppervlakte van het te verkopen perceel en de kadastrale aanduiding.

3. Taxatiewaarde in relatie tot huidig gebruik

Het betreft het huidige gebruik (tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten en statushouders en deels opslag voor materialen) in relatie tot de taxatiewaarde. Heeft dit gebruik invloed op de waarde van het perceel?

4. Antispeculatiebeding

Het betreft de opmerking dat het antispeculatiebeding een voorwaarde voor de verkoop moet zijn.

Nota, Paginanummer	Wijziging
<i>Voorstel 16.102679, pagina 1</i>	1. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "De verenigde vergadering besluit:", punt 2, de zin te wijzigen in: "De netto verkoopopbrengst (€ 622.266,00), na het verrekenen van de boekwaarde (€ 133.701,33), ten gunste van het exploitatieresultaat van 2016 te brengen."</i>
<i>Voorstel 16.102679, pagina 1</i>	2. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "Context", punt 1, de derde zin te wijzigen in: "Deze grond (kadastraal bekend gemeente Noordwijkerhout, sectie B, nummer 2694 met een oppervlakte van 14.268 m²) kan in het kader van het verkoopbeleid worden verkocht tegen een marktconforme prijs."</i>
<i>Voorstel 16.102679, pagina 1</i>	3. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "Context", aan het einde van de tekst van punt 1, de volgende zinnen toe te voegen: "Het terrein wordt gehuurd door de gemeente Noordwijkerhout. Het huidige gebruik (tijdelijke huisvesting arbeidsmigranten en statushouders en deels opslag voor materialen) heeft geen invloed op de getaxeerde waarde. De taxateur heeft twee varianten getaxeerd: voorgenomen gebruik als opslagterrein en voorgenomen gebruik als opslagterrein met 500 m² bebouwing. De gemeente heeft gekozen voor de variant voorgenomen gebruik als opslagterrein met 500 m² bebouwing. Het huidige gebruik heeft vanwege het tijdelijke karakter geen invloed op de waarde van beide varianten. Dit is onderbouwd in het taxatierapport. De berekening van beide varianten is als bijlage bij de VV-Nota van wijziging gevoegd. Het volledige taxatierapport is desgewenst in te zien."</i>
<i>Voorstel 16.102679, pagina 2</i>	4. <i>Het voorstel is om in de paragraaf "Risico's", punt 2.1, aan de laatste zin toe te voegen: "dat deel uitmaakt van de koopovereenkomst met de gemeente Noordwijkerhout."</i>

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.14.
Onderwerp	Vastgoedbeheersysteem	
Collegevergadering	20-12-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos	
Corsanummer	16.108754	
BABS id	5351	
Bijlagen	Nota van toelichting	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Gezamenlijk met het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard een applicatie voor vastgoedbeheer aan te schaffen en te implementeren.
2. Hiervoor een uitvoeringskrediet van € 300.000,- ter beschikking te stellen

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Gezamenlijk met het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard een applicatie voor vastgoedbeheer aan te schaffen en te implementeren.
2. Hiervoor een uitvoeringskrediet van € 300.000,- ter beschikking te stellen.

Context

Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard hebben vastgoed in bezit ter waarde van ruim € 250 miljoen. Beide organisaties maken gebruik van 2 verschillende (automatiserings)applicaties voor het beheer van dat vastgoed. Beide applicaties zijn sterk verouderd. Het vastgoedbeheer kan daardoor niet meer effectief en efficiënt worden gedaan. Voor Schieland en de Krimpenerwaard is de bedrijfszekerheid zelfs in het geding.

In het licht van de samenwerking op het gebied van I&A kiezen Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard voor de aanschaf van dezelfde nieuwe applicatie. Dat maakt ook een intensievere samenwerking in de toekomst mogelijk op het gebied van vastgoedbeheer. Het programma van eisen en wensen is inmiddels al gezamenlijk opgesteld. Dit programma komt overeen met de vereisten die andere waterschappen stellen. Een analyse heeft uitgewezen dat de nu bij beide waterschappen toegepaste applicaties niet in deze eisen en wensen kunnen voorzien.

In de beeldvormende VV van Rijnland van mei 2016 is deze aanschaf, waardoor het vastgoed professioneel, compleet en duurzaam kan worden beheerd, reeds aangekondigd.

Deze investering maakt onderdeel uit van de raming 'I&A samenwerking met HHSK'. Deze raming is opgenomen in de Programmabegroting 2017. De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten voor Rijnland komen voor 45% ten laste van de taak watersysteembeheer en voor 55% ten laste van de taak zuiveringsbeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2017.

Argumenten

1.1 Efficiëntie gaat omhoog

Met de aanschaf van een nieuwe applicatie wordt volledig aangesloten op de in gebruik zijnde ict-systemen. Inzicht in en uitwisseling van gegevens verbetert daardoor aanzienlijk. Ook hoeven gegevens daardoor maar éénmaal te worden ingevoerd. Vanuit de nieuwe applicatie kunnen alle vastgoedtransacties worden uitgevoerd.

1.2 Bedrijfszekerheid verbetert

De betrouwbaarheid van het vastgoedbeheer gaat omhoog. Dat uit zich o.a. in behoud van gegevens, zorgvuldiger facturatie en minder verspilling van tijd en energie.

1.3 Betere service aan de burger

De gegevens worden sneller bereikbaar. Ook het inzicht in die gegevens verbetert sterk. Daardoor zal de dienstverlening aan de burger verbeteren.

1.4 De nieuwe oplossing is toekomstgericht

Er wordt een applicatie aangeschaft die zich al heeft bewezen bij andere overheden. Ondersteuning door de leverancier en doorontwikkeling worden via een onderhoudscontract zeker gesteld.

Risico's

1.1 Koppelingen

De applicatie voor vastgoedbeheer wordt gekoppeld aan 2 andere systemen. De ervaring leert dat daarbij complicaties kunnen optreden; die werken kostenverhogend. Ervaringen van elders zijn in de raming verwerkt.

1.2 Aanbesteding valt tegen

De markt voor levering en implementatie van een dergelijk systeem is klein. Dat verhoogt het risico op een tegenvallende aanbesteding. De raming is wel mede gebaseerd op de kosten die elders zijn gemaakt.

1.3 De risico's zijn verwerkt in het krediet

Door het optreden van risico's kunnen de kosten oplopen. Door het opstellen van een (deterministische) SSK-raming, waarin een risicoreservering is opgenomen, wordt dit risico beheerst. Hierbij wordt uitgegaan van de mediaan (P50) met een voor deze fase gebruikelijke bandbreedte.

Dat wil zeggen:

- de kans op een over- of onderschrijding is 50%;
- de spreiding in de raming is $\pm 15\%$.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 20-12-2016, kenmerk
16.108754,
en gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Gezamenlijk met het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard een applicatie voor vastgoedbeheer aan te schaffen en te implementeren.
2. Hiervoor een uitvoeringskrediet van € 300.000,- ter beschikking te stellen

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV-Nota van toelichting

Onderwerp	Vastgoedbeheersysteem		
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer	4.14
D&H-vergadering	24-01-201		
VV-commissie	BOD	Datum Commissie	18 januari 2017
Portefeuillehouder	Doornbos		
Corsanummer	17.006077		

Context

In de commissie BOD op 18 januari 2017 zijn twee vragen gesteld. De antwoorden daarop zijn:

- **Wanneer zal het vastgoedbeheersysteem zijn geïmplementeerd ?**
antwoord: Met een aanbestedingsperiode van 3 maanden en een implementatieperiode van 6 maanden zal de implementatie eind 2017 afgerond zijn.
- **Hoe hoog zijn de jaarlijkse kosten voor onderhoud en updates ?**
antwoord: Op basis van ervaring elders wordt in de begroting rekening gehouden met € 15.000 per jaar, voor beide waterschappen gezamenlijk.

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	01-02-2017	Agendapuntnummer 4.15.
Onderwerp	Wijziging verslaglegging VV-commissies en VV	
Collegevergadering	06-12-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 18-01-2017	
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos	
Corsanummer	16.090251	
BABS id	4924	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

Besluit om de verslaglegging van vergaderingen van de commissies van de verenigde vergadering en de verenigde vergadering zelf te beperken tot een beknopte besluiten- en actielijst en voor een compleet en woordelijke weergave van het besprokene te verwijzen naar de digitale audio-opnamens van Notubiz, zoals gepubliceerd op de website www.rijnland.net.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. om de verslaglegging van de commissies van de verenigde vergadering en de verenigde vergadering zelf te beperken tot een beknopte besluiten- en actielijst en voor een compleet en woordelijke weergave van het besprokene te verwijzen naar de digitale audio-opnames van Notubiz, zoals gepubliceerd op de website www.rijnland.net.

Context

Met het aantreden van de huidige verenigde vergadering is tevens werk gemaakt van het verder digitaliseren en moderniseren van de stukkenstroom. Met de invoering van ibabs en het verstrekken van tablets aan alle bestuursleden is een papierloze werkomgeving gerealiseerd. Recent is besloten om de vergaderingen van de commissies en de verenigde vergadering op te nemen en live uit te zenden via internet (audio-webcasting). Dat blijkt goed te werken en daarmee is de vraag aan de orde of de reguliere verslaglegging kan worden beperkt tot een beknopte besluiten- en actielijst.

Tot nu toe wordt een uitgebreid samenvattend verslag gemaakt, uitbesteed aan het gespecialiseerde notulistenbureau Vi.a.vi. Zo'n verslag kan vanaf nu worden beperkt tot een beknopte actie- en besluitenlijst.

Argumenten

1.1 De introductie van audio-webcasting maakt uitgebreide verslaglegging overbodig

Met het introduceren van audio-webcasting wordt de letterlijke inhoud van de vergadering opgenomen en is na afloop altijd af te luisteren via de website. Daarmee volstaat een beknopte besluiten- en actielijst en kan op de kosten voor verslaglegging worden bespaard. De audio-webcasting is overigens ingevoerd met een ander belangrijk doel en dat is om iedereen mee te kunnen laten luisteren op afstand en daarmee de mogelijkheid voor externe belanghebbenden te bieden om de vergadering 'live' te volgen als onderdeel van een meer op de omgeving gerichte bestuurscultuur.

1.2 Door beperking tot een actie- en besluitenlijst wordt op kosten bespaard

In totaal wordt aan de verslaglegging jaarlijks ca. €18.000,- besteed. Dat is afhankelijk van de lengte van de feitelijke vergaderingen, aangezien het contract per vergaderuur is aangegaan. Met de audio-webcasting, die om andere redenen dan de beperking van de verslaglegging is ingevoerd, is jaarlijks maximaal € 9.000,- gemoeid, m.u.v. het eerste jaar (basis-installatie: het eerste jaar komt totaal op € 14.800,-). Dat is aanzienlijk minder dan de huidige verslagleggingskosten. Wel moet iets extra aan interne uren worden gerekend, aangezien de besluiten en actielijst dan door de bestuursadviseurs wordt opgesteld, maar dat blijft aanzienlijk lager in kosten.

Het contract is een jaarcontract dat voor vier opeenvolgende jaren is aangegaan vanaf 15 april 2014 en ieder jaar eenzijdig door de Opdrachtgever (Rijnland) verlengd moet worden. Daarmee kan het contract dus ook op 15 april 2017 aflopen.

1.3 Vergelijking met andere organisaties leert dat besluitenlijsten prima werken

Uit contacten met AGV, gemeente Hollands Kroon, gemeente Utrecht, wetterskip Fryslan en Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard blijkt dat ook daar gewerkt wordt met meer beknopte besluitenlijsten dan de uitgebreide verslagen van Rijnland.

Een voorbeeld is te zien bij een besluitenlijst van een VV-cie van HHSK:

https://hhsk.waterschapsinformatie.nl/document/3835144/1/HHSK_cie_AZM_020602_besluitenlijst_versie_20160616

Risico's***1.1 De besluiten- en actielijst is een document en staat dan relatief apart van de geluidsopname van de gehele vergadering***

In de meeste gevallen zal wellicht alleen de actie- en besluitenlijst gelezen worden door de leden van de verenigde vergadering en niet de geluidsopnames opnieuw afgeluisterd. Dat kan echter wel en vaak zal ook nu het verslag gelezen worden met als doel om na te gaan of de inbreng goed is verwoord. Dat wordt met de audio-webcasting nog verbeterd.

Het aspect archivering is eveneens goed belegd, één en ander in afstemming met de archivaris van Rijnland. Hiermee is de blijvende beschikbaarheid van de opnames en besluitenlijsten geborgd en voldoet het aan de Archiefwet. Dit aspect is ook genoemd in de VV TKN memo Verantwoording informatie- en archiefbeheer (verstuurd op 24 november 2016 en zichtbaar op Ibabs: 'Overzichten/VV-t.k. memo's VV'.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 06-12-2016, kenmerk
16.090251,

,

Besluit om de verslaglegging van vergaderingen van de commissies van de verenigde vergadering en de verenigde vergadering zelf te beperken tot een beknopte besluiten- en actielijst en voor een compleet en woordelijke weergave van het besprokene te verwijzen naar de digitale audio-opnamens van Notubiz, zoals gepubliceerd op de website www.rijnland.net.

Leiden, 01-02-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering		Datum bespreking: Woensdag 2 november 2016 13.00 – 17.53 uur Plaats VV-zaal Opgesteld door: Roswitha Lubbers
Aanwezig: G.J. Doornbos, dijkgraaf (voorzitter) H. Pluckel, hoogheemraad J.C.H. Haan, hoogheemraad M. Kastelein, hoogheemraad J.J.J. Langeslag, hoogheemraad Mw. M.E.F. Leewis, hoogheemraad Mw. C. van de Wiel, secretaris algemeen directeur A.J.J. Blijleven (A&B) D.N.I. Kooij (A&B) R.P.A. van der Meer (A&B) H.A. Meerman (A&B) J.W.N. van de Nes (A&B) J.P. de Vries (A&B) J.J. Bakker (VVD, tot 15.50 uur) Mw. C.H.C. van Steensel-Van Hage (VVD) J.J. Démoed (CDA, tot 17.45 uur) Mw. E.J. de Vries (CDA) H.J. Oostwouder (CDA) E.C. de Meijer (WN, vanaf 13.20 uur) G.H. von Faber (WN) Mw. E.P. Veenhoven (PvdA) Mw. T.O. Fierens (PvdA) A. van Geest (AWP) N.J.W. Thijssen (AWP) R.H. Kerst (CU-SGP) N. van der Plas (CU-SGP) Mw. M. Bleyie (PvdD, tot 17.15 uur) Mw. J.C. Boomsma (PvdD) R.F. Schols (50PLUS) Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) Afwezig: J.M. Hermans (VVD) P.A.M. van der Poel (A&B)		
VERSLAG		ACTIE
1.	Opening en vaststellen agenda De <u>voorzitter</u> opent de vergadering, heet de aanwezigen welkom en meldt de afmelding van de heren Hermans en Van der Poel.	
2.	Spreekrecht Er hebben zich geen gegadigden aangemeld.	
3.a	Overzicht ingekomen stukken Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.	

	VERSLAG	ACTIE
3.b	Mededelingen De <u>voorzitter</u> meldt dat de reservedatum voor een eventuele VV-vergadering op 14 december komt te vervallen wegens onvoldoende agendapunten. In december zal er op een voor een beeldvormende vergadering gereserveerde datum een bijeenkomst over het onderwerp ‘integriteit’ worden gepland. De VV-leden hebben een brief van de VWB ontvangen (waterwijzers m.b.t. lidmaatschap van de Vereniging voor Algemeen Bestuursleden van Waterschappen), de informatiebrochure ‘Samen kom je verder’ van POV Centraal Holland, alsmede een grafische voorstelling van de begroting van Rijnland. De heer <u>Haan</u> meldt dat de werving voor een nieuwe directeur van de HVC is gestart. De motie die indertijd door de VV is aangenomen over het beloningsbeleid van HVC is door GR Slibverwerking (als aandeelhouder) bij de RvC nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. Mevrouw <u>Leewis</u> meldt dat er op 16 november een beeldvormende interactieve bijeenkomst staat gepland o.a. over het thema waterkwaliteit. Elk VV-lid kan zich laten vergezellen door een gast die van harte is uitgenodigd actief mee te praten over het thema waterkwaliteit. De heer <u>Van der Meer</u> zegt dat er mede n.a.v. acties van de fractie A&B een ‘stijlgids’ is uitgegeven door Rijnland met als doel de bevordering en toepassing van correct en verzorgd Nederlands taalgebruik. Ook uit de vergaderstukken voor deze dag blijkt dat geen overbodige exercitie. De fractie is zeer positief over dit initiatief en hoopt dat de stijlgids zijn vruchten mag afwerpen. De <u>voorzitter</u> dankt de fractie A&B voor het stelselmatig onder de aandacht brengen van het belang van verzorgd Nederlands.	
4	BESLUITVORMING	
4.1	Tweede bestuursrapportage 2017 De heer <u>Van der Meer</u> dankt zowel de medewerkers als het College voor deze BURAP die een mooi beeld geeft van de resultaten van hun inspanningen. Veel ontwikkelingen zullen in de hierop volgende BURAP aan de orde komen maar vragen nu reeds veel aandacht van het Hoogheemraadschap (schoon water en medicijnresten, bestrijding blauwalgen, veiligheid van mensen en installaties bij de zuivering). Tekst besluit: ‘...gelet op artikel 108 van de Waterschapswet, 1. Vormt een beeld van de voortgang van de afspraken uit de begroting 2016 via de tweede bestuursrapportage 2016. 2. Stemt in met de voorgestelde begrotingswijziging’. De heer Van der Meer vraagt naar de betekenis van de verwijzing naar artikel 108. Moet de VV instemmen met een begrotingswijziging of dient de VV juridisch daartoe te besluiten? Wat houdt deze wijziging in zodat het besluit zelfstandig leesbaar blijft? Kan het besluit uiteindelijk na de besprekingsronde in de juiste vorm worden vastgesteld? Ook de heer <u>Bakker</u> vindt dat de BURAP een uitstekend beeld geeft van de activiteiten en werkzaamheden. Uit reacties vanuit zijn kennissenkring maakt hij op dat ‘de buitenwereld’ veelal nog steeds van mening schijnt te zijn dat het waterschap ‘zich slechts met één ding’ bezighoudt. Hij pleit er dan ook voor om de BURAP in een toegankelijke vorm te publiceren op de website. Vragen VVD over SSK: er is toegezegd dat er in januari een nadere toelichting volgt. Tot dusverre heeft de VV slechts een technische toelichting ontvangen. Volgt er nog een notitie over de aansluiting tussen SSK en de taken/bevoegdheden van de VV (in het verlengde van de discussie over risicobeoordeling/percentages e.d. in relatie tot kredietverlening)? De VVD heeft behoefte aan een betere aansluiting. De heer <u>Von Faber</u> vindt dat de BURAP een prima beeld geeft. De fractie wil weten hoe Rijnland de plussen en minnen moet interpreteren: is er iets gedaan dan wordt er een + vermeld. Maar zodra de klus is afgerond en er wordt besloten tot een herhaling dan wel het beeld is niet duidelijk, dient er zijns inziens een +/- te worden vermeld. Zie 10.7. de afgeronde veldproef muskusratten. Er staat een + maar er is besloten tot vervolgonderzoek. Moet er dan niet een +/- staan? De fractie kan zich al met al vinden in het positieve beeld dat de BURAP schetst. Ook mevrouw <u>Fierens</u> dankt de organisatie voor de BURAP. Zij vindt dat afwijkingen van de begroting transparanter in de BURAP verwoord zouden moeten worden. Zij vraagt ook aandacht voor de methodiek van het clusteren van de projecten. SSK: de fractie sluit zich aan bij de vragen van de VVD. De SSK is belangrijk: van de 22 kredietaanvragen weken er immers 20 af en de VV dient deze dan ook alert te volgen. De PvdA is benieuwd naar de implementatie, monitoring en invoering van de SSK. De weergave	

	VERSLAG	ACTIE
	van de aangenomen motie is veelal incompleet: besloten is dat meevallers weliswaar zullen worden benut voor de aflossing van schulden maar dat het budgetrecht nadrukkelijk bij de VV ligt en meevallers dus in de VV dienen te worden besproken. Besloten is dat voorstellen van het DB bij de Jaarrekening worden gevoegd. De fractie wil expliciet aandacht vragen voor het gereduceerde baggerprogramma. De heer <u>Van Geest</u> is complimenteus over de BURAP die hij helder en inzichtelijk noemt. Uit de opbouw van de projectclusters is de verdeling van de portefeuilles goed te herleiden. De fractie is tevreden over de waterveiligheid, de sectie Voldoende Water en Schoon en Gezond Water, maar er is enige zorg waar het de waterketen betreft gezien de vier 'rode blokjes' en een aantal 'gele blokjes'. Komt er een plan van aanpak ter geruststelling van de VV bij de eerstvolgende BURAP? Hij is tevreden met het opleidingsbudget (3,5%). Vraag: is dit inclusief de loonkosten van de medewerkers of betreft het alleen de externe kosten? De heer <u>Kerst</u> sluit zich aan bij de complimenten van de overige fracties. Hij is tevreden met de reactie op zijn eerder benoemde aandachtspunten. Innovatie (pagina 31): sinds begin 2016 beschikt Rijnland over een innovatiecoördinator. De heer Kerst oppert om deze begin 2017 een presentatie te laten geven in de commissie c.q. de VV. De heer <u>Schols</u> dankt de organisatie voor de heldere BURAP. Hij constateert dat Rijnland op de goede weg is. Hij wil het overschot niet aanwenden voor de schuldenpositie, maar voor het verlagen van de lasten voor de ingelanden. De heer <u>Pluckel</u> antwoordt dat het onderwerp 'overschot' (en de besteding daarvan, indachtig de gemaakte afspraken) zal worden behandeld bij de Jaarrekening (voorjaar 2017). Presentatie innovatie: gezien het aantreden van een nieuwe medewerker, kan deze gepland worden in de tweede VV-vergadering van 2017. Rijnland dingt met een aantal inzendingen mee naar de Water Innovatieprijs van de Waterunie. Interne loonkosten zijn niet opgenomen in het opleidingsbudget. De heer <u>Haan</u> zegt dat een aantal van de bestaande zorgen m.b.t. de waterketen, zoals Velsen en de procesautomatisering, door extra aanvullende acties en kredieten inmiddels een 'groene sticker' verdienen. Met een langetermijnassetplanning wordt gepoogd de staat van onderhoud en de conditie optimaler in beeld te krijgen, zodat naar bevind van zaken kan worden gehandeld. De heer <u>Pluckel</u> benadrukt dat de motie waarnaar de PvdA verwees, ongewijzigd gestand wordt gedaan. De VV kan op basis van het budgetrecht bij de behandeling van de overschotten bepalen waaraan deze besteed moeten worden. SSK: de vragen zullen op een later moment na bespreking in het College worden beantwoord. Toezeegging. De heer <u>Démoed</u> vraagt of bij de beantwoording inzake de SSK o.a. ook de door het CDA gestelde vraag over hoe om te gaan met kredieten, kan worden meegenomen (op welk niveau worden kredieten ingericht?). De heer <u>Pluckel</u> zegt dit toe. Toezeegging. In februari wordt over clusterkredieten gesproken en de SSK zal daarbij nadrukkelijk worden betrokken. Interpretatie +, +/- c.q. -: de heer Pluckel is bereid desgewenst de criteria voor deze aanduidingen op te zoeken. Communicatie over de BURAP: er is een hand-out gemaakt over de begroting. Mogelijk kan deze ook van de BURAP worden opgesteld (ter beoordeling aan de afdeling Communicatie). Besluiten c.q. instemmen: de heer Pluckel kan zich erin vinden om de tekst te wijzigen in 'besluiten'. Toezeegging. De heer <u>Van der Meer</u> vindt dat tevens moet worden vermeld naar welk wetsartikel 108 verwijst (Waterschapswet?). De heer <u>Pluckel</u> zegt toe ook deze aanvulling op te nemen. Toezeegging. Communicatie: de <u>voorzitter</u> heeft begrepen dat de heer Bakker van mening is dat het waterschap met name de communicatie over het thema 'waterbewustzijn' dient te intensiveren. Het signaal is helder en dit zal worden opgepakt. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de VV instemt met de BURAP (inclusief de overeengekomen redactionele aanpassingen in het besluit).	
4.2	Nota reserves en voorzieningen 2017 Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.3	Nota vaste activabeleid 2017	

	VERSLAG	ACTIE
	Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.4.	Programmabegroting 2017 (+ Nota van wijziging en toelichting) Mevrouw <u>Boomsma</u> memoreert de inbreng van de PvdD tijdens de Algemene Beschouwingen in juni. De fractie vroeg met name aandacht voor de bestuurlijke thema's duurzaamheid en innovatie. De fractie vond dat hiervoor onvoldoende kosten in de programmabegroting zijn geraamd (€ 0,1 miljoen, = 0,5 % van het totale budget), waaruit onvoldoende ambitie en urgentie bleek waar het duurzaamheid betreft. Er werd toen geantwoord dat duurzaamheid in alle programma's doorklinkt en dat een aparte rubriek niet noodzakelijk werd gevonden. De fractie betreurt het dat in de programmabegroting de kopjes 'duurzaamheid' en 'innovatie' wederom apart zijn genoemd en dat het bedrag evenmin is gewijzigd. De PvdD had liever gezien dat per programma was vermeld op welke wijze duurzaamheid wordt geëffectueerd. Presentatie SSK: de fractie vroeg in welke projecten is gekozen voor een duurzame variant binnen de diverse programma's. In het antwoord werd een aantal voorbeelden verstrekt van duurzame varianten. Bij een voorbeeld waarbij niet voor de duurzame variant is gekozen, werd dit gemotiveerd. Helaas ontbreekt nog steeds de transparantie over de wijze waarop Rijnland projecten duurzaam uitvoert. Het gevraagde overzicht is helaas nog niet verstrekt. De PvdD pleit voor een duurzaamheidsbegroting (naast de financiële), waaruit inzichtelijk wordt hoe Rijnland aan de opgave kan voldoen om de gevraagde CO₂-reductie te realiseren. De heer <u>Kerst</u> is tevreden over de leesbaarheid. In de BOD-vergadering heeft de fractie verzocht om de lastenverhoging van bijna 5% wat te reduceren. Hij vindt het moeilijk uit te leggen dat er een verhoging van bijna 5% wordt doorgevoerd in 2017, terwijl de inflatie vrijwel 0% is, de salarissen van de burgers ook amper stijgen en Rijnland diverse besparingen doorvoert. Rijnland stelt dat het inhalen van achterstanden met name debet is aan deze stijging (> 50% van de lastenverhoging hangt daarmee samen). De fractie heeft gevraagd wat de gevolgen zouden zijn als de lasten voor de burgers in 2017 met 3% of 2% stijgen. Het verstrekte antwoord noemt de heer Kerst enigszins teleurstellend: de vraag werd enkel financieel geïnterpreteerd. Maar hij wil vooral weten welke werkzaamheden niet kunnen worden uitgevoerd als de lastenverhoging de komende jaren lager zou uitvallen. Op basis van een dergelijk inzicht zou er een discussie kunnen worden gevoerd. 50% van de lastenverhoging schijnt samen te hangen met achterstallig werk: de heer Kerst vraagt zich af of dit percentage niet toch kan worden gedrukt door betere efficiency, het overhouden van geld, assetmanagement, synergie e.d. zodat deze 4,8% omlaag kan. Hoe wordt deze verhoging aan burgers gemotiveerd? Mevrouw <u>Fierens</u> beseft hoeveel werk het opstellen van de programmabegroting met zich meebrengt. Ze vindt de discussie n.a.v. de vragen van de heer Kerst zeer welkom. Nu de organisatie meer 'in control' lijkt te zijn, is er des te meer hoop om in toenemende mate de buitenwereld op te zoeken. Klimaatveranderingen voltrekken zich dermate snel dat het waterbeheer, meer dan tot dusverre, een centrale plek zal opeisen. Droge voeten zijn niet meer vanzelfsprekend. Een integrale gebiedsbenadering op de langere termijn, alsmede concrete ferme stappen op de korte termijn, zijn noodzakelijk. De klimaatverandering beïnvloedt niet alleen de wateragenda, maar ook de samenwerkingsverbanden. Bij de wateroverlast in juni heeft Rijnland extra inspanningen gepleegd. Rijnland is een lerende organisatie en kan de ervaringen dan ook als lessen voor de toekomst meenemen. Er moet goed worden geluisterd naar stakeholders en bewoners en zij moeten als partners mee kunnen denken over de pijlers van het beleid. De kloof tussen burgers en bestuurders kan zodoende worden verkleind. Tijdens de Meerjarenbegroting heeft de PvdA gevraagd om een aparte plek in te ruimen op de website over 'alles rondom klimaatverandering'. Dat is nog niet gerealiseerd. Het is niet altijd zichtbaar of er gekozen wordt voor prijs of duurzaamheid. Mevrouw Fierens herhaalt haar oproep om duurzaamheid explicieter te benoemen. Zij pleit ervoor om een transparante 'duurzaamheidscheck' in te voeren bij projecten/in het hele beleid zodat de VV hierop een duidelijk zicht krijgt. De fractie heeft in de commissie gevraagd om met meer duurzame voorstellen te komen, waarop de portefeuillehouder enthousiast reageerde. De PvdA is benieuwd naar concrete voorstellen. Mevrouw Fierens lijkt het een goed idee om in de hal op een ladder het duurzaamheidsgehalte van Rijnland te visualiseren. De fractie vraagt voorts aandacht voor het onderwerp 'de klimaatbestendige stad': hieraan wordt al met diverse partners gewerkt. Er kan geleerd worden van de waterbergende functie van het groen in het landelijke gebied. Diverse initiatieven verdienen adhesie (waterpleinen, waterbestendig bouwen e.d.). Rijnland zou tevens ruimte moeten geven aan 'Steenbreek'. Mevrouw Fierens heeft bij een eerdere Meerjarenbegroting gevraagd om meer inzicht te geven in budgetten voor de	

VERSLAG	ACTIE
regio en voor de stad. In de voorliggende begroting staat dat er € 132 miljoen aan de regio wordt uitgegeven. Zij wil graag een beter inzicht in de bedragen die respectievelijk aan bijvoorbeeld dijken, de stad, de natuur worden besteed. Holistische benadering peilen: deze worden stuk voor stuk per polder in de commissie besproken. Er wordt veelal gekeken naar de economische belangen, maar polders zijn ook natuur. Omdat ze apart worden behandeld, ontbreekt een eenduidige visie op het peilbeheer. De PvdA pleit voor een integraal beleid m.b.t. het peilbeheer. Van buiten-naar-binnen-werken: de hoogheemraden werken nu ook als gebiedsaccountants. Zodoende komen inhoud en proces bij elkaar. Het College zegt hiermee volop aan de slag te zijn, maar in de digitale nieuwsgaring kan de PvdA dit niet ontwaren. Mevrouw Fierens zou het waarderen als de hoogheemraden actief actuele informatie op de website zouden plaatsen (Facebook, verslagen). Rijnland is momenteel in gebieden georganiseerd, maar het is de moeite waard om na te denken over een indeling op basis van stroomgebieden. Hiervoor kan de gebiedsbenadering een mooie opstap zijn. Zij wil e.e.a. 'graag in proces zetten' en agenderen. De PvdA wil dat de commissie bestuurlijk vernieuwender gaat werken, bijvoorbeeld door het uitnodigen van 'jonge honden': mensen van buiten het reguliere kringetje. Mevrouw Fierens nodigt in het kader van duurzaamheid haar medecommissieleden tot slot uit voor de Nieuwjaarsduik in Noordwijk. De heer <u>Von Faber</u> zegt dat de fractie in zijn algemeenheid tevreden is met de ingezette lijn en acties die volgen uit het coalitieakkoord. Ecologisch beheer: de fractie maakt zich enige zorgen over het omzetten in daden van het ambitieniveau m.b.t. het baggeren, maaien, schoonhouden watergangen e.d. De Kaderrichtlijn Water staat naar men verneemt 'onder druk': de doelstellingen worden op korte en mogelijk ook middellange termijn niet gehaald. Wat betekent dit op de middellange termijn? Duurzaamheid: schilderijen van Koekoek met als onderwerp de Nederlandse polder staan voor velen model voor de verbeelding van water, onderwater en biotoop. De fractie wil weten wat het beleid is van Rijnland m.b.t. invasieve exoten, die schoon water lijken te geven, maar uiteindelijk biotooparm en dood water opleveren. De fractie wil dat het begrip 'duurzaamheid' explicieter in alle documenten terugkomt. De heer <u>Démoed</u> heeft waardering voor de opstelling van de begroting (ambities en vormgeving). Het CDA heeft het gevoel dat er forse slagen zijn gemaakt, maar hij vraagt daarnaast aandacht voor financiële duurzaamheid ('rentmeesterschap'). Om alle ambities te realiseren, is het noodzakelijk om de financiële huishouding op orde te brengen, verwijzend naar de schuldenpositie van Rijnland. Vandaar dat terughoudendheid noodzakelijk is. Kan Rijnland nieuwe ambities aan? Realisatie daarvan kost geld. Het is goed nieuws dat Rijnland de begroting op orde heeft, maar deze situatie vergt onderhoud. Bovenal mag niet worden vergeten dat er nog de nodige schulden moeten worden ingelost. Hoe doen wij ons werk? Bij het inrichten van de veelheid aan waterschapstaken dient de slag naar buiten te worden gemaakt. Het CDA is ervan overtuigd dat Rijnland zijn voordeel zou kunnen doen met partners/bewoners die enigszins buiten beeld zijn: hun kennis en deskundigheid van het werkgebied dreigt Rijnland hierdoor mis te lopen. Ook omdat men denkt dat Rijnland 'de varkentjes zelf moet wassen'. Het CDA vindt dat deze invalshoek actief bij alle thema's moet worden betrokken. Het is voor het CDA een speerpunt en de fractie vindt dat deze oproep het indienen van een motie zou rechtvaardigen, maar wil het in eerste instantie bij het afgeven van dit wezenlijke signaal laten, ook ter ondersteuning van de reeds ingezette aanpak. De fractie hoopt dat ook de overige fracties dit signaal onderschrijven. De heer <u>Bakker</u> stelt dat uit de begroting blijkt dat Rijnland 'in control' is. De VVD dankt D&H en de organisatie dan ook voor de wijze waarop de begroting is opgesteld, de helderheid en consistentie en de naadloze aansluiting bij eerder genomen besluiten. De VVD zal in 2017 met name letten op een aantal uitdagingen. Wordt de nieuwe werkwijze (van buiten-naar-binnen-werken) bijvoorbeeld succesvol geïmplementeerd? Waterketen: waar liggen de kansen en mogelijkheden? Bovendien vergt de automatisering volgens de VVD in 2017 extra aandacht: verloopt die naar tevredenheid en blijft de organisatie 'in control'? Budgettaire evenwicht (in begroting als geheel, maar tevens waar het de rol van de VV betreft bij de kredietverlening): de VVD is blij dat in vervolg op de technische benadering van de SSK er een vervolg is toegezegd over de rol van de VV m.b.t. budgettering, kredietverlening e.d. en dat hierover nadere afspraken zullen worden gemaakt. Op basis daarvan kunnen nadere zorgen over de kredietverlening worden vermeden. Ruimte in de begroting: het aantal ingezetenen en zuiveringseenheden groeit. Bij de prognose van de inkomsten is dit effect niet terug te vinden. Er worden dus impliciet meevallers begroot. Dit noemt de VVD riskant omdat de organisatie zich rijk zou kunnen gaan rekenen omdat er immers niet begroot geld binnenkomt. De fractie wil dan ook dat er scherper wordt begroot en dat er heldere afspraken worden gemaakt over wat te doen met deze extra inkomsten. Zodra er een overschot op de Jaarrekening opdoemt, worden er meteen suggesties gedaan voor waaraan dit besteed zou	

VERSLAG	ACTIE
kunnen worden. De VVD stelt dat elk overschot moet worden aangewend om de schuldenlast te verlagen. De ingezetenen hebben recht op duidelijkheid en zouden vooraf moeten weten waarom een eventueel overschot op de begroting niet wordt aangewend voor lagere lasten voor de ingezetenen. De heer <u>Van der Meer</u> vindt dat blijkt dat Rijnland de uitdagingen met vertrouwen aanpakt. De ambitieuze doelstellingen uit het coalitieakkoord blijven binnen bereik (de beperking van de gemiddelde lastendrukstijging als de verbetering van de schuldenpositie). A&B vindt het belangrijk dat wordt ingezet op het verminderen van de schulden en het beperken van de lastendrukstijging. Rijnland moet zich transparant verantwoorden over de gelden die worden uitgegeven om zodoende de activiteiten en het bestaansrecht van Rijnland ook in de toekomst te borgen. A&B vindt het wel zorgelijk dat er wordt gesproken over ‘gemiddelde lastendrukstijging’, omdat er duidelijk negatieve uitschieters zijn (zuiveringen). A&B roept het College dan ook op met name de lastendrukstijging die verband houden met het zuiveringsbeheer alert te volgen. De heer <u>Pluckel</u> dankt voor de brede waardering. Schuldenlast en tarieven: deze onderwerpen staan in februari op de agenda van de VV. Conform het coalitieakkoord wordt veel waarde gehecht aan het verbeteren van de schuldenpositie. De genoemde tariefstijging in de tabel (4,8, 4,8, 2,2 en 2,2) sluit aan op de te verwachten inflatie, maar dit laat onverlet dat factoren als hoe om te gaan met de groei van het aantal inwoners, met de reserves, de efficiency e.d. een wezenlijke rol spelen. Het belangrijkste is dat nog helderder dan al het geval is, wordt gecommuniceerd dat het zittende College niet alleen met ambitie de reguliere taken uitvoert (samen met de partners in het werkgebied), maar daarnaast ook de achterstanden inhaalt en tegelijkertijd probeert om de lastendruk onder controle te houden en probeert uit te komen in de buurt van het inflatieniveau. Al met al een pittige opgave. Het College kijkt verder dan de eigen zittingstermijn omdat burgers geen waardering hebben voor ‘jo-jo-beleid’. In de BURAP zal de extra aandacht voor ICT worden opgenomen. Er is reeds een aantal primaire maatregelen uitgevoerd, de secundaire volgen. Boodschap conceptmotie CDA: het pleidooi sluit aan bij reeds gemaakte afspraken. De portefeuillehouder kan zich vinden in de oproep van het CDA om de financiële duurzaamheid te bewaken zodat deze in balans blijft met de ambities. Stroomgebieden: Nederland is opgedeeld in vier stroomgebieden. Rijnland valt binnen het gebied van de Rijn. Het voornemen bestaat om voor de zomer van 2017 per gebiedsaccount een conferentie te houden met de partners in het gebied om de gezamenlijke agenda te onderstrepen en om na de zomer de conclusies samen te vatten. Budget regio en stad: inzicht is prima, maar voorkomen moet worden dat er een tegenstelling gaat ontstaan tussen stad en platteland, terwijl deze niet zonder elkaar kunnen vanwege de klimaatverandering. Steden moeten ook het nodige doen (zoals al gebeurt: zie Amsterdam Rainproof). Begin 2016 is het WBP5 vastgesteld, waarin voor de komende zes jaar de ambities zijn vastgelegd en die nu dan ook worden uitgewerkt. Voortdurende bijstellingen kunnen altijd aan de orde komen, maar het waterschap kijkt bewust naar de langere termijn op basis van heldere kaders en wil toezeggingen uitvoeren. Het is dan ook niet voor de hand liggend om bij meevallers meteen de prioriteiten te heroverwegen. De prioriteiten zijn immers door de VV zelf vastgesteld. De portefeuillehouder hoopt dat ook de CU-SGP zich nog steeds schaaft achter het WBP5. Vragen PvdD over het beter zichtbaar maken van duurzaamheid en innovatie. De fractie vindt dat het bedrag van € 0,1 miljoen de prioriteit onvoldoende onderstreept. De portefeuillehouder zegt dat dit slechts gezien moet worden als een hulpmiddel naast de reguliere posten in de diverse projecten. Voor innovatie is een budget van € 250.000 beschikbaar waaruit geput kan worden in de pre-projectfase voor onderzoek naar innovatieve oplossingen. Rijnland heeft vijf projecten ingediend voor de Waterschaps Innovatieprijzen en is dus zeer actief. De heer <u>Langeslag</u> wijst erop dat het baggerbeleid wordt geëvalueerd, evenals het algemene onderhoudsbeleid. De portefeuillehouder zegt toe dat ook het toezicht op het werk wordt geëvalueerd ter lering. In de contracten geeft Rijnland instructies en randvoorwaarden mee, evenals codes waaraan aannemers zich dienen te houden. Mogelijk zijn op basis van de evaluatie verbeteringen mogelijk om het aantal incidenten te reduceren. Verdeling stad en regio: de portefeuillehouder is benieuwd waarop de PvdA baseert dat er € 132 miljoen naar de regio gaat. De bepleite insteek is bijzonder lastig: worden boezemgemalen toegerekend aan de regio of de stad? Hoe zit het met het hele boezemsysteem? De vele maatregelen van Rijnland op verschillende niveaus maken het totale watersysteem duurzaam ten behoeve van alle inwoners en bedrijven. Holistische benadering peilen: de portefeuillehouder nodigt mevrouw Fierens uit om een aantal vergaderingen van de commissie Voldoende Water bij te wonen. In de gebiedsplannen wordt nadrukkelijk geïnventariseerd wat er allemaal speelt. Een integrale afweging wordt dus al gemaakt. Kwaliteit is voor dit College nadrukkelijk een afwegingspunt naast de kwantiteit.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Haan</u> memoreert dat de VV een benchmark heeft ontvangen waaruit duidelijk wordt wat er geleverd wordt waar het de waterketen betreft: 'Rijnland zuivert ontzettend goed ondanks de staat van onderhoud of de staat van de assets (waaraan hard wordt gewerkt) tegen zeer acceptabele kosten'. Procesautomatisering keten: Rijnland is bezig met de centralisatie, de centrale proceskamer en het eenduidiger aansturen van zuiveren. Dit zorgt voor een betere efficiency (v.w.b. zuiveringsrendement en slimmer en kosteneffectiever zuiveren). In 2017 moet een dergelijke omslag ook in de waterketen worden gerealiseerd. Duurzaamheid waterketen: 80% van de verbruikte energie gaat op aan de waterketen. Hierover zal in het energie-efficiencyplan worden gerapporteerd. Tevens ontvangt de VV businesscases en kredietvoorstellen over een nieuw type beluchting (energiezuinig). Participatie van -buiten-naar binnen heeft de volle aandacht: waar mogelijk wordt al aangesloten op inwonersinitiatieven en dit wordt verder uitgebreid. De gebiedsaccounts waar Rijnland mee werkt, komen de benaderbaarheid ten goede. Ook de VV vervult dienaangaande een eigen rol (in Reeuwijk-West worden bewust zaken overgelaten aan het gebied). Per portefeuille wordt een project gestart, waarbij de participatie nadrukkelijk ook met de VV wordt besproken. Gaandeweg zullen de verschillende rollen duidelijker worden. De heer <u>Kastelein</u> zegt dat de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing zich heeft gebogen over de planningsagenda, werkwijze en communicatie. De organisatie is gevraagd om verantwoordingsinformatie te leveren t.b.v. de verdere vernieuwing van de begrotingssystematiek (waaronder clusterkredieten). In februari is deze informatie beschikbaar. Aansluitend kan een volgende stap worden gezet, waarbij de suggestie om daarbij jonge mensen (van binnen en/of buiten de organisatie) te betrekken, zal worden meegenomen. Mevrouw <u>Leewis</u> constateert dat alle fracties duurzaamheid als topprioriteit zien. Deze beleidsuitgangspunten moeten ook daadwerkelijk worden omgezet in uitvoering. Het kompas duurzaamheid bestaat uit vijf onderdelen: energie, duurzame grond-, weg- en waterbouw, de klimaatbestendige stad, de circulaire economie en sociale duurzaamheid. Energie kreeg de hoogste prioriteit en daarvoor is € 17 miljoen uitgetrokken (dus niet slechts € 0,1 miljoen). Deze bedragen zullen zichtbaar worden gemaakt in de kredietvoorstellen van de diverse projecten (vooral zuiveringen). De gemaakte afwegingen zullen daarbij zichtbaarder worden gemaakt dan voorheen, voor zowel de VV als de buitenwereld. In mei 2017 komt de evaluatie en dooraanpak van duurzame grond-, weg- en waterbouw beschikbaar. Zie de antwoorden op de bestuursvragen, waaruit blijkt dat duurzaamheid al een aantoonbare factor is bij afwegingen inzake assetmanagement (sluizen en gemalen, maar ook al bij afwegingen rondom de peilbesluiten). Er is duidelijk sprake van een leerproces: het is soms nog zoeken naar de beste concretisering. De portefeuillehouder zegt toe na te gaan of deze afwegingen voldoende transparant worden weergegeven voor de VV. Toezegging. De suggestie van de PvdA inzake de ladder zal zij serieus meenemen. Duurzaamheid maakt deel uit van de strategische samenwerkingsagenda's. Het is positief dat bijvoorbeeld Haarlem het waterschap benaderde om na te gaan hoe de agenda's gekoppeld zouden kunnen worden. Kortom: Rijnland wordt nu ook door partners benaderd (gemeenten, bollengemeenten). Uitvoering ecologisch beheer heeft de aandacht. KRW: het dossier is inderdaad in beweging. Er is een intentieverklaring t.a.v. de delta-aanpak in de maak (wordt 16 november getekend, VV ontvangt deze plus een aantal overige documenten vooraf ter informatie). Toezegging. Het Rijk gaat zich committeren aan een veelheid partijen (drinkwaterbedrijven, LTO, provincies, farmaceutische industrie, Unie van Waterschappen e.d.). Mevrouw Leewis gaat na of ook de natuurorganisaties meetekenen. Toezegging. Kern: er moeten sterkte nationale kaders komen; in de waterkwaliteit moeten over de volle breedte stappen worden gezet omdat anders de doelen niet worden gehaald. Afspraken worden in 17 pagina's samengevat. Landelijke kernpunten: nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en medicijnresten (wel of geen vierde zuiveringstrap). De gevolgen hiervan voor Rijnland worden met de VV besproken (te beginnen op 16 november). Het werk van Koekkoek is inderdaad illustratief voor 'waterkwaliteit'. Invasieve exoten: de antwoorden op vragen over de Quaggamossel zijn ook hierop van toepassing. Het blijkt overigens niet eenvoudig om deze op een simpele wijze te verwijderen. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Schols</u> vindt het opmerkelijk dat de heer Pluckel steeds verwijst naar het WBP5 als het gaat over lastenverlichting. Het is belangrijk om de schuldenpositie te bewaken, maar de fractie van 50PLUS heeft WBP5 op dit onderdeel niet ondersteund. Zijn fractie pleit er dan ook voor om de voordelen te besteden aan lastenverlichting. WBP5, 7.4.: rekenkundige uitgangspunten. Er wordt rekening gehouden met een inflatie in 2017 van 1%. BURAP: in het bestuursakkoord 'Water' wordt 2,5% als streefgetal genoemd	

VERSLAG	ACTIE
(exclusief inflatie die over 2017 wordt gesteld op 0%). Als uitvoerende organisatie kan Rijnland niet alle voordelen doorsluizen naar kostenverlichting, maar er is zeker wel enige ruimte. De heer <u>Kerst</u> steunt WBP5, maar het is daarnaast goed om jaarlijks de lastenverhoging te bespreken. Het is ook goed als de buitenwacht ziet dat dit aspect serieus wordt genomen en dat afspraken niet automatisch worden uitgevoerd. Hij vindt het positief dat ook de VVD, de PvdA en 50PLUS deze ruimte willen nemen, zodat rekening kan worden gehouden met lopende ontwikkelingen. Mevrouw <u>Fierens</u> wacht nog op antwoord op haar vragen over actuele informatie op de website (na werkbezoeken e.d.) en de toevoeging van een paragraaf over klimaat. Ze is van harte bereid met de heer Langeslag te gaan overleggen over het thema ‘de regio en de stad’. Waterpeilen: ook over de vraag centraal of op zichzelf staand, wil mevrouw <u>Fierens</u> toch graag eens discussiëren. De heer <u>Von Faber</u> vindt het, in reactie op de antwoorden van de heer Langeslag, zinvol om de effecten op microniveau ook eens te bespreken. Het is niet opportuun om waar het de aangemelde concrete casus betreft richting burger te communiceren: ‘Ja, we nemen het mee bij de evaluatie’. Het is weliswaar op microniveau begrijpelijk, maar burgers willen anno 2016 dat een gemeld probleem onverwijld wordt opgepakt en opgelost. Overigens is het terecht dat het signaal in een evaluatie wordt meegenomen. De heer <u>Démoed</u> vindt dat nog duidelijk moet worden wat aan de burgers wordt gecommuniceerd m.b.t. de inzet inzake de begroting. Bij ruimte, moet die worden aangewend ter reductie van schulden, maar daarnaast worden er suggesties gedaan die aantoonbaar geld zullen gaan kosten. Hij vindt dit beeld verwarrend. De heer <u>Bakker</u> sluit zich hierbij aan. Hij vraagt nadrukkelijk aandacht voor de zienswijze over de ingecalculeerde overschotten. De heer <u>Van der Meer</u> erkent dat Rijnland het v.w.b. het zuiveringsbeheer en tariefontwikkelingen ten opzichte van andere waterschappen ‘goed doet’, maar A&B vindt dat Rijnland nadrukkelijk moet inzetten op een (nog) beter zuiveringsbeheer, met aandacht voor een lagere kostenontwikkeling en beperking van de gemiddelde lastendrukstijging (met mogelijk positieve effecten op de kostenontwikkeling van overige programma’s). De heer <u>Pluckel</u> zegt dat middelen inderdaad ook ingezet zouden kunnen worden voor de verlaging van de tarieven. Er ligt vast op welk moment dit punt zal worden besproken, waarbij hij verwijst naar de gemaakte coalitieafspraken. Maar: ‘de luiken zijn niet dicht en er is ruimte voor overleg’. De aanvankelijke percentages (5, 5, 2, 2) zijn overigens ook al aangepast (4,8, 4,8, 2, 2) en als het mogelijk is om de 2% stijging te verlagen naar 1,8%, zou dat uiteraard fantastisch zijn. Uitgedrukt in euro’s gaat het overigens over beperkte bedragen (een stijging van circa € 10). De salarissen zijn inmiddels gestegen. Maar het College wil de besparingsdoelen nadrukkelijk effectueren en suggesties van de VV worden serieus meegenomen. Dat geldt nadrukkelijk ook voor het pleidooi van de CU-SGP. Voorts zullen trends (waaronder te verwachten structurele meevallers) in februari worden besproken. De heer <u>Démoed</u> zegt dat het evident is dat het budgetrecht bij de VV ligt en dat de VV dan ook afwegingen maakt. Maar hij vindt – indachtig de motie- dat bewoners en bedrijven er recht op hebben te weten wat de primaire inzet is van Rijnland in het geval structurele meevallers worden verwacht. Hij hecht aan heldere communicatie over deze inzet van het waterschap waar het de reductie van de schuldenlast betreft en de tariefontwikkeling. In het betoog van portefeuillehouder <u>Pluckel</u> mist hij dit aspect. De communicatieafdeling kan deze inzet wat het CDA betreft prima communiceren. De <u>voorzitter</u> herhaalt dat is overeengekomen dat Rijnland – in het verlengde van de aangenomen motie – primair inzet op de verlaging van de schuld, tenzij de VV anders besluit. Parijs: er is inmiddels ook in Nederland een nationale klimaatop georganiseerd. De dijkgraaf is persoonlijk van mening dat het Nederland niet past om een ‘grote broek aan te trekken zolang de eigen achterstand binnen Europa nog niet is ingehaald’. Het College probeert in te spelen op de actualiteit, maar het is niet gelukt om op de site aandacht te besteden aan Parijs. Op 5 november start een televisieserie over de gevolgen van een mogelijke dijkdoorbraak. Rijnland bekijkt of en, zo ja, hoe hierop kan worden ingehaakt. Suggesties van de VV zijn altijd welkom. De heer <u>Langeslag</u> erkent richting de fractie van Water Natuurlijk dat incidenten een forse impact hebben en dat daar dan ook aandacht voor moet zijn. Hij zegt toe na te gaan op welke wijze er in het concrete voorbeeld door Rijnland op is ingespeeld. Toezegging. De heer <u>Haan</u> herhaalt richting CDA dat het College het onderwerp ‘participatie’ centraal zal blijven stellen. A&B zuiveringsbeheer: Rijnland onderzoekt nadrukkelijk of het zuiveren slimmer, kostenefficiënter en beter kan worden uitgevoerd. Hierover zijn afspraken gemaakt in het bestuursakkoord	

	VERSLAG	ACTIE
	Water en de VV mag het College hierop dan ook aanspreken. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de VV de Programmabegroting 2017, inclusief de belastingtarieven 2017, vaststelt en D&H autoriseert om binnen die begroting alle noodzakelijke handelingen te verrichten inclusief de geraamde uitgaven in de exploitatiebegroting 2017.	
4.5	Vaststelling peilbesluit Oostboschpolder (Zuidgeest) Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.6	Vaststelling peilbesluit Lageveensepolder De heer <u>Van de Nes</u> stelt dat de fractie A&B het financiële aspect vreemd blijft vinden (varianten 2 en 4): men heeft bedenkingen bij de onderbouwing van het verschil van € 300.000. De beantwoording tijdens de commissievergadering was niet duidelijk genoeg. De fractie stemt slechts in omdat variant 4 de goedkopere is. A&B blijft het krediet extra kritisch volgen om ervan verzekerd te zijn dat deze besparing daadwerkelijk wordt gerealiseerd. De <u>voorzitter</u> neemt nota van deze kanttekeningen en concludeert vervolgens dat de VV het voorliggende voorstel vaststelt.	
4.7	Vaststelling peilbesluiten Floris-Schouten-Vrouwenpolder en Koopolder Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.8	Peilbesluit Haarlemmermeer en krediet De heer <u>De Meijer</u> wijst erop dat dit peilbesluit betrekking heeft op 1/5 van het werkgebied (18.000 ha). Hij memoreert een drietal uitspraken van de Hoogheemraden: 'we nemen de lange termijn mee, we hebben het over de toekomst met alle functies en over duurzaamheid'. Er is een convenant gesloten tussen Rijnland en de gemeente Haarlemmermeer over duurzaam waterbeheer en hoe daaraan invulling wordt gegeven. De fractie vindt het logisch dat het peilbesluit is opgesteld op basis van de vastgestelde uitgangspunten, waaronder de terugdringing van de verzilting en de vraag hoe er wordt omgegaan met het Verbeterd Droogmakerij Systeem (VDS) dat zal worden geïmplementeerd. De fractie is niet tevreden over het voorstel. In het peilbesluit zitten nog peilen van > 2 meter drooglegging, terwijl voor een goede agrarische bedrijfsvoering een getal tussen de 90 en 120 cm als ideaal wordt gezien. Water Natuurlijk vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn om een andere invulling te geven aan het peilbesluit. Waarom is er in dit besluit geen rekening gehouden met het convenant en de eigen uitgangspunten? De heer <u>Oostwouder</u> vindt het bijzonder positief dat er geen insprekers zijn voor dit peilbesluit gezien het grote aantal inwoners op wie dit betrekking heeft (140.000). Leeft het onderwerp niet of heeft men geen belangstelling? Kennelijk is het vooroverleg over dit peilbesluit naar tevredenheid verlopen. Het CDA vindt het een goed voorstel dat de gevolgen van het op te heffen peilvak 3 gedurende een jaar worden gevolgd. Duurzaamheid en de natuurwaarde krijgen in toekomstige peilbesluiten meer aandacht, tot tevredenheid van het CDA. Ook de heer <u>Van de Nes</u> complimenteert de hoogheemraad en de medewerkers over de wijze waarop dit peilbesluit in overleg met de ingelanden tot stand is gekomen. Ook het meningsverschil over peilvak 3 is positief opgelost. A&B wil weten op welk moment de evaluatie is voorzien en wat de mogelijke gevolgen daarvan kunnen zijn. De fractie vindt dat er verstandig wordt omgegaan met park 21. Er is altijd gesteld dat Rijnland geen druk via machtsmiddelen zou uitoefenen. Het proces loopt via de gemeente Haarlemmermeer. Dit betekent dat deze gemeente een bijdrage gaat en moet leveren van € 15 miljoen t.b.v. het VHS. De heer <u>Langeslag</u> wijst erop dat deze 18.000 hectare ook nog eens een zeer complex gebied betreft. Het was dan ook geen sinecure om hiervoor een goed peilbesluit voor te bereiden. Het College sluit zich aan bij de complimenten voor de medewerkers. Participatie/faciliteren van functies: t.a.v. het peilbesluit is aan beide zeer ruim aandacht besteed. Voor de lange termijn ligt er inderdaad een convenant tussen Rijnland en de gemeente maar 'it takes two to tango': beide partners hebben opgaven. Zolang de gemeente nog geen definitief besluit heeft genomen (staat voor december geagendeerd) over park 21, treedt Rijnland niet leidend maar faciliterend en meedenkend op en zal dan ook niet vooruitlopen in het peilbesluit op de ontwikkelingen m.b.t. park 21. Verzilting is inderdaad een probleem; er is een uitgebreide studie over dit	

	VERSLAG	ACTIE
	onderwerp beschikbaar en er ligt een aantal projecten gereed om samen met de ingelanden na te gaan hoe het EC-gehalte zich verhoudt in de diverse onderdelen van het watersysteem (zoals de haarvaten). Op basis hiervan zijn aanpassingen van beheersonderdelen/peilvakken mogelijk. -2 meter en agrarische drooglegging: er is een verschil tussen agrarische drooglegging en het peil. Er wordt in toenemende mate aandacht besteed aan duurzaamheid/natuurwaarde in de watergebiedsplannen. In de voorstellen aan de VV zullen de diverse varianten nadrukkelijk worden aangeduid. Er is afgesproken dat, zodra er ruimte is door functiewijzigingen of ruimtelijke inrichting, Rijnland aan de slag gaat met het Verbeterd Droogmakerij Systeem. In het beoogde parkgebied 21 zijn ondernemers bereid om op pilotbasis te gaan experimenteren. Evaluatiemoment en gevolgen: in de Nota van Beantwoording staat dat is afgesproken met de belanghebbenden in peilvak 3 dat er twee jaar wordt gemonitord (niet een jaar zoals de heer Oostwouder aangaf). In het tweede jaar zal de peilwijziging bij wijze van experiment worden doorgevoerd, met instandhouding van de infrastructuur. Zonder nadelige gevolgen kan het peilbesluit onveranderd worden doorgevoerd. Indien er wel nadelige gevolgen blijken te zijn, zal worden overlegd hoe om te gaan met het peil en de maatregelen (evaluatiemoment). <i>Tweede termijn</i> De heer <u>De Meijer</u> is tevreden met de beantwoording over de knelpunten. Maar in de antwoorden op vragen uit de commissie liet de portefeuillehouder weten dat, indien de gemeente een gesprek zou willen over nieuwe wijzen van drooglegging en de invoering van VDS, Rijnland zou meedoen. Dat is natuurlijk het geval, maar Water Natuurlijk vraagt zich af: 'Wie gaat er nu eigenlijk over het waterbeheer?'. Komt de gemeente met een initiatief of komt Rijnland ook zelf met initiatieven (gezien het convenant)? Rijnland is waterbeheerder en dient dus het initiatief te nemen. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat er met de gemeente wordt overlegd over het VDS. Maar dat is gekoppeld aan functiewijziging. Zodra die aan de orde is, wordt VDS opgepakt in de uitvoering. Maar de gemeente moet dus de eerste stap zetten. Rijnland stelt zich niet afwachtend op: er wordt met de gemeente overlegd over kansen en mogelijkheden. De <u>voorzitter</u> constateert vervolgens dat de VV het voorliggende voorstel vaststelt.	
4.9.	Krediet watergebiedsplan Zuidgeest 3 en watergebiedsplan Greenport Duin & Bollen 2 De heer <u>Bakker</u> zegt dat er al een aantal jaren wordt gesproken over de inrichting van het watergebiedsplan Zuidgeest 3 en de waterstaatkundige ontwikkelingen ter plekke. De beide gemeenten hebben intussen gezamenlijk het initiatief genomen om te bezien of de diverse delen van het gebied niet beter als eenheid kunnen worden aangemerkt. Het lijkt erop dat partijen tot overeenstemming komen, maar het proces zal nog de nodige tijd vergen alvorens er een definitief resultaat zal worden bereikt. De VVD vindt dat Rijnland een passende rol moet spelen. Gezien deze wijziging stelt de VVD voor om het besluit dan ook aan te vullen. Hierover is een concept-amendement rondgestuurd dat op basis van nieuwe suggesties nogmaals zal worden aangepast (de rol en de verantwoordelijkheid van het waterschap op het gebied van waterbeheerkundige zaken wordt nadrukkelijker benoemd). Het amendement is ondertekend door vier leden van de VV en de VVD roept de fracties en D&H op ermee in te stemmen. De <u>dijkgraaf</u> schorst kort, zodat het College zich kan buigen over de nieuwe teksten. De heer <u>Bakker</u> vraagt aandacht voor een tweetal foutjes in het amendement: 'waterstaatkundig' moet worden vervangen door 'waterbeheerkundig' en bij de overwegingen kan het derde aandachtsbolletje komen te vervallen (is dubblure). AMENDEMENT (bijgestelde tekst) <i>Aanpak watergebiedsplan Zuidgeest 3 volgt besluitvorming ruimtelijke ontwikkeling in de groene zone en het voormalig vliegveld Valkenburg tussen Katwijk en Wassenaar</i> Datum VV : 2 november 2016 Agendapunt : 4..09 Onderwerp : Kredietaanvraag watergebiedsplan Zuidgeest 3 en watergebiedsplan Greenport Duin&Bollen 2 <i>De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland, in vergadering bijeen ter behandeling van bovenvermeld onderwerp;</i> Constateernde dat: • de gemeenten Katwijk en Wassenaar, het Rijks Vastgoed Bedrijf (RVB), de provincie Zuid-Holland, het hoogheemraadschap Rijnland, DUNEA, Staatbosbeheer en andere partijen in verschillende overlegverbanden praten over de ruimtelijke inrichting van de groene zone en het voormalig vliegveld Valkenburg, onder andere met als doel te	

	VERSLAG	ACTIE
	komen tot de bouw van 5000 woningen in dit gebied, maar ook om het landschap voldoende open te houden en mogelijkheden te bieden voor natuur en recreatie en bedrijvigheid waar onder mogelijk het testen van onbemande vliegtuigen (drones) • nog niet duidelijk is hoe de ruimtelijke inrichting en de verdeling van functie over het gebied er uit zal zien • dat de waterhuishouding in het gebied een belangrijk onderwerp is, waarbij onder andere de wens van verschillende partijen om het gebiedseigen water langer vast te houden in het gebied een rol speelt Overwegende dat; • dat de vaststelling van waterpeilen en de keuze van maatregelen in het gebied mede zullen worden bepaald door de besluitvorming over de ruimtelijke inrichting (en vice versa, namelijk de ruimtelijke inrichting (niet zozeer de ruimtelijke functie, overigens) zal mede gestuurd worden door keuze voor een toekomstbestendige hydrologische en waterbeheerkundige situatie) • de maatregelen die Rijnland treft en de projecten die zullen worden ontwikkeld volgend zijn op de besluitvorming over de ruimtelijke inrichting en de verdeling van functies in het gebied • voorkomen moet worden dat maatregelen worden getroffen of projecten worden ontwikkeld die de besluitvorming belemmeren of doorkruisen • dit niet wegneemt dat “no regret” maatregelen waarvan 100% vast staat dat zij geen invloed hebben op de mogelijke keuzes op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling, functietoewijzing wel kunnen worden uitgevoerd Wijzig het besluit Kredietaanvraag watergebiedsplan Zuidgeest 3 en watergebiedsplan Greenport Duin&Bollen 2 als volgt: Voegt aan het voren vermelde besluit toe: 3a. Activiteiten, projecten en maatregelen in de groene zone en het gebied van het voormalig vliegveld Valkenburg gelegen tussen de bebouwde kernen van Wassenaar en Katwijk, volgen op de besluitvorming over de ruimtelijke inrichting en waterbeheerkundige inrichting en functietoedeling voor het gebied als geheel 3b. Tot de besluitvorming over de ruimtelijke inrichting en functietoedeling is afgerond blijven maatregelen of besluiten beperkt tot zogenaamde “geen spijt maatregelen” waarvan te voren met in elk geval beide gemeenten en de RVB is vast gesteld dat die niet van invloed zijn op de mogelijkheden voor ruimtelijke inrichting of functietoewijzing 3c. Rijnland werkt samen met de gemeenten, de RVB, DUNE A en Staatsbosbeheer en draagt bij aan de optimale afstemming van functies en maatregelen in het gebied En gaat over tot de orde van de dag. J.J. Bakker (VVD) C.H.C. van Steensel-van Hage (VVD) R.P.A. van der Meer (A&B) N. van der Plas (CU-SGP) De heer <u>Langeslag</u> verwijst naar het besluit waarin een voorbereidingskrediet wordt gevraagd, evenals een beperkt uitvoeringskrediet voor het uitvoeren van ‘Geen-Spijt maatregelen’. In reactie op de VVD stelt hij dat dit betekent dat er geen zaken zullen worden uitgevoerd waarvan men later spijt kan krijgen (na wijziging van ruimtelijke ordening). Het College kan ermee akkoord gaan als de VV instemt met het voorstel van de VVD om dit mandaat ook explicieter in het besluit te laten opnemen. Mevrouw <u>Bleyie</u> zegt dat haar fractie meer tijd nodig heeft voor een afgewogen oordeel en het nemen van een besluit. Tevens wijst zij erop dat het voorkomt dat op het moment dat projecten worden opgestart, bepaalde in de Flora- en Faunawet benoemde dieren worden aangetroffen, waardoor deze projecten moeten worden stopgezet. In de tekst meent zij te lezen dat projecten in die gevallen alsnog zullen worden doorgezet. De fractie vindt dat dit niet kan: er moet rekening worden gehouden met onvoorziene omstandigheden. De <u>voorzitter</u> begrijpt het standpunt van de PvdD, maar stelt dat deze discussie in deze fase van de stemming niet opnieuw zal worden gevoerd. Op enig moment kan de fractie haar standpunt wederom kenbaar maken aan de portefeuillehouder. Stemming Alle fracties, met uitzondering van de fractie van de PvdD, stemmen in met het amendement (26 stemmen voor, 2 tegen). Dit betekent dat het besluit en de tekst hierop zullen worden aangepast.	
4.10	Voorbereidingskrediet watergebiedsplan Midden Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.11	Krediet sifon Nieuwkoop Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	

	VERSLAG	ACTIE
4.12	VERTROUWELIJK Krediet nadeelcompensatie grondwateroverlast Noordwijk Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.13	Krediet Bosbo (beslissingsondersteunend systeem boezembeheer) De heer <u>Thijssen</u> merkt op dat ongeveer tien jaar geleden de VV besloot om de peilniveaus en de regeling van de pompen te centraliseren in Leiden. De antwoorden op zijn in de commissie gestelde vragen over de tweede fase vindt hij onbevredigend. Na een bezoek aan de centrale regelkamer stelde hij een bestuursvraag over de regelfilosofie, maar die bleef onbeantwoord. Uit navraag bij diverse medewerkers naar de strategie t.a.v. de besturing bleek dat Rijnland deze niet lijkt te hebben c.q. hij deze in elk geval niet kent. De AWP vindt dan ook dat er eerst een helder besturingsmodel moet worden besproken, voordat er geld wordt uitgegeven. Als de wirwar aan bestaande diverse modellen in een computer worden ingeladen voor een berekening, zal dit tot problemen leiden. Ook is de verantwoordelijkheid van de gebiedscoördinator niet kristalhelder. Wil men in de centrale regelkamer vier medewerkers die verantwoordelijk zijn voor hun eigen lokale gebied of wordt er ingezet op een centrale regelaar? Kortom: hierover moet eerst duidelijkheid bestaan. De heer <u>De Meijer</u> heeft dit voorstel vergeleken met voorgaande. Het voorstel uit 2016 kostte € 150.000, het voorliggende voorstel vergt € 1,2 miljoen (met een afschrijvingstermijn van vijf jaar). Daarnaast doemen nog diverse risico's op (conflicterende belangen), hetgeen ertoe kan leiden dat het systeem niet werkt dan wel niet kan worden aangevuld met wensen van Rijnland. Het is noodzakelijk om aan de voorkant te weten welke investeringen worden gedaan en waarvoor. Er is nadrukkelijk sprake van een overschrijding van budgetten/voorstellen die evenwel zonder meer worden geaccepteerd omdat er geen andere keus is. Rijnland heeft dus ook te maken met nadelen en overschrijdingen. De VV moet genuanceerd blijven denken. De fractie WN steunt het voorstel. De heer <u>Van de Nes</u> zegt dat de discussie in de commissie de aanzet vormde voor de Nota van Toelichting. A&B vindt dat Rijnland beschikt over een adequaat functionerend systeem om gemalen aan te sturen. Aan veel wensen kan worden voldaan. Het is teleurstellend dat het kader – waarnaar is gevraagd tijdens de commissievergadering – ontbreekt. A&B vraagt zich af of het realistisch is om een prototype met allerlei 'toeters en bellen' te realiseren. Wat zijn de kosten, welke tussenstappen zijn mogelijk, welke alternatieven zijn haalbaar? De heer Van de Nes kan op basis van de informatie niet beoordelen of het voorstel leidt tot een systeem dat adequaat functioneert. Hij vindt het ondoordacht om ervan te gaan dat gaandeweg oplossingen zullen worden gevonden. Het College dient dan ook vooraf inzicht te verstrekken in de alternatieven voor deze 'toeters en bellen', mede gezien het forse bedrag van € 1,2 miljoen. De heer <u>Langeslag</u> zegt dat de keuze om de commissie niet te overladen met stapels informatie, ertoe heeft geleid dat een groot deel van het voortraject voor de VV onderbelicht is gebleven. In de Nota van Toelichting is gepoogd dit te herstellen. Bosbo I en II (waarmee al wordt gewerkt) is toe aan een upgrade. De eisen en wensen voor een nieuw besturingssysteem zijn geïnventariseerd, waarbij het nodige tijdens dit verkennende traject nog niet bekend is. Er is tijdens dit traject besloten twee zaken te scheiden: de telemetrie (aansturing van Rijnland tot locaties) en het ontwikkelen van software om intelligenter te kunnen sturen op basis van aantal parameters (en duurzamer te bemalen). Of er sprake is van 'toeters en bellen' valt niet te zeggen. Mogelijk is er sprake van knoppen waaraan gedraaid kan worden. Kredietoverschrijding: in 2014 heeft de VV een uitvoeringskrediet van € 150.000 verstrekt (voor het ontwikkelen van het nieuwe sturingssysteem voor de boezemgemalen). In juni 2016 besloot de VV dit bedrag niet daarvoor te bestemmen, maar het te besteden aan een voorstudie. Voor het bouwen van het prototype is ruim € 1 miljoen uitgetrokken. Het betreft dus een bewuste bijstelling van de eerste € 150.000. Het is uiteraard de hoop dat het nieuwe systeem gaat functioneren, maar dat staat niet vast. De onzekerheden houden geen verband met het telemetriedeel (zie pagina 2), niet met de besturing sec van de gemalen maar met de integrale regelaar (en alle nieuwe componenten). Om de onzekerheden te beperken, wordt externe deskundigheid ingehuurd (o.a. Deltares, dat mede-financiert). De kennis van andere waterschappen wordt ook aangewend. Het was beter geweest als aan de Nota een tussentijdse stand van zaken was toegevoegd (op basis van risicoanalyses en financiële analyses). Tevens had vermeld moeten worden of het doel nog steeds als haalbaar wordt gezien, dan wel dat er toch een nieuw beslismoment aan de orde is. Er zit wel degelijk een filosofie en een model achter. Het klopt dat de vraag gesteld kan worden	

	VERSLAG	ACTIE
	op welk peil er gestuurd moet worden en wat de andere componenten zijn waarop gestuurd gaat worden. Tevens dient de vraag gesteld te worden of er nog ruimte resteert voor gebiedsbeheerders om af te wijken van de centrale sturing op basis van lokale gegevens. Afwijkingen zullen in samenspraak tussen mensen in het veld en de centrale regelkamer tot stand komen. Dan kan de centrale aansturing terzijde worden geschoven en kunnen er op het gemaal zelf keuzes worden afgestemd (ook aangaande de peilhoogte). De heer <u>Thijssen</u> blijft van mening dat het te veel geld en tijd zal kosten als de vrijheden in het managementsysteem openblijven totdat de softwareontwikkeling wordt gestart. Hoe wordt de centrale meetruimte als principe aangestuurd en wat zijn de verantwoordelijkheden van de gebiedscoördinatoren? Als deze met boeren overleggen, moet hij de vrijheid hebben om 'met het peil te spelen'. De AWP wil deze discussie gevoerd hebben voordat de software wordt ontwikkeld. De heer <u>Van de Nes</u> vraagt of er een businesscase beschikbaar is en, zo ja, of die beschikbaar is voor de VV. Bestaat de kans dat er € 1,2 miljoen wordt uitgegeven met als resultaat een niet-functionerende integrale regelaar? De heer <u>Langeslag</u> zegt de heer Thijssen toe dat hij de afstemming van de bevoegdheden tussen de man/vrouw in het veld ten opzichte van de centrale regelkamer zal meenemen bij de verdere ontwikkeling. Het is inderdaad verstandig om hierover vooraf afspraken te maken. Toezegging. Er wordt een aantal momenten afgesproken om tussentijds de verwachtingen die er leven t.a.v. het systeem te vergelijken met wat ermee wordt beoogd. Bij negatieve resultaten zal naar alternatieven worden gezocht. Er is dus geen sprake van dat er € 1,2 miljoen wordt uitgegeven aan een niet-werkend systeem. Er is geen concrete businesscase beschikbaar. De nieuw te ontwikkelen software (innovatieve traject) wordt samen met Deltares opgepakt. De heer <u>Van Geest</u> legt een stemverklaring af. De fractie stemt in met het krediet, maar ontwaart risico's. Hij verzoekt de portefeuillehouder dan ook om driemaandelijks de geëigende commissie te informeren over de stand van zaken omdat experimenten immers ongewild uit de hand kunnen lopen. De heer <u>Langeslag</u> vindt het een goed idee om regelmatig te rapporteren (niet driemaandelijks, maar op momenten dat er iets te melden valt over de voortgang). Toezegging. Hierop constateert de <u>voorzitter</u> dat de VV het voorliggende voorstel vaststelt.	
4.14	Overname keringen, watergangen en doorspoelgemaal gemeente Heemstede Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.15	Uitvoerings- en voorbereidingskrediet KRW2 Langeraarse Plassen Mevrouw <u>Leewis</u> vindt de actieve betrokkenheid van de bewoners bij dit project zeer lovenswaardig. Na de behandeling in de commissie resteert een aantal vragen. De voorgestelde maatregelen gaan over twee dingen (die in elkaars verlengde liggen): 1. Rijnland wil inrichtingsmaatregelen treffen om flora en fauna te verbeteren en 2. tevens wil men onderzoek doen naar mogelijkheden om de samenstelling van het water te verbeteren. Inrichtingsmaatregelen (natuurvriendelijke oevers) hebben hun waarde bewezen: elders, maar in potentie ook hier, dermate dat hierover in het tweede stroomgebiedsbeheersplan afspraken zijn gemaakt. De betrokken bewoners willen dat deze ook snel in dit gebied worden aangelegd. Daarom wordt in het kredietvoorstel geopperd om deze aanleg alvast in uitvoering te nemen. Over de samenstelling van het water en de hoeveelheid slib zijn meer vragen. Er wordt in het kredietvoorstel voorgesteld om de diverse partijen (waaronder bewoners en deskundigen) middels een interactief proces gezamenlijk op zoek te laten gaan naar informatie en een aanpak die past binnen het budget en duidelijke criteria (oplossing moet werken), teneinde het slibprobleem aan te pakken. De portefeuillehouder verzoekt de VV bij de beraadslagingen dit onderscheid in gedachten te houden. De heer <u>Démoed</u> vindt dat openstaande vragen uit commissies schriftelijk moeten worden afgehandeld en niet via een toelichting. Mevrouw <u>De Vries</u> vindt het opvallend dat de portefeuillehouder stelt dat bewezen is dat natuurvriendelijke oevers invloed hebben op de waterkwaliteit. Zij voldoen wel aan de KRW, maar het is volgens haar een discussiepunt of zij bijdragen aan de waterkwaliteit. De vragen die in de commissie door het CDA gesteld zijn, hebben hierop dan ook betrekking. Naar haar beste weten, is baggeren een beproefde methode voor het verbeteren van waterkwaliteit. De bewoners hebben een sterke voorkeur uitgesproken voor baggeren. Het CDA heeft gevraagd naar onderzoeksresultaten: wat is de bewezen kwaliteit van baggeren op water? Er is ook gesproken over de systeemanalyse m.b.t. doorstroming.	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw <u>De Vries</u> vindt dat moet worden nagegaan wat de gevolgen zijn van de doorstroming versus het afsluiten van een gebied. De heer <u>Schols</u> meent dat de Langeraarse Plassen in de tachtiger jaren zijn afgesloten van de boezem. Is dat nog steeds het geval? Waarom is er niet onderzocht om de Langeraarse Plassen weer aan te sluiten op de boezem? Voor zover hem bekend, ontstaat blauwalg met name in stilstaand water. Als het water gaat stromen, kan het slib mogelijk ook uit het water verdwijnen. De heer <u>Van der Meer</u> is met de heer Démoed van mening dat het plezieriger zou zijn geweest als antwoorden op openstaande vragen tijdig schriftelijk beschikbaar waren gekomen. De fractie van A&B ziet geen noodzaak om op dit moment het gevraagde besluit te nemen. De actieve bewoners dringen aan op actie, met name op baggeren. Maar zij hebben tevens aangegeven graag te willen meepraten over de natuurvriendelijke oevers. Zij hebben dus geen volkomen uitgekristalliseerd oordeel over de aanleg van natuurvriendelijke oevers, terwijl die nu wel worden aangevraagd. Het is belangrijk voor de omgeving dat de 'geen-spijt-maatregelen' (zoals het automatiseren van de inlaat) al zijn uitgevoerd. Er wordt door Rijnland wel degelijk al gewerkt aan de verbetering van de waterkwaliteit. In het kader van het van 'buiten-naar-binnen-werken' vindt A&B het van belang dat het nadere onderzoek een goed beeld geeft van de samenhang van de maatregelen en het totaalpakket om de waterkwaliteit te verbeteren. 'Joint-fact-finding' is van groot belang. Het is dan ook niet opportuun om alvast te starten met de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Opvallend is dat de portefeuillehouder in het voorstel zelf aangeeft dat er voor een goed onderbouwde keuze van overige maatregelen, informatie ontbreekt. Er is dus onvoldoende aangetoond waarom Rijnland in zijn geheel in gebreke zou blijven als de aanleg van natuurvriendelijke oevers op dit moment niet wordt gerealiseerd. Onderzoek is wezenlijk om samen met de omgeving een weloverwogen mening te kunnen formuleren. De urgentie voor natuurvriendelijke oevers is niet aangetoond. In de commissievergadering heeft de fractie A&B ervoor gepleit om de kredietaanvraag daarvoor uit te stellen tot Q1/Q2 2017, zodat de gegevens van het nadere onderzoek bekend zijn. De fractie gaat wel akkoord met het krediet voor het onderzoek ad € 400.000. Desnoods is de fractie bereid om een amendement in te dienen om het besluit aan te passen. Mevrouw <u>Leewis</u> stelt dat natuurvriendelijke oevers hun waarde aantoonbaar hebben bewezen ter verbetering van flora en fauna. De effecten van baggeren staan daarentegen niet eenduidig vast. Het is evident dat bagger een probleem veroorzaakt in allerlei KRW-maatregelen, maar er zijn nog veel vragen over de effectieve maatregelen, die duur zijn en meermalen moeten worden herhaald. Een kredietaanvraag om te gaan baggeren zal dan ook uitermate goed moeten worden onderbouwd. Los hiervan is een deel van de bewoners ervan overtuigd dat de problemen door het slib worden veroorzaakt en dat baggeren de oplossing is. Rijnland plaatst hierbij nog de nodige kanttekeningen (vanuit ecologisch c.q. vakinhoudelijk perspectief). Systeemanalyse en doorstroming en koppeling aan de boezem: doorspoelen is ter plekke problematisch (er is schoon water nodig, vervuild water moet worden afgevoerd). Aansluiting op de boezem: de polders liggen aanzienlijk lager dan de boezem. Een peilophoging van 100 cm is dan ook noodzakelijk, wat geen reële optie is. Wachten op uitkomsten onderzoek/besluiten tot natuurvriendelijke oevers: de portefeuillehouder zit in een dilemma. In het kader van 'van-buiten-naar-binnen-werken' noemt zij het wijs om drie mensen uit te nodigen die het slibprobleem middels baggeren willen aanpakken. Maar het gebiedsproces is aanzienlijk breder. Dit is bewust niet overgegaan in de commissie. De portefeuillehouder vertrouwt op de deskundigheid van de omgevingsmanagers die aangeven dat de bewoners aandringen op een snelle aanpak en vragen wanneer de natuurvriendelijke oevers worden gerealiseerd. Zij zijn ook voorstanders van baggeren. Daarover is afgesproken dat men gezamenlijk aan de slag gaat (joint fact finding). Mevrouw Leewis beklemtoont dat er bij de omgeving nadrukkelijke steun bestaat voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. De <u>voorzitter</u> bevestigt op basis van een recent werkbezoek van het College aan de Langeraarse Plassen de complexiteit van het proces. Er is niet één oplossing toepasbaar op de diverse plassen in het werkgebied. De omwonenden hebben meerdere belangen: niet alleen de verbetering van de waterkwaliteit. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Van der Meer</u> wijst erop dat tot dusverre toch wel algemeen werd aangenomen dat baggeren een positieve invloed had op het verbeteren van de waterkwaliteit. De portefeuillehouder spreekt hierover evenwel nu haar twijfels uit. Mevrouw <u>Leewis</u> voegt eraan toe dat haar twijfels betrekking hebben op deze specifieke locatie.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van der Meer</u> wijst erop dat de portefeuillehouder stelt dat baggeren minder bijdraagt aan het verbeteren van de waterkwaliteit dan de natuurvriendelijke oevers. Hij vraagt een nadere toelichting, mede aan de hand van bestaand onderzoek op basis waarvan hij zijn mening mogelijk kan bijstellen. Het gebied mag dan wel positief zijn over natuurvriendelijke oevers, maar in het voorstel staat dat de omgeving nadrukkelijk wil meepraten over de invulling daarvan en op welke wijze bewoners hieraan zelf een bijdrage kunnen leveren. A&B begrijpt niet waarom Rijnland ‘sneller moet gaan lopen dan het gebied zelf’. Het is geenszins de bedoeling van zijn fractie om de problemen op de lange baan te schuiven en om niets te doen. Nader onderzoek dient onverwijld te starten en in Q1/Q2 kan de VV dan een integrale afweging maken over alles wat nodig en wenselijk is. Het met een paar maanden opschorten van de aanleg van natuurvriendelijke oevers ziet hij niet als een probleem. De fractie vraagt de voorzitter of een amendement nu reeds moet worden ingediend of kan wachten tot de mening van de portefeuillehouder duidelijk is. Mevrouw <u>De Vries</u> heeft de indruk dat de KRW-maatregelen m.b.t. baggeren of natuurvriendelijke oevers andere parameters betreft (ene betreft mogelijk de flora en fauna, andere kwaliteit van water als zodanig). Onderzoek zou hierover duidelijkheid kunnen verschaffen. Gebiedsproces: het CDA heeft meer informatie nodig over dit proces en de stellingname van de bewoners. Zijn de varianten zorgvuldig afgewogen? Doorstroming gebied: er is dienaangaande nuancering noodzakelijk. Stel dat de afsluiting wordt opgeheven van het andere systeem, is het dan redelijk dat er wordt gesproken over ‘gebiedsvreemd water’? Het CDA is het eens met de fractie A&B en roept op tot nader onderzoek op basis waarvan in 2017 een rijper besluit kan worden genomen. De heer <u>De Meijer</u> stelt dat baggeren genuanceerd moet worden beschouwd. In de Brasem is bagger gestort en dat heeft geen invloed op het systeem ter plekke. Sloot Voorschoten met diepte van 50cm (en 30 cm bagger): nadat er een maaiboot doorheen is gevaren, is de sloot gevuld met bagger. Daar moet gebaggerd worden ten gunste van de waterkwaliteit. De omstandigheden bepalen dus de keuze van maatregelen. Water Natuurlijk begrijpt niet waarom er discussie ontstaat over natuurvriendelijke oevers: in het WBP5 zijn hierover afspraken gemaakt en zijn maatregelen benoemd. Hij vindt het opvallend dat nu wordt bepleit om bepaalde maatregelen aan te houden. De informatie over de maatregelen ligt bij het Rijk en Brussel en Rijnland is gehouden die uit te voeren voor 2021. De fractie vindt dan ook dat de VV zich aan de gemaakte afspraken dient te houden. De heer <u>Van Geest</u> stemt in met het krediet. De AWP wil wel duidelijkheid over de besluitvorming. De fractie is niet tegen natuurvriendelijke oevers, maar vraagt zich wel af of dit de eerste prioriteit is. De heer <u>Van Geest</u> vindt het wezenlijk de mening van de omgeving serieus te nemen en hij steunt het voorstel van de fractie A&B om nog niet te starten met de aanleg van de natuurvriendelijke oevers (wat niet zal leiden tot helder water), maar tijd te nemen voor nader onderzoek. Mevrouw <u>Leewis</u> is ook voorstander van een zorgvuldige besluitvorming. Zij wijst erop dat er invulling wordt gegeven aan een reeds enige tijd geleden genomen besluit. De VV was toentertijd van mening dat het besluit voldoende was onderbouwd en dat er een krediet kon worden verstrekt. De heer <u>Van Geest</u> erkent deze gang van zaken, maar aansluitend is er tijdens inspraak ‘op Rijnland ingespraakt’. De effecten daarvan mogen niet worden veronachtzaamd. Mevrouw <u>Leewis</u> stelt met nadruk dat zij dit ook geenszins doet. De heer <u>Van der Meer</u> memoreert dat in het voorstel van de portefeuillehouder zelf staat dat het gebied graag betrokken wil worden bij de wijze waarop de natuurvriendelijke oevers worden ingericht. Dat rijmt niet met een besluit om deze nu alvast te gaan inrichten. Mevrouw <u>Leewis</u> meent dat alle partijen hetzelfde doel nastreven: een oplossing die effectief is, het gestand doen van eerder gemaakte afspraken, het zorgvuldig besteden van gemeenschapsgeld, harmonieus overleg tussen Rijnland en de bewoners. De inrichting van de natuurvriendelijke oevers is met het gebied afgestemd. De discussie in het gebied beperkt zich tot baggeren. Op dit moment kan zij niet vooruitlopen op de uitkomsten van het gebiedsproces hierover. De heer <u>Démoed</u> herkent zich niet in de constatering van de portefeuillehouder dat iedereen het met elkaar eens is over de uitwerking. Hij vindt dat bewoners serieus moeten worden genomen: dat gebeurt niet als er door de VV een besluit wordt genomen alvorens het proces met de bewoners is afgerond. De <u>voorzitter</u> verwijst naar het besluit dat in twee delen uiteenvalt. 1. Hierin wordt de aanleg van natuurvriendelijke oevers voorgesteld en de portefeuillehouder zegt terecht dat het WBP5 is aangenomen waarin deze aanleg is aangekondigd. Het voorliggende voorstel is dus slechts een uitvoering van eerder door de VV genomen besluiten. Dit laat onverlet dat er altijd tot aanpassingen besloten kan worden op	

	VERSLAG	ACTIE
	basis van gewijzigde inzichten. De portefeuillehouder heeft verzekerd dat de aanleg van de oevers in overleg met de bewoners van het gebied plaatsvindt. Dat betekent dat hun inbreng zal worden meegewogen. 2. De aanleg van deze oevers leidt niet tot heldere Langerse Plassen. Dus zal er nadrukkelijk onderzoek moeten plaatsvinden naar andere (kosteneffectieve) maatregelen om dit doel te bereiken. Substantieel baggeren ter plekke zal enorme investeringen vergen, zonder dat garanties kunnen worden gegeven dat baggeren daadwerkelijk effectief is. De <u>voorzitter</u> oppert om het besluit in twee delen te knippen en samen met het gebied en met inbreng van de Rijnlandse deskundigen de verdere mogelijkheden – buiten de aanleg van de natuurvriendelijke oevers - te onderzoeken. De VV zou ook kunnen besluiten om het krediet voor de natuurvriendelijke oevers bij deze discussie te betrekken. Het staat de VV uiteraard vrij om een amendement in te dienen. De heer <u>Van der Meer</u> stelt dat er onvoldoende duidelijkheid is verstrekt. In de commissie is overigens niet alleen gesproken over baggeren, maar ook over slibafvang. Dit zou kunnen betekenen dat er een goedkopere oplossing denkbaar is dan baggeren. Hij zal derhalve het amendement toch indienen. Mevrouw <u>Stoop</u> zal een amendement steunen nu blijkt dat niet duidelijk is welke maatregelen het meest zinvol zijn. Mevrouw <u>Boomsma</u> begrijpt de herkomst van de verwarring niet. Er heeft immers participatie plaatsgevonden met het gebied en ook is duidelijk wat de ingelanden willen. In het voorstel staat bovendien dat er onderzoek wordt uitgevoerd naar de meest optimale oplossing m.b.t. het slib. Er wordt volgens de PvdD uitvoering gegeven aan het verzoek om meer duidelijkheid over de beste oplossing van het gebied. De ingelanden hebben behoefte aan de aanleg van natuurvriendelijke oevers (onderdeel van het WBP5). De heer <u>Van der Meer</u> zegt dat A&B niet ontkent dat de aanleg van natuurvriendelijke oevers onderdeel uitmaakt van het WBP5 dan wel moet worden geschrapt. De fractie vraagt zich slechts af of er staande deze vergadering een besluit moet worden genomen, zonder dat er een integrale afweging heeft kunnen plaatsvinden over het totaal aan maatregelen. De heer <u>Van Geest</u> stelt voor om in plaats van een amendement te besluiten het voorstel aan te houden. De portefeuillehouder heeft dan de tijd om de kritische kanttekeningen en vragen goed te beantwoorden. In januari/februari kan het onderwerp dan wederom worden geagendeerd. De heer <u>Van der Meer</u> beklemtoont dat het amendement de 'schade' wil beperken: er wordt immers bepleit om het onderzoek zo snel mogelijk te vervolgen. A&B wil nadrukkelijk meewerken met hetgeen de portefeuillehouder voorstelt en wil dan ook slechts deel 2 van het voorstel aanhouden (maar daarvoor moet het besluit wel worden aangepast). Daartoe is de portefeuillehouder nog niet bereid gebleken. Mevrouw <u>Fierens</u> sluit zich aan bij de heer Van Geest en pleit voor het uitstel van het totale voorstel, mede vanwege de dynamiek m.b.t. het baggeren en de natuurvriendelijke oevers. De discussie kan dan worden voortgezet in de commissie en het onderwerp kan aansluitend worden geagendeerd voor de VV. De <u>voorzitter</u> schorst hierop de vergadering voor nader beraad. Mevrouw <u>Leewis</u> herhaalt dat het gebied de aanleg van natuurvriendelijke oevers uiteraard niet wordt opgedrongen. Dat geldt evenzeer richting VV. Het College stelt voor om het voorstel te amenderen en op te knippen: er wordt wel krediet voor het onderzoek gevraagd, maar het besluit over de natuurvriendelijke oevers zal dan in januari 2017 worden voorgelegd. De <u>voorzitter</u> zegt dat deze variant mede bedoeld is om het gebiedsproces te kunnen laten doorlopen. Het uiteindelijke voorstel wordt dan: - I uitvoeringskrediet € 1.300.000 voor o.a. natuurvriendelijke oevers aan te houden (de portefeuillehouder komt daarop op een later moment in de commissie terug). - II voorbereidingskrediet € 400.000 voor o.a. vervolg gebiedsproces is akkoord. Aansluitend constateert de <u>voorzitter</u> dat de VV aldus unaniem besluit.	
4.16	Aanpak blauwalgen 2017 Mevrouw <u>Stoop</u> zegt dat blauwalgen grote gevolgen hebben voor de ingezetenen en de natuur. Er wordt van Rijnland en overige partners verwacht dat er alles aan wordt gedaan om het gebied te vrijwaren van blauwalgen. Bij de diverse technieken kunnen de nodige vraagtekens worden gezet. Garanties dat deze daadwerkelijk werken, kunnen ook niet worden gegeven. De inzet van innovatieve methoden en een zoektocht via 'trial and error' juicht de PvdD toe. Het is wel wezenlijk om na te gaan op basis waarvan	

VERSLAG	ACTIE
experimenten worden geselecteerd en wat de beoordelingscriteria zijn. Zo zal er bijvoorbeeld -als een experiment effect heeft – moeten worden bekeken of er schadelijke effecten zijn. Er wordt in de informatie ingegaan op de selectie van de methode, maar niet op hoe Rijnland de experimenten monitort. Ultrasoon geluid: vanuit wetenschappelijke hoek klinkt veel kritiek (methode werkt niet en zal nooit werken). Zij verwijst naar het vele onderzoek van de Universiteit Wageningen. Er wordt vooral verwezen naar het effect op watervlooien. Na drie dagen gaan blauwalgen zich herstellen. De commissie vroeg zich dan ook af of een dergelijke methodiek niet als ‘dweilen met de kraan open’ kan worden omschreven. Bovendien is aangetoond dat het systeem het afgelopen jaar niet heeft gewerkt. Mevrouw Stoop snapt dan ook nog steeds niet waarom de VV toch wordt voorgesteld om in dit onderzoek geld te steken. Wordt het geld besteed aan het ‘aan de praat krijgen van het systeem’ dan wel aan goed monitoringsonderzoek (o.a. naar watervlooien)? Daphnia is een sleutelsoort: tast je die aan, dan wordt een partner in de aanpak van blauwalgen vernietigd omdat watervlooien een positieve uitwerking hebben op blauwalg. Het rapport Hogeschool Zeeland vergroot de twijfels. Invalshoek was: hoe houden we de alg in leven en wordt de zoöplankton gedood? Mevrouw <u>Stoop</u> zegt dat dit niet de bedoeling is in dit kader. Zij is dan ook niet overtuigd van de noodzaak om dit experiment te vervolgen. Het antwoord op de vraag van de heer Van Geest noemt zij daarentegen verrassend positief: een verdubbeling van het budget zal het aanpakken van aanzienlijk meer plassen mogelijk maken. Het gaat dan om een relatief gering bedrag. Zij roept de portefeuillehouder dan ook op de effecten van een verdubbeling van het budget nader uit te werken en tevens om het geld dat bestemd was voor LG Sonic hieraan toe te voegen. Zij ziet een uitwerking van e.e.a. graag in de volgende commissie tegemoet. Mevrouw <u>Blevie</u> sluit zich aan bij mevrouw <u>Stoop</u>. Het bedrijf dat zal gaan monitoren heeft een bepaald eigenbelang. Is extern toezicht daarop geregeld? Wordt onderzocht of ultrasoon geluid ook negatieve gevolgen heeft op andere organismen? Hoe is de terugkoppeling geregeld aan de VV? Als er negatieve effecten zijn voor watervlooien, vindt de PvdD een periode van twee jaar wel erg lang. Dan is het leed immers al geleden. Wat is het verschil tussen de oude en nieuwe techniek? De heer <u>Van Geest</u> was blij verrast met het antwoord op zijn vragen. Een ophoging van het budget met 50% leidt tot een enorm positief effect. Hij vraagt of het College bereid is om de € 75.000 in te zetten tegen de blauwalg. Mevrouw <u>Veenhoven</u> sluit zich aan bij mevrouw <u>Stoop</u> en de heer <u>Van Geest</u>. Zij verwijst naar de notulen van de commissie waarin de discussie goed is weergegeven: ‘Als Rijnland een breed draagvlak wil creëren en er iets meer geld beschikbaar is, ga er dan ook gewoon voor’. Mevrouw <u>Leewis</u> bevestigt dat met een klein bedrag veel kan worden bereikt. Zij acht het niet opportuun om – mede gezien de tijd- in de VV uitputtend in te gaan op de bestuursvragen van mevrouw Stoop. Monitoring pilot ultrasoon geluid: er wordt dubbel gemonitord, dus ook door Rijnland zelf. Er wordt niet alleen gekeken naar de werkzaamheid, maar ook naar eventuele negatieve effecten. Zij is momenteel nog niet voldoende overtuigd van de werkzaamheid. Het College vindt het stoppen van de pilot na een jaar (terwijl de looptijd twee jaar is) niet aan de orde. Het bedrijf zegt nog een seizoen nodig te hebben om de apparatuur optimaal af te stellen, teneinde ook de kans te hebben te bewijzen dat hun techniek werkt. De gemeente participeert eveneens in deze pilot en de portefeuillehouder vindt dat het onderzoek ook de kans moet krijgen. De meningen over watervlooien zijn verdeeld, maar zij worden nauwlettend in de gaten gehouden. Indien tussentijds mocht blijken dat er grote risico’s opdoemen, zal de portefeuillehouder e.e.a. terugkoppelen aan de VV. De <u>voorzitter</u> zegt dat er staande de vergadering niet kan worden besloten om € 75.000 ter beschikking te stellen. De heer <u>Van der Meer</u> citeert het Reglement van Orde. Als een lid een mondeling amendement zou indienen, zou de voorzitter kunnen besluiten dit amendement toe te staan. Mogelijk is er dus ruimte om alleen het bedrag aan te passen. Mevrouw <u>Stoop</u> wijst erop dat zij met name heeft gevraagd om een nadere uitwerking (welke technieken, waar, wat zijn de kosten). Als hiervoor slechts € 75.000 nodig is, kan er een positief gesprek volgen tijdens de eerstkomende commissievergadering. Zij heeft dus niet gevraagd om het budget meteen op te hogen. De <u>voorzitter</u> adviseert om dit onderwerp te agenderen voor de gebiedsprocessen om ze zodoende te bespreken met de diverse regionale verbanden en gemeenten. Rijnland kan dan aangeven dat er een positieve grondhouding bestaat om een bijdrage te leveren aan de bestrijding van blauwalg. Hierbij dienen de afgesproken kaders in acht te worden genomen: de kosten voor de bestrijding komen niet voor 100%	

	VERSLAG	ACTIE
	ten laste van Rijnland (het is immers geen kerntaak) en partners dienen dus ook te participeren. Over de gebruikelijke verdeling 50/50 kan nader worden gesproken. Als uit het overleg blijkt dat de opstelling van Rijnland goed valt, gaat de voorzitter ervan uit dat de VV bereid is een eventuele aanvulling van het budget te overwegen. Hij zegt toe dat er nauwlettend gelet zal worden op eventuele schadelijke effecten. De <u>voorzitter</u> constateert vervolgens dat de VV het voorliggende voorstel vaststelt.	
4.17	Project Regionale Keringen 2017-2019 De heer <u>Kerst</u> noemt het een belangrijk project, verdeeld over 23 sub-projecten met een looptijd van drie jaar. In de toelichting staan schattingen met + of – 40%. Een marge, waarvan de VV jaren geleden aangaf dat op basis daarvan eigenlijk geen projecten kunnen worden gemanaged. Is deze enorme marge noodzakelijk? Rijnland heeft immers veel ervaring. Wat is de bandbreedte van het totale project (ook 40% met als gevolg een bedrag van € 25 miljoen in drie jaar)? Voorts stelt de CU-SGP voor om het besluit te wijzigen. Er staat nu dat besloten wordt om het Project Regionale Keringen 2017-2019 te starten. De fractie stelt voor ‘te starten’ te vervangen door ‘uit te voeren’. Voorts wil hij regelmatig worden geïnformeerd over de voortgang. De heer <u>Kastelein</u> zegt dat er geen sprake is van projecten, maar van een onderhoudsbudget. In het kader van het in 2015 genomen VV-besluit start Rijnland niet met nieuwe projecten, maar wordt de ‘instandhoudingsopdracht’ toegevoegd aan het onderhoudsbudget. De heer <u>Kerst</u> zegt dat hij een stukje onderhoud ook als een project beschouwt. De heer <u>Kastelein</u> antwoordt dat de heer Kerst in dat geval gelijk heeft. Maar er wordt wel onderscheid gemaakt tussen onderhoudsprojecten en aanvragen bij kredieten. Er is vastgesteld dat prioriteiten terzake onderhoud kunnen wijzigen (naar bevind van zaken), vandaar dat is gekozen voor de formulering ‘starten’. Zodoende wordt niet gegarandeerd dat de projecten allemaal in 2017 worden uitgevoerd. Dat is wel de intentie, maar het staat niet vast. De heer <u>Kerst</u> wijst erop dat er niet wordt gesproken over een planning van 2017, maar over een periode van drie jaar. De heer <u>Kastelein</u> zegt dat dit correct is. De heer <u>De Meijer</u> vraagt of het over onderhoud gaat of over een krediet. De heer <u>Kastelein</u> zegt dat het over onderhoud gaat. De heer <u>De Meijer</u> begrijpt niet waarom er dan een besluit wordt genomen over een krediet. De heer <u>Kastelein</u> wijst erop dat het vaste bedrag het ijkpunt is. De heer <u>De Meijer</u> vraagt of het bedrag in de exploitatiebegroting is opgenomen of in het krediet. Wordt het bedrag toegevoegd aan de tekorten? De heer <u>Kastelein</u> antwoordt dat de VV het bedrag vaststelt, dat dit geen onderdeel is van de totale begroting; het is een krediet, bestemd voor onderhoud, conform het VV-besluit van 2015. De heer <u>De Booi</u> (opdrachtgever) voegt eraan toe dat het over groot onderhoud gaat dat om de zoveel jaar moet worden uitgevoerd. De + en – 40% heeft te maken met het feit dat alles nog moet worden opgestart. De berekeningen zijn aan de hand van kengetallen opgesteld. Normaliter vallen sommige projecten mee en andere weer tegen. Het is de bedoeling om uit te komen op € 20 miljoen. De heer <u>Kerst</u> vindt dat de heer <u>De Booi</u> dus bevestigt wat hij eerder voorstelde: het project Regionale Keringen 2017-2019 wordt dus uitgevoerd en niet gestart. De <u>voorzitter</u> (heer <u>Pluckel</u>) vat samen dat er binnen deze context zal worden uitgevoerd. Vervolgens constateert de <u>voorzitter</u> (heer <u>Pluckel</u>) dat de VV het voorliggende voorstel vaststelt.	
4.18	Krediet veilig werken De heer <u>Kastelein</u> zegt dat het College n.a.v. vragen van de commissie heeft besloten een Nota van Toelichting op te stellen om meer zicht te bieden op de uitgaven. De heer <u>Van der Meer</u> is zeer tevreden met deze aanpak en de antwoorden op zijn vragen. De fractie A&B stemt van harte in met het voorstel. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het voorstel door de VV wordt vastgesteld.	
4.19	Vorbereidingskrediet kleine vervangingen AWZI's Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	

VERSLAG		ACTIE
4.20	Krediet proces automatisering AWZI's Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.21	Vaststellen belastingverordeningen 2017 Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.22	Actualisatie Calamiteitenplan (voorzitter heer Pluckel) Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.23	Overgang waterplannen naar strategische samenwerkingsagenda's (voorzitter Pluckel) Mevrouw <u>Van Steensel</u> is tevreden met de Nota van Toelichting. Vragen: op basis van welke criteria wordt een project als geslaagd bestempeld? Worden er voorafgaande aan overleg heldere kaders en uitgangspunten geformuleerd t.b.v. het verwachtingenmanagement? De VVD verzoekt Rijnland met klem zich te beperken tot de kerntaken en dringt erop aan om steeds vooraf duidelijke proces- en financiële afspraken te maken met partners (t.b.v. de spreiding van risico's en verwachtingenmanagement). Bovenal: Rijnland is niet te trekker, maar fungeert ondersteunend en adviserend. De heer <u>Démoed</u> sluit zich aan bij de vragen en het advies van de VVD. Het CDA vindt nadrukkelijk dat Rijnland zich moet richten op de kerntaken. De heer <u>Von Faber</u> onderschrijft de notitie. Gezien de toenemende belangstelling voor het onderwerp waterbewustzijn, stelt hij voor om dit onderdeel in de nota expliciet in de randvoorwaarden op te nemen. De heer <u>Kerst</u> wil weten in hoeverre andere waterschappen c.q. de provincie een rol spelen? De heer <u>Doombos</u> zegt toe het goede advies van de VVD ter harte te nemen. Rijnland wil af van de rigide stedelijke waterplannen en overstappen op strategische samenwerkingsagenda's. Dit betekent een onderlinge afhankelijkheid. De wijze waarop e.e.a. gaat verlopen, zal zich nader uitkristalliseren. Er wordt uitgegaan van kaders die door de VV per onderwerp zijn aangegeven. Het uitgangspunt (Rijnland: houd je bij je kerntaken) kan ook als kader worden beschouwd. Op veel beleidsterreinen zijn er al kaders benoemd en die worden dan ook als uitgangspunt genomen. Voor nieuwe onderwerpen moeten er nog kaders worden ontwikkeld, vandaar dat er een periodieke evaluatie zal plaatsvinden en terugkoppeling naar de VV. Transitie is inderdaad lastig en onderling vertrouwen zal gaandeweg moeten groeien. Waterbewustzijn ziet de heer Doombos nadrukkelijk als een primair uitgangspunt dat in al het overleg expliciet wordt gehanteerd. Rijnland dient samenwerkingspartners optimaal waterbewust te maken, zodat de kerntaak van Rijnland via de agenda's wordt bediend. De heer Doombos sluit zich aan bij het pleidooi van de CU-SGP (stap voor stap). Vooralsnog wordt gestart met de regionale verbanden en gebieden binnen het eigen werkgebied. Sommige gemeenten vallen overigens onder meerdere waterschappen dus samenwerking ligt voor de hand als daarvoor belangstelling bestaat. De provincie is kaderstellend t.a.v. de ruimtelijke ordening en kan zeker een rol spelen (mogelijk ook financieel ondersteuning bieden). De <u>voorzitter</u> concludeert dat de VV instemt met het voorstel.	
4.24	Recreatie op en rond het water bij Rijnland (voorzitter heer Pluckel) De heer <u>Doombos</u> vat samen: er is zo goed mogelijk opgeschreven wat Rijnland nu al doet. Het stuk biedt de organisatie ook zelf duidelijkheid. De heer <u>Schols</u> verwijst naar de tabel op pagina 7 (kadeverbetering Aalsmeer). Hiervoor wordt een bedrag van € 41.750 opgevoerd. Hij vindt dit excessief voor deze helling van geringe omvang die bestaat uit grove steen. Mevrouw <u>Fierens</u> kan zich vinden in deze Nota. Zij hoopt dat er over zes maanden een korte notitie volgt waarin wordt aangegeven hoe recreatie als wip kan worden gebruikt in de bevordering van waterbewustzijn. De heer <u>Van der Meer</u> verwijst naar het besluit waarin staat dat besloten wordt om 'Deze handreiking als het nieuwe beleid van Rijnland te zien'. Maar in deze handreiking staat dat Rijnland jaarlijks een bedrag opneemt. Zodoende wordt het besluit indirect een begrotingsbesluit, maar dit bedrag is niet bekend (maar het moet wel worden benoemd). Kortom: het te nemen besluit is vaag. Recreatie is wel degelijk van belang, maar het is geen kerntaak. De heer <u>Doombos</u> kan niet beoordelen in hoeverre het bedrag van € 41.750 excessief is. Hij zegt dat het valt onder het kopje 'Voorbeelden van financiële bijdragen die in het verleden zijn gedaan'. Dit bedrag	

	VERSLAG	ACTIE
	wordt dus nu niet aangevraagd. De uitgave is gedaan in het kader van ‘van-buiten-naar-binnen-werken’: soms zijn bepaalde bescheiden aanpassingen wenselijk en die worden dan ook uitgevoerd. De heer <u>Schols</u> handhaaft zijn oordeel dat er toentertijd dus toch een fors bedrag is besteed. De heer <u>Doombos</u> neemt deze opmerking voor kennisgeving aan. Hij kan e.e.a. niet beoordelen. In reactie op mevrouw <u>Fierens</u> zegt hij dat hier inderdaad sprake is van een bruggetje naar de samenleving: Rijnland moet ook participeren in wat de samenleving belangrijk vindt. Indien blijkt dat een grotere investering wenselijk is, zal dit aan de VV worden voorgelegd. Het spreekt vanzelf dat Rijnland inzet op het zich beperken tot de kerntaken. De <u>voorzitter</u> stelt vast dat de VV instemt met het voorstel.	
4.25	Vaststellen communicatiestrategie (voorzitter heer Pluckel) De heer <u>Van der Plas</u> is benieuwd of en, zo ja, hoe Rijnland anticipeert op het EO-programma ‘Als de dijken breken’. De besluitnota kenschetst de heer Van der Plas als een beschouwde nota. In de eerste alinea worden concrete plannen toegezegd. Wanneer liggen die op tafel, zijn die SMART (dus meetbaar), hoeveel fte zijn hiervoor benodigd, hoe wordt de inzet over de doelen verdeeld, waar ligt het zwaartepunt? De heer <u>Thijssen</u> begrijpt dat communicatie over de kerntaak ‘water’ een oneliner vergt. Maar wat is er eigenlijk mis met de oneliner: Wij staan voor droge voeten en schoon water? Uiteraard houdt Rijnland rekening met het klimaat en werkt het duurzaam binnen de financiële beperkingen. Deze aspecten zijn wat onderbelicht. De heer Thijssen zou graag de statistieken van het bezoek aan de website realtime willen toevoegen aan iBabs, zodat pieken en dalen gevolgd kunnen worden. De heer <u>Oostwouder</u> vraagt zich af of ‘buiten wel weet dat binnen bestaat’. Weten bewoners eigenlijk wel dat Rijnland zorgdraagt voor droge voeten? Voorts wil hij weten of zijn eerdere suggestie is opgepakt om door middel van borden in het gebied aan te geven wat Rijnland doet. Mevrouw <u>Van Steensel</u> steunt de intentie en vindt het prima als strategieën op elkaar worden afgestemd. Kanttekeningen: het taalgebruik is belerend en kinderlijk. Voor welke doelgroep is e.e.a. opgesteld? De VVD bepleit een concretere, meer volwassen stijl, zodat de lezer zich serieus genomen voelt. Wederom roept de VVD Rijnland op bij haar kerntaken (veiligheid en schoon water) te blijven. Voorkomen moet worden dat klimaatadaptie tot hoofddoel wordt verheven. De heer <u>Doombos</u> zegt dat de afdeling Communicatie zich al beraadt op een eventuele reactie op de televisie-uitzending, zoals te doen gebruikelijk in vergelijkbare situaties. De plannen zijn overigens voortdurend concreet: in de nota wordt een algemene visie op communicatie beschreven en dat vertaalt zich in veel concrete plannen verdeeld over de organisatie. De afdeling Communicatie stimuleert de organisatie om op alle terreinen te communiceren. De VV dient de visie vast te stellen, bijvoorbeeld: hoe willen wij overkomen? De organisatie moet deze visie vervolgens uitdragen. De hele organisatie wordt dus communicatief gemaakt. Bij de afdeling Communicatie werken 15 medewerkers (circa 10 fte). ‘Droge voeten en schoon water’ is de oneliner van Rijnland en hoewel deze wat sleets kan overkomen, slaat deze de spijker op de kop. Sociale media zullen in toenemende mate worden benut voor het uitventen van het beleid. Kijkcijfers van de website zijn beschikbaar en worden gevolgd, maar interactie via sociale media is wezenlijker. Er wordt regelmatig wetenschappelijk onderzocht wat men weet van Rijnland. De uitkomsten vallen niet tegen. Deze zijn nauw gelieerd aan lokale activiteiten. De waardering stijgt naarmate men Rijnland beter heeft leren kennen. Kunstwerken bij toegangswegen: het werkgebied is dermate groot, dat het verzoek moeilijk kan worden verwezenlijkt. De heer <u>Oostwouder</u> oppert om eerst borden te plaatsen bij de grote provinciale wegen. De heer <u>Doombos</u> is bereid het verzoek nogmaals voort te leggen aan de afdeling Communicatie, maar hij vermoedt dat uitvoering kostbaar is. Het is wel mogelijk om de objecten van Rijnland beter zichtbaar te maken. Hij laat e.e.a. uitzoeken. Het taalgebruik is afgestemd op de doelgroep, zijnde de VV. De nota is niet bestemd voor de buitenwereld. Rijnland dient zich te richten op de kerntaken, maar de klimaatadaptatie is wel een nieuwe uitdaging waarmee rekening moet worden gehouden. De <u>voorzitter</u> constateert vervolgens dat de VV de nota ongewijzigd vaststelt.	
5.	OPINIEVORMING	
6.	BEELDVORMING	

	VERSLAG	ACTIE
7.	Notulen VV-vergadering 21 september 2016 <i>Redactioneel:</i> pagina 3. Wijzigen: ‘geen investeerders/subsidie’ in ‘geen investering/subsidie’. Pagina 3: ‘EJP’ wijzigen in ‘EEP’. Het verslag wordt overigens ongewijzigd vastgesteld.	
8.	Rondvraag <i>De presentatie over de calamiteitenorganisatie wordt wegens tijdgebrek verschoven.</i> Mevrouw <u>Van Steensel</u> vraagt op welke termijn de VV nader wordt geïnformeerd over de beveiliging (‘cybercrime’). De <u>voorzitter</u> zegt een memo met de stand van zaken van de ICT-beveiliging toe. Toezegging. De heer <u>Von Faber</u> zag de trailer van ‘Als de dijken breken’. De situatie wordt zwaar aangezet. Hij oppert de EO te verzoeken om de uitzending vooraf te mogen bekijken, zodat er desgewenst snel adequaat gereageerd kan worden met een persbericht. Hiervan zouden VV-leden, indien zij worden aangesproken op de aansluitende zondag, dan ook gebruik kunnen maken. Mevrouw J. van Hengel (Strategisch adviseur Communicatie) antwoordt dat Rijnland al enige dagen probeert te achterhalen wat de inhoud van de serie is om hierop een reactie af te kunnen stemmen. Er is nog geen contact geweest. Hopelijk komt er nog voor zaterdag contact tot stand, maar in elk geval worden de medewerkers voorbereid op mogelijke vragen en worden sociale media gevolgd. Rijnland is dus alert. Mevrouw <u>Boomsma</u> vindt het overbodig om de uitgeprinte indeling van de VV elke vergadering te verstrekken (bespaart papier). De <u>voorzitter</u> vindt het een goede tip. Mevrouw <u>Stoop</u> verwijst naar een documentaire van WNL over de dijkwachten. Er werd opgeroepen zich te melden. Vraag: heeft Rijnland behoefte aan dijkwachten? En wordt de VV uitgenodigd om in november mee te lopen met de dijkwachten? De <u>voorzitter</u> zegt dat Rijnland geen gebruik maakt van een vrijwillig dijkleger. Normaliter kan de vaste ploeg de controles aan. De VV zal tijdig worden geïnformeerd over een volgende schouw.	
9.	Sluiting De <u>voorzitter</u> sluit de vergadering om 17.53 uur en dankt iedereen voor de inbreng.	

Vastgesteld op 1 februari 2017.

G.J. Doombos, dijkgraaf

mw. C.M. van der Wiel, secretaris

Toezeggingen
(Toezeggingen WV)

ID	Verantw. Portefeuille houder	Gedaan in	Onderwerp	Toezegging	Afdeling	Actiehouder	Einddatum	Wijze van afdoening	Aantekeningen / voortgang proces
115	J.J.J. Langeslag	VV 27-01- 2016	V.O.F. MeerGrond	BO met gemeente om de diverse rollen en verantwoordelijkheden en belangen van gemeente en Rijnland te bespreken. De VV op de hoogte te houden van de ontwikkelingen.	Ondersteuning & Advies	Nederend, Hans	30-09-2016		21-07-2016 Voortdurend.
146	M.E.F. Leewis	VV 01-06- 2016	Duurzaamheid in de waterkwaliteit	Agenderen voor een beeldvormende VV bijeenkomst: welke mogelijkheden zijn er voor duurzame alternatieven en hoe vindt afweging plaats.	Projecten	Booy, Cees de	31-12-2016		20-10-2016 incl. nieuwste ontwikkelingen meenemen (onderzoek Deltares met selectieve onttrekking).
148	J.C.H. Haan	VV 21-09- 2016	EEP-projecten	De VV mogelijkheid bieden via business case en rapportages in control te blijven	Staf Bestuur & Directie	Booij, Pieter de	01-07-2017		21-11-2016 Heeft voortdurende aandacht
149	H. Pluckel	VV 21-09- 2016	Erfgoedbeleid 2016	Uitkomst overleg Cultuurcompagnie over aanpak (business case) de VV te informeren mbt Spaarndam	Operationeel Beheer & Advies	Tiemens, Eggo	30-11-2016		31-12-2016 13 december 2016 afstemming met dijkgraaf (in aanwezigheid van Gert Hartog).
152	H. Pluckel	VV wo, 21 september 2016	Erfgoedbeleid	Opstellen actieplan met tijdspad met het oog op het te verwachten beslag op de organisatie (en de kosten daarvan).	Dienstverlening, Voorzieningen & ICT	Tiemens, Eggo	30-11-2016		24-11-2016 Wendy van Nassau inventariseert externe initiatieven met betrekking tot erfgoed, die passen bij uitwerking motie VV inzake erfgoed en stimulering waterbewustzijn (zoals Spaarndam, museum Boerhaave, licht op de sluis, Oudhoornsekerk, kerk

ID	Verantw. Portefeuille houder	Gedaan in	Onderwerp	Toezegging	Afdeling	Actiehouder	Einddatum	Wijze van afdoening	Aantekeningen / voortgang proces
									landmeters Dou). Zij overlegt met Eggo Tiemens en Luc van Wijk.
166	G.J. Doornbos	VV 02-11-2016	SSK (Standaard Systematiek Kostenraming)	Vragen beantwoorden na bespreking in D&H, o.a.: - VVD notitie over aansluiting tussen SSK en taken/bevoegdheden VV-PvdA is benieuwd naar implementatie, monitoring en invoering SSK- CDA op welk niveau worden kredieten ingericht	Projecten	Booy, Cees de	30-06-2017		27-12-2016 Komt terug in VV-voorstel projectbeheersing.
167	M.E.F. Leewis	VV 02-11-2016	Duurzaamheid (Programmabegroting 2017)	Duurzaamheid is al een aantoonbare factor bij afwegingen in assetmanagement, na te gaan of dit voldoende transparant wordt weergegeven.	Projecten	Booy, Cees de	31-03-2017		10-01-2017 Ja, duurzaamheid is altijd een belangrijke factor in de afwegingen bij assetmanagement. In de businesscases en bij ontwerpkeuzes wordt duurzaamheid (m.n. energieverbruik) altijd meegenomen als factor. De voor- en nadelen van verschillende oplossingen worden in Kosten, Functie, Risico's tegen elkaar afgewogen, waarbij de energieprestaties onder de kop Functie wordt meegewogen.
168	M.E.F. Leewis	VV 02-11-2016	KRW (Kaderrichtlijn water)	- Intentieverklaring delta-aanpak + overige documenten ter	Beleid- & Planontwikkeling	Kern, Dolf			

ID	Verantw. Portefeuille houder	Gedaan in	Onderwerp	Toezegging	Afdeling	Actiehouder	Einddatum	Wijze van afdoening	Aantekeningen / voortgang proces
				informatie aan VV zenden voor Beeldvormende sessie op 16 november- nagaan of natuurorganisaties ook meetekenen					
169	J.J.J. Langeslag	VV 02-11-2016	Maaibeleid (watergang in Oegstgeest)	Na te gaan hoe in dit concrete geval door Rijnland op is ingespeeld.	Watersystemen	Kiela, Heleen	31-12-2016		19-12-2016 AFGEHANDELD. Beantwoord als bestuursvraag 28-11-2016.
170	J.J.J. Langeslag	VV 02-11-2016	Bosbo	- afspraken maken over afstemming bevoegdheden tussen man/vrouw in het veld t.o.v. centrale regelkamer mee te nemen in verdere ontwikkeling- regelmatig rapporteren over voortgang (op momenten dat er daadwerkelijk iets te melden is)	Staf Bestuur & Directie	Knaapen, Peter	30-06-2017		

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering		Datum bespreking: Woensdag 11 januari 2017 16.30 – 17.30 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Hans Emck (Vi.a.Vi)
Aanwezigen: G.J. Doornbos, dijkgraaf (voorzitter) H. Pluckel, hoogheemraad J.C.H. Haan, hoogheemraad M. Kastelein, hoogheemraad Mw. M.E.F. Leewis, hoogheemraad Mw. C.M. van de Wiel, secretaris A.J.J. Blijleven (A&B) D.N.I. Kooij (A&B) R.P.A. van der Meer (A&B) J.W.N. van de Nes (A&B) P.A.M. van der Poel (<i>vanaf 16.50 uur</i>)(A&B) J.J. Bakker (VVD) J.M. Hermans (VVD) Mw. C.H.C. van Steensel-Van Hage (VVD) J.J. Démoed (CDA) Mw. E.J. de Vries (CDA) E.C. de Meijer (WN) G.H. von Faber (WN) Mw. T.O. Fierens (PvdA) Mw. E.P. Veenhoven (PvdA) A. van Geest (AWP) R.H. Kerst (CU-SGP) N. van der Plas (CU-SGP) Mw. M. Bleyie (PvdD) Mw. J.C. Boomsma (PvdD) R.F. Schols (50PLUS) Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) Afwezig met bericht: J.J.J. Langeslag, hoogheemraad H.J. Oostwouder (CDA) H.A. Meerman (A&B) J.P. de Vries (A&B)		
VERSLAG		ACTIE
1.	Opening en vaststellen agenda De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. Omdat de agenda is opgesteld door de voorbereidingscommissie werving dijkgraaf zal de voorzitter daarvan, mevrouw Van Steensel, regelmatig aan het woord komen. De heren Meerman, Langeslag, De Vries en Oostwouder zijn met kennisgeving afwezig.	
2.	Spreekrecht Er zijn geen aanmeldingen ontvangen.	
3	Mededelingen en ingekomen stukken Gezien het karakter van de vergadering wordt de behandeling van deze punten uitgesteld.	
4.	Vaststellen profiel voor werving en selectie dijkgraaf Mevrouw Van Steensel beschrijft dat het proces voorspoedig is verlopen en bedankt de leden van de commissie voor hun bijdragen en inzet. Zij bedankt de organisatie voor de ondersteuning. De dijkgraaf wordt benoemd door de Kroon, de Gedeputeerde Staten van beide provincies spelen in die procedure een rol en daarom is vroegtijdig contact gezocht met de Commissarissen van de Koning in Zuid-Holland en Noord-Holland. De Commissaris van de Koning van Zuid-Holland heeft een vergadering van de voorbereidingscommissie bezocht. De Provincie Noord-Holland heeft de provincie Zuid-Holland in dit proces gemandateerd en in de vergaderplanning van de laatste provincie is rekening gehouden met het voorstel dat Rijnland zal opstellen.	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw Stoop heeft twee redactionele opmerkingen over de profielschets. Het karakter van de passage over 'droge voeten' is anders van karakter dan rest van de tekst en heeft niet direct betrekking op de functie van de dijkgraaf. Zij stelt daarom voor om die onder te brengen in een bijlage. Op pagina 3 staat, in de derde bullet, een zin met de woorden "mijns inziens". Zij is van mening dat een persoonlijke opvatting niet in een profielschets thuishoort. De heer Schols sluit zich aan bij de beschrijving van het proces door de voorzitter van de commissie. Hij stelt voor de zinsnede op pagina 1 "... ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid..." te wijzigen in "... ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid..." en sluit zich aan bij de tweede opmerking van mevrouw Stoop. De heer Démoed bedankt de voorzitter van de commissie voor haar zorgvuldige rol in het proces. De voorzitter hoort algemene instemming met deze opmerking. De heer Kooij leest dat in de procedure een gesprek tussen de eindkandidaat en een ambtelijke adviescommissie is voorzien. Hij mist een duidelijke omschrijving van doel, samenstelling en bevoegdheden van die commissie. Mevrouw Van de Wiel deelt mee dat de ambtelijke adviescommissie bestaat uit een directeur, het hoofd van de stafafdeling Bestuur en Directie, de strategisch adviseur communicatie ¹ en de calamiteitencoördinator. De ambtelijke adviescommissie brengt advies uit aan de voorzitter van de vertrouwenscommissie. Die brengt dat advies in de vertrouwenscommissie in, wat kan leiden tot nadere vragen of een andere inkleuring. De vertrouwenscommissie heeft de beslissende stem. Mevrouw Van Steensel stelt voor dat de afdeling Bestuursondersteuning en de voorzitter van de voorbereidingscommissie zich na afloop van de vergadering buigen over de suggesties voor redactionele tekstwijzigingen. De voorzitter stelt vast dat de VV instemt met de voorliggende profielschets, waarbij de VV de voorzitter van de voorbereidingscommissie mandateert om samen met het secretariaat te besluiten over het opnemen van de voorgestelde tekstuele aanpassingen.	
5. Verordening vertrouwenscommissie (her)benoeming dijkgraaf Mevrouw Van Steensel memoreert dat het wettelijk verplicht is om deze verordening op te stellen. De commissie heeft ervoor gekozen om de verordening zo breed op te stellen dat die bij een volgende gelegenheid opnieuw kan worden gebruikt. De heer Van de Nes wijst erop dat het mogelijk is dat in de toekomst het aantal fracties nog verder toeneemt, waardoor het in theorie mogelijk wordt dat ieder VV-lid zitting neemt in de vertrouwenscommissie. De heer Schols merkt op dat de VV op dat moment kan besluiten over de samenstelling van de vertrouwenscommissie. Mevrouw Van Steensel deelt mee dat dit punt in de commissie is besproken. Die heeft echter gemeend, op grond van vergelijkbare procedures zoals die voor het aanzoeken van een nieuw burgemeester, als regel op te nemen dat alle fractievoorzitters in principe deel uitmaken van de vertrouwenscommissie. Dat sluit echter niet uit dat een fractie kan besluiten om van deelname af te zien. Zij gaat ervan uit dat als het aantal fracties sterk zou toenemen de VV zal besluiten om het aantal deelnemers te beperken. De heer De Meijer leest in artikel 3 dat de commissie bestaat uit de fractievoorzitters. Dat laat niet toe dat een daarvan van deelname afziet. Mevrouw Van Steensel wijst erop dat in lid 3 van artikel 3 staat dat fracties binnen de VV bevoegd zijn om een ander dan de voorzitter als lid van de commissie aan te wijzen. De heer De Meijer merkt op dat dat wat anders is dan dat een fractie geen lid aanwijst. Mevrouw Stoop stelt voor dit op te lossen door artikel 3 te wijzigen in: "de commissie bestaat uit	

¹ De voorzitter van de Ondernemingsraad vervalt en de strategisch adviseur communicatie is toegevoegd.

VERSLAG		ACTIE
	fractievoorzitters." De voorzitter onderschrijft dat dit een praktische suggestie is; wel wordt die opeens ter vergadering op tafel gelegd. Omdat de VV een eigen verordening op ieder gewenst moment kan aanpassen, is er geen bezwaar tegen om de tekst ongewijzigd vast te stellen. Mevrouw Fierens denkt dat het opnemen van de overwegingen in de notulen voldoende zou kunnen zijn. Het woord "de" schrappen is een andere mogelijkheid. De voorzitter stelt voor om in artikel 3, lid 1, het woord "de" te schrappen, dat dan als volgt wordt gewijzigd: "De commissie bestaat namens het algemeen bestuur uit voorzitters van de fracties ..." Hij stelt vast dat de VV met deze aanpassing instemt met de verordening.	
6.	Decharge voorbereidingscommissie werving dijkgraaf De voorzitter stelt vast dat de VV de commissie dechargeert. Hij spreekt zijn waardering uit voor de door de commissie verrichte werkzaamheden.	
7.	Kennisnemen van het planningsoverzicht benoeming nieuwe dijkgraaf Mevrouw Van Steensel meldt dat dankzij het voorspoedige verloop van het werk in de voorbereidingscommissie drie weken tijd is gewonnen. Het daarop gebaseerde planningsvoorstel biedt voldoende mogelijkheden om de Kroonprocedure tijdig in te zetten. Zij verwacht dat GS de voordracht in mei kunnen behandelen. De voorzitter stelt vast dat de VV instemt met de planning. Het is plezierig dat die zo ruim is dat enige tegenslag in de procedure kan worden opgevangen.	
8.	Rondvraag De voorzitter meldt dat de leden op tafel een exemplaar van het boek Landmeters in Rijnland en het Hollands Noorderkwartier hebben aangetroffen. Eeuwen geleden waren de metingen al verbijsterend goed. Mevrouw Leewis meldt dat er storm wordt voorspeld en dat Rijnland is opgeschaald. De voorzitter ziet dat dat geldt voor vrijdag 13 januari. De organisatie bereidt zich hierop voor.	
9.	Sluiting De voorzitter sluit om 17.05 uur de vergadering.	

Vastgesteld op

G.J. Doornbos,
dijkgraaf

C.M. van der Wiel,
secretaris